
LATVIJAS ZINĀTŅU AKADEMĪJA

GADA- GRAMATA 2023

Ζ ZINĀTNE

LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJA

Akadēmijas laukums 1

Rīga, LV 1050

Latvija

Tel.: 67225361

E pasts: lza@lza.lv

<https://www.lza.lv>

Latvijas Zinātnu akadēmijas Gadagrāmata 2023 ir turpinājumizdevums – jau trīsdesmit pirmais ar šādu nosaukumu. Iepriekšējie laidienu atspoguļoja situāciju 1990., 1992., 1992./1993., 1995.–2022. gadā. Gadagrāmatas 2023 iznākšana ir pieskaņota akadēmijas Pavasara pilnsapulcei. Publicētie dati atspoguļo stāvokli līdz 2023. gada 20. martam.

Gadagrāmatas pilnu versiju skatīt internetā
[\(https://www.lza.lv/images/darbibas-parskatī/LZA_GG-2023.pdf\).](https://www.lza.lv/images/darbibas-parskatī/LZA_GG-2023.pdf)

Sastādītāji

*Kristaps Broks, Daina Daija, Alma Edžīja (vadītāja), Vera Hohlova,
Sofja Negrejeva, Zaiga Oborenko, Ilze Stengrevica, Ilze Trapenciere*

Fotoattēli no LZA un Valsts kancelejas krājumiem.

Fotogrāfi *Jānis Brencis, Jānis Deinats, Ernests Dinka, Jakubs Zimčuks*

Redaktore *Ingrīda Segliņa*

Datorapstrāde *Elmārs Lange*

Attēlu datorapstrāde *Indulis Martinsons*

ISSN 1407-0413

ISBN 978-9934-599-44-6

© Latvijas Zinātnu akadēmija, 2023

S A T U R S

LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJA – VALSTS IZAUGSMES VEICINĀTĀJA	
Ivars Kalviņš	5
PAMATDOKUMENTI	
Latvijas Republikas normatīvais regulējums par Latvijas Zinātņu akadēmijas statusu	8
Latvijas Zinātņu akadēmijas Harta	9
Latvijas Zinātņu akadēmijas Statūti.....	13
LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS STRUKTŪRA	
Latvijas Zinātņu akadēmijas Senāts.....	26
Latvijas Zinātņu akadēmijas Prezidijs	26
Latvijas Zinātņu akadēmijas Valde	27
Latvijas Zinātņu akadēmijas Uzraudzības padome.....	27
Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis	27
Ar LZA saistītās organizācijas	28
Akadēmijas personāls.....	29
LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS ZINĀTNISKĀ UN ORGANIZATORISKĀ DARĪBA	
Nozīmīgākie sasniegumi zinātnē 2022. gadā	30
Latvijas Zinātņu akadēmijas pilnsapulces	40
LZA Senāta darbība	63
LZA Prezidija darbība.....	67
LZA Valdes darbība	69
LZA darbības finansēšana no valsts budžeta līdzekļiem 2022. gadā.....	71
LZA Fondu darbība.....	72
Ar LZA saistītu organizāciju darbība	73
Latvijas Zinātņu akadēmijas Lielā medaļa, balvas un prēmijas	82
ZINĀTNU NODAĻAS	
Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļa.....	100
Ķīmijas, bioloģijas un medicīnas zinātņu nodaļa	111
Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļa.....	126
Lauksaimniecības un meža zinātņu nodaļa.....	140

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA.....	158
LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS LOCEKĻI	
Īstenie locekļi	165
Goda locekļi	175
Ārzemju locekļi.....	178
Korespondētājlocekļi	185
Goda doktori	193
Pārmaiņas LZA locekļu sastāvā	198
In memoriam.....	199
1. pielikums. DOKUMENTI.....	202
2. pielikums. LZA GADAGRĀMATĀS PUBLICĒTO DOKUMENTU RĀDĪTĀJS	212
3. pielikums. GALVENĀS ZINĀTNISKĀS INSTITŪCIJAS UN IESTĀDES LATVIJĀ	220
4. pielikums. LATVIJAS ZINĀTNES ORGANIZĒŠANĀ IEAISTĪTO PERSONU ALFABĒTISKAIS RĀDĪTĀJS	227

LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJA – VALSTS IZAUGSMES VEICINĀTĀJA

Latvijas Zinātņu akadēmija, tāpat kā visa demokrātiskā pasaule, 2022. gadu aizvadīja situācijā, kad Krievijas uzsāktais asiņainais un brutālais karš Ukrainā aktualizēja jautājumu, vai demokrātija spēj sevi aizsargāt pret šīs agresorvalsts mēģinājumiem ar militāru spēku atņemt kaimiņvalstij teritorijas un pakļaut tās Krievijas virskundzībai, vai demokrātija spēj izmantot rietumvalstu centienus un veidot pasauli drošāku un labāku, attīstot sadarbību ekonomikā un tirdzniecībā, kā arī zinātnes un kultūras jomās? Ņemot vērā Krievijas un Baltkrievijas zinātnieku attieksmi pret savu valdību uzsākto karu Ukrainā, LZA nolēma pārtraukt jebkādu sadarbību ar šo valstu zinātniekiem un aktivizēt sadarbību ar Ukrainu, atbalstot tās pētniekus ar LZA locekļu ziedotajiem līdzekļiem.

Publicējot paziņojumus, kā arī parakstot attiecīgos starptautisko zinātņu akadēmiju organizāciju vēstījumus, mēs esam publiski pauduši un pauðīsim arī turpmāk savu nelokāmo atbalstu Ukrainas tautas varonīgajai cīņai pret iebrucējiem un viņu atbalstītājiem, mudinot Latvijas un citu zemju valdības nekavējoties sniegt visu nepieciešamo militāro un cita veida atbalstu tās tautai un bruņotajiem spēkiem, lai tie spētu padzīt okupantus no Ukrainas teritorijas un pārtraukt Krievijas uzsākto genocīdu pret Ukrainas tautu. Mēs esam pārliecināti, ka Rietumu demokrātijas liktenis un arī Latvijas un citu Baltijas reģiona valstu tālākais liktenis šobrīd izšķiras Ukrainā. Tāpēc nekāda vilcināšanās ar ieroču piegādēm Ukrainai nav pieļaujama. Krievija ir uzbrukusi ar militāru spēku saviem mierīlīgajiem kaimiņiem ne reizi vien, un tikai sakāve kaujas laukā Ukrainā to var atturēt no tās impērisko tieksmu tālākas īstenošanas.

Eiropas sirdī notiekošais karš ir graujoši ietekmējis visas pasaules ekonomiku, pārraujot gadu desmitos veidotās piegāžu kēdes, kā arī spiežot kardināli mainīt ne tikai enerģijas iegādes avotus, bet arī būtiski paātrināt Latvijas un citu rietumvalstu ekonomikas pāreju uz alternatīviem energēģijas

ieguves veidiem. Tas, protams, atstāj iespaidu arī uz LZA iesaisti enerģētiskās neatkarības politikas veidošanā un zaļās transformācijas veicināšanā. Kā vienu no attīstības virzieniem LZA ir noteikusi alternatīvo enerģijas nesēju ieguves un pielietošanas iespēju izpēti, nodibinot Viedās ūdeņraža enerģētikas zinātnes ekselences un inovāciju centru. Tā uzdevums ir koordinēt zinātnieku un uzņēmēju pūliņus ūdeņraža ieguves un izmantošanas tehnoloģiju jomā Latvijā, kā arī piedalīties ar tām saistītos starptautiskos sadarbības projektos.

Mums prieks, ka LZA rīkotajā konkursā par 2022. gada labākajiem zinātnes sasniegumiem Latvijā uzvarētāju vidū ir arī LZA īstenā locekļa Andra Šutkas vadītās Rīgas Tehniskās universitātes pētnieku grupas izstrādātā bezmembrānu tehnoloģija ūdeņraža ieguvei ūdens elektrolīzes procesā, kas paver ceļu uz būtiski lētāku ūdeņraža rūpniecisko ieguvi viedās enerģētikas vajadzībām. Savu piemesumu zaļajai transformācijai enerģijas ekonomijas jomā var dot arī termohromisko pārklājumu izstrāde, kas nodrošina iespēju kontrolēt infrasarkanā starojuma caurspiešanās spēju logu stikliem. Šos pārklājumus ir izstrādājuši Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūta pētnieki LZA īstenā locekļa Jura Purāna vadībā.

Turpinot iesākto virzību uz zinātnes un ekonomikas politikas pievēršanu viedās enerģētikas jomas prioritārai attīstībai, LZA par 18. Baltijas intelektuālās sadarbības konferences pamattēmu ir izvēlējusies ilgtspējīgo enerģētiku. Šajā konferencē, kuru organizē LZA un kas notiks no 20. līdz 21. aprīlim Rīgā, LZA augstceltnē, bez Latvijas, Lietuvas un Igaunijas zinātnu akadēmiju pārstāvjiem piedalīsies arī Polijas, Somijas, Zviedrijas un citu valstu zinātnieki. Konferencē tiks iztirzāti aktuāli enerģētikas politikas jautājumi gan enerģijas ieguves, gan arī uzkrāšanas, pārvades un lietošanas jomās, iesakot dalībvalstu valdībām, kā vislabāk un efektīvāk panākt enerģētisko neatkarību no Krievijas un kā attīstīt videi draudzīgākas tehnoloģijas lētas enerģijas iegūšanai. Dalību konferencē ir apstiprinājus arī ar enerģētiku saistītas augsta ranga Eiropas Savienības amatpersonas, kā arī Latvijas enerģijas industrijas pārstāvji. Šī konference ir loģisks turpinājums tam darbam, ko LZA veic sadarbības projektu ietvaros ar Pasaules Enerģijas padomes Latvijas Nacionālo komiteju un akciju sabiedrību “Latvenergo”, tai skaitā izvēloties pretendentus LZA un a/s “Latvenergo” Gada balvai 2022 enerģētikā.

Mēs varam lepoties ar LZA ieguldījumu Latvijas zinātnē un augstākajā izglītībā, veidojot sadarbību ar augstākās izglītības jomas zinātniskajām institūcijām un ar valsts zinātniskajiem institūtiem. Kopīgiem spēkiem esam panākuši, ka Latvijas augstākajai izglītībai, zinātnei un inovācijai

tieka pievērsta politiķu un izpildvaras uzmanība un sagaidāms būtisks valsts atbalsta palielinājums šai jomai. LZA attīstības stratēģijas viens no mērķiem ir uz LZA bāzes izveidot inovāciju atbalsta platformu jeb “Silīcija ieleju”. Par pirmo soli šajā virzienā varam uzskatīt to, ka Latvijas valdība ir nodevusi LZA īpašumā LZA augstceltni, ļaujot mums šajā ēkā plānot vērienīgas pārmaiņas un transformēt to par Zinātnes, pētniecības un inovācijas pili, kurā būtu koncentrētas ar pielietojamo pētniecību un zinātnes pārvaldību saistītās iestādes, kā arī tiktu attīstīta bāze zinātnes popularizācijai, skolu jaunatnes ieinteresēšanai studēt universitātēs un kļūt par zinātniekiem. Mēs ceram gūt valdības atbalstu, lai LZA augstceltnē kļūtu par inovāciju ekosistēmas sastāvdaļu jeb platformu, kur tiekas zinātnieki ar inovatīvajiem uzņēmējiem un kur tiek izvietota inovācijām nepieciešamā infrastruktūra, tai skaitā mākslīgā intelekta centrs, konstruktori biroji, inovatīvo produktu testēšanas laboratorijas un sertifikācijas centri.

LZA ir un būs vieta, kur pulcējas Latvijas intelektuālās elites izcilākie pārstāvji. Mūsu saimei pērn pievienojās pieci jaunievēlētie LZA īstnieji locekļi un seši ārzemju locekļi. Nākotnes cerības mums saistās ar jauno zinātnieku paaudzi, no kurās 14 izcilākie pētnieki tika ievēlēti par LZA korespondētālocekļiem. Esam gandarīti arī par papildinājumu akadēmijas goda locekļu pulkam.

Latvijas zinātne attīstās par spīti pandēmijai, karam un ekonomiskajām grūtībām visās zinātņu jomās – gan STEM nozarēs, gan arī humanitāro un sociālo zinātņu sfērā. Arvien jauni un jauni izcili sasniegumi medicīnā, farmācijā, biotehnoloģijā, bioloģijā, IT jomā, fizikā, tehniskajās zinātnēs, sociālajās un humanitārājās zinātnēs vieš pārliecību, ka LZA kopā ar partneriem augstākās izglītības un citās zinātniskajās institūcijās spēs panākt to, ka izglītība un zinātne kļūst par Latvijas izaugsmes mugurkaulu un pamatu tam, lai Latvija ieņemtu līdzvērtīgas pozīcijas arī starptautiskajā zinātnes un izglītības ekosistēmā. Lai to panāktu, LZA aktīvi piedalās starptautisko zinātnes sadarbības institūciju darbā – ALLEA, EASAC, ISC u.c.

Kopā mēs esam spēks, kas maina pasauli uz labu!

Latvijas Zinātnu akadēmijas prezidents prof. *Ivars Kalviņš*

PAMATDOKUMENTI

LATVIJAS REPUBLIKAS NORMATĪVAIS REGULĒJUMS

PAR LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS STATUSU

ZINĀTNISKĀS DARBĪBAS LIKUMS

(Piemēts Saeimā 2005. gada 14. aprīlī.

Stājās spēkā ar 2005. gada 19. maiju)

Latvijas Zinātņu akadēmija sastāv no vēlētiem Latvijas Zinātņu akadēmijas locekļiem un valsts pārvaldes sistēmā ir atvasināta publisko tiesību persona ar autonomu kompetenci, kuras tiesības un pienākumi noteikti tās Hartā, šajā likumā un citos likumos, kā arī tās statūtos un kuru daļēji finansē no valsts budžeta. Latvijas Zinātņu akadēmijas Hartu apstiprina Saeima, un tajā ir norādīti Latvijas Zinātņu akadēmijas darbības mērķi, pamatvirzieni, tiesiskie un ekonomiskie pamati, pārvaldes sistēma, tiesības un pienākumi.

...

Ministru kabineta rīkojums Nr. 131
Rīgā 2006. gada 24. februārī (prot. Nr. 11 41.§)

Par Latvijas Zinātņu akadēmijas padotības īstenošanu

Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 7. panta otro daļu un Zinātniskās darbības likuma 20. pantu noteikt, ka Ministru kabinets Latvijas Zinātņu akadēmijas – atvasinātās publiskas personas – padotību īsteno ar izglītības un zinātnes ministra starpniecību.

Ministru prezidents A. Kalvītis
Izglītības un zinātnes ministra vietā – labklājības ministre D. Staķe

LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS HARTA

(Pieņemusi Latvijas Zinātņu akadēmijas pilnsapulce 1996. gada 22. novembrī.
Apstiprinājusi Latvijas Republikas Saeima 1997. gada 23. janvārī)

PREAMBULA

Latvijas Zinātņu akadēmija ir vairāku agrāk Latvijā pastāvējušu zinātnisko biedrību ideju un darbības mantiniece. Tās priekšteces ir 1815. gadā Jelgavā dibinātā Kurzemes literatūras un mākslas biedrība un Rīgas Latviešu biedrības sastāvā 1869. gadā dibinātā Zinātnības (Zinību) komisija, kas 1932. gadā tika pārveidota par Zinātņu komiteju ar privātas zinātņu akadēmijas statusu.

Kopš 1919. gada Latvijas Republikas valdība vairākkārt bija apsvērusi oficiālas Latvijas Zinātņu akadēmijas dibināšanu. Šo nodomu 1927. gadā atbalstīja izglītības ministrs J. Rainis. 1935. gadā Ministru prezidents K. Ulmanis publiski paziņoja nodomu izveidot Latvijas Zinātņu akadēmiju, un kā pirmā tās sastāvdaļa ar Latvijas Republikas likumu 1936. gada 14. janvārī tika nodibināts Latvijas vēstures institūts.

Zinātņu akadēmija Latvijā darbību uzsāka 1946. gada 14. februārī, kad akadēmijas locekļi sanācā uz pirmo kopsapulci. Par Zinātņu akadēmijas un tās institūtu pamatkodolu kļuva Latvijas Universitātes un Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas zinātnieki. Pieņemot Hartu un jaunus Statūtus, ar 1992. gada 14. februāra kopsapulces lēmumu Latvijas Zinātņu akadēmija pārveidota par klasiska tipa akadēmiju, kura apvieno vēlētus locekļus – izcilus zinātniekus un citus gara darbiniekus.

Atjaunotajā Latvijas Republikā Latvijas Zinātņu akadēmija veicina zinātņu attīstību, veic zinātniskus pētījumus. Tā gādā, lai apzinātu, pētītu, izkoptu, saglabātu un nodotu nākamajām paaudzēm visu to īpašo, ko pasaules zinātnei un kultūrai ir devusi un spēj dot Latvija un latviešu tauta: nacionālo kultūru, valodu, folkloru, literatūru, sociālo un saimniecisko pieredzi, tradīcijas. Tā pētī un saglabā Rīgas un Latvijas novadu kultūrvēsturiskās tradīcijas, apzina Baltijas valstu vietu pasaulei.

Latvijas Zinātņu akadēmija ir ieklāvusies starptautiskajā zinātniskajā kopībā, sadarbojas ar citām zinātņu akadēmijām un zinātniskām organizācijām Eiropā un pasaulei.

1. pants. LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS TIESISKAIS PAMATS

Latvijas Republikā ir viena valsts izveidota Latvijas Zinātņu akadēmija kā nacionālās nozīmes zinātnes centrs. Latvijas Zinātņu akadēmija ir autonoms tiesību subjekts, kurš sastāv no ievēlētiem Latvijas Zinātņu akadēmijas locekļiem un kuru subsidē valsts. Latvijas Zinātņu akadēmija darbojas saskaņā ar tās Hartu un Statūtiem. Hartu pieņem Latvijas Zinātņu akadēmijas pilnsapulce un apstiprina Latvijas Republikas Saeima.

Saeima vai Ministru kabinets var noteikt Latvijas Zinātnu akadēmijai īpašus uzdevumus un pilnvaras zinātnes jomā.

Ar Latvijas Zinātnu akadēmiju var būt saistītas zinātniskās pētniecības iestādes, biedrības, fondi, zinātniski tehniskas organizācijas, universitātes un augstskolas. To sadarbību ar Latvijas Zinātnu akadēmiju nosaka savstarpēja vienošanās. Akadēmijas mērķu veikšanai tiek veidotas zinātnieku grupas vai iestādes, kuras var darboties Latvijas Zinātnu akadēmijas ietvaros.

Par Latvijas Zinātnu akadēmijas locekļiem ievēlē izcilus Latvijas un ārzemju zinātniekus un par goda locekļiem – arī citu jomu vispāratzītus Latvijas gara darbiniekus.

Latvijas Zinātnu akadēmija ir juridiska persona. Tā ievēro Latvijas Republikas likumus un starptautiskās tiesību normas.

2. pants. LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS DARBĪBAS MĒRĶI UN PAMATVIRZIENI

Latvijas Zinātnu akadēmijas darbības mērķi un pamatvirzieni ir:

- zinātnes attīstīšana, pētījumu veicināšana un veikšana fundamentālo un lietišķo zinātnu jomā, Latvijas tautas un valsts vēstures, kultūras un valodas izpētes un izkopšanas veicināšana, kā arī ar Latvijas dabas resursiem, to optimālas izmantošanas iespēju un apkārtējās vides aizsardzību saistītu pētījumu atbalstīšana;
- Latvijas attīstības procesu prognozēšana, tautas un valdības operaīva iepazīstināšana ar zinātniskām prognozēm par dažādu tautsaimniecisku, kultūras un sociālu norišu un projektu vēlamām un nevēlamām sekām.

3. pants. LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS TIESĪBAS

Latvijas Zinātnu akadēmijai ir tiesības:

- sadarbieties ar augstākās izglītības un zinātniskās darbības organizatoriskās sistēmas institūcijām, deleģēt savus pārstāvjus šo institūciju darbā;
- saņemt informāciju par to likumu un normatīvo aktu gatavošanu un grozīšanu Saeimas komisijās, ministrijās un citās valsts iestādēs, kuri saistīti ar zinātni un augstāko izglītību, kā arī izteikt viedokli par šiem dokumentiem;
- uzņemties iniciatīvu jaunu zinātnisku virzienu un ar to saistītu zinātnisku institūciju veidošanā;
- piešķirt Latvijas Zinātnu akadēmijas goda doktora grādu Latvijas un ārzemju zinātniekim;
- ierosināt un pieņemt savas Hartas grozījumus, iesniegt tos apstiprināšanai Saeimā;

- glabāt savos arhīvos, krātuvēs un bibliotēkās zinātnes, literatūras, mākslas un citu kultūras darbinieku rokrakstus un dokumentus, kā arī citus zinātnei un vēsturei nozīmīgus materiālus.

4. pants. LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS PIENĀKUMI

Latvijas Zinātnu akadēmijas pienākumi ir:

- aktīva piedalīšanās Latvijas zinātnes politikas veidošanā un operatīva Saeimas un valdības konsultēšana zinātnes jautājumos;

• līdzdalība dažādu valsts programmu zinātniskajā ekspertīzē, pētījumu, projektu, programmu un zinātnisko iestāžu pētnieciskā līmeņa izvērtēšanā;

• balvu piešķiršana par izcilākiem veikumiem Latvijas zinātnē;

• Latvijas zinātnes un zinātnieku pašpārvaldes un demokrātijas veicināšana, šo principu aizstāvība valsts struktūrās un masu saziņas līdzekļos;

• rūpes par jaunu pētnieku paaudžu iesaisti zinātnē un pensionēto, t.sk. valsts emeritēto zinātnieku sociālo aizstāvību;

• zinātniskās pētniecības ētikas, diskusijas principu un tradīciju sargāšana, saglabāšana un izkopšana, Latvijas zinātnu vēstures un zinātniecības problēmu izpēte;

• rūpes par zinātniskās literatūras izdošanu, zinātnisko terminoloģiju un enciklopēdiju zinātnisko līmeni Latvijā;

• zinātnisko kongresu, konferenču, atklātu Latvijas Zinātnu akadēmijas sēžu, diskusiju un konkursu organizēšana un zinātnes sasniegumu popularizēšana;

• Latvijas zinātnes un nacionālās kultūras mantojuma krātuvju – Latvijas Akadēmiskās bibliotēkas, Misiņa bibliotēkas un Latviešu folkloras krātuvēs – zinātniska pārziņa;

• Latvijas zinātnieku starptautisko kontaktu veidošana un veicināšana, sadarbība ar citām zinātnu akadēmijām, zinātniskām biedrībām un savienībām, starptautisko zinātnisko sakaru uzturēšana un Latvijas zinātnes pārstāvniecība starptautiskās zinātniskās organizācijās.

Latvijas Zinātnu akadēmija ik gadu publicē pārskatu par savu darbību.

5. pants. LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS SASTĀVS UN PĀRVALDE

Latvijas Zinātnu akadēmijas sastāvu veido: īstnie locekļi (akadēmiķi), goda locekļi, ārzemju locekļi, korespondētājlocekļi. To skaitu, kandidātu izvirzīšanas un apspriešanas kārtību zinātniskā sabiedrībā, kā arī ievēlēšanas kārtību nosaka Latvijas Zinātnu akadēmijas Statūti.

Latvijas Zinātnu akadēmijas augstākais lēmējorgāns ir pilnsapulce, kurā piedalās ievēlēti īstenie, goda, ārzemju locekļi un korespondētājlocekļi. Hartas un Statūtu jautājumus un jaunu locekļu uzņemšanu izlemj īstenie locekļi. Lai sekmētu starpdisciplināru problēmu risināšanu un radniecīgo zinātnu pārstāvju kontaktus, akadēmijas locekļi izveido Latvijas Zinātnu akadēmijas zinātnu nodaļas. Pilnsapulču starplaikā Latvijas Zinātnu akadēmijas darbu vada tās locekļu ievēlēts prezidents un Senāts.

Latvijas Zinātnu akadēmijas pilnsapulce ievēl Uzraudzības padomi. Latvijas Zinātnu akadēmijas dažādu darbības jomu organizēšanai un operatīvu lēmumu pieņemšanai tiek izveidots prezidijs, valde un citas organizatoriskas struktūras. Šo struktūru sastāvu un pienākumus nosaka Latvijas Zinātnu akadēmijas Statūti.

6. pants. LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS DARBĪBAS EKONOMISKAIS PAMATS

Latvijas Zinātnu akadēmijas darbībai nepieciešamais finansējums tiek subsidēts no valsts budžeta. Latvijas Zinātnu akadēmija valsts noteiktā kārtībā iesniedz motivētu finansējuma pieprasījumu nākamajam gadam kopā ar gadskārtējo pārskatu. Latvijas Zinātnu akadēmijas speciālo budžetu veido līdzekļi, kurus iegūst no:

- pasūtījumu izpildes un uzņēmējdarbības;
- īpašumu apsaimniekošanas;
- ziedojuumiem un dāvinājumiem;
- citiem avotiem.

Latvijas Zinātnu akadēmijas īpašumā vai valdījumā var būt nekustamais un kustamais īpašums – zeme, ēkas un cita manta, kuru tai nodevušas valsts institūcijas vai kuru tā ieguvusi savas darbības rezultātā vai uz cita tiesiska pamata, kā arī intelektuālais īpašums, nauda un vērtspapīri Latvijā un ārvalstīs.

Latvijas Zinātnu akadēmijas pārziņā ir iestādes un organizācijas, kas nepieciešamas tās darbībai, kā arī iestādes un organizācijas, kuras sekmē zinātnes funkcionēšanu.

Latvijas Zinātnu akadēmijas īpašumu un tās valdījumā un pārziņā esošo objektu pārvaldes kārtību nosaka Latvijas Zinātnu akadēmijas Statūti.

7. pants. LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS STATŪTI

Latvijas Zinātnu akadēmijas locekļu pilnsapulce patstāvīgi pieņem un/vai groza savus Statūtus, kuri nedrīkst būt pretrunā ar šīs Hartas nostādnēm.

LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS STATŪTI

Apstiprināti ar Latvijas Zinātnu akadēmijas kopsapulces
1992. gada 14. februāra lēmumu Nr. 7.

Grozīti ar LZA pilnsapulces 1992. gada 24. novembra, 1993. gada 11. februāra,
1994. gada 18. februāra, 1997. gada 21. novembra, 2002. gada 4. aprīļa,
2008. gada 3. aprīļa, 2012. gada 29. novembra un 2020. gada 8. oktobra lēmumu

1. nodaļa. VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

1.1. Latvijas Zinātnu akadēmija (LZA) valsts pārvaldes sistēmā ir atvasināta publisko tiesību persona ar autonomu kompetenci un sastāv no vēlētiem LZA locekļiem. Tās tiesības un pienākumi noteikti LZA Hartā, Zinātniskās darbības likumā un citos likumos, kā arī LZA Statūtos un to daļēji finansē no valsts budžeta. LZA darbības mērķi, pamatvirzieni, tiesiskie un ekonomiskie pamati, pārvaldes sistēma, tiesības un pienākumi ir norādīti LZA Hartā, kuru ir apstiprinājusi LR Saeima. LR Saeima vai Ministru kabinets var noteikt Latvijas Zinātnu akadēmijai īpašus uzdevumus un pilnvaras zinātnes jomā.

Par Latvijas Zinātnu akadēmijas locekļiem ievēlē izcilus Latvijas un ārzemju zinātniekus un par goda locekļiem — arī citu jomu vispārāzītus Latvijas gara darbiniekus.

Ar Latvijas Zinātnu akadēmiju līgumiski, asociatīvi vai citādās juridiskās formās var būt saistītas juridiski patstāvīgas zinātniskās pētniecības iestādes, biedrības, fondi, zinātniski tehniskas organizācijas, universitātes un citas augstskolas. To sadarbību ar Latvijas Zinātnu akadēmiju nosaka savstarpēja vienošanās. Akadēmijas mērķu īstenošanai var izveidot zinātnieku kolektīvus vai institūcijas, kuras var darboties Latvijas Zinātnu akadēmijas ietvaros, kā arī piesaistīt ekspertus no zinātnieku un speciālistu vidus.

1.2. LZA sadarbojas ar LR ministrijām, Latvijas Zinātnes padomi u.c. valstiskām institūcijām Latvijas zinātnes, pētniecības un inovāciju stratēģijas un aktuālo, būtisko problēmu analīzē, izvērtēšanā un formulēšanā. Ministrijas saskaņā ar “Valsts pārvaldes iekārtas likumu” var deleģēt ZA īpašas pilnvaras zinātnes jomā, nodrošinot to īstenošanu ar adekvātu finansējumu.

1.3. Latvijas Zinātnu akadēmijas saīsinātais nosaukums ir LZA. Tās nosaukums citās valodās tulkojams šādi: Academia Scientiarum Latviensis (latīnu val.), Latvian Academy of Sciences (anglu val.), Academie des Sciences de Lettonie (franču val.), Akademie der Wissenschaften Lettlands (vācu val.), *Латвийская Академия наук* (krievu val.).

1.4. LZA juridiskā adrese: Akadēmijas laukums 1, Rīga, LV 1050, Latvija; mājaslapas adrese internetā (<https://www.lza.lv>).

1.5. LZA simboliku reglamentē īpašs nolikums. LZA krāsas ir balts, kobaltsils, zelts. LZA zīmogā ir attēlots Latvijas Republikas valsts mazais ģerbonis un ietverti vārdi "Latvijas Zinātnu akadēmija – Academia Scientiarum Latviensis".

1.6. LZA kā savu "Akadēmijas dienu" atzīmē 14. februāri, jo 1946. gada 14. februārī akadēmijas locekļi sanāca uz savu pirmo kopsapulci un 1992. gada 14. februārī LZA pieņēma savu Hartu un jaunus Statūtus.

2. nodaļa. DARBĪBAS MĒRĶI UN PAMATVIRZIENI

2.1. Latvijas Zinātnu akadēmijas darbības mērķi un pamatvirzieni:

2.1.1. pētījumu veikšana un veicināšana fundamentālo un lietišķo zinātņu jomā;

2.1.2. Latvijas tautas un valsts vēstures izzināšana; Latvijas kultūras, tās vēstures un perspektīvu apzināšana ; latviešu valodas izpētes un izkopšanas veicināšana; Latvijas dabas resursu un to optimālas izmantošanas iespēju izvērtēšana, ar apkārtējās vides aizsardzību saistītu pētījumu sekmēšana;

2.1.3. Latvijas attīstības procesu prognozēšana, tautas un valdības operatīva iepazīstināšana ar zinātniskām prognozēm par dažādu tautsaimniecisku, kultūras un sociālu norišu un projektu vēlamām un nevēlamām sekām;

2.1.4. uz zināšanām balstītas sabiedrības veidošana un inovatīvo tehnoloģiju attīstības veicināšana Latvijā;

2.1.5. augstākās kvalifikācijas zinātniskās ekspertīzes nodrošināšana; ekspertu atzinumu sniegšana par Latvijai un Baltijas reģionam principiāliem jautājumiem;

2.1.6. piedalīšanās nacionālo un valsts pētījumu programmu, Baltijas un Eiropas Savienības reģionālo programmu izstrādē un to īstenošanā;

2.1.7. aktīva piedalīšanās Latvijas zinātnes politikas veidošanā un īstenošanā; Saeimas, Valsts Prezidenta, valdības un to iestāžu operatīva konsultēšana zinātnes jautājumos;

2.1.8. līgumisku vai asociatīvu attiecību veidošana ar Latvijas zinātniskām un profesionālām biedrībām, fondiem, savienībām, asociācijām; LZA vārda piešķiršana ar akadēmiju saistītām institūcijām, piedalīšanās šo iestāžu galveno pētniecisko virzienu izvērtēšanā, ja to paredz savstarpēja vienošanās;

2.1.9. aktīvas sadarbības veidošana ar Latvijas augstskolām, vienotas akadēmiskās vides veidošana Latvijā un piedalīšanās augstākās kvalifikācijas zinātnieku sagatavošanā;

2.1.10. zinātniskās literatūras un enciklopēdiju izdošanas veicināšana, un to zinātniskā līmeņa paaugstināšana Latvijā;

2.1.11. latviešu zinātniskās terminoloģijas izstrādes veicināšana;

2.1.12. zinātnisku kongresu, konferenču, atklātu ZA sēžu, konkursu organizēšana, zinātnes sasniegumu popularizēšana;

2.1.13. starpdisciplināru pētījumu veidošana, iniciatīva jaunu zinātnisku virzienu iedibināšanā;

2.1.14. sadarbība ar citām zinātnu akadēmijām, zinātniskām asociācijām, apvienībām, biedrībām un savienībām; starptautisko zinātnisko sakaru uzturēšana un Latvijas zinātnes pārstāvība starptautiskās zinātniskās organizācijās;

2.1.15. LZA balvu un stipendiju piešķiršana par darbiem zinātnē, tai skaitā kopīgi ar universitātēm, citām augstskolām un zinātnes mecenātiem, vai citām zinātni atbalstošām organizācijām; piedalīšanās zinātnisku darbu ieteikšanā un izvērtēšanā valsts un starptautiskiem apbalvojumiem;

2.1.16. Latvijas zinātnieku un ar Latviju saistīto ārzemju zinātnieku devuma un potenču izvērtēšana un ieteikšana ievēlēšanai par akadēmijas īstenajiem, ārzemju, goda locekļiem vai korespondētājocekļiem;

2.1.17. Latvijas zinātnu vēstures un zinātniecības pētījumu veicināšana, nodrošinot zinātnisko tradīciju saglabāšanu un izkopšanu;

2.1.18. zinātnieka ētikas kodeksa un zinātnisko diskusiju principu izstrāde un tālāka izkopšana;

2.1.19. jaunu pētnieku paaudžu iesaiste zinātnē;

2.1.20. pensionēto (to skaitā valsts emerītēto) zinātnieku sociālā aizstāvība un viņu aktivitāšu atbalsts.

2.2. Lai īstenotu akadēmijas Hartā un šo Statūtu 2.1. punktā noteiktos darbības mērķus, LZA izmanto savu locekļu un akadēmijas izveidoto institūciju darbību, sekmē atsevišķu zinātnisku pētījumu, zinātniski organizatoriskās un izdevējdarbības finansēšanu.

3. nodaļa. LZA LOCEKĻI

3.1. LZA sastāvā ietilpst:

3.1.1. īstenie locekļi (akadēmiķi), no tiem vecumā līdz 70 gadiem ne vairāk kā 100;

3.1.2. goda locekļi (kopskaitā ne vairāk kā 60);

3.1.3. ārzemju locekļi (ne vairāk kā 100);

3.1.4. korespondētājocekļi (no tiem vecumā līdz 70 gadiem ne vairāk kā 100);

3.2. LZA locekļu ievēlēšanas kārtība ir šāda:

3.2.1. Par LZA īstenajiem locekļiem ievēlē izcilus Latvijas zinātniekus, kuru pētījumi Latvijā un pasaulei ir plaši atzīti. Ievēlēto LZA īsteno locekli pēc 70 gadu

vecuma sasniegšanas neietver 3.1.1. punktā paredzētajā kopskaitā, taču viņš saglabā balsstiesības LZA saietos.

3.2.2. Par LZA goda locekļiem ievēlē izcelus Latvijas vai citu valstu zinātnes, kultūras, tautsaimniecības, izglītības un sabiedriskos darbiniekus, kuri dzīvo un strādā Latvijā vai kuriem ir cieša sadarbība ar Latviju un tās zinātni.

3.2.3. Par LZA ārzemju locekļiem ievēlē izcelus pasaules zinātniekus, kuri dzīvo un strādā galvenokārt ārzemēs.

3.2.3.1. Izvēloties ārzemju locekļu kandidātus, īpaša uzmanība tiek pievērsta ārzemēs dzīvojošiem un strādājošiem Latvijas izcelsmes zinātniekiem.

3.2.3.2. LZA ārzemju loceklis, pārceļoties uz pastāvīgu dzīvi Latvijā un uzsākot šeit zinātnisku darbību, ar pilnsapulces balsojumu var tikt ievēlēts par LZA īsteno locekli vai korespondētājlocekli.

3.2.4. Par LZA korespondētājlocekļiem ievēlē Latvijā kādā zinātnes nozarē autoritāti ieguvušus zinātniekus, kuri spēj kvalificēti pārstāvēt attiecīgo zinātnes nozari, ekspertēt zinātniskos darbus un savai specializācijai atbilstošos zinātniskos virzienus. Ievēlēto LZA korespondētājloceklī pēc 70 gadu vecuma sasniegšanas neietver 3.1.4. punktā paredzētajā kopskaitā, taču viņš saglabā balsstiesības LZA saietos. LZA korespondētājloceklīm sasniedzot 70 gadu vecumu, tiek atvērta vakance jaunu locekļu vēlēšanām.

3.2.5. Tiesības veidot LZA locekļu un goda doktoru vēlēšanu nolikumus LZA pilnsapulcei delegē LZA Senātam.

3.3. LZA locekļu tiesības ir šādas:

3.3.1. ierosināt zinātnisku un zinātniski organizatorisku jautājumu izskatīšanu akadēmijas vai tās nodalas sēdē, kā arī LZA pilnsapulcē;

3.3.2. saņemt informāciju par LZA, tās struktūru un nodalju darbību;

3.3.3. izstāties no LZA, iesniedzot par to rakstisku paziņojumu LZA prezidijam;

3.3.4. saņemt atalgojumu par atsevišķu LZA uzdevumu izpildi saskaņā ar šo Statūtu 5.6.4. punktu;

3.3.5. uz mūžu saglabāt ar ievēlēšanu Latvijas Zinātnu akadēmijā iegūto nosaukumu, izņemot gadījumus, kas paredzēti šo Statūtu 3.3.3. un 3.7. punktā;

3.3.6. veikt zinātnisku darbību LZA ietvaros, ar LZA Senāta piekrišanu organizēt zinātniskas struktūras – darba grupas, centrus un institūtus, to skaitā gan kā LZA struktūrvienības, gan ar LZA asociētas juridiskas personas.

3.4. LZA locekļiem ir šādi pienākumi:

3.4.1. aktīvi piedalīties LZA darbības mērķu īstenošanā;

3.4.2. piedalīties LZA pilnsapulcēs, sēdēs un citos pasākumos;

3.4.3. publicēt savu pētījumu rezultātus “Latvijas Zinātnu Akadēmijas Vēstīs” un citos zinātniskos izdevumos;

3.4.4. piedalīties zinātniskās ekspertīzēs un sniegt konsultācijas savas kompetences robežās;

3.4.5. katru gadu sniegt akadēmijai īsu rakstisku informāciju par savu zinātnisko vai cita rakstura darbību, īpaši izceļot to, kas paveikts LZA darbības mērķu (Statūtu 2.1. punkts) īstenošanā un kas papildināms personiskajā INTERNET mājaslapā, kuru uztur LZA. Goda locekļi un ārzemju locekļi, kā arī īstenie locekļi, kas sasniegusi 70 gadu vecumu, var sniegt mutisku informāciju savā nodaļā.

3.5. LZA ārzemju locekļu tiesības un pienākumi ir šādi:

3.5.1. Papildus 3.3. un 3.4. punktā minētajam LZA ārzemju locekļi var tikt iesaistīti kā eksperti Latvijas un starptautisko zinātnisko projektu izvērtēšanā, kā arī palīdzības sniegšanā, lai savā mītnes zemē nodibinātu un nostiprinātu kontaktus ar Latvijas zinātni un zinātniekiem.

3.5.2. LZA ārzemju locekļi, kas dzīvo vienā ārvalstī vai ārvalstu reģionā, var izveidot ārzemju locekļu nodaļu; šādas nodaļas izveidošanas faktu un tās darbības mērķus apstiprina LZA pilnsapulce.

3.5.3. LZA saskaņā ar akadēmijas finansiālām iespējām sedz ārzemju locekļa vai ārpus Latvijas dzīvojoša goda locekļa uzturēšanās izdevumus Latvijā, ja šī vizīte notiek pēc LZA ielūguma.

3.6. LZA fondu veidošana.

3.6.1. LZA veido LZA Fondu, kura mērķis ir piesaistīt finanšu līdzekļus, lai veicinātu zinātnieku un studentu zinātnisko un akadēmisko darbību, zinātnisku konferenču organizēšanu, zinātniskās literatūras sagatavošanu un izdošanu, zinātnieku sociālo problēmu risināšanu un citus pasākumus, ievērojot līdzekļu ziedotāju norādījumus. LZA Fonda darbību nosaka LZA Senāta apstiprināts nolikums. LZA Fonda priekšsēdētāju no LZA īsteno locekļu vidus ievēlē LZA pilnsapulce.

3.6.2. LZA savu mērķu un pamatvirzienu (statūtu 2.nodaļa) sasniegšanai var veidot arī citus palīdzības fondus papildu līdzekļu piesaistei. To veidošanas , izmantošanas un kontroles kārtību pēc LZA Valdes ierosinājuma apstiprina LZA Prezidijs.

3.7. LZA locekļu izstāšanās kārtība.

3.7.1. LZA īstenajiem locekļiem un korespondētājlocekļiem par smagiem zinātnieka ētikas kodeksa normu pārkāpumiem LZA pilnsapulce var ieteikt izstāties no akadēmijas.

3.7.2. Ja LZA loceklis saskaņā ar šo Statūtu 3.3.3. punktu paziņojis LZA Prezidijam par savu izstāšanos no akadēmijas, kārtējā LZA pilnsapulcē par to tiek sniepta

informācija, novērtēti paziņojumā minētie iemesli un pieņemts lēmums par šīs personas svītrošanu no LZA locekļu sarakstiem.

3.8. LZA locekļu vēlēšanu kārtība.

3.8.1. LZA locekļu vēlēšanas notiek saskaņā ar šiem Statūtiem. Vēlēšanās jāievēro šo Statūtu 3.1. punktā noteiktās normas attiecīgo locekļu kopskaitam. Jaunus LZA locekļus vēlē LZA īstenie locekļi.

3.8.1.1. Jaunu LZA īsteno un ārzemju locekļu vakances rodas Statūtu 3.1. punktā noteikto kvotu ietvaros, vai jau esošajiem LZA īstenajiem un ārzemju locekļiem sasniedzot 70 gadu vecumu. Vēlot jaunos īstenos un ārzemju locekļus, notiek kopīgs kandidātu konkurss bez priekšrocībām kādai specialitātei (izņemot gadījumus, kad LZA pilnsapulce vai Senāts pieņem citu lēmumu). Vakanču skaitu izsludina LZA Senāts aprīlī.

3.8.1.2. Jaunu LZA korespondētājlocekļu vakances rodas Statūtu 3.1. 4. punktā noteikto kvotu ietvaros, vai jau esošajiem LZA korespondētājlocekļiem sasniedzot 70 gadu vecumu. Vēlot jaunos korespondētājlocekļus, notiek konkurss izsludināto zinātnes nozaru ietvaros. Korespondētājlocekļu zinātnes nozares un vakanču skaitu, norādot iespējamos kandidātus, iesaka akadēmijas nodalas. Galīgo lēmumu par vakanču skaitu un zinātnes nozarēm, izvērtējot dažādus ieteikumus, pieņem LZA Senāts.

3.8.1.3. LZA goda locekļus vēlē LZA pilnsapulce bez iepriekš izsludināta konkursa pēc LZA Senāta ierosinājuma Statūtu 3.1.2. punktā noteikto kvotu ietvaros. LZA goda locekļu kandidātus var izvirzīt LZA īstenie un goda locekļi.

3.8.2. Par LZA locekļu vakancēm LZA ģenerālsekreitārs līdz katra gada aprīļa beigām ar preses starpniecību informē LZA locekļus, Latvijas zinātniskās iestādes, universitātes un citas augstskolas, zinātniskās biedrības un citas zinātnieku organizācijas.

3.9. LZA goda doktora grādu (*Dr.h.c.*) piešķir ārvalstu un Latvijas zinātniekiem, kuru darbi attiecīgajā zinātnes nozarē ir starptautiski atzīti, kuru devums ietekmējis zinātnes un kultūras attīstību Latvijā un kuriem ir radoši zinātniski kontakti ar LZA. LZA goda doktora grādu piešķir LZA nodalas un apstiprina LZA Senāts. LZA goda doktoriem ir “Zinātniskās darbības likumā” noteiktās tiesības, kā arī balsstiesības LZA nodalās.

3.10. Par ievērojamu materiālu un morālu Latvijas zinātnes atbalstu LZA darbības mērķu (Statūtu 2.1. punkts) veicināšanai LZA ar Senāta lēmumu var piešķirt LZA Goda mecenāta nosaukumu, svinīgi pasniedzot attiecīgu diplomu.

4. nodala. LZA SAIETI

4.1. LZA saietu galvenās formas ir pilnsapulces, sēdes, simpoziji, konferences un diskusijas.

4.1.1. Saiti tiek sasaukti pēc vajadzības. Kārtējo saietu darba kārtībai jābūt izziņotai iepriekš.

4.1.2. Ārkārtas pilnsapulces sasauc akadēmijas prezidents vai Prezidijs pēc savas iniciatīvas vai kādas nodaļas ierosinājuma, vai arī, ja to pieprasīs vismaz 25 akadēmijas locekļi. Ārkārtas pilnsapulce ir tiesīga uzsākt darbu, ja zināms, ka 2/3 īsteno locekļu (no 3.1.1. punktā paredzētā kopskaita) par to saņēmuši informāciju vismaz 24 stundas pirms sajeta sākuma.

4.1.3. Informāciju par notikušiem saietiem publicē "Latvijas Zinātnu Akadēmijas Vēstīš" un/vai citos Latvijas zinātniskajos un preses izdevumos, kā arī LZA mājaslapā..

4.2. LZA sēdēs:

4.2.1. noklausās akadēmijas locekļu, LZA goda doktoru un citu zinātnieku lekcijas un tematiskos ziņojumus;

4.2.2. diskutē par konkrētiem pasākumiem LZA Hartā un Statūtos pasludināto mērķu sasniegšanai, pieņem par tiem ieteikumus;

4.2.3. izvērtē Latvijas nacionālās un valsts nozīmes zinātniskās programmas, projektus un to izpildes galareztātus, iesaka veidot darba grupas programmu un projektu izstrādes sekmēšanai;

4.2.4. apspriež jautājumus par akadēmijas darba nodrošināšanai un darbības mērķu īstenošanai nepieciešamo iestāžu un organizāciju dibināšanu vai likvidēšanu;

4.2.5. noklausās akadēmijas locekļu un citu zinātnieku pārskatus par svarīgākajiem zinātniskajiem pētījumiem, nacionālo un valsts nozīmes programmu un lielu tautsaimniecībai, kultūrai un izglītībai nozīmīgu projektu veidošanas un izpildes gaitu, būtiski svarīgiem ārzemju zinātniskajiem komandējumiem un to rezultātiem, kā arī izskata citus Latvijai un tās zinātnei svarīgus jautājumus.

4.3. LZA sēdi vada akadēmijas prezidents vai viņa pilnvarots LZA īstenais loceklis. LZA sēdēs jautājumus izlej ar klātesošo akadēmijas locekļu balsu vienkāršu vairākumu, ja sēdes dalībnieku vairākums nenobalso par citu kārtību. LZA sēde ir tiesīga pieņemt ieteikumus LZA Senātam, prezidijam, valdei, prezentam un citām vēlētām LZA amatpersonām, Latvijas Republikas Saeimai, Valsts Prezidentam, valdībai un tās struktūrām.

5. nodaļa. LZA PĀRVALDE, VĒLĒTĀS INSTITŪCIJAS UN AMATPERSONAS

5.1. Latvijas Zinātnu akadēmijas augstākā lēmējinstīcija ir pilnsapulce, kurā piedalās īstenie locekļi, goda locekļi, ārzemju locekļi un korespondētājlocekļi.

5.1.1. Piedalīšanās akadēmijas pilnsapulcēs ir obligāta LZA īstenaļiem locekļiem un korespondētājlocekļiem, kuri jaunāki par 70 gadiem, ja nav objektīvu iemeslu, kas kavē

šo piedalīšanos. Pilnsapulce ir tiesīga uzsākt darbu un pieņemt lēnumus, ja piedalās vairāk par pusi no īstenajiem un korespondētājlocekļiem, kuri ir jaunāki par 70 gadiem, šajā skaitā ietverot arī iepriekš pa pastu nobalsojušos.

5.1.2. Pilnsapulci vada akadēmijas prezidents vai viņa pilnvarots viceprezidents. Zinātnu akadēmijas pilnsapulcēs jautājumus izlemj ar klātesošo akadēmijas locekļu vienkāršu balsu vairākumu, izņemot 7.1. punktā paredzēto balsojumu par LZA Statūtu grozījumiem. Visus personālos jautājumus pilnsapulce izlemj, aizklāti balsojot, ja pilnsapulce nepieņem lēnumu par atklātu balsošanu. Par pilnsapulces darba kārtībā izsludinātiem jautājumiem tiem LZA locekļiem, kuri nevar piedalīties pilnsapulcē, jauts balsot pa pastu (arī gadījumos, kad notiek atklāta balsošana). Balsošanai pa pastu izmantojama LZA Senāta apstiprināta biļetena forma.

5.1.3. LZA pilnsapulces sanāk vismaz 2 reizes gadā un ir atklātas.

5.1.3.1. pavasara pilnsapulcē (parasti aprīlī) noklausās un apstiprina LZA ģenerālsekretāra pārskatu par akadēmijas darbību iepriekšējā gadā, noklausās Uzraudzības padomes ziņojumu, pēc Senāta ieteikuma pārvēlē LZA amatpersonas un izskata citus jautājumus.

5.1.3.2. rudens pilnsapulcē (parasti novembrī) noklausās akadēmisko lekciju, ievēlē jaunus akadēmijas locekļus un izņēmuma kārtā pēc Senāta ieteikuma pārvēlē atsevišķas LZA amatpersonas un izskata citus jautājumus.

5.1.4. LZA pilnsapulcē ievēl šādas LZA amatpersonas: akadēmijas prezidentu, viceprezidentus, ģenerālsekretni, LZA Fonda priekšsēdētāju, LZA ārlietu sekretāru, kuram ir viceprezidenta pilnvaras, un citas LZA amatpersonas, kuru sarakstu apstiprina LZA pilnsapulce. LZA amatpersonu pilnvaru laiks ir 4 gadi, un to ievēlēšana katrā no amatiem pieļaujama ne vairāk kā divas reizes pēc kārtas.

LZA viceprezidenti, LZA Fonda priekšsēdētājs, LZA Ārlietu sekretārs nav valsts amatpersonas likuma “Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” izpratnē, ja ar LZA prezidenta rīkojumu nav noteikts citādi.

5.2.1. Senāts:

5.2.1.1. reglamentē akadēmijas pārvaldīšanas, tās svarīgu dokumentu, īpašuma un citu vērtību saglabāšanas kārtību, kā arī izvirza LZA pārstāvju valsts un starptautiskajās institūcijās, padomēs un komisijās;

5.2.1.2. pamatojoties uz akadēmijas sēžu un nodaļu ieteikumiem, pieņem lēnumus, to skaitā par LZA vārda piešķiršanu (atņemšanu) zinātniskām iestādēm un organizācijām, kas saistītas ar akadēmiju savstarpēju līgumu ietvaros;

5.2.1.3. dod skaidrojumus par LZA Hartu, Statūtiem un pilnsapulces lēnumiem.

5.2.2. LZA Senātā pēc amata iekļauj šādus akadēmijas īstenos locekļus: prezidentu, viceprezidentus, ģenerālsekretni, LZA Fonda priekšsēdētāju, pilnsapulcē ievēlētās LZA

amatpersonas un ievēlētos (5.7.4. punkts) akadēmijas zinātnu nodāļu priekšsēdētājus. Ar LZA pilnsapulces lēmumu Senātā ievēl arī citus LZA īstenos locekļus un korespondētājlocekļus, kā arī Senāta goda locekļus no īsteno locekļu vidus.

Senāta pilnvaru laiks ir 4 gadi. Senātā ievēlētajiem korespondētājlocekļiem ir lēmējbalsstiesības visos jautājumos, izņemot jautājumus par jaunu locekļu vēlēšanām un Statūtu grozījumiem.

5.2.3. Senāta vai atsevišķu Senāta locekļu vēlēšanas notiek LZA pilnsapulcē. Senāta locekļu kandidātu izvirzīšana notiek LZA nodalās pēc Senāta noteiktajām kvotām. Jaunievēlētā Senāta locekļi sāk pildīt savus pienākumus nākamā mēnešā 1. datumā pēc ievēlēšanas. Līdz tam savus pienākumus pilda iepriekšējā sastāva Senāta locekļi. Senāta priekšsēdētāju ievēl Senāts pirmajā sēdē; Senāta priekšsēdētājs ir Prezidija loceklis.

Senāts var pieņemt savu locekļu atlūgumu no pienākumiem (ja viņi kādu iemeslu dēļ nespēj vai nevēlas piedalīties Senāta darbā) un ir tiesīgs kooptēt savā sastāvā jaunus locekļus, apstiprinot viņu pilnvaras nākamajā kārtējā ZA pilnsapulcē.

5.2.4. Senāts ir pilntiesīgs pieņemt lēmumus, ja sēdē piedalās vairāk par pusi balsstiesīgo Senāta locekļu. Lēmumu pieņem, atklāti balsojot, ja Senāts nav lēmis citādi, un tas skaitās pieņemts, ja par to ir nobalsojis klātesošo Senāta locekļu vairākums; ja balsu skaits sadalās vienādi, izšķirošā ir Senāta priekšsēdētāja balss, izņemot vēlēšanas, kad vienāda balsu skaita gadījumā izvēli izšķir ar atkārtotu balsošanu vai lozēšanu.

5.3. Kārtējo LZA organizatorisko darbu LZA pilnsapulces un Senāta darba starplaikos veic LZA prezidents kopā ar LZA Prezidiju, kura sastāvā ietilpst viņa uzaicinātās LZA amatpersonas, kā arī Senāta priekšsēdētājs, LZA Fonda priekšsēdētājs un pieaicinātais protokolists. Senāts var papildus kooptēt vai atsaukt personas Prezidijs sastāvā

5.3.1. Akadēmiju vada un pārstāv LZA prezidents.

5.3.1.1. Prezidenta prombūtnē viņu aizstāj kāds no viceprezidentiem.

5.3.1.2. Prezidentu ievēl uz 4 gadiem ne vairāk kā divas reizes pēc kārtas; iepriekšējā termiņa prezidents pēc amata atstāšanas tradicionāli tiek ieteikts par viceprezidentu, un līdz ar to – par Senāta un Prezidija loceklī.

5.3.1.3. Prezidents var daļu no savām amata pilnvarām nodot citām vēlētām LZA amatpersonām, kā arī pilnvarot citus LZA locekļus pārstāvēt atsevišķas LZA intereses Latvijā un ārzemēs, informējot par to prezidiju vai Senātu.

5.3.2. LZA Prezidijs prezidenta vadībā:

5.3.2.1. ierosina Senātam apstiprināšanai vēlēto LZA amatpersonu (izņemot Uzraudzības padomes locekļu) darbības virzienus un atbildību, formulē viņu konkrētos operatīvos pienākumus, kā arī atsevišķu LZA amatpersonu pienākumu izpildītāju statusa piešķiršanu citiem Senāta locekļiem, nosakot viņu funkcijas.

5.3.2.2. ierosina LZA kārtējo nozīmīgāko problēmu risinājumus;

5.3.2.3. ierosina LZA kārtējo un ārkārtas pilnsapulču darba kārtību un izziņo to akadēmijas locekļiem;

5.3.2.4. veic kārtējos LZA prezidenta, Senāta, pilnsapulces dotos darba un LZA pārstāvniecības uzdevumus.

5.4. LZA saimniecisko un organizatorisko darbību plāno un īsteno ģenerālsekretārs, kurš ir Valdes priekšsēdētājs.

5.4.1. Ģenerālsekretārs:

5.4.1.1. izpilda akadēmijas pilnsapulces, Senāta un prezidija lēmumus;

5.4.1.2. koordinē LZA nodaļu kopīgos pasākumus (to skaitā akadēmijas sēdes) un to programmu izstrādi;

5.4.1.3. pārzina akadēmijas personāla darbu, aptverot arī LZA Lietu pārvaldes un citu LZA saimniecisko struktūru darbību, saņem no tām regulārus pārskatus un uzdod tām veikt nepieciešamos pasākumus darba optimizēšanai, nodrošina LZA finanšu darbības auditu.

5.4.1.4. regulāri informē LZA pilnsapulci, Senātu un Prezidiju par veikto darbu.

5.4.2. LZA Valde darbojas saskaņā ar LZA Senāta pieņemtu nolikumu. LZA Valdes personālsastāvu ievēlē LZA Senāts no nodaļu priekšsēdētāju un īsteno locekļu vidus. Valdes locekļu skaitu ierosina ģenerālsekretārs. Ģenerālsekretāra (valdes priekšsēdētāja) vietnieku, kurš pilda ģenerālsekretāra pienākumus viņa prombūtnes laikā, ievēlē Senāts. Valdes sastāvā Senāts ar padomdevējā balsībām var iekļaut citus LZA īstenos locekļus un korespondētājlocekļus, to vidū vēlētas LZA amatpersonas.

5.5. LZA pilnsapulce ievēl Uzraudzības padomi, kura saskaņā ar LZA pilnsapulcē apstiprinātu nolikumu iepazīstas ar LZA darbību un vērtē tās atbilstību LZA Hartai, Statūtiem, seko LZA pilnsapulču, Senāta, Prezidija un Valdes lēmumu izpildei, pilda citus LZA pilnsapulces noteiktus uzdevumus, uzrauga LZA amatpersonu vēlēšanas. Uzraudzības padomes pilnvaru laiks ir 4 gadi.

5.6. LZA amatpersonu vēlēšanas kārtība ir šāda:

5.6.1. Par akadēmijas prezidentu, viceprezidentiem, ģenerālsekretāru un LZA Fonda priekšsēdētāju var ievēlēt tikai Latvijas Republikas pilsoņus.

5.6.2. Par akadēmijas prezidentu, viceprezidentu, ģenerālsekretāru, ārlietu sekretāru, akadēmijas zinātnu nodaļas priekšsēdētāju var ievēlēt LZA īstenos locekļus. Akadēmijas zinātnu nodaļas priekšsēdētāja pienākumus pēc nodaļas ierosinājuma uz laiku drīkst pildīt arī LZA korespondētājloceklis, ar LZA Senāta apstiprinājumu.

5.6.3. Visas akadēmijas amatpersonas tiek vēlētas un atsauktas akadēmijas pilnsapulcēs šādā kārtībā:

5.6.3.1. LZA prezidenta kandidātus no īsteno locekļu vidus var izvirzīt visi LZA locekļi (īstenie, goda, ārzemju locekļi un korespondētājlocekļi) un LZA nodaļas vai

to izveidotās komisijas. Izvirzītajam vai tā pārstāvim Senātam iesniegtajā pieteikumā motivēti jāraksturo izvirzītās kandidatūras. Pieteikums jāiesniedz LZA Senātam ne vēlāk kā 30 dienas pirms LZA pilnsapulces, kurā paredzētas vēlēšanas. Ievēlēts ir tas kandidāts, kurš pilnsapulcē ieguvis visvairāk balsu, bet ne mazāk par pusi no visu klātesošo LZA locekļu balsīm. Ievēlētais prezidents tradicionāli nosauc kandidātus viceprezidentu, ģenerālsekreterā un citu, LZA pilnsapulcē apstiprināto LZA amatpersonu amatiem. LZA amatpersonas skaitās ievēlētas, ja par tām nodotas vairāk par pusi no klātesošo balsīm.

5.6.3.2. Akadēmijas amatpersonas var atsaukt LZA pilnsapulce, ja to motivēti ierosina LZA Senāts vai vismaz 25 īstniecības un/vai korespondētājlocekļi (priekšlikuma iesniedzēju vidū jābūt vismaz 10 īstenajiem locekļiem). Lēmumu iekļaut jautājumu par akadēmijas amatpersonu atsaukšanu kārtējās vai ārkārtas LZA pilnsapulces dienaskārtībā pieņem Senāts. Atsaukums stājas spēkā pēc pilnsapulces aizklāta balsojuma, ja atsaukšanu atbalsta vismaz 2/3 klātesošo LZA locekļu un pilnsapulce pieņem lēmumu par jaunas amatpersonas vēlēšanu termiņiem.

5.6.4. LZA locekļi, kuri ievēlēti akadēmijas amatos, kā arī eksperti un citi zinātnieki, kuri pilda atsevišķus akadēmijas uzdevumus, saņem par šo darbu atlīdzību. Vēlētām LZA amatpersonām darba samaksu nosaka un apstiprina LZA valde.

5.7. Lai sekmētu starpdisciplināru problēmu risināšanu un radniecīgo zinātnu pārstāvju savstarpējos kontaktus, akadēmijas locekļi apvienojas LZA zinātnu nodaļās. Nodaļas izveidošanu, darbības pamativzienus un nosaukumu apstiprina LZA pilnsapulce.

5.7.1. Nodaļa notur savas vai organizē LZA sēdes, lai:

5.7.1.1. izstrādātu Latvijas nacionālās, valsts nozīmes u.c. programmas un apspriestu to izpildes gaitu;

5.7.1.2. risinātu starpdisciplināras zinātniskas problēmas;

5.7.1.3. noklausītos zinātniskos referātus, pārskatus par zinātniskiem pētījumiem un pasākumiem, kas veikti ar LZA atbalstu vai ir aktuāli Latvijas zinātnes, izglītības, tautsaimniecības un kultūras attīstībai;

5.7.1.4. dotu ieteikumus akadēmijai un nodaļas priekšsēdētājam par nepieciešamām LZA aktivitātēm.

5.7.2. Zinātnu nodaļas savos ietvaros veido pastāvīgas vai pagaidu sekcijas, darba grupas, komisijas u.tml. struktūras, kas akadēmijas locekļus un citus zinātniekus apvieno konkrētu programmu, projektu, grantu u.c. zinātniski aktuālu uzdevumu risināšanai. Šādas struktūras zinātnisko darbību vada LZA loceklis, kura kandidatūru apstiprina nodaļa. Minētās struktūras pēc LZA Senāta ieteikuma var iegūt juridiskas personas tiesības kā zinātniskas iestādes, likumā noteiktā kārtībā reģistrējot dibināšanas dokumentus.

5.7.3. Šādu struktūru darbībai LZA zinātņu nodaļas papildus akadēmijas locekļiem var piesaistīt ekspertus no zinātnieku un speciālistu vidus. Ekspertus ievēlē nodaļu sēdēs.

5.7.4. Katra nodaļa aizklātā balsošanā ievēl priekšsēdētāju, kuru apstiprina LZA pilnsapulce, aizklāti balsojot. Nodaļas priekšsēdētājs vai tā pilnvarots nodaļas loceklis piedalās visu savas nodaļas sekciju un darba grupu sēdēs, tādējādi sekmējot informācijas apmaiņu un tās izvērtēšanu. Ar Senāta lēmumu nodaļu priekšsēdētājiem piešķir viceprezidenta pilnvaras nodaļas kompetences ietvaros.

5.7.5. Konkrētu nodaļas darbības programmu un reglamentu LZA darbības mērķu un virzienu īstenošanai pieņem un apstiprina pati nodaļa.

5.8. Ar LZA var būt saistītas autonomas zinātniskās iestādes (juridiskas personas), kuras atbilstoši 5.7.2. punktam dibina likuma noteiktā kārtībā vai kuru sadarbību ar LZA nosaka savstarpēja vienošanās (asociācijas vai cita tipa līgums).

5.8.1. Līgumā jāparedz LZA un zinātniskās iestādes savstarpējās saistības un sadarbības formas: LZA vārda izmantošana asociētajai iestādei, LZA piedalīšanās šīs iestādes galveno pētniecisko virzienu izvērtēšanā, LZA institūta interešu pārstāvniecība Latvijas Republikas augstākajās institūcijās.

5.8.2. LZA vai tās nodaļu pārziņā var darboties 2.1.8. punktā minētās asociētās zinātniskās biedrības un savienības, kā arī atsevišķas zinātnieku grupas.

5.9. LZA valdījumā un pārziņā var būt muzeji un īpaši glabājamas zinātniskas kolekcijas un arhīvi.

5.10. Latvijas Zinātņu akadēmijai ir pastāvīgais un pagaidu dienesta personāls, kura štatū sarakstu un darba līgumus kontrolē LZA ģenerālsekreitārs un LZA struktūrvienība Lietu pārvalde (saskaņā ar LZA Senāta apstiprinātu Lietu pārvaldes nolikumu). Pastāvīgā štata sarakstu sagatavo LZA ģenerālsekreitārs LZA Senāta apstiprinātās gada budžeta tāmes ietvaros.

6. nodaļa. LZA ĪPAŠUMS UN LĪDZEKI

6.1. Latvijas Zinātņu akadēmijas īpašums var būt zeme, cits nekustamais, kā arī kustamais īpašums, intelektuālais īpašums, nauda un vērtspapīri Latvijā un ārvalstīs.

6.1.1. Latvijas Zinātņu akadēmijas īpašumā ir pamatlīdzekļi un cīta manta, kuru tai nodevušas valsts institūcijas, dāvinājušas juridiskas vai fiziskas personas vai kuru tā ieguvusi savas darbības rezultātā vai uz cita tiesiska pamata.

6.1.2. Latvijas Zinātņu akadēmijas pārvaldīšanā ir iestādes un organizācijas, kas nepieciešamas tās funkcionēšanas un darbības mērķu nodrošināšanai. Latvijas Zinātņu akadēmijas pārvaldīšanā var būt arī zinātniskas iestādes un organizācijas, kuras nodrošina Latvijai svarīgu zinātnes virzienu, arī jaunveidojamu, funkcionēšanu.

Šo struktūru pārvaldīšanas kārtību nosaka Latvijas Zinātnu akadēmija un ar Latvijas Zinātnu akadēmiju saistīto iestāžu līgumi.

6.2. LZA darbībai nepieciešamais pamatfinansējums tiek subsidēts no valsts budžeta.

6.3. LZA darbībai nepieciešamo papildu budžetu veido līdzekļi, kurus iegūst no:

6.3.1. pasūtījumu izpildes un uzņēmējdarbības;

6.3.2. īpašumu apsaimniekošanas;

6.3.3. ziedojukiem un dāvinājumiem;

6.3.4. citiem avotiem.

6.4. Ienākumu pārsniegumu pār izdevumiem LZA izmanto materiāli tehniskajai attīstībai un savu fondu veidošanai. Fondu izmantošanas noteikumus apstiprina LZA Senāts.

6.5. Akadēmijas īpašuma apsaimniekošanu nodrošina LZA Lietu pārvalde, kuras darbu pārzina LZA ģenerālsekretārs un LZA valde saskaņā ar Statūtu 5.4. punktu. Par papildu īpašumu un līdzekļu ieguvi ģenerālsekretārs sniedz pārskatu LZA Senātam.

6.6. LZA īpašuma pārvaldīšanas un līdzekļu izlietojuma kontroli saskaņā ar Statūtu 5.5. punktu veic Uzraudzības padome.

7. nodaļa. STATŪTU GROZĪŠANAS KĀRTĪBA

7.1. Grozījumus statūtos var ierosināt Senāts, Prezidijs, LZA nodaļas, LZA pilnsapulce.

Komisiju iesniegto priekšlikumu apkopošanai izveido LZA Prezidijs ar Senāta lēmumu. Lēmumu par iesniegto grozījumu virzīšanu izskatīšanai pilnsapulcē pēc komisijas atzinuma saņemšanas pieņem Senāts. Balsojumā par LZA Statūtu grozījumiem pilnsapulcē piedalās LZA īstniecība, locekļi, un grozījumi tiek pieņemti, ja tos atbalstījusi vairāk nekā puse no balsošanā piedalījušos kopskaita.

7.2. Statūtu grozījumu projektu izvirza balsošanai pēc LZA Senāta vai 25 īsteno locekļu motivētās iniciatīvas. Grozījumu projekts jānodod LZA locekļiem apsriešanai vai jāizsludina presē vismaz 14 dienas pirms balsošanas pilnsapulcē.

7.3. Balsošanas rezultātus fiksē balsu skaitīšanas komisija, un to pareizību pārbauda LZA Uzraudzības padome, kuras sastāda kopēju aktu, kas jāparaksta visiem balsu skaitīšanas komisijas locekļiem, ne mazāk kā 2/3 Uzraudzības padomes locekļu, kā arī akadēmijas prezidentam un ģenerālsekretāram. Statūtu grozījumi stājas spēkā 10 dienas pēc šī akta parakstīšanas.

LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS STRUKTŪRA

Akadēmijas laukumā 1, Rīga, LV 1050
Tel.: 67225361. E pasts: lza@lza.lv

Prezidents	Ivars Kalviņš
Viceprezidents	Ojārs Spārītis
Viceprezidents	Andrejs Ērglis
Viceprezidents	Andris Šternbergs
Generālsekreṭāre	Baiba Rivža
Ārlietu sekretārs	Modris Greitāns

LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS SENĀTS

<i>Senāta priekšsēdētāja</i>	Tatjana Koķe	
<i>Senāta locekļi</i>		
Bruno Andersons	Ilga Jansone	Baiba Rivža
Aivars Bērziņš	Kristaps Jaudzems	Andrejs Siliņš
Maija Dambrova	Ivars Kalviņš	Ojārs Spārītis
Donārs Erts	Maija Kūle	Jānis Spīgulis
Andrejs Ērglis	Dace Markus	Andris Šternbergs
Tālis Gaitnieks	Indriķis Muižnieks	Pēteris Trapencieris
Modris Greitāns	Andris Ozols	Māris Turks
Jānis Grundspeņķis	Īzaks Rašals	Guntis Zemītis

Godā senatori
Elmārs Grēns

LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS PREZIDIJS

<i>Prezidija priekšsēdētājs</i>	Ivars Kalviņš	
<i>Prezidija locekļi</i>		
Ojārs Spārītis	Modris Greitāns	Tatjana Koķe
Andrejs Ērglis	Andrejs Siliņš	Bruno Andersons
Andris Šternbergs	Pēteris Trapencieris	Kristaps Jaudzems
Baiba Rivža	Guntis Zemītis	

LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS VALDE

Valdes priekšsēdētāja **Baiba Rivža**

Valdes priekšsēdētāja vietniece **Inna Šteinbuka**

Valdes locekļi

Bruno Andersons

Modris Greitāns

Uģis Cābulis

LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS UZRAUDZĪBAS PADOME

Padomes priekšsēdētājs **Juris Krūmiņš**

Padomes locekļi

Ringolds Balodis

Jurijs Dehtjars

Edīte Kaufmane

Nikolajs Sjakste

Aivars Žūriņš

Žurnāls “LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS VĒSTIS”

Akadēmijas laukumā 1, Rīga, LV 1050

Tel.: 67229830. E pasts: humana@lza.lv; proceed@lza.lv

<http://www.lasproceedings.lv>

Redakcijas vadītājs **Arno Jundze**

Redakcijas padomes priekšsēdētājs LZA īst.loc. **Ivars Kalviņš**

“A” daļa (humanitārās un sociālās zinātnes)

Galvenais redaktors **Andris Pētersons**

Literārās redaktore **Sigita Kušnere, Antra Legzdiņa**

“B” daļa (dabaszinātnes, eksaktās, tehniskās un lietišķās zinātnes)

Galvenais redaktors LZA īst.loc. **Īzaks Rašals**

Atbildīgā redaktore **Antra Legzdiņa**

Biroja administratore **Vera Hohlova**

AR LZA SAISTĪTĀS ORGANIZĀCIJAS

Valsts Zinātniskās kvalifikācijas komisija

Akadēmijas laukumā 1, Rīgā, LV 1050

Tel.: 67223931. E.pasts: alma@lza.lv

Komisijas priekšsēdētāja LZA īst.loc. Ilga JANSONE

Komisijas priekšsēdētājas vietnieks LZA īst.loc. Raimonds VALTERS

Zin. sekretāre *Dr:chem.* Alma EDŽINA

Valsts emeritēto zinātnieku padome

Akadēmijas laukumā 1, Rīgā, LV 1050

Tel.: 67220725. E.pasts: emeritus@lza.lv

Padomes priekšsēdētājs LZA īst.loc. Īzaks RAŠALS

Zin. sekretāre *Ph.D.* Ligita ĀZENA

LZA Sertifikācijas centrs

Akadēmijas laukumā 1, Rīgā, LV 1050

Tel./fakss: 67212807. E.pasts: certcn@latnet.lv

<http://www.sertifikacijascentrs.lv/>

Direktors LZA īst.loc. Imants MATĪSS

LZA Terminoloģijas komisija

Akadēmijas laukumā 1-707, Rīgā, LV 1050

E.pasts: tk@lza.lv <https://termini.gov.lv>

Komisijas priekšsēdētājs *Dr:habil.med.* Māris BALTIŅŠ

Zin. sekretāres p.i. *Mg.* Astrīda VUCĀNE

LZA Eiropas politikas pētījumu institūts

Akadēmijas laukumā 1, Rīgā, LV 1050

Tel.: 29417214. E.pasts: eppi@lza.lv

<http://eppi.lza.lv>

Direktore *Dr.oec.* Zane ZEIBOTE

AKADĒMIJAS PERSONĀLS

Sekretariāts

Prezidenta sekretāre Dace Govinčuka Tel.: 67225361. E pasts: lza@lza.lv

Personāla speciāliste Ināra Augule Tel.: 67225764, 67225361. E pasts: lza@lza.lv

Zinātniskais sekretariāts

Senāta zinātniskā sekretāre Dr.chem. Alma Edžīna

Tel.: 67223931. E pasts: alma@lza.lv

Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļas zinātniskā sekretāre

Dr.sc.ing. Sofja Negrejeva Tel.: 67223633. E pasts: fizteh@lza.lv

Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļas zinātniskās sekretāres p.i.

Mg. Vera Hohlova Tel.: 67225889. E pasts: humana@lza.lv

Ķīmijas, bioloģijas un medicīnas zinātņu nodaļas zinātniskā sekretāre

Dr.biol. Daina Daija Tel.: 67220725. E pasts: chem@lza.lv

Lauksaimniecības un meža zinātņu nodaļas zinātniskā sekretāre

Ph.D. Zaiga Oborenko Tel.: 67223448, 29259511. E pasts: lmzn@lza.lv

Sabiedrisko attiecību speciāliste Mg. Ilze Stengrevica

Tel.: 26385060. E pasts: ilze.stengrevica@lza.lv; prese@lza.lv

Starptautiskie sakari

Prezidenta padomniece Mg. Ilze Trapenciere

Tel.: 67227391. E pasts: int@lza.lv; ilze.trapenciere@lza.lv

Ārējo sakaru organizators Kristaps Broks Tel.: 67227391. E pasts: int@lza.lv

Lietu pārvalde

Lietu pārvaldnieks Vitālijs Kozlovskis Tel.: 67222817. E pasts: daina@lza.lv

Augstceltnes direkcijas vadītāja Galina Siņakova

Tel.: 25973561. E pasts: daina@lza.lv

Galvenā grāmatvede Lilita Jaunžeikare

Tel.: 67228508. E pasts: gram@lza.lv; lilita.jaunzeikare@lza.lv

Informācijas tehnoloģiju pakalpojumu vadītājs

Dr.sc.comp. Elmārs Lange Tel.: 67225241. E pasts: elmars.lange@lza.lv

Galvenā arhīviste Rūta Skudra Tel.: 67225793. E pasts: arhivs@lza.lv

LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS ZINĀTNISKĀ UN ORGANIZATORISKĀ DARBĪBA

NOZĪMĪGĀKIE SASNIEGUMI ZINĀTNĒ 2022. GADĀ

SASNIEGUMI TEORĒTISKAJĀ ZINĀTNĒ

• *Radīta jauna pieeja personalizētu pretvēža līdzekļu izstrādē*

LZA akadēmiķis Ivars Kalviņš, *Dr.chem.* Viktors Andrianovs, *Dr.chem.* Ilona Domračeva, *Dr.chem.* Iveta Kaņepe, *Mg.sc.ing.* Diana Želencova-Gopejenko, *Mg.sc.* Irēna Leite. Latvijas Organiskās sintēzes institūts.

Pētījums padziļina izpratni par mehānismu, ar kura palīdzību ļaundabīgie audzēji organismā veido metastāzes un izvairās no imūnsistēmas uzbrukuma. Legūtie rezultāti var tikt izmantoti personalizētas terapijas pretvēža zāļu izstrādē.

Zinātnieki pierādījuši, ka vēža šūnas pastiprināti ražo īpašus enzīmus, sauktus par PDIA1 un PDIA3, kas palielina migrējošo vēža šūnu spēju piesaistīties pie asinsvadu kapilāru sieniņām, izraisot to aizsprostošanos un metastāžu veidošanos. Tā rezultātā cilvēka imūnšūnas nespēj piekļūt metastāzes veidojošajām vēža šūnām un tās iznīcināt. Pētījuma ietvaros ir konstruētas, sintezētas, pētītas un patentētas specifiskas molekulas, kas bloķē šo fermentu darbību. Eksperimentos parādīts, ka šīs maztoksiskās vielas samazina vēža augšanu un metastāzēšanos, kā arī trombu veidošanos un ir piemērotas uz to bāzes veidotu personalizētu pretvēža zāļu izstrādei.

• *Starptautiskā kolektīvā monogrāfijā atklāta latviešu modernās sabiedrības veidošanās un rakstniecības saskarsme*

Pauls Daija, Benedikts Kalnačs (eds.). *A New History of Latvian Literature. The Long Nineteenth Century*. Berlin: Peter Lang AG, 2022. 280 lpp.

Augstākā līmeņa starptautiska kolektīvā monogrāfija, kas 19. gadsimta latviešu literatūras vēsturi parāda no starpdisciplināras, teorētiski jaunas perspektīvas. Autoru uzmanības centrā ir latviešu modernās sabiedrības veidošanās un rakstniecības saskarsme, kas ļauj izsekot preses nozīmei publiskās telpas veidošanās procesā, biedrību lomai literatūras attīstībā, lasīšanas revolūcijai 19. gadsimta sabiedrībā, vizuālizpratnes saistībai ar lasīšanas pieredzi, folkloras un rakstniecības mijiedarbei, tulkojumu nozīmei latviešu literārās kultūras veidošanā. Pētījums iepazīstina plašu

Latvijas un citvalstu lasītāju auditoriju ar nozīmīgiem latviešu kultūras veidošanās aspektiem salīdzināmā skatījumā. Grāmatas sastādītāji un redaktori ir literatūrzinātnieki Pauls Daija un Benedikts Kalnačs, tās tapšanā piedalījušies dažādu nozaru speciālisti – mākslas zinātniece Kristiāna Ābele, literatūrzinātniece Inguna Daukste-Silasproģe, vēsturnieks Mārtiņš Minteurs, folkloras pētniece Ginta Pērle-Sīle un ģermānistе Aiga Šemeta.

- ***Unikāls pētījums Latvijas jaunāko laiku vēsturē ar nacionālu un starptautisku nozīmi: latviešu izcelsmes virsnieki Krievijas impērijas armijā 19. gadsimta otrajā pusē – 1914. gadā***

Ēriks Jēkabsons. Latviešu virsnieki Krievijas impērijas armijā. 19. gadsimta otrā puse – 1914. gads. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2022. 544 lpp.

LZA akadēmiķa *Dr.hist.* Ērika Jēkabsona monogrāfija ir unikāls pētījums Latvijas jaunāko laiku vēsturē ar nacionālu un starptautisku nozīmi. Tajā izvērtēta līdz šim nepelnīti aizmirsta latviešu inteliģences daļa – latviešu izcelsmes virsnieki Krievijas impērijas armijā 19. gs. 2. pusē – 1914. gada. Pētījums pirmo reizi Latvijas historiogrāfijā sniedz plašu ieskatu par militāro dienestu un virsnieka profesiju Krievijas impērijas armijā, latviešu karavīru iesaisti aplūkojamā posmā militārajos konfliktos un nacionālās identitātes veidošanos. Darbā ietvertās virsnieku biogrāfijas personificē pētījumā atklātos vēstures notikumus. Monogrāfijā atspogulotie fakti un rūpīgās Krievijas un Latvijas arhīvu studijās iegūto datu analīze palīdz mūsdienu sabiedrībai izprast sarežģītos procesus, kādos veidojās latviešu nācija un nobrieda tās valstsgrība. Ērika Jēkabsona monogrāfija, tajā izmantotie avoti un bagātīgais faktu materiāls sniedz ierosmi jauniem pētījumiem sociālajā, militārajā, politiskajā un citās vēstures jomās un palīgdisciplīnās. Darbs ir aktuāls arī plašākai Latvijas sabiedrības daļai – novadpētniekim, dzimtas vēstures pētniekim un citiem interesentiem.

- ***Pētījums par pirmo latviešu filosofu Jēkabu Osi un personālisma strāvojumu***

Andris Hiršs. Persona un personālisms: pārdzīvojot ideālisma sabrukumu. Latviešu pirmā filosofa Jēkaba Oša dzīve un darbi. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2022. 572 lpp.

Pirma reizi pasaules zinātnes vēsturē izdots apjomīgs pētījums par latviešu filosofu Jēkabu Osi (1860–1920), vienu no Latvijas Universitātes idejiskajiem pamatlīcējiem. *Ph.D.* Andra Hirša monogrāfijā, kas izdota sērijā “Filosofiskā bibliotēka. Letonika”,

raksturota filosofa intelektuālā biogrāfija un izvērtēta Jēkaba Oša filosofiskā sistēma, kā arī tās ietekme uz latviešu domvidi 20. gadsimta pirmajā pusē. Līdz šim latviešu lasītājam nebija iespējams iepazīties ar Jēkaba Oša tekstiem latviešu valodā. Monogrāfijā ir iekļauti Jēkaba Oša studentu lekciju pierakstu tulkojumi. Pētījumā izmantoti vairāku Eiropas valstu un Krievijas arhīvu materiāli, kas ietver informāciju ne tikai par Jēkaba Oša biogrāfiju, bet arī atsedz jaunus aspektus latviešu intelektuālās vēstures kontekstā kopumā.

- ***Latvijas ekonomikas un sabiedrības izaicinājumu kompleksa izpēte starptautiskā kontekstā, un instrumenti viedās ekonomikas un sabiedrības attīstīšanai***

Kolektīva zinātniskā monogrāfija “Latvijas spēks ilgi pastāvēt”, tulkojums angļu valodā “The strength of Latvia for the long-term development”. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija, 2022. 480 lpp. Galvenā redaktore LZA akadēmiķe Baiba Rivža, valsts pētījumu programmas “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” projekta “Latvijas valsts un sabiedrības izaicinājumi un to risinājumi starptautiskā kontekstā” (“Interframe-LV”, 2018–2022) vadītāja; atbildīgā redaktore Ausma Mukāne. Pārstāvētās zinātniskās institūcijas: Latvijas Zinātņu akadēmija, Latvijas Universitāte, Latvijas Lauksaimniecības universitāte/Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte, Rīgas Stradiņa universitāte u.c.

Monogrāfijā ietverta projekta “Interframe-LV” pētījumu rezultātā identificētā Latvijas viedās ekonomikas un sabiedrības attīstības problemātika starptautiskā kontekstā un zinātnieku un ekspertu ieteiktais instrumentārijs veicamajām pārmaiņām. Pētītās jomas: tehnoloģiskās un sociālās inovācijas; uzņēmumu digitalizācija; sabiedrības digitālā kompetence; bioekonomika un aprites ekonomika; sabiedrības novecošana un noslāņošanās ar nepieciešamu pensiju sistēmas pilnveidi, reģionālās noslāņošanās izlīdzināšanu, profesionālās izglītības ieguldījumu nevienlīdzības mazināšanā; risku pārvaldība uzņēmējdarbībā kontekstā ar vērtībām un sociālo drošību u.c. Sniegts plašs ieskats ilgtspējas politikas īstenošanā pasaulei un Eiropā kontekstā ar Covid-19 pandēmijas ieviestajām korekcijām un jaunāko politiku atveselošanās un ilgtspējas sinergijai, daļībvalstīm pieejamajos finanšu resursos pārmaiņu veikšanai.

SASNIEGUMI LIETIŠĶAJĀ ZINĀTNĒ

• *Izstrādāti hromatiskie materiāli viedajiem logiem un nulles energijas ēkām*

LZA akadēmiķis Juris Purāns, *Dr.phys.* Ilze Aulika, *Dr.phys.* Boriss Poļakovs, *Dr.phys.* Mārtiņš Zubkins, *Dr.habil.phys.* Smagul Karazhanov (Department for Solar Energy Materials and Technologies, Institute for Energy Technology, Norway). LU Cietvielu fizikas institūts.

Izstrādātas jaunas vienslāņa un daudzslāņu pārejas metālu oksīda (TMO) ReO_3 , $\text{ReO}_3\text{-WO}_3$, ReO_3/WO_3 , $\text{WO}_3/\text{Cu}/\text{WO}_3$, Zn-Ir-O un retzemju metālu oksihidrīdu (REHO) YHO plānās kārtīņas, izmantojot attīstīto reaktīvās lielas impulsu magnetronās izsmidzināšanas (R-HiPIMS) tehniku un rūpnieciski mērogojamo *roll-to-roll* (R2R) tehnoloģiju pielietojumiem Viedajos logos (VL). Retzemju metālu oksihidrīdu (REHO) plānās kārtīņas ir jauna neorganisko jaukto anjonu materiālu klase. Šajos materiālos pētnieku grupa demonstrē ievērojamu fotohromo efektu un gaismas izraisītās elektriskās pretestības izmaiņas istabas temperatūrā un atmosfēras spiedienā rezultātā. Tika parādīts arī supravadoša kvēldiega efekts YHO un itrija hidrīdos.

Pētījuma ieguvumi:

- veiksmīgi realizēti ERAF-075 HiPIMS un LZP FLPP Nr. Izp-2020/2-0291 projekti;
- jaunu TMO plāno kārtīņu izstrāde ar elektrohromām un fotohromām īpašībām;
- demonstrētas jaunas struktūras un īpašības elektrohromajām $\text{ReO}_3\text{-WO}_3$ un fotohromajām YHO plānajām kārtīņām;
- HiPIMS un R2R tehnoloģiju attīstība, nodrošinot Re-pret-W koncentrācijas attiecības kontroli iegūtajos materiālos plašā diapazonā, pieļaujot lielu Re saturu ($> 50\%$) mērenās temperatūrās un neizmantojot augstu spiedienu;
- 14 zinātniskie raksti, kas publicēti augsta ietekmes faktora žurnālos;
- patentu pieteikumi par pārklājumu uzklāšanu uz elastīgām PET pamatnēm, izmantojot R2R;
- jauns Horizon Europe ERA-Chair projekts “*Smart windows for zero energy buildings*” (SWEB) ar finansējumu 2,4 MEur 5 gadiem (2023–2028).

• Izstrādāta inovatīva amfotērā atsaistītā elektrolīze – vienkāršs koncepts, lai šķeltu ūdeni un ražotu H₂ ar augstu efektivitāti lētā un drošā veidā

Dr.phys. Mārtiņš Vanags, *Mg.sc.ing.* Guntis Kuļikovskis, *Mg.chem.* Juris Kostjukovs, *Mg.sc.* Laimons Jēkabsons, LZA korespondētāloceklis Anatolijs Šarakovskis, *Dr.phys.* Krišjānis Šmits, *Mg.phys.* Līga Bikše, LZA akadēmiķis Andris Šutka. RTU Materiālu un virsmas tehnoloģiju institūts, LU Ķīmijas fakultāte, LU Cietvielu fizikas institūts.

Atjaunojamās energijas stacijām ir raksturīgas mainīgas slodzes un darbības pārtraukumi. Tradicionālās tūkla pārvades sistēmas nav paredzētas periodiskas jaudas pārraidīšanai. Ūdens elektrolīzei ūdeņraža (H₂) ražošanā ir lielas priekšrocības energijas menedžmentā un efektīvā atjaunojamās energijas izmantošanā. Līdz šim izmantotām membrānas elektrolīzes iekārtām ir vairāki trūkumi, proti, ierobežota ūdens sadalīšanas efektivitāte, augstas izmaksas un zema noturība. Šī inovatīvā amfotērā atsaistītā elektrolīze ir vienkāršs koncepts, lai šķeltu ūdeni un ražotu H₂ ar augstu efektivitāti lētā un drošā veidā, neizmantojot membrānas vai citas palīgierīces. Metode padarīs iespējamu elektrolīzes plašu ieviešanu H₂ ražošanā.

• Radīts unikāls industriālās robotikas risinājums – viedais robots ar attīstītām redzes, jušanas un cilvēka žestu saprašanas spējām

LZA akadēmiķis Modris Greitāns, *Mg.sc.ing.* Jānis Ārents, *Mg.sc.comp.* Pēteris Račinskis. Elektronikas un datorzinātņu institūts (EDI) kopā ar *Bjorn Debaillie* (IMEC, Beļģija), *Pawel Kosika* (Drēzdenes Tehniskā universitāte, Vācija) un *Bernd Lesser* (Virtual Vehicle Research GmbH, Austrija).

EDI zinātnieki kā vadošais partneris kopā ar Beļģijas, Vācijas un Austrijas kolēģiem, noslēdzot Horizon 2020 projekta “Mākslīgais intelekts industrijas digitalizēšanai (AI4DI)” īstenošanu, ir radījuši unikālu industriālās robotikas risinājumu, kas spēj uztvert un interpretēt apkārtējo vidi, kā arī mijiedarbottes ar objektiem un cilvēkiem tajā.

Robots ar 3D kameras palīdzību un iegultā mākslīgā intelekta (MI) algoritmiem spēj klasificēt un lokalizēt dažādus, patvaiīgi izvietotus objektus, lai pieņemtu lēmumus manipulēšanai ar tiem. MI apmācībai un darbības verifikācijai ir izveidots speciāls ietvars, kas ļauj ātri un ērti no fizikāliem objektiem izveidot to sintētiskos dvīņus, no kuriem, savukārt, tiek ģenerētas lielas dažādības datu kopas. Īpaša “mākslīgā āda” robotam ļauj sajust cilvēka un citu ķermenēu pieskārienus, bet ar 60GHz radara palīdzību tiek uztvertas cilvēka dotās komandas ar žestiem.

Izstrādes mērķis ir veicināt viedu industriālo robotu izmantošanu industrijas digitalizācijā, darbam dinamiskos apstākļos un intuitīvai robotu un cilvēku sadarbībai.

- ***Radīti savienojumi, kas uzlabo antibakteriālās terapijas efektivitāti***

LZA akadēmiķis Edgars Liepiņš, *Dr:chem.* Pavels Donets, *Dr:chem.* Kirils Šubins, *Dr:chem.* Dmitrijs Lubriks, *Dr:chem.* Andrejs G. Barans, *Dr:pharm.* Jānis Kūka, *Dr:chem.* Solveiga Grīnberga, *Dr:chem.* Marina Martjuga, *Mg.sc.* Mārtiņš Priede, LZA akadēmiķis Edgars Sūna. Latvijas Organiskās sintēzes institūts.

Latvijas Organiskās sintēzes institūta (OSI) zinātnieki liela starptautiska konsorcija ietvaros izstrādājuši jaunu kombinētās terapijas pieeju bakteriālās rezistences apkarošanai un tādu akūtu infekcijas slimību efektīvai ārstēšanai kā sepsē, pneimonija un urīnceļu iekaisumi. Kombinētās terapijas pamatā ir medicīnā plaši izmantojamu antibakteriālo līdzekļu vienlaicīga lietošana ar īpašām zāļvielu molekulām, kuras nomāc baktēriju rezistenci pret antibiotikām. Jaunā terapijas pieja izstrādāta cīņai ar īpaši bīstamiem multirezistentajiem patogēnajiem mikroorganismiem, kuri ir nejūtīgi praktiski pret visiem medicīnā izmantotajiem antibakteriālajiem līdzekļiem.

Apjomīgajā pētījumā, ko veica Oksfordas Universitātes, OSI un vairāku Eiropas zinātnisko institūciju pētnieki, tika atklāta jauna savienojumu klase – indolilkarboksilāti, kas aptur metalo-beta-laktamāžu darbību, tādējādi novēršot rezistenci un nodrošinot antibiotiku darbībai labvēlīgu vidi. Prekļīniskajos pētījumos jaunās savienojumu klasses pārstāvju kombinācija ar meropenēmu samazinātās devās uzrādīja 5 reizes augstāku terapeitisko efektivitāti nekā viens pats meropenēms. Daudzsološi, ka potenciālās zāļvielas dzīvnieku modeļos neuzrāda nopietnas blaknes.

- ***Hipofīzes audzēju izpēte Latvijā: celā uz jaunu bioloģisko markieru atklāšanu***

Mg.biol. Helvijs Niedra, *Dr:biol.* Raitis Pečulis, *Mg.biol.* Rihards Saksis, *Mg.biol.* Ilona Mandrika, *Dr:biol.* Kaspars Megnis, *Mg.biol.* Ramona Petrovska, *Helēna Daiga Litvina, Oļesja Rogoza, Dr. Inga Balcere, Dr.med.* Ilze Konrāde, *Dr.* Mihails Romanovs, *Dr.* Līva Šteina, *Dr.* Jānis Stukēns, *Dr.* Austra Breikša, *Dr.* Jurijs Nazarovs, *Dr.med.* Jeļizaveta Sokolovska, *Dr.* Rasa Liutkeviciene, *Dr.* Alvita Vilkeviciute, LZA akadēmiķis Valdis Pīrāgs, LZA akadēmiķis Jānis Kloviņš, *Dr:biol.* Vita Rovīte. Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs, Rīgas Stradiņa universitāte, Latvijas Universitāte, Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca, Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca, Lietuvas Veselības zinātņu universitāte.

Lai piemērotu efektīvāko terapiju katram pacientam, ļaundabīgo audzēju diagnostikā arvien plašāk izmanto vēža molekulāro markieru analīzi. Hipofīzes neuroendokrīno audzēju (HA) gadījumā, kas ir sastopami vismaz vienam pacientam no 1000 iedzīvotajiem, līdz šim šādas molekulārās diagnostikas metodes klīniskajā praksē vēl nav bijušas pieejamas. Tāpēc sadarbībā ar Paula Stradiņa klīnisko universitātes

slimnīcu, Rīgas Austrumu klinisko universitātes slimnīcu un Lietuvas Veselības zinātņu universitāti Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centra pētnieki *Dr.biol.* Vitas Rovītes vadībā vairāk nekā 500 pacientiem ir veikuši hipofīzes neuroendokrīno audzēju izpēti. Pētījuma mērķis bija atklāt jaunus bioloģiskos marķierus, ko varētu pielietot kliniskajā praksē šo audzēju agrīnai diagnosticēšanai.

Darba gaitā veiktā cirkulējošo nukleīnskābju analīze HA pacientu plazmā, konstatētās transkriptoma un genoma izmaiņas izoperētajos audzējos paver ceļu uz molekulāras diagnostikas testu izveidi HA agrīnai diagnostikai.

- *Ribes ģints augu, Cecidophyopsis pumpurērču un upeņu reversijas vīrusa izpēte ilgtspējīgai Ribes ģints ogulāju rezistences selekcijai un audzēšanai*

Dārzkopības institūts (DI): *Ph.D.* Inga Moročko-Bičevska, *Dr.agr.* Arturs Stalažs, *Ph.D.* Gunārs Lācis, *Dr.agr.* Valda Laugale, *Mg.agr.* Kristīne Drevinska, *Mg.biol.* Neda Zulģe, *Mg.biol.* Katrīna Kārkliņa, *Mg.biol.* Toms Bartulsons, *BSc.* Māris Jundzis, *Dr.agr.* Līga Lepse, *Dr.biol.* Sarmīte Strautiņa. Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs (BMC): *Dr.biol.* Ina Baļķe, *MSc.* Ieva Kalnciema, *MSc.* Gunta Reseviča, *MSc.* Nikita Zrelovs, *MSc.* Ivars Silamiķelis.

Ribes augu audzēšanu būtiski ietekmē pumpurērces (*Cecidophyopsis*) un upeņu reversijas vīruss (BRV). Projektā (Nr. 1.1.1.1/18/A/026) iegūtas jaunas zināšanas par *Cecidophyopsis* sugām, to ģenētisko daudzveidību un nozīmi BRV pārnesē, un *Ribes* rezistenci pret *Cecidophyopsis* un BRV, izmantojot lielas caurlaidības sekvencēšanu. Pilneidotas pētniecības metodoloģijas (*Cecidophyopsis* sugu diagnostikas metodes, RNS izdalīšanas metode sekvencēšanai, genofonda vērtēšanas metodikas), izvērtēts vietējais *Ribes* genofonds un papildināta vietējo genotipu kodolkolekcija ar atveselotiem vērtīgākajiem Latvijas izceļsmes genotipiem. Pētījumā gūtās zināšanas veicina valsts atbalstītās upeņu selekcijas programmas atjaunošanu un nodrošina informatīvo bāzi ilgtspējīgai *Ribes* augu rezistences selekcijai un audzēšanai, sekmējot uz zināšanām balstītu bioekonomiku.

- *Pētījumi par heterogēnām pašapputes graudaugu populācijām: agronomiskās īpašības, izmaiņas audzēšanas apstākļu ietekmē, izveidošanas un uzlabošanas iespējas*

Dr.agr. Linda Legzdiņa, *Dr.agr.* Māra Bleidere, *Ph.D.* Indra Ločmele, *Mg.agr.* Vija Strazdiņa, *Mg.geogr.* Dace Piliksere, *Mg.agr.* Valentīna Fetere, *Dr.biol.* Ieva Mežaka,

Mg.biol. Elīna Sokolova. Agroresursu un ekonomikas institūts. *Dr:biol.* Dainis Edgars Ruņģis, *Dr:silv.* Vilnis Šķipars. Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava".

Bioloģiskajā lauksaimniecībā nozīmīga ir augu daudzveidība, tāpēc kā alternatīva viendabīgām šķirnēm pētītas miežu un kviešu populācijas. Tām piemīt vairākas priekšrocības, piemēram, spēja pielāgoties konkrētiem audzēšanas apstākļiem, nodrošināt labākas un stabilākas ražas u.c. Latvijā uzsākta kombinēto krustojumu populāciju veidošana, pārbaudītas bioloģiskajā saimniekošanā svarīgas pazīmes. Turpinās audzēšanas vides un ilguma ietekmes uz daudzveidības rādītājiem izvērtējums un pētījumi par populāciju veidošanas un uzlabošanas metodēm. Ar miežu populāciju 'Mirga' Latvija piedalījās Eiropas Komisijas pagaidu eksperimentā par populāciju mārketingu, kas deva pamatu ieviestajiem regulējumiem par heterogēnu materiālu. Populācijas novērtētas 6 bioloģiskajās saimniecībās. Rezultāti apkopoti 8 SCOPUS datu bāzē iekļautās un 8 citās recenzētās publikācijās, par tiem aizstāvēta disertācija un sniegti 24 ziņojumi konferencēs.

Latvijas Zinātņu akadēmijas prezidenta Atzinības raksti

- Acilkarnītu loma energijas metabolismā***

LZA akadēmiķe Maija Dambrova, LZA akadēmiķis Edgars Liepiņš, LZA korespondētājoceklis Reinis Vilšķersts, *Dr.pharm.* Marina Makrecka-Kūka, *Dr.pharm.* Jānis Kūka (Latvijas Organiskās sintēzes institūts, Rīgas Stradiņa universitāte).

- Bakteriofāga izcelsmes dubultspiralizētās RNS aktivitāte pret SARS-CoV-2***

LZA korespondētājocekle Dace Pjanova, Kristīne Vaivode, Irina Verhovcova, Dace Skrastiņa, Ramona Petrovska, Madara Kreismane, Zane Klaniņa, Daira Lapse, Kristīne Salmiņa, Diāna Rubene (Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs).

- Stipri magnētisku šķidrumu pilienu līdzsvara figūras un to dinamika***

LZA akadēmiķis Andrejs Cēbers, *Dr:phys.* Guntars Kitenebergs, *Ph.D.* Aigars Langins, *Dr:phys.* Regina Perzinska (Regine Perzynski), *Dr:phys.* Andris Pāvils Stikuts (Latvijas Universitāte).

• ***Teorētiska jaunu materiālu īpašību paredzēšana tehnoloģiski svarīgiem pielietojumiem***

LZA akadēmīkis Roberts Eglītis un profesors *Ran Jia* (LU Cietvielu fizikas institūts).

• ***Atklāts jauns risinājums baltās gaismas OLED iekārtu lētai izgatavošanai***

Dr:chem. Kaspars Traskovskis, Armands Rudušs (Rīgas Tehniskā universitāte),
Dr:phys. Aivars Vembrijs un *Bc.* Alise Štucere (LU Cietvielu fizikas institūts), *Dr:chem.* Sergejs Belakovs, *Dr:chem.* Baiba Turovska (Latvijas Organiskās sintēzes institūts).

• **Kristiāna Ābele.** Monogrāfija “**Voldemārs Zeltiņš**”. Rīga: Neputns, 2021 [decembris]. 360 lpp.; **Kristiāna Ābele.** Monogrāfisks apcerējums

“**Ainava ar gleznotāju**” grāmatā “Purvītis”. Sast. L. Slava. Rīga: Neputns, 2022. 385.–529. lpp.

• **Raivis Bičevskis.** “**Sabiedrība bez pasaules**”. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2022. 568 lpp.

• **“Kultūras mantojuma kopienas: prakses, attīstība un izaicinājumi”.** Rūtas Muktupāvelas, Andas Laķes un Baibas Tjarves zinātniskajā redakcijā. Rīga: Latvijas Kultūras akadēmija, izd. Jāņa Rozes apgāds, 2022. 477 lpp.

• **Katrīna Teivāne.** Albums “**Laikmets un fotogrāfija: Roberts Johansons**”. Rīga: Neputns, 2022. 366 lpp.

Latvijas Zinātņu akadēmijas Senāta pateicības

- *Badošanos imitējoša (fasting mimicking) diēta samazina ar kardiovaskulāro saslimšanu risku saistīta biomarkiera līmeni*

Mg.pharm. Melita Vidēja, *Mg.chem.* Eduards Sevostjanovs, LZA akadēmiķis Edgars Liepiņš, LZA akadēmiķe Maija Dambrova, *Mg.med.* Sabīne Upmale-Engela (Latvijas Organiskās sintēzes institūts); LZA korespondētājlocekle Ilze Konrāde (Rīgas Stradiņa universitātē).

- *Izstrādāti inovatīvi micēlija biokompozīti no atjaunojamām dabas izejvielām*

Dr.biol. Ilze Irbe, *Dr.sc.ing.* Inese Filipova, *Bc.biol.* Gustavs Daniels Loris, *Bc.biol.* Māra Blumfelde, *Mg.chem.* Mārīte Šķute, *Dr.chem.* Laura Andže, *Dr.chem.* Oskars Bīkovens, *Dr.chem.* Anrijs Verovkins, *Dr.sc.ing.* Juris Grīniņš (Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūts).

- **Arnolds Klotiņš. “Mūzika bēglu gaitās: Latviešu mūzikas dzīve un jaunrade pēckara Eiropā 1944–1951”.** Rīga: LU LFMI, 2022. 542 lpp.

LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS PILNSAPULCES

2022. gadā notika divas LZA pilnsapulces.

Pavasara pilnsapulce 7. aprīlī

1. aprīlī valstī tika atcelta ar Covid-19 saistītā ārkārtējā situācija, un LZA Pavasara pilnsapulce notika klātienē. Tajā piedalījās 35 akadēmiķi, 11 korespondētājloceklī, 2 goda loceklī, balvu laureāti un pilnsapulces viesi. Uzrunu sacīja LZA prezidents Ivars Kalviņš. Tika pasniegtas LZA vārdbalvas un balvas jaunajiem zinātniekiem. *Dītriha Andreja Lēbera balvu* tiesību zinātnē saņēma *Dr.iur.* Jānis Pleps, *Kārļa Ulmaņa balvu* tautsaimniecībā – LZA korespondētājloceklis Arnis Sauka, *Gustava Vanaga balvu* ķīmijā – *Dr.chem.* Einārs Loža, *Artūra Balklava balvu* zinātnes popularizēšanā – LZA korespondētājlocekle *Līga Grīnberga*, *Kasparsa Buša balvu* meža ekoloģijā un mežkopībā – *Dr.silv.* Jurģis Jansons, *Arvīda Kalniņa balvu* mežzinātnē – *Dr.sc.ing.* Ziedonis Sarmulis. *Dr.phys.* Aleksejs Zolotarjovs saņēma *Ludviga un Māra Jansonu vārdbalvu* jaunajiem zinātniekiem, *Dr.chem.* Krista Gulbe – *Mārtiņa Straumāna – Alfreīda Ieviņa vārdbalvu* un *Mg.chem.* Andris Jeminejs – *Emīlijas Gudrinieces balvu*.

Balvas jaunajiem zinātniekiem saņēma *Dr.phys.* Arturs Bundulis un *Mg.silv.* Valters Samariks.

Referātu “Latvijas enerģētika šodien un rīt” nolasīja *Dr:oec.* Māris Balodis, A/s “Latvenergo” izpētes un attīstības direktors, Pasaules Enerģijas padomes Latvijas Nacionālās komitejas viceprezidents.

Par LZA darbību 2021. gadā ziņoja LZA ģenerālsekreitāre Baiba Rivža un LZA Uzraudzības padomes priekšsēdētājs Juris Krūmiņš. Pilnsapulces dalībnieki apstiprināja ģenerālsekreitāra pārskatu.

Latvijas Zinātnu akadēmija ceļā uz stratēgisko mērķu sasniegšanu

Latvijas Zinātnu akadēmijas prezidenta Ivara Kalviņa uzruna

Pavasara pilnsapulcē 2022. gada 7. aprīlī

Dārgā LZA saime, ļoti cienījamās dāmas un augsti godātie kungi!

Pirms mēs sākam sapulci, es lūdzu ar klusuma brīdi godināt kolēģus, kas aizvadītajā gadā ir devušies mūžībā.

Pieminēsim LZA īstenos loceklus Viktoru Kalnbērzu, Rolandu Rikardu un Valdi Kamparu, LZA ārzemju loceklus Pēteri Bolšaiti un Andrievu Ezergaili, LZA goda loceklus Uldi Bērziņu, Valdi Jākobsonu, Ainu Nagobads-Ābolu, Mārtiņu Braunu un

Zigmundu Skujiņu, kā arī LZA korespondētāloceklus Robertu Maksimovu, Andri Ferdatu un Māri Ābeli, goda doktorus Romānu Apsīti un Jāni Cakulu.

Es vēlos lūgt sapulces dalībniekus ar klusuma brīdi pieminēt arī Krievijas armijas un flotes nogalinātos Ukrainas bērnus, sievietes, sirmgalvju un citus civiliedzīvotājus, kā arī tos drošsirdīgos un pašaizliedzīgos Ukrainas karavīrus, kas ir atdevuši dzīvības cīņai par brīvību, tai skaitā arī par mūsu brīvību. Lai viņiem mūžīga piemiņa mūsu sirdīs!

Paldies!

Kopš 2021. gada Rudens pilnsapulces Latvijas Zinātņu akadēmija, tāpat kā visa mūsu valsts, ir piedzīvojusi nopietnus satricinājumus un pārbaudījumus. Pagājušā gada nogalē mūsu prātus nodarbināja jautājums, kā vissekmīgāk cīnīties ar Covid-19 epidēmiju un valdības noteikto ierobežojumu sekām un kā panākt pēc iespējas lielāku augstākās izglītības, zinātnes, pētniecības un inovācijas finansējumu. Iestājāmies arī par zinātnes bāzes finansējuma optimāla modeļa izveidi un par jaunveidojamo augstskolu padomju vietas un lomas atbilstību augstskolu izaugsmes un autonomijas nodrošināšanas izaicinājumiem.

Diemžēl 2022. gada 24. februārī Krievijas uzsāktais karš Ukrainā pārvilka svītru daudzām mūsu cerībām uz straujāku izaugsmi kā valsts, tā zinātnisko institūciju līmenī.

Taisnības labad jāatzīst, ka ar vairākām problēmām mēs saskārāmies jau pirms Krievijas uzsāktā kara Ukrainā. Pandēmijas laikā noteikto ierobežojumu ietekmes mazināšanai veiktā triljonos mērāmā naudas emisija Eiropā un pasaulē nevarēja neietekmēt inflācijas tempu. 2021. gada nogalē mēs piedzīvojām nepieredzētu energoresursu cenu kāpumu un tam sekojošo ražotāju cenu pieaugumu praktiski visās tautsaimniecības nozarēs.

Reāģējot uz problēmām, Latvijas Republikas valdība veica virkni pasākumu, lai atbalstītu grūtībās nonākušos uzņēmējus. Diemžēl valsts zinātniskajām institūcijām šajos krīzes apstākļos nekāds speciāls valsts atbalsts netika paredzēts.

Tas it īpaši apdraud LZA ilgtspēju, jo LZA pamatdarbības nodrošināšanai 2021. gadā Izglītības un zinātnes ministrija atvēlēja tikai 277 tūkstoši eiro, kas ir 70% no valsts budžeta kopējā finansējuma LZA darbībai.

Kaut arī esam vairākkārt vērsuši IZM, valdības un Saeimas Izglītības, zinātnes un kultūras komisijas uzmanību uz to, ka LZA finansējums 2008. gadā tika samazināts uz pusi un palicis nemainīgs jau 14 gadus, nav izdevies panākt dotācijas apjoma palielināšanu LZA. Nēmot vērā šī gada inflācijas pieauguma prognozes un kara Ukrainā ietekmi, diemžēl ir jāsecina, ka LZA darbība šogad ir nopietni apdraudēta.

LZA vadība pērn panāca, ka LZA zinātniskās un inovāciju ekspertīzes kapacitātes stiprināšanai no Covid-19 krīzes “Latvijas atveseļošanas un noturības mehānisma” plāna līdzekļiem tiek paredzēts viens miljons eiro, taču šos līdzekļus joprojām neesam

saņēmuši un nevaram likt lietā. Jācer, ka valdība rīkosies apņēmīgāk un Eiropas Savienības finansējums visdrīzākajā laikā kļūs pieejams arī zinātnei un inovācijai.

Pateicoties LZA aktivitātēm, pagājušajā gadā izdevās panākt, ka darbību ir atjaunojis Ministru prezidenta Krišjāņa Kariņa vadītā Latvijas Pētniecības un inovācijas stratēģiskā padome, kurās pirmajā sēdē mēs aktualizējām jautājumu par valsts pētījumu programmu nepieciešamību RIS-3 jomās, kā arī par Inovāciju atbalsta publiskā fonda izveidi Latvijā.

Šajā nolūkā LZA nodaļas veica lielu darbu, sagatavojot piedāvājumu paketi uz pielietojamu gala rezultātu orientētu programmu izveidei. Ar gandarījumu varam atzīmēt, ka LR Ekonomikas ministrija izskaitīja LZA iesniegtos priekšlikumus un izvēlējās divus virzienus, kuros būtu iespējams rast finansējumu no EM līdzekļiem. Tieki piedāvāts veidot Inovāciju fondu kā nozaru pētījumu programmas, kuru īstenošanai no 2022. gada līdz 2024. gadam ir paredzēti 18 miljoni eiro. Šos līdzekļus iecerēts izmantot Viedās enerģētikas programmai 6 miljonu eiro apjomā, kā arī biomedicīnai, medicīnas tehnoloģijām un farmācijai – 6 miljoni eiro un fotonikai un viedajiem materiāliem, tehnoloģijām un inženierisistēmām – 6 miljoni eiro.

Jācer, ka šis LZA panāktais finansējuma pieaugums Latvijas zinātnei, pētniecībai un inovācijai kara un sankciju dēļ netiks pārskatīts un atceelts, jo tiesī enerģētiskā neatkarība Ukrainas kara kontekstā kļūst par ilgtspējas stratēģijas prioritāti. Arī LZA koncentrējās uz jautājumiem, kas saistīti ar viedo enerģētiku. Mēs esam nodibinājuši Ūdeņraža tehnoloģiju zinātnisko centru, kā arī aktivizējuši LZA Kodolenerģijas kompetences centra darbību, kura vadību ir uzņēmies LZA viceprezidents akadēmīkis Andris Šternbergs.

Centru uzdevums ir zinātniskās izpētes un pielietojamās pētniecības projektu iniciācija šajos enerģētiskajai ilgtspējai kritiskajos virzienos, kā arī – sabiedriskās domas un pozitīvas attieksmes veidošana, lai novērstu dezinformāciju par šo energētikas ražošanas veidu bīstamību un kaitējumu Latvijai.

Arī LZA Zinātnes fonds ir pievērsies atjaunojamo energētikas iegūšanas veidu sinerģijai, īpašu uzmanību veltot vēja parku attīstībai Latvijā. Šajā gadījumā, tāpat kā atomelektrostacijas celtniecības kontekstā, nemot vērā zināmas sabiedrības daļas negatīvo attieksmi, LZA neatlaidīgi skaidros šo pēc būtības ‘zaļās energētikas’ ražošanas ekonomisko izdevīgumu un nepieciešamību.

LZA uzmanības lokā ir arī atbalsts saules enerģijas plašākai izmantošanai. Esam uzsākuši sadarbību ar uzņēmējiem, kas varētu Latvijā izveidot jauna tipa saules bateriju ražošanu – proti, saules baterijas, kas izgatavotas kā lokanas polimēra plēves, kuras var līmēt gan uz jumtiem, gan sienām vai jebkurām citām virsmām. Šī ir pasaules klases revolucionāra inovācija, kura salīdzinājumā ar atomelektrostacijas celtniecību būtu daudz ātrāk īstenojama, turklāt ar desmitiem reižu mazākām investīcijām. Tas gan nenozīmē, ka Latvija varētu iztikt ar kādu vienu risinājumu enerģētikas jomā – mums ir jāveido savstarpēji papildinošo zaļās enerģētikas objektu klāsts.

Sakarā ar karu Ukrainā, ko īsteno neprognozējams agresors, LZA un Latvijas Universitāte ir noslēgušas sadarbības līgumu un uzsākušas darbu, lai LZA izveidotu Civilās aizsardzības koordinācijas centru. Šī centra uzdevums būs vienotas civilās aizsardzības stratēģijas izveide Latvijā un civilās aizsardzības apmācības īstenošana, šim nolūkam izmantojot LZA ēku, kas tagad ir mūsu īpašums.

Mēs esam gandarīti, ka ir noslēdzies pirmais posms vēsturiskās ēkas – LZA augstceltnes izmantošanas un rekonstrukcijas plānā, ko iniciēja un izstrādāja iepriekšējā LZA vadības komanda akadēmiķu Ojāra Spārīša, Andreja Ērgla, Andra Šternberga, Indriķa Muižnieka un citu koleģu, arī Gunta Račas personā. Mēs augstu vērtējam Latvijas Ministru kabineta viedo lēmumu un it īpaši – Finanšu ministrijas un tās vadītāja ministra Jāņa Reira, kā arī izglītības un zinātnes ministres Anitas Muižnieces un viņas komandas ieguldījumu šī procesa virzīšanā un pozitīva lēmuma pieņemšanā.

Atskaites periodā ir pabeigta LZA Stratēģijas īstenošanas plāna izstrāde, arī visas LZA nodajas ir ražīgi strādājušas, gatavojot un noklausoties ziņojumus par zinātnē aktuālākajām tēmām un iniciējot priekšlikumus tālākai darbībai. Detalizētāku ziņojumu par LZA pamatdarbību šodien sniegs LZA ģenerālsekreṭāre akadēmiķe Baiba Rivža, kura informēs pilnsapulci par padarīto.

Līdztekus veikumam dabas un inženierzinātņu jomās mēs esam gandarīti arī par LZA ieguldījumu sabiedrības izglītošanā un sabiedriskās apziņas un vēstures izpratnes veidošanā, kur galvenā loma Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļai akadēmiķa Gunta Zemīša vadībā.

Kopīgi ar Valsts prezidenta kanceleju tika rīkota zinātniskā konference, kas veltīta Latvijas Republikas Satversmes simtgadei, referātus nolasīja gan Latvijas, gan Vācijas prezidenti. Sabiedrībai ir kļuvis pieejams Latvijas Vēsturnieku komisijas rakstu pēdējais – 29. sējums “Neiespējām pretosānā: Latvija starp diviem totalitāriem režīmiem. 1940.–1991.” angļu valodā. Šī Latvijas pieredze neapšaubāmi ir ļoti nozīmīga tieši pašlaik, kad Ukrainas tauta pretojas agresoram Krievijai, kura mēģina atņemt ukraiņiem zemi un valsti, kā arī izvērš brutālu teroru pret civiliedzīvotājiem. LZA ir vērsusies pie citu valstu akadēmijām, tai skaitā arī pie Krievijas un Baltkrievijas zinātņu akadēmijām, paužot kategorisku nosodījumu Krievijas agresijai un atbalstu Ukrainai.

Nobeigumā es sirsnīgi apsveicu visus balvu laureātus un LZA prezidenta un Senāta pateicību saņēmējus, kā arī vēlos pateikties visam LZA personālam, kas, neraugoties uz katastrofālī zemo atalgojumu, pašaizliedzīgi strādā, lai LZA spētu īstenot savus Hartā paredzētos uzdevumus un palīdzētu Latvijas valsts un tās zinātnes tālākai izaugsmei.

No ikviens ir atkarīgs mūsu Tērvzemes liktenis, bet pašlaik lielā mērā arī no rezultāta Ukrainas tautas cīņā ar agresoru Krieviju. LZA vadība pateicas katram, kas, sekojot LZA aicinājumam, ir ziedojis Ukrainas zinātnes un zinātnieku atbalstam! Mēs esam jau savākuši 11963 euro, un mūsu ēkā pagaidu mājvietu ir atraduši pirmie ukraiņu zinātnieki.

Sagaidāms, ka viņu skaits tuvākajā laikā pieauga. Tāpēc ikviens ir aicināts sniegt savu atbalstu arī turpmāk, lai palīdzētu mūsu ukraiņu kolēgiem un viņu ģimenēm!

Mēs ticam Ukrainas uzvarai! Slava Ukrainai!

Rudens pilnsapulce 24. novembrī

Ievadvārdus sacīja LZA prezidents Ivars Kalviņš. Tika pasniegta LZA Lielā medaļa akadēmiķei Mārai Grudulei par veiktajiem pētījumiem latviešu literatūras un kultūras vēsturē. *Laudatio* M. Grudulei sacīja akadēmiķis Benedikts Kalnačs. M. Grudule nolasīja akadēmisko lekciju “Stenders: no zīpēm līdz zinātnei”.

LZA Lielo medaļu saņēma arī LZA ārzemju loceklis Olafs Daugulis par izciliem sasniegumiem organiskās sintēzes metodoloģijā un Latvijas ķīmiķu izglītošanā. *Laudatio* O. Daugulim sacīja akadēmiķis Māris Turks. O. Daugulis nolasīja akadēmisko lekciju “Jaunas metodes oglekļa-ūdeņraža saīšu funkcionalizēšanai”.

Notika LZA jaunu locekļu vēlēšanas. Tika ievēlēti 5 jauni LZA īstenie locekļi – Kristiāna Ābele, Dainis Krieviņš, Zaiga Krišjāne, Nils Rostoks un Pēteris Stradiņš. Par goda locekli ievēlēja LELB arhibīskapu Jāni Vanagu. Par LZA ārzemju locekļiem – Rimantu Beneti (*Rimantas Benetis*, Lietuvas Veselības zinātnu universitāte), Mihailu Briku (*Mikhail G. Brik*, Tartu Universitāte), Nikolaju Džavahišvili (*Nikolai (Niko) Javakhishvili*, Tbilisi Valsts Universitāte), Larsu Osterlundu (*Lars Osterlund*, Upsalas Universitāte), Andriju Rukasu (*Andrii Rukkas*, Kijivas Ševčenko universitāte), Marinu Tjuņinu (Oulu Universitāte).

Pilnsapulce ievēlēja arī 14 jaunus LZA korespondētājlocekļus – Daci Banderi, Valdi Bērziņu, Agnesi Dāvidsoni, Dāvidu Fridmani, Oskaru Kalēju, Kārli Ketneru, Jāni Rižikovu, Andu Rožukalni, Sandi Spolīti, Normundu Stivriņu, Eviitu Straumīti, Aivaru Vembri, Daci Zavadsku un Raivi Žalubovski.

Latvijas Zinātnu akadēmijas prezidenta Ivara Kalviņa uzruna LZA Rudens pilnsapulcē

Augsti godātie LZA pilnsapulces viesi, cienījamā LZA saime, dārgie kolēģi, dāmas un kungi! Man ir gods sveikt jūs LZA Rudens pilnsapulcē! Tradicionāli šī pilnsapulce ir veltīta divu izcilāko LZA locekļu godināšanai, kuri šogad saņem LZA augstāko apbalvojumu – LZA Lielo medaļu. Notiks arī balsošana par jauno akadēmijas locekļu un korespondētājlocekļu, kā arī ārzemju locekļu ievēlēšanu. Vispirms es no sirds apsveicu šī gada LZA Lielās medaļas laureātus – LZA īsteno locekli, Latvijas Universitātes profesori, LU Literatūras, folkloras un mākslas institūta vadošo pētnieci Māru Gruduli un LZA ārzemju locekli, Hjūstonas Universitātes profesoru ķīmijā Olafu Dauguli

ar piešķirto LZA augstāko apbalvojumu un novēlu viņiem arī turpmāk nest Latvijas zinātnes un LZA vārdu pasaulei, kā arī labu veselību un laimi personīgajā dzīvē! Ar lielu interesi gaidu abu laureātu priekšslasījumus LZA saimei un Latvijas sabiedrībai.

Esam lepni, ka valsts augstākais apbalvojums Triju zvaigžņu ordenis piešķirts LZA īstenajam loceklim Benediktam Kalnačam, LZA goda doktoram Leo Dribinam, kā arī LZA korespondētājoceklei Sanitai Osipovai. Sveicam arī pēc ranga otru augstākā valsts apbalvojuma – Ministru kabineta balvas 2022 saņēmējas akadēmiķi Maiju Dambrovu un LZA korespondētājoceklī Saniti Zuti. Lepojamies un sveicam ar Atzinības krustu apbalvotos LZA korespondētājoceklī Jāni Valdmani, LZA korespondētājoceklī Andi Lazdiņu, kā arī LZA īstenos locekļus Aivaru Bērziņu, Jāni Kloviņu un Māru Pilmani. Sveicam ar Valsts prezidenta cildinājuma raksta saņemšanu LZA goda locekli Eduardu Klaviņu un akadēmiķi Janīnu Kursīti-Pakuli. Apsveicam arī LZA goda locekli Māru Zālīti ar Valsts prezidenta medaļas piešķiršanu, kā arī Ministru kabineta atzinības rakstu saņēmušos akadēmiķi Ēriku Jēkabsonu un akadēmiķi Janīnu Kursīti-Pakuli. Ar gandarījumu sveicam Baltijas Asamblejas balvas zinātnē 2022. gada laureātus Gustavu Strengu, Andri Levānu, Renāti Bergu un Lauru Kreigeri-Liepiņu, kas apbalvoti par kolektīvo monogrāfiju "Rīgas jezuītu kolēģijas grāmatu krājuma (1583–1621) katalogs. Krājuma vēsture un rekonstrukcija". Apsveicam mūsu akadēmiķi Ēriku Jēkabsonu, ko ALLEA jeb *All European Academies of Sciences and Humanities* ģenerālā asambleja ir ievēlējusi ALLEA valdē. Atvainojiet, ka laika limita dēļ es šodien neminēšu tos daudzos LZA saimes locekļus, kas ar savu darbību ir izpelnījušies LZA vārdbalvas savās nozarēs, jo LZA nodaļas viņus ir nominējušas un suminājušas. Mēs visi lepojamies ar iespēju LZA būt kopā ar labākajiem. Augstie apbalvojumi mūsu izcilajiem kolēgiem liecina par LZA locekļu būtisko ieguldījumu valsts attīstībā un LZA lomas un atpazīstamības izaugsmi arī Baltijas reģionā.

Izmantojot iespēju uzrunāt LZA saimi klātienē, es vēlos arī sniegt nelielu ieskatu LZA darbībā pēc Pavašara pilnsapulces. Šis laiks diemžēl ir pagājis kara zīmē, mēs visi dzīvojam līdzīgi Ukrainas tautai tās pašaizlīdzīgajā cīņā ar Krievijas agresiju – par savas un visas Eiropas tautu tiesībām uz brīvību, demokrātiju un mieru. Slava Ukrainas tautai un tās varoņiem! Es sirsniģi pateicos visiem tiem LZA locekļiem, kam bija iespēja ziedot kontā, ko LZA ir izveidojusi Ukrainas zinātnieku atbalstam. Par savāktajiem līdzekļiem LZA ēkā uzturas Ukrainas zinātnieks ar dzīvesbiedri. Viņš tagad turpina zinātnisko darbību RTU. Par saziedotajiem līdzekļiem LZA ukraiņu zinātnieci apmaksāja nedēļu ilgu komandējumu uz Latviju zinātniskās sadarbības projekta īstenošanai. LZA ir piedalījusies un piedalīsies arī citos Ukrainas atbalsta pasākumos līdz pilnīgai tās uzvarai un ekonomikas atdzīmšanai!

Tradicionāli galvenās LZA zinātniskās aktivitātes notika četrās LZA nodaļās un Senātā. Šajā periodā galvenais uzdevums bija noklausīties to zinātnieku pārskata referātus par saviem pētījumiem, kuri pretendē uz ievēlēšanu LZA korespondētājoceklī, LZA īstenā vai arī ārzemju locekļa amatos. Kopumā tie bija 30 referāti. LZA vadība

pateicas visām nodalām un LZA Senātam par ieguldīto laiku un darbu, izvērtējot šo pretendantu zinātnisko darbību. Pateicamies visiem mūsu kolēgiem, kas piedalījās L'Oréal Baltic, UNESCO LNK un LZA balvas "Sievietēm zinātnē" un citu balvu pretendantu atlasē un viņu zinātniskā devuma izvērtēšanā. Īpaša pateicība LZA Senāta zinātniskajai sekretārei Almai Edžiņai, kura šajos atlases procesos paveica galveno organizatorisko darbu.

Paralēli šīm aktivitātēm atsevišķas LZA nodalū sēdes tika veltītas Latvijas sabiedrību interesējošo tēmu apspriešanai. Ķīmijas, bioloģijas un medicīnas zinātņu nodalai tās bija "Imunizācijas aktualitāte un sasniegumi sabiedrības veselībā Latvijā un pasaulē", kā arī "Anatomikuma vēsturiskās kolekcijas". Humanitāro un sociālo zinātņu nodala savukārt organizēja un piedalījās starptautiskajā zinātniskajā konferencē "Latvijas Republikas Satversmei 100", kurā ar referātiem uzstājās Valsts prezidents Egils Levits un Vācijas federālais prezidents Franks Valters Steinmeiers. Aktuāls notikums bija arī nodaļas iniciētā saruna ar Latvijas Republikas aizsardzības ministra padomnieku militārājos jautājumos, ģenerālleitnantu Raimondu Graubi un NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centra direktoru Jāni Sārtu par karu Ukrainā un Latvijas aizsardzību. Savukārt Fizikas un tehnisko zinātņu nodala no sabiedrībai būtiskiem jautājumiem vairākas sēdes veltīja energētikai, diskutējot par atomenerģētikas iespējamo attīstību un alternatīvajiem energētijas ieguves veidiem Latvijā, kā arī organizēja un piedalījās Pasaules Enerģētikas padomes Latvijas Nacionālās komitejas sēdē, diskutēja par STEM izglītības veicināšanai nepieciešamajām darbībām Latvijā.

Vēlos atzīmēt, ka Lauksaimniecības un meža zinātnes nodaļa akadēmījā ir viena no tām, kas visaktīvāk iesaistās tautsaimniecības attīstības veicināšanā, tai skaitā arī tādos galvenajos zināšanu popularizēšanas pasākumos nozarē kā "Sējējs 2022", jauno zinātnieku sasniegumu vērtēšanas pasākumā "Ražas svētki Vecaucē 2022", lauka izmēģinājumu un laboratoriju eksperimentu izbraukuma skatēs.

Atļaujiet man šodien plašāk nepakavēties pie LZA nodaļu darbības raksturošanas, bet dot nelielu ieskatu LZA vadības aktivitātēs, kas bija vērstas uz atbalstu augstākās izglītības un zinātnes procesiem Latvijā un LZA prestiža celšanā. Ar prieku varu informēt pilnsapulci, ka LZA nodaļas savulaik atsaucās LZA vadības aicinājumam piedāvāt projektus potenciālajām valsts pētījumu nozaru programmām. Šis darbs nav bijis veltīgs, un pirmo reizi vēsturē mums ir izdevies panākt, ka Ekonomikas ministrija ir atbalstījusi zinātni, pētniecību un inovāciju, izveidojot ilgtermiņa mērķorientētas pētniecības programmas, kas tiks finansētas no Inovāciju atbalsta fonda līdzekļiem. Atskatoties uz pagājušo periodu, es izsaku pateicību LR Ministru kabinetam kopumā un it īpaši Finanšu ministrijai un Izglītības un zinātnes ministrijai, kas atsaucās LZA lūgumam nodot LZA īpašumā augstceltnes ēku, kā arī šim gadam ir palielinājušas LZA infrastruktūras finansējuma atbalstu par 54 000 eiro, kas ļaus daļēji segt izdevumus iebrukušā jumta remontam. Tas būtībā ir pirmais vērā nemamais atbalsta palielinājums LZA darbībai kopš 2008. gada, kad dramatiski tika samazināts valsts atbalsts

zinātniskajām institūcijām, tajā skaitā LZA. Cerot uz sapratni, LZA Prezidijs ir lēmis lūgt valsts un Rīgas pašvaldības atbalstu, lai varētu nomainīt desmit dekoratīvos panno ar sirpja un āmura motīviem, kas 34 kvadrātmētru platībā 61 metra augstumā ir iestrādāti LZA torņa daļas fasādē. Tas nebūs ne vienkāršs, ne lēts pasākums, jo nepieciešams izstrādāt jauno panno dizainu, gan saskaņot to ar Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldi, gan izgatavot un uzstādīt šos panno, pirms tam demontējot vecos. Tomēr LZA vadība ir nolēmusi pielikt visas pūles, lai PSRS simbolika nerotātu mūsu ēku.

Turpinās aktīvs darbs, lai ievērojami palielinātu LZA ietekmi valstī notiekošajos procesos. Pateicoties LZA ekspertu ieteikumiem, šā gada pavasarī izdevās pārtraukt Veselības ministrijas iecerētos ekonomiku graujošos ieroobežojošos pasākumus Covid-19 apkarošanas jomā. Liela loma tajā bija LZA nodibinātajam Lieliskajam piecniekiem – Latvijas Darba devēju konfederācijai, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamerai, Latvijas Pašvaldību savienībai, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienībai un LZA, kas nāca ar vienotu, LZA sagatavotu, pozīciju šajā jautājumā. Šovasar Lieliskais piecnieks izstrādāja Sadarbības memorandu, ko parakstīja arī Saeimā ieķļuvušās partijas un kas paredz, ka Lieliskais piecnieks un LZA tā sastāvā tiks iesaistīti Latvijai būtisku lēmumu un likumu sagatavošanā. Pārbaudes akmens partiju gatavībai pildīt priekšvēlēšanu gaisotnē parakstītos solījumus ir jaunās valdības deklarācijas izstrāde. Nav nekāds pārsteigums, ka LZA ir sniegusi savus priekšlikumus tieši izglītības un zinātnes jomas darba grupā, kaut gan mēs joprojām varētu vēlēties lielāku Lieliskā piecnieka iesaisti. Neskatoties uz to, LZA kopīgi ar sadarbības partneriem pieliks visas pūles, lai Latvijai būtiski lēnumi netiktu pieņemti bez zinātniska pamatojuma un to ietekmes modelēšanas, it īpaši tajās jomās, kas skar augstāko izglītību, zinātni, pētniecību un inovāciju. Viens no LZA soļiem ir arī Lieliskā četrinieka nodibināšana, kuru veido visu četru valsts zinātnes universitāšu padomju priekšsēdētāji, kas jau ir izstrādājuši un iesnieguši Valsts prezidentam savus priekšlikumus par augstākās izglītības un zinātnes attīstībai nepieciešamajiem pasākumiem, kas ieķļaujami valdības deklarācijā. Šajā gadījumā tas, ka IZM izvēlējās LZA prezidentu virzīšanai Latvijas Universitātes padomes sastāvā, un tai sekojošā padomes locekļu izvēle uzticēt LZA presidentam Latvijas Universitātes padomes priekšsēdētāja amatū, būtiski palielina arī LZA iespējas iesaistīties augstākās izglītības sistēmas attīstībā. It īpaši gribu atzīmēt mūsu vienošanos par LZA un LU stratēģisko sadarbību zinātnes un augstākās izglītības tālākajā attīstībā. Tā dos iespēju sadarboties arī LZA ēkas un tās funkciju transformācijā par zinātnes, pētniecības un inovācijas platformu, sava veida Silīcija ieleju, kurā sava vieta atrastos gan skolnieku padziļinātas izglītošanas, gan zinātnes un inovāciju popularizēšanas pasākumiem, gan pašam produktu un tehnoloģiju izstrādes procesam nepieciešamās ekosistēmas elementu izveidei. LZA aizvien vairāk palielina arī savu sadarbību ar Latvijas Republikas ministrijām. Līdztekus sadarbībai ar Ekonomikas ministriju LZA attīsta sadarbību ar Zemkopības ministriju, ar ko šā gada maijā kopīgi ar Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātnju akadēmiju tika noslēgts ikgadējais sadarbības līgums, kas ļaus attīstīt jau uzsāktās iniciatīvas un rast jaunas iespējas turpmākajai

pētniecības attīstībai lauksaimniecībā un meža nozarē. Noplokot Covid-19 pandēmijas vilnim pasaulei, LZA ir palielinājusi savas aktivitātes arī starptautiskās sadarbības jomā, par kurām laika trūkuma dēļ šodien nestāstīšu.

Nobeigumā es sirsnīgi pateicos ikvienam LZA saimes loceklim, kurš ir piedalījies LZA darbībā, bet it īpaši LZA sekretariātam un LZA Senātā un nodaļu darbiniekiem, LZA Valdei, LZA Vēstu redakcijas darbiniekiem, LZA Lietu pārvaldes kolektīvam, Starptautisko sakaru departamenta darbiniekiem, LZA galvenajai arhīvistei Rūtai Skudrai, personīgi Elmāram Langem, Ilzei Stengrevicai un Ilonai Gehtmanei-Hofmanei par informatīvo atbalstu un LZA darbības popularizēšanu, kā arī LZA Prezidijam un LZA viceprezidentiem Ojāram Spārītim, Andrejam Ērglim un Andrim Šternbergam par ieguldījumu LZA darbības nodrošināšanā. Novēlu mums visiem šodien ražīgu darbu un sekmīgas jauno LZA locekļu vēlēšanas!

***Laudatio LZA Lielās medaļas laureātei akadēmīķei
Mārai Grudulei***
Akadēmikis Benedikts Kalnačs

“No ziemēm līdz zinātnei” – tā profesores Māras Grudules akadēmiskās lekcijas temats piesaka Gothardu Frīdrihu Stenderu kā vienu no vērienīgiem un universāliem gara darbiniekiem latviešu sabiedrības un kultūras veidošanās vēsturē. Šāds universālisms un patiesa ieinteresētība raksturo arī Latvijas Zinātņu akadēmijas Lielās medaļas ieguvēju. Par Māras Grudules darbības nozīmi vēstāmā ir daudz, tomēr, veidojot gredzenveida sabalsojumu ar viņas pieteikto tematu, palikšu pie alfabēta pirmā burta un sakāmo ietveršu trīs atslēgvārdos – aizrautība, aktivitāte un atbildība.

Vispirms, aizrautība. Azartisks atklājumu prieks ir īpašības, ar kurām profesore ievada aizgājušo gadsimtu raibajā un daudzveidīgajā dzīvē visus tos, kuri seko viņas darbam, publikācijām un daudzajām lekcijām. Domāju, ka viņas interešu objektiem ir patiesi paveicīes, jo viņu dzīvē un veikums iegūst apjomu un krāsas, tas tiek aplūkots plašā ikdienas norišu un starptautisko notikumu ietvarā. Māras Grudules akadēmiskā darbība ir aizsākusies Latvijas Universitātes Pedagoģijas fakultātē, kur viņai uzticēta latviešu literatūras vēstures senākā posma apguve. Jau pašā sākumā pievērsta liela vērība tam, lai spētu ieinteresēt studentus par tālajiem aizgājušajiem laikiem, un vēlēšanās aizraut, piesaistīt ir palikusi kā viena no profesores darbības galvenajām īpašībām. Pēc sākotnējā šaubu posma latviešu literatūras un kultūras vēstures izpēte plašā laika aptvērumā no 16. līdz 19. gadsimtam ir kļuvusi par mūža darbu un mūža tēmu, kas ir ne tikai akadēmiska, bet arī personiska aizrautība. To pierāda kopīgi ar Latvijas Universitātes Filoloģijas fakultātes studentiem veiktās ekspedīcijas, rosinošie pasākumi, kas pavada profesores organizētās konferences, paīdzot iesaknot daudzus latviešu kultūras darbiniekus tajos novados, no kuriem viņi ir nākuši, paverot jaunus apvāršņus arī plašākai sabiedrībai.

Apliecinājums tam ir nemītīgā interese par pētījumiem arhīvos Latvijā un ārzemēs – Vācijā, Dānijā un citur, kuros tiek pavadīta liela daļa laika, interesējoties gan par seniem manuskriptiem, gan vejasmašīnām un globusiem, par ikvienu jaunatklātu materiālu, kas var tikt padarīts pieejams sabiedrībai, kas palīdz saprast latviešu kultūru un valodu. Tas viss ir ievērots un novērtēts arī starptautiskajās zinātniskajās aprindās, kurās Māra Grudule pamatojoties tiek uzskatīta par sava aplūkojamā perioda izcilāko speciālisti, pārstāvot literatūrzinātnes nozari Latvijā.

Otrkārt, aktivitāte. Atceros kāda sava pasniedzēja savulaik izteiku brīdinājumu – aizraušanās ar pārāk seniem laikiem var novest pie laikmetīgo procesu neievērošanas un pārliekas norobežotības šaurā pētnieciskajā tēmā. Māras Grudules darbs ir apliecinājums, ka var būt arī pavisam citādi. Domāju, ka daudzas no svarīgākajām atzinībām, ko profesorei paudusi par kultūras vēsturi, nebūtu tik dzīvas un dedzīgas bez līdzdalības vai ikvienā mūsdienī kultūras dzīves notikumā. Profesorei vienmēr ir viedoklis par jaunākajām grāmatām un teātra izrādēm. Pavisam nesen Māra Grudule kopā ar saviem studentiem apmeklēja izstādi “Purvītis” Latvijas Nacionālajā mākslas muzejā, īpaši organizētā lekcijā tiekoties ar mākslas zinātnieci Edvardu Šmiti, padziļināti ielūkojoties arī latviešu un vācbaltiešu attiecību vēsturē. Būtisks sabiedriskais pienākums ir daļība Kārļa Dzīlejas fonda valdē, kur arvien tiek sekots studentu zinātniskajiem darbiem, novērtēts un izcelts viņu veikums. Kopīgi ar Māru Gruduli gatavojojot un īstenojot doktora studiju programmas kursu “Literārā teksta analīze”, esmu dzirdējis priekpilnas atsauksmes, cik pievilcīga ir profesores piedāvātā pieeja dzejas teksta analīzei, kas paradoksālā veidā spēj saistīt agrīnās latviešu dzejas poētiku ar daudz vēlākiem mākslinieciski augsvērtīgiem sasniegumiem. Literārā procesa nepārtrauktība ir viens no centrālajiem intereses objektiem tāpat kā spēja ieraudzīt un atklāt katram atsevišķā teksta māksliniecisko pievilcību.

Visbeidzot, trēsais atslēgas vārds – atbildība. Gribētos teikt, ka tā ir atbildības izjūta gan pret cilvēkiem, gan kopīgo kultūras mantojumu, atmiņas saglabāšanu. Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūtā, kas ir profesores pētniecisko ieceru īstenošanas vieta, Māra Grudule ir Literatūras nodaļas vadītāja, arī mana vadītāja. Viņas attieksme rada sajūtu, ka pamanīts un izcelts tiek ikviens paveiktais darbs un notikums – gan nodaļas kolēģu publicētās grāmatas, gan publiskās uzstāšanās, gan saņemtie apbalvojumi. Īpašas ir tās reizes, kad tiek organizēta pulcēšanās Māras Grudules Lielupes mājā, dažu minūšu attālumā no jūras. Šā gada pavasarī uzņēmāmies arī garāku gājienu un devāmies līdz Lielupes Baltajai kāpai. Tā ir nozīmīga kopā būšanas sajūta, kas apliecina arī saskanīgi darīto darbu. Plašākā sabiedriskā mērogā šī piederības izjūta tiek īstenota kā atbildība par latviešu kultūras vēstures dokumentēšanu un tās aktualizāciju. Gan daudzie zinātniskie raksti, gan detalizētie, rūpīgi izsvērtie rakstnieku portreti, kas ir lasāmi vietnē *literatura.lv*, sniedz pārliecību, ka pētnieciskais darbs ir misija, kuras mērķis ir ievērot ikvienu vērtību, ikvienu atzīmēšanas vērtu parādību rakstniecībā. Plašās zināšanas apliecinātas zinātnisko rakstu krājumā “Latvija

un latvieši”, kolektīvajā monogrāfijā “Latvija: kultūru migrācija” un citos nozīmīgos pētījumos publicētās aperēs. Pēdējo gadu laikā Māras Grudules ieguldītais darbs īstenojies vairāku nozīmīgu izdevumu sagatavošanā. Viņas sarūpēts ir rakstu krājums par dzejnieka Eduarda Veidenbauma daiļradi, arī plaša starptautiska publikācija, kurā daudzpusīgi aplūkota Garļība Merķeļa nozīme apgaismības laikmeta kontekstos un viņam iesaistoties latviešu sabiedrības dzīves atspoguļojumā. Par spilgtu radošu sasniegumu kļuvusi Māras Grudules monogrāfija “Latviešu dzejas sākotne 16. un 17. gadsimtā kultūrvēsturiskos kontekstos”.

Viens no pašiem nozīmīgākajiem profesores veikumiem ir viņas izlolotā kolektīvā monogrāfija “Gothards Frīdrihs Stenders un apgaismība Baltijā Eiropas kontekstā”, kurā, piesaistot starptautiski respektējamu pētnieku loku, iztirzāta praktiski ikvienu šī nozīmīgā autora darbības šķautne. Te pārliecinoši atklāts, ka Stenders savā literārajā un enciklopēdiskajā darbībā apliecinājis tās pašas īpašības, kas piemīt viņa daiļrades pētnieci Mārai Grudulei – aizrautību, aktivitāti un atbildību. Mazliet no tā visa mēs dzirdēsim un sajutīsim šodienas akadēmiskajā lekcijā.

**Stenders – no ziepēm līdz zinātniekam –
un viņa ziņģu tālejošā nozīme**
LZA Lielās medaļas laureāte Māra Grudule

Viens otrs Latvijas Universitātes students vārdu *Stenders* šodien pirmkārt asociē ar starptautiski pazīstamo ķermeņa kopšanas kosmētikas uzņēmumu *Stenders*. Tam patiešām varētu būt sava pamats. Bez uzvārda un uzņēmuma nosaukuma apgaismotājam Gothardam Frīdriham Stenderam (Stender, 1714–1796) un firmas dibinātājam, nu jau bijušajam tās vadītājam Jānim Bērziņam, ir vēl kaut kas kopīgs. Kādā intervijā Bērziņš norāda – viņa veiksmes pamatā ir ideja, uzdrošināšanās un prieks. Šķiet, šie trīs vārdi bijuši svarīgi arī Stenderam. Uzņēmumu “Stendera ziepju fabrika” ar Gothardu Frīdrihu Stenderu varētu vienot arī interese par mājsaimniecību plašā nozīmē – Stenders vācvalodīgajā pasaulei ienesa pirmo mehāniskās veļas mašīnas aprakstu. Un tomēr – nē: 2013. gadā, kad plānojām Stendera trīssimtgades konferenci un meklējām iespējamos sadarbības partnerus, uzņēmums “Stendera ziepju fabrika” pēc ilgām pārdomām no jebkādas sadarbības atteicās.

Ideja, uzdrošināšanās un prieks ir bijuši arī mana pētnieciskā darba pamatā. Vispirms atskatīšos uz to, kas papildus apjomīgajam Stendera biedrības un Sēlijas ļaužu ieguldījumam Gotharda Frīdriha Stendera dzīves un darbības izpētē nācis klāt kopš 2002. gada, pēc tam pievērsīšos kādai mazāk zināmai Stendera darbības sfērai – mūzikai un nobeigumā – Stendera ziņģes turpinājumam 19. gadsimtā.

Stenders: atradumi un atklājumi pēdējās divās desmitgadēs

2002. gadā palīdzēju literatūrvēsturnieci Zigrīdai Frīdei precizēt atsevišķus Gotharda Frīdriha Stendera biogrāfiskos faktus topošajā monogrāfijā “Latvis” (2003). Kopš tā laika Stendera dzīves un darbības izpētei esmu pievērsusies vairākkārt. Ir noskaidroti viņa jaunākā dēla dzīves dati¹. Latvijas zinātnes vēstures apritē ir atgriezušies divi Stendera pagatavotie globusi². Viens no tiem pat tika atgādāts uz Rīgu 2014. gadā sakarā ar Latvijas Nacionālās bibliotēkas jaunās ēkas atklāšanu. Abi globusi ir digitalizēti un apskatāmi tīmeklī³. Ir atrasti vairāki iepriekš tematiski zināmi vai pat nemaz nezināmi Stendera darbi – viņa filozofiskā traktāta *Wahrheit der Religion* (“Relīģijas patiesība”, 1772) pirmās daļas manuskripts glabājās Getingenes Zinātniskajā bibliotēkā⁴. Ir pamaniņš un digitalizēts Stendera apraksts par mehānisko veļas mašīnu vācu valodā⁵ un tā publikācijas Kēnigsbergas un Berlīnes presē⁶. Pateicoties vācu pētniekam Jorkam Gothartam Miksam, atrasts Stendera sacerējums *Schrift- und vernunftmäßige Erläuterungen der Lehre von der Heiligen Dreyfaltigkeit* (“Rakstu un prāta virzīti skaidrojumi par Svēto Trīsvienību”, 1766), un līdz ar to konkrētākus vaibstus ieguvusi Stendera polemika ar Johānu Gotfrīdu Herderu⁷. Ar Zigrīdas Frīdes gādību ir tulkota un publicēta Stendera latviešu valodas gramatika⁸. Apgāds Neputns 2014. gadā ir sarūpējis jaunus Stendera ābeļu izdevumus. 2018. gadā nāca klajā zinātnisku rakstu krājums,

¹ Johans Albrehts Stenders (8.02.1762-17.02.1765) ir reģistrēts Kopenhāgenas sv. Pētera draudzē, par to sīkāk: Māra Grudule. Pa Stenderu pēdām Kopenhāgenā. *Karogs*, nr. 12 (2002), 188.-202. lpp.

² Globusu esamību pirmsākums aktualizēja O.Jēgens: Ojārs Jēgens. Vecais Stenders Kopenhāgenā. *Daugavas rakstu krājums 1957*. Red. A. Johansons. Upsala, 1957, 115.-130. lpp.; Māra Grudule. G.F.Stenders un ģeogrāfija. *Daba un vēsture. Kalendārs 2006*. Rīga, 2005, 151.-158.lpp.

³ <http://www5.kb.dk/maps/kortsa/2012/jul/kortatlas/object80500/da/>
<http://www5.kb.dk/maps/kortsa/2012/jul/kortatlas/object79372/da/>

⁴ G. F. Stender. *Der Ungrund der Freygeisterey*. 1765. Cod.Ms.theol.265.

⁵ *Beschreibung einer neuen höchst bequemen Waschmaschine von Gotthard Friedrich Stender*. Mitau, 1765.

⁶ G. F. Stender. Beschreibung einer neuen höchst bequemen Waschmaschine. *Königsbergische gelehrte und politische Zeitungen*, 1765, St. 56, 15.Jul. S. 226–227 [par norādi pateicos prof. J. Stradiņam]; Stender. Beschreibung einer neuen höchst bequemen Waschmaschine. *Berlinisches Magazin oder gesammelte Schriften und Nachrichten für die Liebhaber der Arzneywissenschaft, Naturgeschichte und der angenehmen Wissenschaften überhaupt*. III Bandes III Stück. Berlin, 1766, S. 268–275.

⁷ Y. G. Mix. Johann Gottfried Herders theologische Auseinandersetzungen mit Gotthard Friedrich Stender. Zum verschollen geglaubten Traktat „Schrift- und vernunftmäßige Erläuterungen der Lehre von der Heiligen Dreyfaltigkeit“ (1766). *Gotthard Friedrich Stender (1714-1796) und die Aufklärung im Baltikum im europäischen Kontext*. Hrsg. M. Grudule. Riga, 2018, S.425-436.

⁸ G. F. Stenders. *Latviešu gramatika*, 1783. Tulkojusi Z.Frīde. Rīga, 2015.

kurā novērtēts Stendera devums dažādās zinātņu nozarēs un viņa ideju recepcija, kā arī pievērsta uzmanība Baltijas apgaismības kontekstiem⁹. Izdošanai tiek gatavots Stendera alkīmijai veltītais manuskrīpts *Clavis magiae* (“Slepenais dabas viedums”, 1794) un ar šo jautājumu saistītās Stendera vēstules. Visbeidzot – šajā pavasarī Lejassaksijas Valsts arhīvā tika uzieti dokumenti par Stendera pedagoģisko darbību Kēnigsluterā, tie savu izpēti vēl gaida.

Stendera ieguldījums latviešu mūzikas vēsturē: ziņges, kantāte un solodziesmas

Gothards Frīdrihs Stenders ir viens no galvenajiem Rietumeiropas apgaismības ideju adeptiem latviešu kultūrtelpā. Nepilnu 50 gadu vecumā 1761. gadā viņš Baltijas vācu presē jau tiek dēvēts par slaveno latvieti¹⁰, bet mūža galā – par mūsu patriarhu latviešu literatūrā¹¹. No visa apjomīgā Stendera veikuma atgādināšu par vienu, iespējams, mazāk zināmu viņa darbības aspektu – mūziku. Apgaismības gadsimtu raksturo mūzikas klātbūtne publiskajā sfērā – mājas muzicēšana un koncertu apmeklējums kļūst par svarīgu jaunās pilsoniskās kultūras sastāvdaļu, aug mūzikas vēstures un teorijas pētījumu skaits, dzīmst mūzikas periodika. Vācu kultūrā ienāk jēdzieni *Volkslied*, tautas dziesma, un gandrīz vienlaikus arī *Lied im Volkston*, dziesmas tautas ritmā [garā]. Par abiem sākumā skaidrības nav, tos lieto arī kā sinonīmus. Abu šķītrums nostiprinās pamazām, ar *im Volkston*, t.i., ‘tautas ritmā jeb tautas garā’ apzīmējot stilistiski pievilcīgu ietvaru tautai domātu ideju pārnesei no izglītotā sabiedrības slāņa zemākajā kārtā. Savukārt *Volkslied* jeb tautas dziesmas apzīmē galvenokārt ziemētātu nenoslīpētās originālās senās dziesmas, akcentējot to īpašo poētisko bagātību.¹² Kāda Berlīnē publicēta krājuma *Oden mit Melodien* (“Dziesmas ar melodijām”, 1753) ievadā tā sastādītāji Karls Vilhelms Ramlers (*Ramler*, 1725–1798) un Kristiāns Gotfrīds Krauze (*Krause*, 1719–1770) uzbūr ideālu apgaismotās sabiedrības kā dziedošas sabiedrības tēlu – dzied visi: zemnieks, novācot vīnogas un kiplokus, dzied no prieka un laimes, un pilsētas birgeris dziesmā aizmirst savas rūpes. Krājuma ievadā tā autori skaidro arī dziesmas sociālās funkcijas – dziedošs zemnieks vairs nedzer, neapreibinās un neēd pār mēru¹³. Šajā laikā Baltijas vācu

⁹ M. Grudule (red.). *Gothards Frīdrihs Stenders (1714-1796) un apgaismība Baltijā Eiropas kontekstā*. Rīga: LU LFMI, 2018.

¹⁰ der berühmte Lette in: Sachen, so zu verkaufen. *Rigische Anzeigen*, (1761), Nr.19, 12.11.1761., S. 114.

¹¹ unser Patriarch in der lettischen Literatur in: Publikation. *Mitauische Zeitung*, (1796), Nr. 46, 27.05.1796., o.S.

¹² Heinrich W. Schwab. Die musicalpolitischen Aktivitäten von Johann Abraham Peter Schulz. Zur deutsch dänischen Musikkultur im Zeitalter der Aufklärung. *Zentren der Aufklärung. IV. Der dänische Gesamtstaat: Kopenhagen – Kiel - Altona*. Hg. K. Bohnen, S. A. Jørgensen. Tübingen, 1992, S. 182–190, hier: S. 185.

¹³ C. W. Ramler, C. G. Krause. Vorbericht. *Oden mit Melodien. Erster Theil*. Berlin 1753, o.S.

mācītāju latviešu leksikas vākumos līdzās dziesmai parādās jauns žanrs – *ziņģe*¹⁴. To raksturo sadzīviska tematika, atskatas un vienkāršs ritms. Ziņģe varētu būt pārņemta no vāciešiem, vācu *singen* nozīmē ‘dziedāt’. Tātad 18. gadsimta otrajā pusē, kad Stenders publicē savus ziņģu krājumus, no formas viedokļa žanrs latviešiem varētu nebūt svešs, bet ziņģu saturs ir jauns, atbilstošs apgaismības centieniem. Stendera ziņģes līdz šim vērtētas kā “garīgs apvērsums latviešu literatūrā”¹⁵, tomēr to nozīme mūsu kultūrā ietiecas dzīlāk – ziņģes ir domātas arī dziedāšanai. To apliecina krājumu nosaukumi un melodiju norādes – populāru 18. gadsimta vācu komponistu dziesmu tulkojumi, ārijas no tolaik labi pazīstamām dziesmu spēlēm un dziedājumi no oratorijām. Kā jau iepriekš norādījis akadēmiķis Jānis Stradiņš, iespējams, Stendera latviešu valodā publicēto darbu adresāts varētu būt arī Baltijas vācu jaunā paaudze. 1774. gadā, kad nāk klajā krājums “Jaunas ziņģes”, tiek publicēta arī “Svētas gudrības grāmatiņa” un “Augstas gudrības grāmatas” pirmais izdevums. Par iespējamo adresātu, vietējo vāciešu jauno paaudzi, liecina recenzija laikrakstā *Mitauische Politische und Gelehrte Zeitungen*: “Mācītāja kungam pienākas mūsu vislielākā pateicība, jo ar šo izdevumu viņš ir ne tikai apliecinājis lielo latviešu valodas spēku, bet arī palīdzējis lielai daļai mūsu zemes iedzīvotāju, arī vāciešiem, kas pie mums dzīvo starp zemniekiem un nereti nav daudz izglītotāki kā latvieši. Bieži vien latviešu lasāmvielu viņi mīl vairāk kā vācu.”¹⁶ Kā zināms, Kurzemes vācieši latviešu valodu mēdza lietot saziņā ar muižas ļaudīm, turklāt viņu ģimenēs nereti arī zīdītājas un aukles bija latvietes. Skaidras atbildes par 1774. gada izdevumu lasītāju nav, tomēr bez ievērības nav atstājams fakti, ka “Augstas gudrības grāmata” jau divus gadus vēlāk piedzīvo atkārtotu izdevumu. Nav neiespējams, ka, publicējot ziņģes pirmizdevumā, Stendera adresāts ir tieši vācbaltiešu jaunā paaudze. Šādu hipotēzi pieļauj ziņģu pirmā un vēlāko izdevumu salīdzinājums. Pirmizdevumā ir ietverti populāru vācu dziesmu tulkojumi ar pastorāliem motīviem, kā arī dziesmas, kas cildina grāmatu lasīšanu, draudzību un līdzcītību, bet nav nevienas dziesmas – atšķirībā no vēlākajiem izdevumiem –, kurā būtu runa par sociālajām attiecībām, tiktu īpaši cildināts zemnieks un viņa darbs, formēts ideālas zemnieku meitas un puiša tēls un nosodīts alkoholisms. Ziņģu pirmizdevumam nav ievada. Turpmāk Stenders ne tikai ievērojami papildina saturu, bet arī krājumu ievadā norāda adresātu – latviešu zemnieku, kura “sirdīj mācīt maigāku jušanu”, kuru izklaidēt un audzināt. Virkne iepriekš vācu valodā norādīto melodiju tagad ir tulkotas latviski. Stendera ziņģes iekļaujas iepriekšminētajā *Lieder im Volkston* tradīcijā, kaut arī viņš pats šādu apzīmējumu nekad nelieto.

---

¹⁴ J. Lange. *Volständiges Lettisches Lexicon samt angezeigten verschiedenen Provinzialdialekten in Lief- und Kurland*. Schloß Ober-Pahlen 1772, Sp. 511 II d. 511.

¹⁵ A. Apīnis, O. Čakars, I. Klekere: Vecais Stenders latviešu dzejas laukā. No: Gothards Frīdrihs Stenders. *Dzeja*. Rīga 2001, 250. lpp.

¹⁶ Gelehrte Sachen. Augstas Gudribas Grahmata no Pasaules un Dabbas. Sarakstīta no Sehlpilles un Sunakstes Basnizkunga Stender. Jelgawā un Aisputte, pee J. F. Hinz 1774. *Mitauische Politische und geleherte Zeitungen*, Nr. 7, 25.07.1775, S. 27.

“Svētas gudrības grāmatiņā” (1774) savukārt ir ietverts tobrīd Eiropā populāras komponista Karla Heinriha Grauna pasijas laika kantātes *Der Tod Jesu* (“Jēzus nāve”, 1755) atdzeojums. Stendera tulkošā “Jēzus nāve” ir uzskatāma par jaunas tradīcijas iedibinājumu latviešu kultūrā – kantāte kā baznīcas svētku sastāvdaļa. Baltijas lauku draudzēs vāciešu skaits ir neliels, un dievkalpojumi nereti notiek visiem kopā un latviešu valodā. Stendera tulkojuma atbilsti muzikālajam materiālam apliecināja tās izpildījums Rīgas Sv. Marijas Magdalēnas baznīcā 2015. gada 31. martā senās mūzikas interpreta Māra Kupča vadībā. Stenderu var uzskatīt arī par solodziedāšanas tradīcijas iedibinātāju latviešu kultūrā. Viņš ir atdzeojis pirmo solodziesmu krājumu – “Ielīzes divpadesmit svētas dziesmas” (1789). Tas ir vācu komponista Johana Gotlība Naumana komponētā un izdotā Elizas fon der Rekes solodziesmu krājuma *XII. von Elīsens geistlichen Liedern beym Clavier zu singen* (“12 no Elīzes garīgajām dziesmām, dziedāšanai pie klavierēm”, 1787) tulkojums. Tāpat kā Naumans, arī Stenders savu izdevumu velta lieliskajai dziedātajai Kurzemes hercogienei Dorotejai, Elizas fon der Rekes pusmāsai. Krājuma ievadā Stenders raksta: “Tas gaisums, kas iekš Ielīzes svētām dziesmām valda un mūsu tēvu-zemei godu dara, ir visu manu dvēseli ar svētu ugumi pildījis, tās pašas latviski izdarināt. Kam varu es šīs svētas dziesmas labāki nodot, kā tām mīligām un ūžīgām rokām mūsu vismīlākās zemes mātes, kas to latviešu tautu nesmādē, bet ar tās zemniskā valodā dažu reizi ūžīgi sarunāties neatraujās.” Vai hercogiene Doroteja tās varēja dziedāt latviski? Kā liecina avoti, viņa mēdza lietot latviešu valodu tad, ja vēlējās palikt diskrēta saziņā ar savu vīru Rietumeiropas vācu aprindās¹⁷. Ir saglabājušās Elizas fon der Rekes un hercogienes Dorotejas pateicības vēstules Stenderam, tajās gan kā iespējamais adresāts ir norādīti latviešu zemnieki¹⁸. Un visbeidzot – Stenders pirmais latviešu valodas vārdnīcā iekļauj vārdu *klaviere*¹⁹, kaut arī domājams, ka klavieres turīgāko un izglītotāko latviešu sadzīvē ienāk tikai ap 19. gadsimta trešo desmitgadi. Gribētos ticēt, ka Stendera kantātes un solodziesmu tulkojumi jāuztver kā skaists žests atgādnei, ka latviešu valoda var būt arī modernās mūzikas kultūras valoda.

Tālejošas sekas ir Stendera iedibinātajam *zinēges* žanram.

Zinēga un tautas apgaismība

18. un 19. gadsimta mijā tautas apgaismotāji no G.F. Stendera pārņem zinēges kā sabiedrības informanta funkciju un paplašina tajā ietverto jautājumu loku. Apriku māčītājs Karls Gothards Elferfelds (*Elverfeld*, 1756–1819) šā žanra ietvaros vedina strādāt arī savu audzēknī nerēdzīgo latvieti Indriķi Hartmani (arī nerēdzīgais Indriķis,

¹⁷ Louise de Prusse. Quarante-cinque années de ma vie (1770–1815). Paris, 1911, 21–32, pēc: I. Lancmanis. *Divine Dorothée. La dernière duchesse de Courlande*. Paris, 2021, P. 141

¹⁸ [Czarnewsky, F. A.]. Stenders Leben nebst Anmerkungen und Beilagen. Mitau, 1805, S. 103–104.

¹⁹ Clavier, klaviere, tās lielas stīgu spēles: G. F. Stender. *Lettisches Lexikon. In zweien Theilen. Deutschlettisches Wörter-Lexicon*. Mitau, 1789, S. 166.

1783–1828). 1806. gadā, kad nāk klajā krājums “Tā neredzīga Indriķa dziesmas”, latviešu izglītības līmenis, jo īpaši Kurzemē, joprojām ir zems. Indriķis Hartmanis, visticamāk pēc Elferfelda ieteikuma, līdztekus mīlestības dziesmām raksta dziesmas ne tikai par krievu un franču noslēgto miera līgumu Tilzītē un notikumiem Krievijas cara ģimenē, bet divas dziesmas arī par Kurzemē tikko sākušās dzimtbūšanas atcelšanas tēmu, visai detalizēti atklājot šā procesa norisi un tajā iesaistītā vācu virsslāņa lomu. Visām Indriķa Hartmaņa dziesmām ir norādītas melodijas, atbilstoši to saturam – nopietnākām tās ir baznīcas jeb garīgo dziesmu melodijas, personīgo pārdzīvojumu atklāsmei (viņš raksta arī par dabas jaukumu un mīlestību) – G. F. Stendera ziņgu un viņa paša melodijas.

1830. gadā ar mācītāja Jakoba Florentīna Lundberga (*Lundberg*, 1782–1858) atbalstu savu ceļu dzejā sāk draudzes ērģelnieks un priekšdziedātājs Ansis Līventāls (1803–1878). Viņš savās dziesmās nevairās arī no sociālās kritikas. Literatūrzinātnieki Pauls Daija un Benedikts Kalnačs trāpīgi norādījuši: “Pēc dzimtbūšanas atcelšanas 19. gs. pirmajā pusē pirmie latviešu dzimtcilvēku pēcteči izmantoja Baltijas vācu kultūras modeļus, lai radītu savu kultūru un vēlāk arī latviešu nacionālo ideoloģiju.”²⁰ Ansis Līventāls trīs dziesmas sacer Baltijas vācu sabiedrībā daudz dziedātās, plaši pazīstamās Frīdriha Šillera odas “Priekam” formā. Tām visām ir konceptuāls raksturs: pirmā, turklāt publicēta kopā ar notīm, aicina latviešus uz vienotību (“Bezzainība”, 1833), otrā (“Domas jaunā baznīcas gadā”, 1835) iepazīstina ar latviešu vēsturi, uzsverot asījaino kristianizācijas ceļu un laikmetam atbilstošā garā kritizējot vācu kungu netaisnību salīdzinājumā ar Krievijas caru labvēlibu. Trešajā dziesmā (“Uz Güttenberga piemiņu”, 1840) Līventāls līdzās Baltijas mācītāju propagandētajai Güttenberga atklājuma nozīmes interpretācijai – kristīgās vēsts izplatīšana pasaulei, t.sk. latviešu vidū – pievieno norādi, ka grāmata ir devusi iespēju izglītoties, garīgi augt un tapt par cienījamu tautu ar savu kultūru līdzās citām tautām: “Un ir latvju starpā sēta / Gudrība un sātība, / Dievs to apkopj katrā sētā / Lai nes augļus cerībā. Pēc simts gadiem latvju dziesmas / Augstā pulkā skandinās / Citas tautas sveicinās / Apskaidrota prāta liesmās.”²¹ Jāpiebilst, ka Līventāla atbalstītājs mācītājs Lundbergs ir pazīstams ar apgaismotāju Garlību Helvigu Merķeli (*Merkel*, 1769–1850). Laikā, kad Līventāls publicē savas pirmās dziesmas, Merķeļa vadītajā avīzē *Provinzialblatt für Kur-, Liv- und Ehstland* parādās ne viena vien publikācija, kas netieši kritizē Baltijas koloniālo situāciju, jo īpaši vācu mācītāju kā latviešu kultūras uzraudzītāju un noteicēju lomu. 1830. gadā kāds anonīms avīzes korespondents jautā: “Vai mēs, vācieši, jebkad esam gribējuši atzīt par saviem mums,

²⁰ “after the abolishment of serfdom in the early 19th century, the descendants of Latvian serfs used cultural models established by the Germans to create their own culture and subsequently to develop Latvian national ideology”, in: Pauls Daija, Benedikts Kalnačs. ‘Small’ Germans and ‘Half’ Germans in the Baltic provinces at the turn of the twentieth century. – J. Fellerer, R. Pyrah, M. Turda, eds. *Identities In-Between in East-Central Europe*. London, New York: Taylor&Francis Group, Routledge, 2021, p.213.

²¹ Ansis Līventāls, A. 1840. Uz Güttenberga piemiņu. – Latviešu Avīzes, 1840, nr.17, 25.apr.

vāciešiem, domātus francūžu veiktus franču dzejas tulkojumus vācu valodā? Ikvienas tautas dzeja var rasties tikai un vienīgi no pašas tautas gara.”²²

Tuvojoties gadsimta vidum, arvien paplašinās zinģu un dziesmu tematiskais loks. Lai gaisinātu mītu par pilsētu kā cilvēka degradācijas vietu un iedrošinātu “mūsu lauku brāļus”, kā paši sacerētāji dēvē adresātu, Mārcis Reinbergs un Ernests Dinsbergs publicē darbu “Zinģe par Rīgu un viņas dzīvi” (1860–1864) ar 1350 īsām atskanotām rindām. Tajās cildināta pilsēta kā tehnisko inovāciju, kultūras un atpūtas centrs. Zinģe liek pirmo pamatu arī latviešu urbānajai dzejai.

Zinģes un dziesmas 19. gadsimta vidū

19. gs. 50.–60. gadus Kurzemē un Vidzemē raksturo straujāka izglītības līmeņa augšupeja – tiek pieņemts likums par pagastskolām (1865). Sākas jaunlatviešu kustība. Juris Alunāns (1832–1864) 1856. gadā publicē krājumu “Dziesmiņas”. Tājā dominē populāru vācu dziesmu tulkojumi ar Filipa Frīdriha Zilhera, Jakoba Ludviga Feliksa Mendelsona Bartoldi, Volfganga Amadeja Mocarta u.c. vācu komponistu melodijām. Jānis Straubergs raksta: “Dziesmiņas bija vienkārši to dzeju izlase, kas toreiz bija populāras intelīgences aprindās un vēl tagad šīs Alunāna “Dziesmiņas” ir vislabākais paraugs par vācu sabiedrības literārām interesēm XIX g.s. vidū”.²³ Tekstu izvēle nav nejaūša – nozīmīga vieta krājumā atvēlēta tieši tām dziesmām, kas pauž individuālās idejas un mudina arī latviešus uz atmodu. Augstvērtīgie tulkojumi – no Horācija līdz krājuma publicēšanas gadā (1856) mirušajam Heinricham Heinem – sniedz ieskatu pasaules dzejas vēsturē, apliecinā latviešu valodas kā kultūras valodas statusu²⁴. Tomēr “Dziesmiņas” joprojām ir krājums, kas orientēts uz informācijas izplatību mutvārdu ceļā – dziedot. Kā trīs gadus vēlāk, 1859. gadā, raksta Jānis Cimze (1814–1881) „..grāmatas paliek kungu plauktos un nekāpj zemē, jo viņām trepju, proti meldīņa trūkst. Dziesma bez meldīja ir priekš zemnieka kā miesa bez dvēseles...”²⁵

Tautas atmoda: literatūras vēsture un biedrošanās

Šo laiku periodu raksturo vēl pāris būtiski notikumi – 1860. gadā nāk klajā pirmā latviešu autora sarakstītā literatūras vēsture – Bernharda Dīriķa “Latviešu rakstniecība”,

²² “Man frage sich, ob wir Deutsche uns von Franzosen in's Deutsche übersetzte Französische Gedichte jemals aneignen möchten oder könnten? Die Dichtungen eines Volkes können immer nur aus seinem eigenen Geiste hervorgehen,” in: B.-r. Anzeigen. Magazin, herausgegeben von der Lettisch-literärischen Gesellschaft... – *Literärischer Begleiter des Provinzialblattes*, 1830, 21 (22. Oct.).

²³ Jānis Straubergs. Cīņa par «Jauno Latviju» 1856. gadā. – Izglītības Ministrijas Mēnešraksts, 1939, nr.1, 1. lpp.

²⁴ Pauls Daija. Latviešu nacionālās literatūras veidošanās līdz 19. gadsimta vidum. – V. Hausmanis, M. Kūle, red. *Latvieši un Latvija*. IV sējums. Latvijas kultūra, izglītība, zinātnē. Rīga: LZA, 2013, 277.lpp.

²⁵ [Jānis Cimze]. J. C. Ziņa par jaunu grāmatu. – *Mājas Viesis*, 1859, nr. 17, 27. apr.

un tajā pašā gadā Dīriķis iniciē arī Latviešu valodas un literatūras biedrības kā alternatīvas organizācijas Baltijas vācu mācītāju konservatīvajai Latviešu literārajai (draugu) biedrībai (1824–1939) dibināšanu. Tās mērķis ir latviešu valodas un rakstu kultūras attīstīšana bez vācu mācītāju kontrolējošas uzraudzības²⁶. Iespējams, Dīriķa “Latviešu rakstniecība” top kā pierādījums biedrības nepieciešamībai.

Dīriķis atskatās uz literatūras vēsturi, savukārt viņa laikabiedrs Atis Kronvalds, kā raksta Andrejs Plakans, “liek pamatu radošu darbību kopumam [jeb literatūras teorijai – visiem literatūras veidiem un žanriem], tādējādi nodrošinot to turpinājumu mūžīgiem laikiem”²⁷. 1869. gadā Kronvalda iecerē ir trīs konceptuāli raksti, kam būtu pirmoreiz latviešu valodā jāskaidro jēdzieni “dzeja”, “proza” un “dramaturģija”. Raksti par dzeju un prozu ir publicēti presē²⁸ (Kronvalds 1869a; Kronvalds 1869b), raksts par dramaturģiju acīmredzot ir palicis neuzrakstīts. Kronvalds jēdzienu “dzeja”, pirmkārt, saista ar iedvesmas, spēka un ticības, pārdzīvojuma radīšanu – “dziet nozīmē uz augšu celt, pāri pār ko citu pacelt, dziedināt (...) cereklī [cerību] turēt (...), uz augšu cestnies, izplaukt” un, otrkārt, ar mākslu: “dzeja ir dailes daļa”²⁹. Tādējādi Kronvalds rada apzīmējumu arī ritmiskam tekstam, kam vairs nav saiknes ar mūziku (līdzšinējo dziesma, dziesmiņa, augsta dziesma, zingē vietā), netieši liecinot par pārmaiņām latviešu sabiedrībā no informācijas nodošanas orāli audiālā veidā uz lasīšanas kultūru.

Pāreja no mutvārdu kultūras uz lasīšanas kultūru jeb no dziesmas uz dzeju

19. gs. otrajā pusē strauji aug latviešu grāmatu skaits, reliģiskajai literatūrai gadsimta beigās aizņemot vairs tikai 15% no visu izdoto avotu kopskaita³⁰. Nozīmīgi ceļas izglītības līmenis. Savukārt literārajā ainavā tautasdzesmas, pasakas un teikas latviešiem kļūst par iedvesmas, sižetu, tēlu, formālo un poētisko meklējumu un eksperimentu avotu un stimulē iepriekš visai ierobežoto priekšstatu un leksikas paplašināšanos. Dzejolis kā poētisks teksts kalpo par dzejnieka intīmo pārdzīvojumu atklāsmes instrumentu, orientētu uz lasīšanu un reflektēšanu. Dziesmas no izglītojoša un informatīva rīka kļūst par latviešu kopības un brīvības apliecinājumu. Paplašinās dziesmu svētku kustība. 1880. gadā Matīss Kaudzīte publicē pirmo latviešu dzejas

²⁶ Altements, A., Tentelis, A., ed. 1939. *Dokumenti par tautas atmodas laikmetu. Documents de l'époque de la renaissance nationale: 1856.–1867. gads*. Rīga: Latvijas vēstures institūta apgādiens, 1939, 139–156.lpp.

²⁷ “bringing into existence a totality of creative acts and the ensuring that such acts would continue forevermore”, in: Andrejs Plakans A. *The National Awakening in Latvia 1850–1900*. A thesis. Cambridge University: Cambridge, Massachusetts, 1969, p.167.

²⁸ Atis Kronvalds. Dzeja jeb poēzija. – *Draugs un Biedris*, 1869, nr. 37, 2. janv. ; Atis Kronvalds. Stāstu dzejoli jeb epīgi dzejoli. – *Draugs un Biedris*, 1869, nr. 47, 13. marts.

²⁹ Atis Kronvalds. Dzeja jeb poēzija. – *Draugs un Biedris*, 1869, nr. 37, 2.janv.

³⁰ Plakans, A. *A Concise History of the Baltic states*. Cambridge: Cambridge University Press, 2011, p.233

antologiju nepilnu 700 lappušu apjomā “Smāidi un asaras jeb dzejnieku labdienas”. To ievada pāris latviešu tautas dziesmu un vairāku Baltijas vācu mācītāju darbi, savukārt latviešu dzejnieku, Kaudzītes laikabiedru kopskaits 56 – gandrīz septiņkārt pārsniedz Baltijas vāciešu skaitu. Arī tematiski teksti ietver plašu jautājumu loku, tai skaitā poēmas un balādes. Jaunie jēdzieni “dzeja” un “dzejnieks”, patapināti no Kronvalda Ata, nostiprinās dzejolu krājumu virsrakstos, liekot domāt par latviešu literatūras arvien pieaugošo lomu nacionālās kultūras kopainā. No vāciešiem patapinātā “ziņģe” – saturā sadzīviska, emociju atklāsmē sentimentāla, formā ritmiska un ar atskāņām, valodā vienkārša un neizvēlīga – pārvirzās no centra uz perifēriju. Latviešu zemnieku sētās, te jāatceras Rūdolfa Blaumaņa luga “Pazudušais dēls” (1893), Stendera ziņģes lasa vēl arī 19. gadsimta beigās³¹.

**Laudatio LZA Lielās medaļas laureātam LZA ārzemju loceklim
Olafam Daugulim**
Akadēmiķis Māris Turks

Augsti godātā Latvijas Zinātnu akadēmijas saime! Man ir prieks un gods iepazīstināt Jūs ar šī gada LZA Lielās medaļas laureātu – kīmiķi, mūsu akadēmijas ārzemju locekli un Hjūstonas universitātes profesoru Olafu Dauguli.

Olafs Daugulis ir dzīmis rūdzinieks. Interese par kīmiju viņam radās jau ļoti agri pamatskolas laikā. Šajā gadā mēs varam svinēt Olafa Dauguļa 40. gadus kīmijā, kaut arī diplomēta speciālista statusā tas būs par apmēram 10 gadiem īsāks posms. Pirmais dokumentālais pierādījums ir Olafa Dauguļa kā Rīgas 50. vidusskolas 7. klases skolnieka paraksts Rīgas Politehniskā institūta skolēnu organiskās kīmijas pulciņa darba drošības žurnālā par 1981./82. mācību gadu. Pulciņu vadīja Ērika Bizdēna, un tajā savu interesu par kīmiju un dabaszinātnēm kopumā ir stiprinājuši daudzi skolu jaunieši, kurus šodien redzam veiksmīgi darbojamies zinātnē, veselības aprūpē un arī uzņēmējdarbībā. Profesors Daugulis vēlāk kādā intervijā teiks, ka viņam bērnībā patika eksperimenti ar dedzināšanu un spridzināšanu un ka viņš pietiekami ātri aptvēra kīmijas zināšanu nepieciešamību, jo, izprotot teorētisko būtību, sprādzienu varēja padarīt efektīvāku (<https://www.youtube.com/watch?v=ugRoBW3r454>; skatīts 11.12.2022.).

Likumsakarīgi pēc skolas pabeigšanas sekoja kīmijas un kīmijas tehnoloģijas studijas Rīgas Politehniskajā institūtā, kuru Olafs Daugulis 1991. gadā absolvēja ar izcilību un kas jau bija pārdēvēts par Rīgas Tehnisko universitāti. Viņš izvēlējas smalkās organiskās sintēzes specializāciju katedrā, kuru bija dibinājusi akadēmiķe Emīlija Gudriniece. RPI/RTU mācībspēku vidū bija tādas Latvijas zinātnes slavenības kā LZA akadēmiķi Emīlija Gudriniece, Andris Strakovs, Ojārs Neilands, Raimonds Valters, profesori Fricis Avotiņš un Leonīds Osipovs. Savukārt Ērikas Bizdēnas vadītajā 456. laboratorijā kūsāja radoša atmosfēra, jo bija sasniegta zinātkāru un darboties gribosu-

³¹ Sal. R. Blaumaņa lugā “Pazudušais dēls” Ilze lasa Stendera ziņģi “Indriķa gaudas”.

jauniešu kritiskā masa: Olafs Daugulis, Ēriks Rozners, Jānis Eisaks, Viktors Kumpiņš, Jānis Jaunzems, Ronalds Zemīro, Dace Katkeviča, vēlāk arī Andis Šlaitas, Vilnis Liepiņš, Helmārs Šmits, Māris Turks un daudzi citi. Pēc diploma saņemšanas Olafs uzsāka zinātnisko darbu profesora Friča Avotiņa vadībā un paspēja publicēt vairākus pētījumus, piemēram, Daugulis, O.; Avotiņš, F. *N-(3-Acetyl-2,2-dimethylcyclobutyl) acetyl-N'-alkyl(aryl)thioureas*. *Latvijas ķīmijas žurnāls* 1993, 6, 714–719.

20. gs. 90. gadu sākumā Latviju sāka apmeklēt profesors Edvīns Vedējs no ASV un aicināja Latvijas ķīmiķus stažēties pie sevis. Edvīna Vedēja pirmajā “iesaukumā” savu zinātnes un pasaules redzējumu papildināja Pēteris Trapencieris, Māra Jure, Einārs Loža, Ēriks Rozners, Edgars Sūna. Šai kustībai 1993. gadā pievienojās arī Olafs Daugulis, uzsākot doktorantūras studijas Viskonšinas Universitātē Medisonā (*University of Wisconsin–Madison*). Savukārt Edvīns Vedējs par savu devumu Latvijas zinātnei ir saņēmis daudzus apbalvojumus, ieskaitot LZA Lielo medaļu, kuras saņēmēju pulkā tagad sveicam arī viņa studentu Olafu Dauguli. Olafa disertācijas tēma ir saistīta ar fosfora Luisa (*Lewis*) bāžu katalīzi un tās asimetriskajām versijām. Tas noteikti viņā rāsīja interesi par katalītisko sintēzes metožu attīstību kopumā, un, apguvis vienu no organokatalīzēs jomām doktorantūrā, kā pēcdoktorantūras pētnieks viņš devās pie profesora Morisa Brukharta (*Maurice S. Brookhart*) uz Ziemeļkarolīnas Universitāti Čapelhilā (*University of North Carolina–Chapel Hill*), kur no 2000. līdz 2003. gadam pētīja kobalta, niķeļa un palādīja katalizētu etilēna polimerizācijas procesu un arī citas reakcijas.

2003. gadā Olafs Daugulis pieņēma darba piedāvājumu Hjūstonas Universitātē (*University of Houston*), kur viņš, virzoties cauri visiem akadēmiskajiem rangiem, tagad ir Velša fonda profesūras profesors (*Robert Welch Chair in Chemistry*). Velša fonds ir Tekساسā bāzēts lielākais Amerikas privātais fonds, kas atbalsta zinātnisko pētniecību ķīmijā. Papildus atzinībai un godam, kas saistīs ar šo nosaukumu, tas ir arī pētniecības grants, kas tiek nodrošināts uz visu tenūrprofesūras laiku neatkarīgi no ciemīm finansējuma avotiem.

Profesors Daugulis ir sintētiskās metālorganiskās ķīmijas līderis un inovators. Viņa pētījumu laiks ir oglekļa—ūdeņraža saites tieša aktivēšana un iesaiste dažādās funkcionalizēšanas reakcijās. Ar profesora Dauguļa izstrādātajām metodēm tagad daudz ātrāk un ērtāk var sintezēt virkni dažādu produktu, kuru pielietojums sniedzas no farmācijas ķīmijas līdz materiāliem. Šis ir arī brīdis, kad atgādināt, ka gan farmācijas, gan materiālzinātnes milzīgais progress pēdējās desmitgadēs ir bijis, pateicoties ķīmijas attīstībai – ķīmiķi, radot jaunas sintēzes metodes, ir devuši iespēju iegūt jauna veida bioloģiski aktīvās vielas un arī materiālus. Profesors Daugulis var lepoties ar savā vārdā nosauktu paīggrupu klasi, kas jau ir ierakstīta mācību grāmatās. Daudzi apskata raksti zinātniskajos žurnālos nežēlo slavējošus epitetus, lai aprakstītu Olafa Dauguļa grupā izstrādāto ķīmiju, piemēram, “izcils darbs” un “daudzpusīgi pielietojama helatējošā grupa” (Corbet, M.; De Campo, F. *Angew. Chem. Int. Ed.* 2013, 52, 9896), kā arī “viena

no visplašāk izmantotajām virzošajām grupām” (Fitzgerald, L. S.; O’Duill, M. L. *Chem. Eur. J.* 2021, 27, 8411). Liels prieks, ka šo sasniegumu īstenošanā dažādos laika posmos ir piedalījušies arī Latvijas studenti, sākot ar RTU absolventu Dmitriju Šabašovu, kurš bija klāt pašos pirmsākumos un var lepoties ar līdzautorību Olafa Dauguļa visvairāk citētajā oriģinālpublikācijā.

Profesora Dauguļa zinātniskie sasniegumi ir pasaulei augstu novērtēti – viņa Hirša indekss ir 61 un kopējais citējumu skaits ir vairāk nekā 16820, kas nozīmē vidēji ~ 150 citējumi uz katru no viņa šī brīža 110 publikācijām (datu bāzes *SCOPUS* dati no 24.11.2022.). Profesors Olafs Daugulis ir saņēmis vairāk nekā 10 dažādus apbalvojumus par sasniegumiem zinātnē un universitātes pedagoģiskajā darbībā. Starptautiski viena no prestižākajām ir Amerikas Ķīmijas biedrības piešķirtā Artura Koupa balva 2014. gadā (*Arthur C. Cope Scholar Award*). Sakarā ar pasniegto balvu par Olafu Dauguli publiski ļoti atzinīgi izteikušās arī tādas ķīmijas slavenības kā Roberts Bergmans no Kalifornijas Universitātes Berklijā (*Robert G. Bergman, University of California, Berkeley*) un Maikls Doils no Merilendas Universitātes (*Michael P. Doyle, University of Maryland*), ko varam lasīt *Chemical & Engineering News* 2014. gada 17. marta numurā.

Profesora karjeras sākumā šķiet, ka viss ir paša galvā un rokās, taču, kāpjot pa karjeras un atklājumu kāpnēm, aizvien nozīmīgāka kļūst sadarbība ar studentiem. Veiksmīgs profesors var būt tikai kopā ar veiksmīgiem studentiem, un veiksmīgs students nozīmē pareizu talanta, gudrības un darba spēju apvienojumu. Šādi studenti ir jāatrod, jāieinteresē un jāpiesaista, un Olafam Daugulim tas padodas ļoti labi. Tādā veidā viņš efektīvi nodod tālāk gan savas enciklopēdiskās zināšanas, gan zinātnieka ķīmiķa dzīvesziņu, kuru ir smēlies pie iedvesmojošiem skolotājiem Rīgā, Medisonā un Čapelhilā. Interneta vietnē www.ratemyprofessors.com pieejamas atsauksmes arī par profesoru Dauguli. Viena no tām: “Organiskā ķīmija kā studiju kurss ir liels izaicinājums, taču prof. Daugulis ir viens no labākajiem profesoriem, kurš man jekkad ir bijis.” Vai arī: “Viņš kādreiz var būt spurains un ar skarbu humoru, tomēr ir kā tēvocis, kurš par tevi rūpējas. Jums noteikti patiks viņa vadītās nodarbības.” (Brīvs tulkojums no angļu valodas.)

Savukārt Latvijas zinātnieku saime, atzīstot Olafa Dauguļa sasniegumus un saikni ar Latviju, ievēlēja viņu par Latvijas Zinātņu akadēmijas ārzemju locekli 2011. gadā, bet Rīgas Tehniskā universitāte profesoram Daugulim 2019. gadā piešķīra RTU goda doktora nosaukumu, jo pie viņa gan kā doktoranti, gan kā pēcdoktorantūras pētnieki ir stažējušies vairāki RTU absolventi. Īpašs prieks ir par jauno zinātnieci *Dr.chem.* Lieni Grigorjevu, kura pēc stažēšanās Hjūstonā ir atgriezusies Latvijā un veiksmīgi vada zinātnisko grupu Latvijas Organiskās sintēzes institūtā un docē Rīgas Tehniskajā universitātē, bet viņas vadītais pirmais doktorants Lūkass Tomass Lukaševics kā pēcdoktorantūras pētnieks ir devies pie profesora Dauguļa uz Hjūstonu. Tagad LZA saime var priecāties, ka pasaule atzīta zinātnieka, LZA ārzemju locekļa un RTU goda doktora Olafa Dauguļa daudzo profesionālo apbalvojumu sarakstam pievienojas arī LZA Lielā medaļa. Tā ir godam

piešķirta gan par viņa vadībā izstrādātajām un plaši pielietotajām organiskās sintēzes metodēm, gan par stabilas saiknes uzturēšanu ar Latvijas kīmiķiem.

Es vēlos beigt šo *Laudatio* ar latviešu tautasdziesmu izlasi, jo Latvijas neatkarības atgūšanas laikā Olafs bija kīmiķu grupā, kas īpašā veidā kopā latviskās tradīcijas. Tautasdziesmas labi raksturo Olafa Dauguļa karjeru, pat ja mūsu senčiem nebija zinātnes terminoloģijas, jo zinātnes druga ir jākopj ar tādu sparu un darba tikumu, kā to dara kārtīgs saimnieks. Ja ievērojam šo latvisko kodu, tad tautasdziesmas pasaka visu:

Vai tas manis bāleliņis

Ar to gludu valodīnu?

Rīgā dzimis, Rīgā audzis,

Rīgas svārki mugurā.

Kūpin kūpa, bet nedega

Laiska kurts uguntiņš;

Kad es kūru, tad man dega,

Ritenī griezdamies.

Dzenīt's kala knipu knapu,

Raibi svārki mugurā;

Gan es aru, gan ecēju,

Nevar' tādu nopelnīt.

Es uzkāpu kalnīņā

Pašā kalna paugurā;

Raugos tautu tīrumā,

Vai ir daudz arājiņu.

Artin ara arājiņi

Ir manā tīrumā,

Ja near šai vidū,

Ar citā malīņā.

Neba maize pati nāca

Bagātajā vietīņā:

Ik rītiņus bez saulītes

Piec' arāji tīrumā.

Veci vīri sajājuši,

Runā blēnu valodīnas;

Ko tie sprieda, veci vīri,

Atmatā sasēduši?

Cits citam vaicājās,

Vaj būs miežu vasariņa,

Vaj būs miežu vasariņa,

Vaj rudziem rudenītis?

Kad es gāju miežus sēt,

Dievs sēd ežas malīņā;

Kad es miežu alu dzēru,

Sudrabs kannas dibenā.

Viegli mani žagas rāva,

Tālu mani pieminēja:

Rīgā man lieli radi,

Rietumos bāleliņi.

Dievs man deva, Dievs man deva,

Dievs rokā neiedeva,

Dievs rokā neiedeva,

Iekams pats nepelnīju.

Nemetiet vara naudas

Šam jaunam cilvēkam;

Metiet zeltu, sudrabiņu,

Celiet vārdu saulītē!

Oglekļa-ūdeņraža saišu funkcionalizēšana, izmantojot pārejas metālus

LZA Lielās medaļas laureāts Olafs Daugulis

Pēdējos 10–20 gados oglēkļa-ūdeņraža saišu funkcionalizēšana ir izgājusi attīstības ceļu no ziņkārības raišītiem akadēmiskiem pētījumiem organometālikas jomā līdz pat plaši pielietojamai metodei sarežģītu dabas produktu un medicīnā izmantojamu savienojumu sintēzē.¹ Tā kā organisko vielu molekulās visvairāk pārstāvētā funkcionalā grupa ir C-H saite, to tieša izmantošana reakcijās saīsina sintētiskās shēmas, kas ļauj izmantot mazāk reāgēntu, šķēdinātāju un darbaspēka. Šī iemesla dēļ šādās sintēzēs veidojas mazāk blakusprodukto un ķīmisko atkritumu, kas ļauj raksturot C-H funkcionalizēšanu kā ekonomiski izdevīgu un dabai draudzīgu procesu. Mūsu grupas pētnieciskais darbs novedis pie bidentātu, monoanjonu palīggrupu izstrādes un pielietojuma pārejas metālu palādija, kobalta un vara katalizētās C-H saišu funkcionalizēšanas reakcijās. Papildus šiem pētījumiem izstrādāta 3d metāla vara kompleksu ar α -diimīniem pielietošana katalītiskā C-H funkcionalizēšanā, kura notiek izmatojot karbēnu starpproduktus.²

[1] Daugulis, O.; Roane, J.; Tran, L. D. *Acc. Chem. Res.* **2015**, *48*, 1053–1064.

[2] Klimovica, K.; Heidlas, J. X.; Romero, I.; Le, T. V.; Daugulis, O. *Angew. Chem., Int. Ed.* **2022**, *61*, e202200334.

Intervija ar O. Dauguli laikrakstā “Zinātnes Vēstnesis”, 2022. gada 19. decembris

Apkopoja LZA Senāta zinātniskā sekretāre *Alma Edžīna*

LZA SENĀTA DARBĪBA

2022. gadā attālināti *Zoom* platformā notika 9 Senāta sēdes (18. janvārī, 15. februārī, 15. martā, 19. aprīlī, 17. maijā, 21. jūnijā, 20. septembrī, 18. oktobrī, 8. novembrī).

18. janvāra sēdē Senāts apstiprināja balvu ekspertu komisiju lēmumus un piešķira LZA vārdbalvas un balvas jaunajiem zinātniekim.

Senāts noklausījās LR Izglītības un zinātnes ministrijas Augstākās izglītības, zinātnes un inovāciju departamenta nozares ekspertes IKT jomā Sarmītes Mickevičas un Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes pētnieces Irēnas Nesterovas ziņojumu “Starptautiskās aktualitātes mākslīgā intelekta ētikas jomā”. Par ziņojumā skartajām tēmām izraisījās plaša diskusija.

Par Valsts pētījumu programmas “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” rezultātu apkopojumu žurnāla “Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis” A daļā ziņoja VPP vadītāja akadēmiķe Baiba Rivža un pētījuma dalībnieki akadēmiķis Guntis Zemītis, LZA korespondētālocekle Zaiga Krišjāne, *Dr.hist.* Gatis Krūmiņš un *Dr.hist.* Vija Daukšte.

Pēc diskusijas Senāts nolēma iedibināt apbalvojumu “LZA Senāta pateicība” un to piešķīra LZA goda loceklim Vitoldam Mašnovskim par kultūras mantojuma saglabāšanai veltītā enciklopēdiskā izdevuma “Muižas Latvija” IV sējuma sagatavošanu; akciju sabiedrībai “Latvijas Finieris” par LVKKI zinātnieku grupas izstrādātā produkta betulīna ieviešanu industriālā ražošanā pārtikas un kosmētikas vajadzībām; pētījuma “Slīdamība pa ledu” autoriem – Kārlim Grosam, Jānim Lungvičam, Jānim Jansonam, Ilzei Jerānei, Jānim Vībam un Mārtiņam Irbem (RTU Materiālzinātnes un lietiskās ķīmijas fakultāte un Mašīnzinību, transporta un aeronautikas fakultāte); pētījuma “Jaunas metodes rīka izveide smadzeņu patoloģisko veidojumu analīzē” autoriem – Jolantai Upītei, *Tomass Brüning, Luisa Möhle, Mirjam Brackhan, Pablo Bascuñana*, Baibai Jansonei, *Jens Pahnke* (LU Medicīnas fakultāte sadarbībā ar Oslo Universitāti) un pētījuma “Jauns paņēmiens zāļvielu atklāšanai un izpētei” autoriem – *MSc. pharm. Pāvelam Dimitrijevam* un akadēmiķim *Pāvelam Arsenjanam* (Latvijas Organiskās sintēzes institūts).

15. februāra sēde bija veltīta Latvijas Republikas Satversmes simtgadei. Referātu “Satversmei 100 gadi: Genēze” nolasīja LZA korespondētāloceklis *Dr.iur. Ringolds Balodis*; referātu “Satversmei 100 gadi: Cenšoties ielūkoties nākotnē” – LZA korespondētālocekle *Dr.iur. Ineta Ziemele*. Senāts apstiprināja LZA 2022. gada budžetu un Solomona Hillera vārdā nosauktās balvas jaunajiem zinātniekiem nolikumu.

15. marta sēdē tika skaņīti jautājumi par zinātnes komunikāciju un popularizēšanu.

Senāts noklausījās Vidzemes Augstskolas asociētā profesora *Dr.hist.* Gata Krūmiņa ziņojumu “Kā vairot sabiedrības izpratni par zinātnes nozīmīgumu: rīcībpolitikas rekomendācijas, kas tapušas pētījuma rezultātā”; LZA goda locekle žurnāliste Sandra Kropa-Kaļužnaja runāja par zinātnieku sadarbību ar sabiedrību pētījumu datu vākšanā; pārdomas par tēmu un ierosinājumus bija atsūtījusi sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds *Dr.sc.soc.* Anda Rožukalne. Diskusijā piedalījās arī LZA korespondētājocekle *Dr.phys.* Līga Grīnberga, LU Cietvielu fizikas institūta pētniece, LZA Artūra Balklava balvas laureāte (balvu piešķir par zinātnes popularizēšanu) un LR Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvēs Lana Dreimane un Inta Pēdiņa.

Senāts piešķīra LZA Lielo medaļu LZA īstenajai loceklei Mārai Grudulei par veiktajiem pētījumiem latviešu literatūras un kultūras vēsturē un LZA ārzemju loceklim Olafam Daugulim par izciliem sasniegumiem organiskās sintēzes metodoloģijā un Latvijas ķīmiķu izglītošanā.

Senāts apstiprināja tēzes LZA Pavasara pilnsapulces pārskata ziņojumam par LZA darbību 2021. gadā.

19. aprīļa sēdē Senāts noklausījās IZM Augstākās izglītības, zinātnes un inovāciju departamenta direktora vietnieka zinātnes jomā Jāņa Paidera informāciju par Valsts augstskolu stratēģiskās specializācijas noteikšanas metodoloģiju, virzību un rezultātiem. Senāts apstiprināja vakances LZA jaunu locekļu vēlēšanām 2022. gada Rudens pilnsapulcē un Fizikas un tehnisko zinātņu nodalas 16. marta lēmumu par LZA goda doktora grāda piešķiršanu (*Dr.h.c.sc.ing.*) a/s “Latvenergo” Izpētes un attīstības direktoram, Pasaules Enerģijas padomes Latvijas Nacionālās komitejas viceprezidentam *Dr.oec.* Mārim Balodim, kā arī pieņēma lēmumu par zinātnes popularizācijas veicināšanu.

17. maija sēdē Senāts noklausījās un apsprieda LZA īstenās locekles Baibas Rivžas ziņojumu “VPP projekta “INTERFRAME-LV” izaicinājumi un ieguvumi”. Senāts izvirzīja Baltijas Asamblejas balvai Kārinas Pētersonei un Ilzes Būmanes grāmatu *Valstsvīrs Anatolijs Gorbunovs*. Rīga: Apgāds “Zvaigzne ABC”, 2020 un *Dr.hist.* Gustava Strengas, *Dr.hist.* Andra Levānu, *Mg.hum.* Lauras Kreigeres-Liepiņas, *Mg.theol.* Reiņa Norkārkla, *Mg.hum., Mg.art.* Renātes Bergas grāmatu *Catalogue of the Riga Jesuit College Book Collection (1583–1621): history and reconstruction of the collection = Rīgas jezuītu kolēģijas grāmatu krājuma (1583–1621) katalogs: krājuma vēsture un rekonstrukcija*. Rīga: Latvijas Nacionālā bibliotēka, 2021.

21. jūnija sēdē Senāts noklausījās Latvijas Zinātnes padomes direktorei Laumas Muižniecēi un departamenta direktoriem Inetas Kurzemniecēi ziņojumu “LZP aktuālitātes – strukturālās izmaiņas un projektu konkursi” un informāciju par pieteiktajiem kandidātiem LZA jaunu locekļu vēlēšanām 2022. gadā, kā arī nolēma piešķirt papildu vakanci LZA ārzemju locekļiem, pārceļt neaizpildīto vakanci socioloģijā komunikāciju zinātnei, atstāt 1 vakanci ekonomikā un izsludināja vārdbalvu konkursu 2023. gadam.

20. septembra sēdē Senāts uzsāka LZA jauno locekļu kandidātu zinātnisko ziņojumu noklausīšanos un apspriešanu: LZA korespondētājlocekļa Pētera Stradiņa zinātnisko ziņojumu “Ceļš uz modernu sirds vārstuļu ārstēšanu”, LZA korespondētājloceklēs Kristiānas Ābeles zinātnisko ziņojumu “Riņķa līnijas zīmēšana ar centru 1900. gadā: Mākslas vēsturnieces pieredze” un LZA korespondētājloceklē Zaigas Krišjānes zinātnisko ziņojumu “Iedzīvotāju migrācijas izaicinājumi un tautas ataudze”.

Senāts apstiprināja LZA locekļu kandidātu sarakstu LZA jauno locekļu vēlēšanām 2022. gadā un Lauksaimniecības un meža zinātņu nodaļas 2022. gada 4. jūlijā sēdes lēmumā par LZA goda doktora grāda ekonomikā (*Dr.h.c.oec.*) piešķiršanu starptautisko farmācijas un inovatīvi pētniecisko zāļu uzņēmumu *Rupus Global Limited* un *Dr. Ashleys Limited* vadītājam, Kalifornijas Bērklīja universitātes goda profesoram, *Ph.D. Kannan Vishwanath*.

Senāts nolēma:

1. Izteikt jaunā redakcijā Latvijas Zinātņu akadēmijas zinātniskā žurnāla “Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis” nolikuma 5.1. punktu:

“5.1. A daļas un B daļas galvenos redaktorus apstiprina amatā LZA Senāts uz pieciem gadiem. Galvenie redaktori nav amatpersonas, bet savus pienākumus pilda sabiedriskā kārtā vai saņem par to atlīdzību, ja tam ir nepieciešamais finansējums.”

2. Par LZA Vēstu A daļas galveno redaktoru apstiprināt *Dr.sc.soc.* Andri Pētersonu.

3. Apstiprināt par LZA Vēstu Redakcijas padomes priekšsēdētāju HSZN priekšsēdētāju LZA īsteno locekli Gunti Zemīti.

4. Apstiprināt par LZA Vēstu Redakcijas padomes locekļiem LZA prezidentu Ivaru Kalviņu, LZA Vēstu redakcijas vadītāju Arno Jundzi, LZA Vēstu A daļas galveno redaktoru Andri Pētersonu, LZA Vēstu B daļas galveno redaktoru Īzaku Rašulu.

Senāts nolēma izteikt LZA Senāta pateicību LZA īstenajai loceklei Raitai Karnītei par būtisku ieguldījumu žurnāla “Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis” darbības nodrošināšanā un atbalstu autoriem zinātnisko publikāciju tapšanā.

18. oktobra sēdē senatorus uzrunāja Moldovas Zinātņu akadēmijas prezidents *Ion Tigranyanu*, iepazīstinot ar Moldovas Zinātņu akadēmijas darbību un prezentācijā iekļaujot arī divu Nobela prēmijas laureātu – prof. *Serge Haroche* (Nobela prēmija fizikā, 2012), un prof. *Richard Roberts* (Nobela prēmija medicīnā, 1993) uzrunas.

Senāts turpināja LZA jauno locekļu kandidātu zinātnisko ziņojumu noklausīšanos un apspriešanu, noklausoties LZA korespondētājlocekļa Daiņa Krieviņa zinātnisko ziņojumu “Vai mūsdienīgā endovaskulārā asinsvadu kirurgija palielina dzīves ilgumu?” un LZA korespondētājlocekļa Nila Rostoka zinātnisko ziņojumu “Jauno genoma rediģēšanas metožu pielietojums bioloģijā un to regulējums Eiropas Savienībā”.

LZA ZINĀTNISKĀ UN ORGANIZATORISKĀ DARBĪBA

Senāts apstiprināja Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļas 2022. gada 17. oktobra lēmumu par LZA goda doktora grāda ekonomikā (*Dr.h.c.oec.*) piešķiršanu *UAV Factory Holdings, LightPath Technologies*, Eiropas politikas pētniecības institūta un *Tsal Kaplun* fonda (bezpeļņas organizācija) valdes loceklim, LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes viesprofesoram *Dr.oec. Džozefam Menakeram (Joseph Menaker)*.

Senāts nolēma izsludināt LZA ikgadējo konkursu par nozīmīgākajiem zinātnes sasniegumiem Latvijā 2022. gadā.

8. novembra sēdē Senāts apsprieda LZA jauno locekļu vēlēšanām izvirzītos kandidātus un balsoja par atbalsta izteikšanu to ievēlēšanai. Senāts noklaustījās informāciju par UNESCO svinamo gadadienu kalendāra 2024.–2025. gadam iniciatīvām. Tika apstiprināts Ķīmijas, bioloģijas un medicīnas zinātņu nodaļas 2022. gada 2. novembra lēmums par LZA goda doktora grāda medicīnā (*Dr.h.c.med.*) piešķiršanu Latvijas Universitātes profesoram *Dr.habil.med. Andrim Rubinam*.

Senāts piešķīra LZA Atzinības rakstus:

Latvijas Republikas finanšu ministram **Jānim Reiram** par valstiski nozīmīgu atbalstu un personīgu ieguldījumu Latvijas Zinātņu akadēmijas attīstības projektam un Latvijas Republikas izglītības un zinātnes ministrei **Anitai Muižniecei** par atbalstu Latvijas Zinātņu akadēmijas stratēģiskai izaugsmei (17. maijā).

Latvijas Zinātņu akadēmijas prezentātam prof. **Ivaram Kalviņam** par nozīmīgu personisko ieguldījumu LZA prestiža un ietekmes paaugstināšanā Latvijas zinātnes un tautsaimniecības izaugsmei, kā arī par inovatīviem un izciliem sasniegumiem medicīnas ķīmijā (21. jūnijā).

Ventspils augstskolai 25 gadu jubilejā par ieguldījumu laikmetīgā, zinātnē orientētā un uz valsts attīstību vērstā izglītībā (20. septembrī).

Sagatavoja LZA Senāta zinātniskā sekretāre *Alma Edžiņa*

LZA PREZIDIJA DARBĪBA

LZA Prezidijs darbu regulē LZA Statūti: 5.3.2. LZA Prezidijs prezidenta vadībā: 5.3.2.1. ierosina Senātam apstiprināšanai vēlēto LZA amatpersonu (izņemot Uzraudzības padomes locekļu) darbības virzienus un atbildību, formulē viņu konkrētos operatīvos pienākumus, kā arī atsevišķu LZA amatpersonu pienākumu izpildītāju statusa piešķiršanu citiem Senāta locekļiem, nosakot viņu funkcijas; 5.3.2.2. ierosina LZA kārtējo nozīmīgāko problēmu risinājumus; 5.3.2.3. ierosina LZA kārtējo un ārkārtas pilnsapulču darba kārtību un izziņo to akadēmijas locekļiem; 5.3.2.4. veic kārtējos LZA prezidenta, Senāta, pilnsapulces dotos darba un LZA pārstāvniecības uzdevumus.

2022. gadā LZA Prezidijs noturēja sešas attālinātās sēdes.

Līdztekus LZA Statūtos noteikto darbības virzienu un valsts deleģēto funkciju izpildes jautājumiem 2022. gada LZA Prezidijs sēžu darba kārtībā bija iekļauti vairāki aktuāli jautājumi. Pirmā sēde 1. martā tika sasaukta steidzamības kārtā, lai apspriestu Latvijas un pasaules zinātnisko un akadēmisko institūciju un starptautisko zinātnisko organizāciju reakciju uz Krievijas iebrukumu Ukrainā 2022. gada 24. februārī un lemtu par atbilstošu LZA rīcību. LZA jau kara pirmajās dienās sagatavoja un izplatīja aicinājumu apturēt Krievijas agresiju Ukrainā, savukārt paziņojumā Baltkrievijas tautai, zinātniekim un valdībai aicināja neatbalstīt Krievijas uzsākto karu. Šajā Prezidijs sēdē tika nolemts LZA atvērt īpašu bankas kontu, lai ar ziedojumu palīdzību vāktu naudu Ukrainas zinātnieku atbalstam. Arī turpmākajās Prezidijs sēdēs Ukrainas jautājums tika aktualizēts, iekļaujoties starptautiskā tīkla *ScienceforUkraine* aktivitātēs, kā arī pievienojoties vairāk starptautisko zinātnisko organizāciju lēmumiem, piemēram, ALLEA lēmumam apturēt Krievijas Zinātpu akadēmijas un Baltkrievijas Zinātpu akadēmijas dalību šajā organizācijā u.c. Prezidijs sēdēs tika atbalstīts ierosinājums rīkot militāro un ārpolitikas ekspertu, kā arī vēsturnieku diskusijas par Ukrainas tēmu.

Turpinot iepriekšējos gados iesākto darbu pie Latvijas Zinātpu akadēmijas attīstības programmas, LZA Prezidijs 1. marta sēdē izskatīja jautājumu par tālāko rīcību pēc 2022. gada 22. februāra Ministru kabineta Rīkojuma nr. 119 “Par valsts nekustamā īpašuma Akadēmijas laukumā 1, Rīgā nodošanu bez atlīdzības Latvijas Zinātpu akadēmijas īpašumā”. Jautājums par LZA ēkas attīstību tika iekļauts 30. augusta LZA Prezidijs sēdes darba kārtībā, kurā LZA prezidents ziņoja par Eiropas Padomes Attīstības bankas (EPAB) pārstāvju vizīti Latvijā 16. augustā, kuras ietvaros notika arī EPAB pārstāvju un LZA vadības tikšanās, lai apspriestu LZA ēkas attīstības projektu. LZA Prezidijs uzdeva LZA Lietu pārvaldes atbildīgajiem darbiniekiem veikt analīzi un izdevumu aprēķinus attiecībā uz LZA ēkas renovāciju un potenciālo darbu izpildītāju piesaistīšanu.

Lai varētu veikt LZA augstceltnes renovācijas uzdevumus, LZA Prezidijs diskutēja par LZA funkciju paplašināšanu. Tika izteikts priekšlikums noslēgt stratēģiskās sadarbības līgumu starp Latvijas Universitāti un LZA par LZA telpu izmantošanu, piedāvājot padziļinātas izglītības iespējas vidusskolu audzēkņiem. Sadarbība ar Latvijas Universitāti (LU) bija aktuāls temats vairāku LZA Prezidija sēžu darba kārtībā, ar LZA Prezidenta ievēlešanu par LU padomes priekšsēdētāju 2022. gada 11. aprīlī LZA Prezidijs regulāri uzklasīja LZA prezidenta ziņojumus un informāciju.

2022. gads bija LR Saeimas vēlēšanu gads. LZA prezidents LZA Prezidija sēdēs ziņoja par LZA dalību priekšvēlēšanu procesos, kur LZA kopīgi ar citiem valdības sociālajiem un sadarbības partneriem Lieliskā piecīnieka formātā, kurā apvienojušās piecas organizācijas – Latvijas Darba devēju konfederācija (LDDK), Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera (LTRK), Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība (LBAS), Latvijas Zinātņu akadēmija (LZA) un Latvijas Pašvaldību savienība – formulēja ilgtermiņa valsts ekonomiskās attīstības modeli, tikās ar politiskajām partijām, analizēja un izvērtēja Saeimas vēlēšanās kandidējošo politisko partiju programmas, kā arī Saeimas vēlēšanu rezultātus un savas kompetences ietvaros izstrādāja priekšlikumus topošajai Valdības deklarācijai, piedalījās valsts budžeta veidošanā u.tml.

10. maija LZA Prezidija sēde bija veltīta diskusijai par LZA iekšējā normatīvā regulējuma “Nolikums par izstāžu rīkošanu Latvijas Zinātņu akadēmijas Augstceltnes telpās” izstrādi, bet 30. augusta sēde – diskusijai un lēmuma pieņemšanai par tālāko rīcību attiecībā uz LZA un Latvijas Zinātnes padomes (LZP) 2017. gadā kopīgi apstiprināto dokumentu “Zinātnieka ētikas kodekss”, kas tika aktualizēts sakarā ar LZP statusa maiņu 2020. gadā; šajā sēdē kā viena no minētā dokumenta izstrādātājām piedalījās LZA akadēmīķe Maija Kūle.

Arī citās 2022. gada LZA Prezidija sēdēs, lai apspriestu konkrētus darba kārtības jautājumus, tika uzaicināti LZA Prezidijs sastāvā neietilpstie LZA locekļi un darbinieki, piemēram, LZA lietu pārvaldnieks Vitālijs Kozlovskis, LZA Senāta zinātniskā sekretāre Alma Edžīja u.c.

LZA Prezidijs sēdes protokolē LZA sabiedrisko attiecību speciāliste Ilze Stengrevica.

Sagatavoja LZA sabiedrisko attiecību speciāliste *Ilze Stengrevica*

LZA VALDES DARBĪBA

Atskaites periodā, atbilstoši LZA Senāta 2020. gada 8. decembra lēmumam, Valde darbojas piecu cilvēku sastāvā: priekšsēdētāja – LZA ģenerālsekretāre Baiba Rivža; priekšsēdētājas vietniece – LZA īstenā locekle Inna Šteinbuka; locekļi – LZA Fonda priekšsēdētājs Bruno Andersons, LZA īstenais loceklis Uģis Cābulis, LZA ārlietu sekretārs Modris Greitāns. Valdes sēdēs vienmēr piedalījās LZA lietu pārvaldnieks V. Kozlovskis.

Valde strādāja saskaņā ar LZA Senāta 2020. gada 8. decembrī apstiprināto Nolikumu.

Valde sēdēs tika izskatīti sekojoši jautājumi:

- LZA 2022. gada budžeta izpilde,
- LZA 2023. gada budžeta projekts,
- LZA telpu nomas un sniegtog pakalpojumu cenas,
- Augstceltnes Lielās konferenču zāles un pieguļošo telpu izmantošanas attīstības koncepcija,
- Tiesvedības process ar SIA “Rīgas Koncertzāle”.

Līdzās šiem galvenajiem jautājumiem Valde savu iespēju robežās sekmēja dokumentu sagatavošanu LR Finanšu ministrijai un LR Izglītības un zinātnes ministrijai, kā arī apsprieda jaunos uzdevumus saistībā ar Eiropas Atveselošanas fonda ietvaros apstiprinātā Latvijas Atveselošanas un noturības mehānismu plāna inovāciju zinātniski tehnoloģiskās ekspertīzes kapacitātes celšanā.

Valde ir apkopojusi LZA nodaļu sagatavotās LZA stratēģijas 2021.–2027. “Rīcības plāna” realizācijas priekšlikumus stratēģiskā skatījumā atbilstoši LZA misijai, mandātam un LR normatīvajos regulējumos noteiktajai akadēmijas darbībai. LZA stratēģijas 2021.–2027. “Rīcības plānu” ir iesniegts LR Izglītības un zinātnes ministrijā.

Valdes sēdēs regulāri tika izskatīta uzdevumu izpilde, kuri ir paredzēti līgumā ar LR Izglītības un zinātnes ministriju un kuru finansēšanas avots ir valsts budžets.

Valde aktīvi piedalījās akadēmijas saimnieciskās darbības jautājumu risināšanā, kas saistīti ar telpu nomu, Pandēmijas ietekmi, ienākumu un izdevumu posteņu analīzi. Tā, ar Valdes atbalstu tika piesaistīta sponsora nauda LZA ēkas jumta remontam.

Tika veidota cieša sadarbība ar LZA esošajām zinātniskajām organizācijām, piemēram, tika atbalstīts LZA Ekonomikas institūta organizētais V Starptautiskais ekonomikas forums “Krīze kā stimuls izmaiņām: Cilvēks. Daba. Uzņēmējdarbība”. Forumā tika atklāta Valsts Pētījumu programmas “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” LZA vadītā projekta “Latvijas valsts un sabiedrības

izaicinājumi un to risinājumi starptautiskā kontekstā” (“Interframe-LV”, 2018–2022) kolektīvā zinātniskā monogrāfija (pārstāv zinātniskās institūcijas: LZA, LU, LLU/LBTU, RSU u. c.) “Latvijas spēks ilgi pastāvēt” ar tulkojumu angļu valodā “The strength of Latvia for the long-term development”. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija, 2022, 480 lpp. Eksperti ir augsti novērtējuši zinātniskā monogrāfijas teorētisko un praktisko nozīmi iekļaujot to 12 nozīmīgāko 2022. gada zinātnes sasniegumu skaitā Latvijā.

Valde ir sniegusi ziņojumus LZA Senātam par budžeta izpildi 2021.gadā un jauno budžetu 2022. gadam, kā arī pārskatu par LZA darbību 2021. gadā. Ar ziņojums par LZA darbību 2021. gadā ir iepazīstināti arī LZA 07.04.2022. kopsapulces dalībnieki.

Akadēmijas saimniecisko un organizatorisko darbību apgrūtina ilgā tiesvedība ar SIA “Rīgas Koncertzāle”, kuras norisei Valde cieši seko.

Tiesvedībā ar SIA “Rīgas Koncertzāle” pašlaik ir šāda situācija:

2022. gadā turpinājās darbs juridisko strīdu atrisināšanai ar bijušā telpu nomnieka – SIA “Rīgas koncertzāle” cesionāru Juri Milleru dažādās Latvijas Republikas tiesās:

Tiesas process civillietā Nr. C29437419 pēc J. Millera prasības par apkālātas mantas izslēgšanu no aprakstes akta ir pabeigts pirmās instances tiesā (Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa). Tiesas sēde notika 2022. gada februārī, un 2022. gada 28. jūlijā lietā tika pasludināts spriedums, kurā J. Millera prasība tika noraidīta, un LZA ir uzvarējusi šo tiesas procesu pirmajā instancē.

2022. gada 4. oktobrī J. Millers apstrīdēja pirmās instances spriedumu, iesniedzot apelācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā, kur pašlaik apelācijas sūdzība atrodas kopā ar civillietu. Apelācijas izskatīšanas datums vēl nav noteikts.

Tiesas process civillietā Nr. C29340219 pēc J. Millera prasības par “veikto nepieciešamo (neatdalāmo) un derīgo ieguldījumu aizsardzību un kompensēšanu” pret LZA par kopējo summu 433 891,51 eiro atrodas izskatīšanā Zemgales rajona tiesā Bauskā.

2022. gada septembrī pabeigta ar tiesas lēmumu noteiktā tiesas būvekspertīze, kas nav devusi nekādu rezultātu. Sakarā ar ekspertīzes neatbilstību normatīvajiem aktiem un lietas faktiskajiem apstākļiem LZA Valde nosūtīšanai tiesā savākusi liela apjoma papildu materiālus, lai tiesa varētu objektīvi izvērtēt būvekspertīzes atzinumu.

Ar tiesas lēmumu tiesvedība civillietā ir atjaunota un tās izskatīšana paredzēta 2023. gada 13. aprīlī

LZA Valdes priekšsēdētāja *Baiba Rivža*

**LZA DARBĪBAS FINANSĒŠANA NO VALSTS
BUDŽETA LĪDZEKĻIEM 2022. GADĀ**

Nr. p.k.	Līguma izdevumu pozīcija saskaņā ar finansējuma kalkulāciju	Summa, EUR
1.	Latvijas Zinātņu akadēmijas pamatfunkciju nodrošinājums	340 810
	1.1. Darba alga	172 544
	1.2. Darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	40 703
	1.3. Starptautiskā sadarbība	19 677
	1.4. Pakalpojumi	100 140
	1.5. Kancelejas preces, materiāli, saimnieciskais inventārs, citi	7 746
2.	Valsts Zinātniskās kvalifikācijas komisija	36 872
	2.1. Darba alga	7 340
	2.2. Darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	1 732
	2.3. Atalgojums (un VSAOI) ekspertiem par disertāciju recenzēšanu	27 800
3.	Laikraksts "Zinātnes Vēstnes"	13 210
	3.1. Darba alga	8 160
	3.2. Darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	1 925
	3.3. Tipogrāfijas izdevumi	3 125
4.	Žurnāls "Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis"	28 047
	4.1. Darba alga, honorāri	18 850
	4.2. Darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	4 447
	4.3. Tipogrāfijas izdevumi	4 750
5.	Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisija	17 312
	5.1. Darba alga	11 580
	5.2. Darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	2 732
	5.3. Datubāze, terminoloģijas gadagrāmata, infrastruktūras izdevumi	3 000
6.	Latvijas Zinātņu akadēmijas Lielās medaļas, vārdbalvu, jauno zinātnieku balvu pasniegšana	10 165
7.	Valsts emeritēto zinātnieku mūža granti	604 434
	KOPĀ	1 050 850

LZA FONDU DARBĪBA

LZA Fonda darbība 2022. gadā

No ziedojuumiem piešķirtas sekojošas balvas:

1. Emīlijas Gudrinieces vārdbalva kīmijā – *Mg.chem. Andrim Jeminejam* (RTU Materiālzinātnes un lietišķās kīmijas fakultāte) par darbu ”Annelētu piramīdīnu atvasinājumu sintēze un KMR spektroskopiskā analīze”. Darba vadītāji: *Dr:chem. I. Novosjolova, Dr:chem. Ē. Bizdēna.*
2. Kārļa Ulmaņa balva – LZA korespondētājloceklīm **Arnim Saukam** (Rīgas Ekonomikas augstskola) par pētījumu “Ēnu ekonomikas indekss Baltijas valstīs 2009.–2020. gadā”. Balvu finansiāli atbalsta J. Labsvīra ziedojuuma fonds.
3. Dītriha Andreja Lēbera balva – *Dr.iur. Jānim Plepam* (Latvijas Universitāte) par darbu kopu “Valsts nepārtrauktības (kontinuitātes) doktrīnas piemērošana: Satversmes spēkā esamība un Latvijas valsts rīcībspēja okupācijas laikā”.

Valdes priekšsēdētājs *Bruno Andersons*

AR LZA SAISTĪTU ORGANIZĀCIJU DARBĪBA

Valsts Zinātniskās kvalifikācijas komisija

Valsts Zinātniskās kvalifikācijas komisija (VZKK) 2022. gadā desmit sēdēs izskatīja 167 promocijas darbus, no tiem 13 tika atgriezti promocijas padomei darba uzlabošanai, 7 skatīti VZKK vēlreiz un virzīti aizstāvēšanai, 6 ir atlīki un būs jāskata vēlreiz pēc atkārtotas uzlabotu darbu iesniegšanas. 65 darbi gada laikā atdoti promocijas padomēm ar lēmumu “var aizstāvēt pēc recenzijā minēto trūkumu novēršanas”.

Augstskolas pēc izskatīto promocijas darbu skaita (iekavās 2021. gada dati): LU – 42 (44), RTU – 51 (45), LBTU – 16 (11), DU – 12 (5), RSU – 19 (21), RISEBA – 2 (2), Liepājas Universitāte – 4 (3), BA “Turība” – 5 (3), Latvijas Mākslas akadēmija – 1 (3), Latvijas Kultūras akadēmija – 2 (3), Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija – 7 (1), Baltijas Starptautiskā akadēmija – 1, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija – 1, Transporta un sakaru institūts – 2, Vidzemes Augstskola – 2.

VZKK priekšsēdētāja akadēmīķe *Ilga Jansone*

Valsts emeritēto zinātnieku padome

Valsts emeritētā zinātnieka statuss iedibināts 1995. gadā.

Valsts emeritēto zinātnieku padome (VEZP) strādā, pamatojoties uz LR MK 1995. gada 7. novembra noteikumiem Nr. 328 “Nolikums par valsts emeritētā zinātnieka nosaukuma piešķiršanu”, 1997. gada 11. februāra un 2006. gada 30. maija grozījumiem un LR MK 2010. gada 27. jūlijā noteikumiem Nr. 692 “Valsts emeritētā zinātnieka statusa piešķiršanas kārtība”.

2022. gada beigās bija 214 valsts emeritētie zinātnieki, kuri saņēma mūža grantu.

Latvijas Zinātņu akadēmijas paspārnē darbojas valsts emeritēto zinātnieku biedrība “Emeritus” (priekšsēdētājs – akadēmīķis Īzaks Rašals).

Valsts emeritēto zinātnieku padomes priekšsēdētājs *Īzaks Rašals*

SIA “Latvijas Zinātņu akadēmijas Sertifikācijas centrs”

Latvijas Zinātņu akadēmijas Sertifikācijas centrs (turpmāk – Centrs) ir notificēta (valsts paziņota Eiropas Komisijai) sertifikācijas institūcija būvmateriālu atbilstības novērtēšanas jomā. Pārskata periodā Centrs ir sekmīgi veicis uzraudzības akreditāciju, un tam ir iespēja uzturēt paziņotas institūcijas statusu Eiropas Savienības tirgū. Tas nozīmē, ka Centra izsniegtie būvmateriālu drošību apliecinātie dokumenti tiek atzīti visās ES dalībvalstīs un uz šo apliecinājumu pamata ražotājiem ir tiesības marķēt produkciju ar ES pieņemto drošības marķējumu “CE”. Tas ir ieguldījums konkurences spēju palielināšanā Latvijā ražotiem produktiem, jo ar CE marķētie produkti iegūst brīvas pieejas tiesības kopējā Eiropas tirgū.

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 305/2011 Centra pakalpojumus izmanto daudzas Eiropas valstis (piem., Igaunija, Lielbritānija).

Statistiskie rādītāji

2022. gadā no jauna ir izsniegti:

- 6 izstrādājuma ekspluatācijas īpašību noturības sertifikāti;
- 3 atbilstības sertifikāti drošības prasībām;
- 49 ražošanas procesa kontroles atbilstības sertifikāti.

Savukārt 1 sertifikāts ir anulēts, jo pārtraukta uzņēmuma darbība.

Pārraudzībā ir 55 klienti ar aprītē esošiem 730 atbilstības sertifikātiem.

Bez sertifikācijas pakalpojumiem Centrs sniedz konsultācijas un apmācību Eiropas standartu apgūšanā, piedalās Latvijas nacionālo standartu izstrādāšanā (3 standartu tehniskajās komitejās LVS STK-10, LVS STK-13, LVS STK-20).

Pārskata periodā Latvijas Zinātņu akadēmijas Sertifikācijas centra darbinieki ir nolasījuši lekcijas Latvijas testēšanas laboratoriju asociācijā par šādām tēmām:

1. Dokumentācija standarta LVS EN ISO/IEC 17025:2017 izpratnē (2022. gada 9. februārī).
2. Testēšanas laboratorijās iegūto datu analīze (2022. gada 12. oktobrī).

LZA Sertifikācijas centra valdes priekšsēdētājs *Imants Matīss*

Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisijas (LZA TK) darbība

Terminu izstrāde, izvērtēšana un apstiprināšana

Nemot vērā LZA TK locekļu viedokli, 2022. gada sākumā LZA TK nolēma turpmāk TK sēdes noturēt attālināti, sanākot klātienē tikai tajos gadījumos, kad nepieciešams pieņemt īpaši svarīgus lēmumus. TK mērķis ir arī veicināt lielāku sēžu apmeklētību, padarot tās pieejamākas plašākam dalībnieku lokam neatkarīgi no atrašanās vietas. 2022. gadā LZA TK organizējusi astoņas sēdes, no kurām septiņas norisinājušās *Zoom* platformā, bet viena – klātienē. Tājās izskatīti un apstiprināti vairāki nozīmīgi termini dažādās nozarēs. Īpaši izceļami botānikas, ekonomikas, izglītības, statistikas un demogrāfijas termini, kā arī termini klimata un enerģētikas jomā.

Pārskata gadā sniegtas apmēram 120 rakstiskas un mutiskas konsultācijas, galvenokārt par dažādu angļu terminu ekvivalentiem latviešu valodā.

Konsultāciju jomā LZA TK turpina sadarbību ar Valsts valodas centru un Latviešu valodas aģentūru.

LZA TK pieņemtie lēmumi

2022. gadā LZA TK pieņēma četrus būtiskus lēmumus, no kuriem viens attiecas uz LZA TK struktūras paplašināšanu, viens – uz veselas terminu kopas apstiprināšanu, savukārt ar abiem pārējiem lēmumiem oficiāli apstiprināti divi sabiedrībai nepieciešami un svarīgi termini.

Darbs LZA TK terminoloģijas apakškomisijās

Aizvadītajā gadā terminoloģijas darbs ļoti aktīvi norisinājies vairākās terminoloģijas apakškomisijās. Kā jau ierasts, visražīgāk darbojusies Informācijas tehnoloģijas, telekomunikācijas un elektronikas terminoloģijas apakškomisija Eduarda Caunas vadībā. Pie atsevišķiem nozares terminu sarakstiem strādājusi Medicīnas terminoloģijas apakškomisija un Siltuma, gāzes un ūdens tehnoloģijas terminoloģijas apakškomisija. Darbs pie jauniem terminiem noritējis arī Informācijas un dokumentācijas terminoloģijas apakškomisijā, Ekonomikas terminoloģijas apakškomisijā un Demogrāfijas terminoloģijas apakškomisijā.

2022. gada sākumā dibināta Mediju un komunikācijas nozares terminoloģijas apakškomisija, kas ļoti aktīvi izvērsusi savu darbību komunikācijas nozares terminu sakārtošanā.

Informācijas un dokumentācijas terminoloģijas apakškomisija 7. oktobrī sadarbībā ar Latvijas Nacionālo bibliotēku (LNB) rīkoja gadskārtējo terminoloģijas konferenci “Aktualitātes bibliotēku nozares un saskarnozaru terminoloģijā”.

Citās terminoloģijas apakškomisijās darbs galvenokārt noticis konsultāciju veidā.

LZA TK pieņemto lēmumu un protokolu publiskošana

LZA TK sēžu protokoli un lēmumi tiek publiskoti Nacionālajā terminoloģijas portālā www.termīni.gov.lv. Pārskata gadā portālā ievietoti visi iepriekšējā gada LZA TK sēžu protokoli un pieņemtie lēmumi.

Sadarbībā ar Valsts valodas centru turpinājās Latvijas Nacionālā terminoloģijas portāla papildināšana un uzlabošana.

LZA TK vēstures apkopojums

Turpinās darbs pie LZA TK vēstures apcerējuma sagatavošanas, apkopojot Latvijas Nacionālās bibliotēkas digitālajos resursos (galvenokārt periodikas datubāzē www.periodika.lv) pieejamos materiālus.

Cita informācija

In memoriam: pārskata gads nesis LZA TK smagus zaudējumus. 2022. gada 27. jūlijā mūžībā devies LZA TK ilggadējais loceklis prof. Juris Baldunčiks, kurš savulaik bija arī LZA TK priekšsēdētājs. Vien dažus mēnešus vēlāk, 18. oktobrī, viņam sekoja Aldis Lauzis, kura ieguldījums LZA TK darbā arī mērāms vairākās desmitgadēs.

LZA TK priekšsēdētājs *Māris Baltiņš*
LZA TK zinātniskā sekretāre *Astrīda Vucāne*

Latvijas Zinātņu akadēmijas Ekonomikas institūts

LZA Ekonomikas institūts ir reģistrēts LR Izglītības un zinātnes ministrijas Zinātnisko institūtu reģistrā 2006. gadā kā zinātniski pētnieciskais institūts. 2022. gads Ekonomikas institūtā iezīmējies ar Latvijas tautsaimniecības analīzi saistībā ar 2022. gada ģeopolitiskajiem notikumiem, kas globāli ietekmēja ekonomisko, politisko un sociālo telpu. Ekonomikas institūta pētnieku galvenā uzmanība bija pievērsta Covid-19 pandēmijas un Krievijas kara Ukrainā ietekmei uz Latvijas tautsaimniecību, ikmēneša aktualitātēm Latvijas iekšpolitikas, ārpolitikas, ekonomikas un sociālajos jautājumos, kā arī Eiropas Savienības finansēto projektu īstenošanai.

Turpinot sekmīgu sadarbību ar Ķīnas Sociālo zinātņu akadēmiju un Ķīnas-Centrālās un Austrumeiropas institūtu (*China-CEE Institute*), LZA Ekonomikas institūta pētnieki veica iknedēļas analītiku un informēja plašu sabiedrību par 2022. gada aktualitātēm Latvijas ekonomikā, iekšpolitikā, ārpolitikā un sabiedrības attīstībā. Kopumā 2022. gadā tika publicēti 44 analītiskie brīfingi, ar kuriem var iepazīties Ķīnas-CEE institūta mājaslapā <https://china-cee.eu/> un LZA Ekonomikas institūta mājaslapā www.eilza.lv.

Trīs Ekonomikas institūta publikācijas iekļautas Ķīnas-Centrālās un Austrumeiropas institūta izdotajās monogrāfijās:

- N. Linde, R. Raubišķis. *Green Policy and Activities in Latvia. Green Development in CEE Countries: Policies and Actions.* Budapešta: China-CEE Institute Nonprofit Ltd., 2022. 57–64 lpp.
- N. Linde, R. Raubišķis. *Latvia's €1.82 Billion Recovery and Resilience. Recovery and Resilience in CEE Countries.* Budapešta: China-CEE Institute Nonprofit Ltd., 2022. 56–62 lpp.
- N. Linde, A. Petrovica. *Relations between Latvia and the Major Powers. Relations between CEE Countries and Major Powers.* Budapešta: China-CEE Institute Nonprofit Ltd., 2022. 57–63 lpp.

2022. gada 20. jūlijā LZA Ekonomikas institūta direktore Dr. Ņina Linde pārstāvēja Latviju Ķīnas-Centrālās un Austrumeiropas institūta rīkotajā seminārā “Praktiskās sadarbības veicināšana starp Ķīnu, Griekiju, Latviju un Horvātiju pēcpandēmijas laikmetā” un uzstājās ar ziņojumu “Ķīnas un Latvijas praktiskā sadarbība pēcpandēmijas laikmetā”, atklājot tādus nozīmīgus sadarbības aspektus, kā Ķīnas–Latvijas–CAE¹ valstu ekonomiskā sadarbība, Covid-19 pandēmijas ietekme uz Ķīnas–Latvijas un CAE valstu attiecībām, kā arī Ķīnas un Latvijas praktiskā sadarbība Covid-19 krīzes laikā.

Nozīmīga vieta LZA Ekonomikas institūta darbībā ir projektiem, kas tiek realizēti gan nacionālā, gan starptautiskā līmenī. 2022. gadā Ekonomikas institūtam bija vadošā loma 19 pasaules valstu sadarbībā, turpinot īstenot šādus nozīmīgus Eiropas projektus:

- HORIZON-2020 projekts EQUALS-EU jeb “Eiropas Reģionālā partnerība dzimumu līdztiesības veicināšanai digitālajā gadsimtā”. Projekta mērķis ir veicināt dzimumu līdztiesību zinātnē un sociālajās inovācijās, kā arī sekmēt dzimumu aizspriedumu novēšanu, integrējot sievietes zinātnē, uzņēmējdarbībā un sabiedrības attīstībā, paaugstinot sieviešu un meiteņu, kā sociālo inovāciju un uzņēmējdarbības līderu, reputāciju. HORIZON-2020 projekta EQUALS-EU ietvaros 2022. gada 6. maijā LZA Ekonomikas institūts organizēja inovāciju nometni “Dzimumu iekļaujoša sociālā uzņēmējdarbība”. Nometne pulcināja aktīvus jauniešus un cītus interesentus, kuri nav vienaldzīgi pret Latvijas sabiedrībā notiekošo. Nometnes dalībnieki sadarbībā ar ekspertiem strādāja pie inovatīviem risinājumiem, lai Latvijā veidotu dzimumu iekļaujošāku sociālās uzņēmējdarbības ekosistēmu.

Savukārt 11. novembrī notika fokusa grupas diskusija “Dzimumlīdztiesība sociālo inovāciju ekosistēmās”, kurā nozares pārstāvji un eksperti apsprieda veiktās uzņēmēju aptaujas rezultātus par Latvijas sociālo inovāciju ekosistēmām un dzimumu līdztiesības dimensiju tajās, kā arī formulēja priekšlikumus Latvijas

---

¹ CAE – Centrālā un Austrumeiropa

dzimumlīdztiesīgu sociālo inovāciju ekosistēmas veidošanai. HORIZON-2020 projekts EQUALS-EU tiks īstenoši līdz 2023. gada 1. novembrim.

- Sadarbībā ar Ekonomikas un kultūras augstskolu (EKA), Banku augstskolu, Ventspils Augsto tehnoloģiju parku, Alberta koledžu un SIA “EuroLCDs” LZA Ekonomikas institūts aktīvi īsteno inovatīvu projektu studējošajiem “Inovāciju granti studentiem mākslas, kultūras, ekonomikas un IT starpdisciplinārajās jomās” (MakeIT). Lai sasniegtu projekta mērķi – attīstīt studējošo uzņēmējdarbības spējas, veicinot augstskolu, studentu un komersantu sadarbību, LZA Ekonomikas institūta pētnieces asoc. prof. Ņina Linde un prof. Jeļena Titko kā mentori palīdzēja attīstīt šādus inovatīvus studentu projektus:
  1. Sociālā iniciatīva “PiedeRĪGA” – inovatīva aplikācija ar interaktīvu karti, kas palīdz izvēlēties pieejamu maršrutu cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem Rīgas pilsētvidē.
  2. TEAM “Longevity” – medicīniskās aproces prototipa izveide ar piemērotu aplikāciju, kas mēra un uzrauga cilvēka dzīvībai svarīgus rādītājus.
  3. “LaMaKu” – izglītojošas mācību spēles izveide, kas paredzēta skolēniem no 7. līdz 9. klasei matemātikas apguvei.
  4. “KOZA” – funkcionālu auduma somu izstrāde.
  5. “QReceipt” – inovatīvas aplikācijas izstrāde elektronisko čeku uzglabāšanai un pārraudzīšanai.
  6. “DietFriend” – inovatīva aplikācija ikdienas ēdienu kartes un uztura plānošanai.Projekts turpināsies līdz 2023. gada 21. novembrim, un studējošajiem, ieskaitot doktorantus, vēl ir iespēja pieteikt savu inovatīvu ideju un saņemt finansiālu un mentoru atbalstu tās īstenošanai. Vairāk skat.: <https://www.makeitstudents.eu/>.
- Lai uzlabotu jauniešu uzņēmējdarbības prasmes, veicinātu inovācijas un rastu ilgtspējīgus reālās dzīves problēmu risinājumus Eiropā un ārpus tās, institūts kopā ar partneriem no Vācijas (HerekaNet), Itālijas (Eduforma), Kipras (DOREA Educational Institute) un Dānijas (Inter College) īstenoja Erasmus+ līdzfinansēto projektu “STREAMpreneur” (<https://streampreneur.eu/>). Projekta rezultātā ir izveidotas vadlīnijas darbiniekam un mācībspēkiem, lai veicinātu STREAM uzņēmējdarbības inovācijas integrāciju darbā ar jaunatni. Projekta norise paredzēta līdz 2023. gada 31. maijam.
- 2022. gadā Eiropas Komisija apstiprināja vēl vienu Erasmus+ finansētu projektu “Delta at Work”, kas ir orientēts uz tādu attīstības programmu izveidošanu, kas attīsta individuālo personību digitālajā laikmetā. Projekta koordinators ir HeurekaNet – *Free Institute for Education, Research and Innovation* (Vācija), bet sadarbības partneri – LZA Ekonomikas institūts (Latvija), I&F Education and Development (Irija), BETI (Lietuva), INDEPCIE (Spānija) un STOWARZYSZEN IE ARID (Polija). Projekts tiks īstenoši līdz 2024. gada 30. septembrim.

Jau piekto gadu LZA Ekonomikas institūts sadarbībā ar SIA “Latvijas Mobilais Telefons”, valsts pētījumu programmas “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” projekta “INTERFRAME-LV” pētniekiem un citiem partneriem organizēja V Starptautisko ekonomikas forumu, kas Latvijas Zinātņu akadēmijas telpās pulcēja uzņēmējus, politiķus un zinātniekus no visas pasaules. Forums bija veltīts tēmai “KRĪZE KĀ STIMULS IZMAIŅĀM: CILVĒKS. DABA. UZNĒMĒJDARBĪBA” Forumā piedalījās 107 dalībnieki no 20 valstīm. To atklāja Eiropas Parlamenta deputāte, prof. Inese Vaidere, LR ekonomikas ministre Ilze Indriksone, LZA prezidents Ivars Kalviņš u.c. Galvenās foruma idejas un svarīgākie secinājumi tika apkopoti rezolūcijā, kas apskatāma <https://economicforum.lv/>. Ar “LMT Straume” palīdzību foruma atklāšanas ceremoniju un plenārsēdi tiešraides platformā vēroja vairāki simti skatītāju.

Lai sekmētu zinātnisko pētījumu rezultātu komercializāciju un inovatīvas ekonomikas attīstību, LZA Ekonomikas institūts aktīvi sadarbojas ar Latvijas uzņēmējiem un investoriem. 2022. gada 2. septembrī institūts sadarbībā ar Latvijas Biznesa ēnģeļu tīklu un Start-up asociāciju Startin.lv organizēja ekspertu diskusiju “Kā Latvijai piesaistīt un noturēt labākos prātus inovatīvas ekonomikas attīstībai”. Diskusijā tika analizētas iespējas un draudi inovāciju un investīciju vides uzlabošanai Latvijā, kā arī sagatavoti un nosūtīti Latvijas Republikas Saeimai svarīgi priekšlikumi un iniciatīvas, tajā skaitā priekšlikumi izmaiņām “Imigrācijas likumā”.

Lai sniegtu atbalstu Ukrainas zinātniekim un viņu ģimenēm, kā arī lai veicinātu zinātniski pētniecisko sadarbību starp Latviju un Ukrainu, LZA Ekonomikas institūts 2022. gadā noslēdza divus memorandus par zinātnisko sadarbību ar Ukrainas Nacionālās Zinātņu akadēmijas Industriālo problēmu zinātnes centru un Ukrainas Verkhovna Rada Pētniecības centru, tajā skaitā sagatavojojot sešu Ukrainas pētnieku zinātnisku projektu pieteikumus to īstenošanai LZA Ekonomikas institūtā.

LZA Ekonomikas institūta direktore *Nina Linde*

Latvijas Zinātņu akadēmijas Eiropas politikas pētījumu institūts (EPPI)

2022. gadā Latvijas Zinātņu akadēmijā (LZA) veiksmīgi turpināja darboties Eiropas politikas pētījumu institūts (EPPI). Galvenās EPPI aktivitātes bija saistītas ar Eiropas Dokumentācijas centra (EDC) darbību, pētnieki intensīvi strādāja pie publikācijām un piedalījās konferencēs, kā arī gatavoja projektu pieteikumus.

Eiropas Dokumentācijas centrs un Eiropas informācijas centrs

2022. gadā LU Akadēmiskajā bibliotēkā (AB) LZA EPPI izveidotā Eiropas informācijas centra (EIC) vadītāja kopš 2022. gada jūlija ir LU AB Starpkultūru Dialoga centra vadītāja Ilze Garda.

LZA EPPI EDC un LU AB EIC sadarbības rezultātā tika veicināta informācijas izplatīšana par Eiropas Savienības politiku LU studentu, darbinieku un Akadēmiskās bibliotēkas apmeklētāju vidū.

2022. gada 18. augustā jaunā EIC vadītāja Ilze Garda tikās ar Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā komunikācijas nodaļas speciālisti Dagniju Mediņu un Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā komunikācijas nodaļas vadītāju Jeļenu Ābolu.

2022. gada 12. oktobrī Ilze Garda tiešsaistē piedalījās Eiropas Komisijas organizētās EDC mācībās par Eiropas pilsoņu iniciatīvu, bet 16.–17. novembrī apmeklēja Eiropas Komisijas organizēto Eiropas dokumentācijas centru apmācību semināru Brisele.

Publikācijas un dalība konferencēs

Publikācijas:

- O. Baranovs, J. Salmins, I. Skribane. Long-term macroeconomic trends affecting the Latvian energy sector – monogrāfijā “TOWARDS CLIMATE NEUTRALITY: ECONOMIC IMPACTS, OPPORTUNITIES AND RISKS” (monogrāfija ir izdošanas procesā).
- Steinbuka, I., Austers, A., Barānovs, O., Malnačs, N. COVID-19 Lessons and Post-pandemic Recovery: Case of Latvia. Frontiers in Public Health, section Health Economics. 07 April 2022. doi.org/10.3389/fpubh.2022.866639
- I. Steinbuka, I. Pros and Cons of the EU Response and Communication during COVID-19 Crisis. Monograph “Manufacturing Government Communication on COVID-19. A Comparative Perspective. Editor Philippe J.Maarek, Springer, 2022, ISSN 2731-4081. pp.15-33. https://doi.org/10.1007/978-3-031-09230-5
- Steinbuka, I., Yinglu Xu. Economic consequences of populism and false perceptions/ Populisma un nepatiessu priekšstatu ekonomiskās sekas. Monograph “The Strength of Latvia for the Long-term Development/Latvijas spēks ilgi pastāvēt”. Editor: Baiba Rivža. Latvijas Zinātņu akadēmija, 2022, ISBN 978-9984-48-394-8/ ISBN 978-9984-48-394-4. pp.334-360/332-358.

Publikācija ir tapusi zinātniskā projekta “Latvijas valsts un sabiedrības izaicināumi un to risinājumi starptautiskā kontekstā” (2018–2022) ietvaros, VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicināumi valsts ilgtspējai”. Projekta vadītāja: akad. Baiba Rivža. Kolektīvā monogrāfija ir atzīta par vienu no 10 nozīmīgākajiem sasniegumiem zinātnē 2022. gadā.

Dalība konferencēs

- 2022. gada 26. maijā O. Barānovs piedalījās ar prezentāciju Eiropas Kristīgās Akadēmijas starptautiskajā seminārā “Darba nākotne Baltijas valstīs un citur Eiropas Savienībā: Automatizācija, darbaspēka tranzīts un nodarbinātības kvalitāte”.
- 2022. gada 9.–10. novembrī I. Šteinbuka piedalījās seminārā “Sino-Russian Cooperation: The impact on the Greater Nordic Region and the U.S.”, ko rīkoja Drošības un attīstības politikas institūts, Zviedrija (*Institute for Security and Development Policy, ISDP*) un ASV Miera institūts (*United States Institute of Peace, USIP*).
- 2022. gada 26. oktobrī I. Šteinbuka piedalījās konferencē “Latvijas valsts stratēģija un sociāli politiskais konsensus” un nolasīja referātu.
<https://www.president.lv/lv/jaunums/valsts-prezidenta-egila-levita-runa-konference-latvijas-valsts-strategija-un-sociali-politiskais-konsensus>
- 2022. gada 16. decembrī I. Šteinbuka piedalījās konferencē “Latvijas ilgtspēja un Valsts Padome” Rīgas Juridiskajā augstskolā. Savā prezentācijā viņa uzsvēra, ka Valsts Padome varētu veicināt valsts ilgtspējīgu attīstību, sniedzot neatkarīgu vērtējumu par likumu kvalitāti. Tomēr pirms Valsts Padomes izveides nepieciešams izvērtēt vairākus riskus.
https://www.facebook.com/rgsl.lv/videos/682635879882887_

Projekti un pieteikumi

- I. Šteinbuka piedalījās zinātniskā projektā “Latvijas valsts un sabiedrības izaicinājumi un to risinājumi starptautiskā kontekstā” (2018–2022) VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” ietvaros. Projekta vadītāja akadēmiķe Baiba Rivža.
- LV PEAK projektā “Zaļais kurss – virzība uz klimatneutrālitāti 2050. gadā. Stratēģiskie investīciju virzieni eksporta potenciāla attīstībai. Nākotnes tehnoloģiju un investīciju projekti Latvijai” piedalījās LZA EPPI pētnieks Jurijs Spiridonovs. Projekta pasūtītājs ir LR Ekonomikas ministrija.
- 2022. gada decembrī LZA EPPI sadarbībā ar LU iesniedza vairākus projektu pieteikumus LZP un FM. Tie saņēma augstu novērtējumu, bet netika atbalstīti ierobežotā finansējuma dēļ.

LZA EPPI direktore *Zane Zeibote*

LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS LIELĀ MEDAĻA, BALVAS UN PRĒMIJAS

LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS LIELĀ MEDAĻA

Latvijas Zinātnu akadēmijas Lielā medaļa ir augstākais apbalvojums, ko akadēmija piešķir Latvijas un ārvalstu zinātniekim par izciliem radošiem sasniegumiem.

Latvijas Zinātnu akadēmijas Lielā medaļa ir atlieta bronzā, tās aversā attēlots LZA ģerbonis ar uzrakstu *“Academia Scientiarum Latviensis”*, reversā tiek iegravēts apbalvotā vārds, uzvārds un medaļas piešķiršanas datums.

Kandidātus apbalvošanai ar Latvijas Zinātnu akadēmijas Lielo medaļu var ieteikt LZA īstenie, goda un ārzemju locekļi, LZA nodaļas, rakstiski iesniedzot motivētu ierosinājumu un īsu uzziņu par ieteicamo kandidātu. Lēmumu par apbalvošanu pieņem LZA Senāts.

Līdz šim LZA Lielo medaļu saņēmuši J. Graudonis, J. Stradiņš (1993), E. Dunsdorfs, E. Lavendelis (1994), E. Grēns, D. A. Lēbers (1995), E. Lukevics, M. Štaudingera-Voita (1996), V. Viķe-Freiberga, E. Siliņš (1997), D. Draviņš, J. Krastīņš (1998), J. Upatnieks, O. Lielausis (1999), G. Birkerts, M. Beķers (2000), J. Hartmanis, A. Caune (2001), T. Millers, V. Toporovs (2002), R. M. Freivalds, I. Šterns (2003), I. Lancmanis, A. Padegs (2004), E. Blūms, E. Vedējs (2005), R. Kondratovičs, T. Fennels (2006), V. Hausmanis, R. Evarestovs (2007), V. Tamužs, Ē. Kupče (2008), K. Zariņš, I. Kalviņš (2009), M. Auziņš, K. Švarcs (2010), Ē. Mugurēvičs, R. Villemss (2011), P. Pumpēns, A. Ezergailis (2012), A. Ambainis, A. Brāzma (2013), V. Ivbulis, R. Žuka (2014), A. Barščevskis, A. Šternbergs (2015), T. Jundzis, R. Lācis (2016), J. Bārzdiņš, B. Rivža (2017), V. Kluša, K. Torgāns (2018), B. Andersons, L. Skuja (2019), A. Ērglis, E. Kļaviņš (2020), E. Kaufmane, J. Spīgulis (2021), O. Daugulis, M. Grudule (2022).

2023. gadā LZA Lielā medaļa piešķirta LZA īstenajam loceklim Aivaram Bērziņam un LZA ārzemju loceklim Paulam Stradiņam.

LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS VĀRDBALVAS

Par labākajiem zinātniskajiem darbiem atsevišķās zinātņu nozarēs Latvijas Zinātņu akadēmija piešķir balvas, kas nosauktas izcilu zinātnieku vārdā. Katru balvu izsludina reizi divos vai trijos gados.

Balvu piešķir par atsevišķiem zinātniskiem darbiem, atklājumiem, izgudrojumiem, kā arī par vienotas tematikas zinātnisku darbu kopumu. Par balvas pretendantu var izvairīt tikai atsevišķu personu, no autoru kolektīviem – galveno autoru. Uz balvu var pretendēt Latvijas zinātnieki un tie ārzemju zinātnieki, kuru darbu tematika saistīta ar Latviju.

LZA balvu fondu veido LZA naudas līdzekļi un atbalstītāju ziedojumi.

Katru gadu piešķir 4–6 LZA vārdbalvas. Šo balvu saraksts tiek izziņots jūnijā avīzē “Zinātnes Vēstnesis” un LZA interneta mājaslapā (<http://www.lza.lv>). Dokumentu iesniegšanas termiņš izziņotajām balvām – 2023. gada 22. septembris.

Eižens Āriņš (1911–1987) – matemātiķis, viens no pirmajiem zinātniekim, kurš 20. gs. 50. gados Latvijā pievērsies datortehnikai. Balva datorzinātnēs un to pielietojumos.

Balvas laureāti: R. M. Freivalds (2000), V. Detlovs (2002), J. Osis (2004), J. Bārzdiņš (2006), Ľ. Kacnelsons (2008), A. Ambainis, J. Grundspenķis (2012), A. Baums, J. Erts (2013), I. Bilžinskis, V. Ozoliņš (2014), A. Kalniņš, S. Skusovs (2015), V. Lokenbahs, A. Lorencs (2016), J. Merkurjevs, G. Bārzdiņš (2017), M. Greitāns (2018).

Arturs Balklavs-Grīnhofs (1933–2005) – radioastronom, izcils zinātnes popularizētājs. Balva par izciliem sasniegumiem zinātnes popularizēšanā.

Balvas laureāti: V. Grabovskis, I. Vilks (2007), A. Alksnis, I. Pundure (2008), A. Vēriņš (2009), M. Gills (2010), Z. Kipere (2011), O. Gerts (2012), V. Hermanis (2013), J. Jansons (2015), O. Dumbrājs (2017), K. Švarcs (2019), J. Kleperis (2020), V. Kaščejevs (2021), L. Grīnberga (2022), V. Vītola (2023).

Kārlis Balodis (1864–1931) – plaša profila tautsaimniecības speciālists, kurš savos darbos pamatojis daudzas jaunas ekonomiskas teorijas. Balva tautsaimniecības zinātnēs.

Balvas laureāti: N. Balabkins (1994), P. Zvidriņš (1996), O. Krastiņš (1998), J. Krūmiņš (2004), R. Karnīte (2007), P. Guļāns (2015), G. Krūmiņš (2019).

Pīrss Bols (1865–1921) – izcilākais matemātiķis, kurš dzīvojis un strādājis Latvijā. Balva matemātikā.

Balvas laureāti: A. Buiķis (2005), A. Reinfelds (2009), A. Šostaks (2017).

Fricis Brīvzemnieks (1846–1907) – folklorists, literāts, viens no pirmajiem latviešu etnogrāfijas un folkloras materiālu vācējiem, sakārtotājiem un publicētājiem. Balva folkloristikā, Latvijas etnogrāfijā un antropoloģijā.

Balvas laureāti: J. Rozenbergs (1996), M. Vīksna (1999), A. Alsupe (2005), G. Zariņa (2011), I. Loze (2016), V. Vīķe-Freiberga (2020).

Kaspars Bušs (1919–1988) – mežzinātnieks, meža ekosistēmu pētnieks, Latvijas mežu kopšanas un meliorācijas teorētisko pamatu izveidotājs. Balva iedibināta 2019. gadā par godu zinātnieka simtgadei. Balva meža ekoloģijā un mežkopībā.

Balvas laureāti: P. Zālītis (2020), J. Jansons (2022), M. Laivīnš (2023).

Frīdrihs Canders (1887–1933) – inženieris izgudrotājs, viens no raķešu būves un astronautikas celmlaužiem pasaulei. Balva mehānikā un astronomijā.

Frīdriha Candra balva turpina 1967. gada 7. decembrī dibinātās F. Candra prēmijas labākās tradīcijas. Ar to apbalvoti E. Blūms, J. Mihailovs (1971), G. Teters (1972), J. Uržumcevs, R. Maksimovs (1976), E. Lavendelis (1978), A. Mālmeisters, V. Tamužs, G. Teters (1981), E. Jakubaitis (1985), A. Bogdanovičs (1989), E. Šķerbiņiņs, J. Gelfgats (1991), A. Gailītis (1994), P. Prokoſjevs, R. Rikards (1996), J. Kotomins, J. Tarnopoļskis (1998), M. Ābele, A. Skudra (2000), J. Žagars, V. Poļakovs (2002), A. Balklavs-Grīnhofs, J. Viča (2004), K. Lapuška, K. Rocēns (2007), A. Lagzdīņš (2009), J. Andersons (2011), A. Krasniķovs (2015), J. Vārma (2016), I. Šmelds (2019).

Valters Caps (1905–2003) – izcils izgudrotājs, ar savu pasaулslaveno fotoaparātu *VEF – Minox* veicinājis Latvijas vārda atpazīšanu pasaulei. Balva labākajam izgudrotājam.

Balva iedibināta 2004. gadā kopā ar LR Patentu valdi. Balvas laureāti B. Joffe, R. Kalniņš (2005), J. Upatnieks (2007), R. Skuruls (2009), M. Ābele, K. Lapuška (2011), J. Spīgulis (2013), I. Kalviņš (2015), E. Sūna (2017), M. Dambrova (2019).

Teodors Celms (1893–1989) – latviešu filozofs. Balva filozofijā.

Balvas laureāti M. Kūle (2006), E. Buceniece (2009), U. Vēgners (2015), R. Bičevskis (2019).

Jānis Endzelīns (1873–1961) – latviešu valodnieks. Balva latviešu valodniecībā un baltoloģijā.

Balvas laureāti: A. Laua (1970), B. Laumane (1974), L. Ceplītis (1976), A. Reķēna (1978), D. Nītiņa (1980), T. Jakubaite (1982), E. Kagaine, S. Raģe (1984), J. Rozenbergs (1986), B. Bušmane (1990), K. Karulis (1994), T. Fennels (1996), V. Rūķe-Dravīja (1998), V. Skujīņa (2001), I. Jansone (2004), D. Markus (2007), P. U. Dini (2011), A. Blinkena (2016), A. Veisbergs (2019).

Emīlija Gudriniece (1920–2004), LZA akadēmiķe, RTU profesore – izcila ķīmiķe un augstskolu pedagoģe, RTU (RPI) Organiskās sintēzes un biotehnoloģijas katedras dibinātāja un ilggadēja vadītāja (1963–1989). Balva jaunajiem zinātniekiem ķīmijā vai ķīmijas tehnoloģijā.

Balvas laureāti: A. Kotova (2007), D. Lubriks (2008), K. Jaudzems (2009), V. Rjabovs (2010), P. Ostrovskis (2011), I. Novosjolova (2012), J. Mackeviča (2013), J. Lugiņina (2014), E. Rolava (2015), D. Posevins (2016), A. Stikute (2017), K. Suta (2018), A. Sebris (2019), M. Purīņš (2020), J. M. Zaķis (2021), A. Jeminejs (2022), L. Lapčinskis (2023).

Solomons Hillers (1915–1975) – LZA akadēmiķis, ķīmiķis, Latvijas Organiskās sintēzes institūta dibinātājs un ilggadējs direktors, izcils zinātnes un ražošanas organizators. Balva biomedicīnā un jaunu medicīnas preparātu izstrādē.

Balva iedibināta 2004. gadā kopā ar akciju sabiedrību “Grindeks”, Latvijas Organiskās sintēzes institūtu un LU Biomedicīnas pētījumu un studiju centru. Balvas laureāti: I. Kalviņš (2004), E. Grēns (2006), V. Kluša (2008).

Kopš 2015. gada kopā ar A/S “Olainfarm” tiek piešķirta Solomona Hillera balva jaunajam zinātniekam. Balvas laureāti: V. Rjabovs, G. Šmits (2015), L. Grigorjeva (2016), I. Sokolovs (2018), A. Kinēns (2019).

Kopš 2021. gada balva jaunajiem doktoriem par izciliem sasniegumiem biomedicīnā un jaunu zāļu izstrādē. Pirmais laureāts E. Vāvers (2021).

Ludvigs un Māris Jansoni – Ludvigs Jansons (1909–1958) un viņa dēls Māris Jansons (1936–1997) – Latvijas fiziķi un pedagogi. Balva labākajam jaunajam zinātniekam fizikā.

Balvas laureāti: H. Rjabovs (1999), A. Kuļš (2000), O. Nikolajeva (2001), J. Alnis (2002), O. Docenko (2003), O. Starkova (2004), K. Blušs (2005), Z. Gavare (2006), B. Poļakovs (2007), A. Vembrijs (2008), E. Laizāne (2009), Z. Gavare, A. Šarakovskis (2011), L. Kalvāns (2012), A. Kaļinko, J. Zavickis (2013), A. Šutka, D. Zablockis (2014), J. Timošenko (2015), R. Zabels (2016), E. Nitišs (2017), J. Šmits (2018), A. Antuzevičs (2019), K. Pudžs (2020), E. Butanovs (2021), A. Zolotarjovs (2022), I. Pudža (2023).

Arvīds Kalniņš (1894–1981) – ķīmiķis un koksnes pētnieks, mežzinātnieks. Balva mežzinātnē, koksnes pētniecībā un pārstrādē.

Balvas laureāti: P. Eriņš (2000), M. Daugavietis (2002), Ģ. Zaķis (2003), I. Liepa (2004), J. Zandersons (2005), A. Priedītis (2006), N. Vedernīkovs (2008), L. Līpiņš (2012), G. Teliševa (2016), I. Baumanis (2018), I. Andersone (2020), Z. Sarmulis (2022).

Dītrihs Andrejs Lēbers (1923–2004) – tiesību zinātnieks, mecenāts. LZA ārzemju loceklis, LZA Lielās medaļas laureāts. Balva tiesību zinātnēs vai politikas zinātnē.

Balvas laureāti: T. Jundzis (2008), K. Torgāns (2009), E. Levits (2013), J. Lazdiņš (2018), J. Pleps (2022).

Paulis Lejiņš (1883–1959) – latviešu lauksaimniecības zinātnieks, lopkopības speciālists. Balva lauksaimniecības zinātnēs.

Latvijas Zinātņu akadēmijas un Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijas Pauļa Lejiņa balvu saņēmuši J. Latvietis (1994), J. Neilands (1996), A. Boruks (1997), C. Šķiņķis (1998), S. Timšāns (1999), M. Skrīvele (2002), R. Baltakmens, A. Jemeljanovs (2003), U. Osītis (2006), A. Adamovičs (2007), A. Ruža (2009), A. Kārkliņš (2011), I. Turka (2015), D. Lapīņš (2017), P. Bērziņš (2019), V. Strazdiņa (2021), L. Ikase (2023).

Zenta Mauriņa (1897–1978) – literatūrzinātniece, kultūrfilozofe, rakstniece. Balva labākajam jaunajam zinātniekam literatūrzinātnē vai filozofijā.

Balvas laureāti: Z. Šiliņa (1999), I. Zepa (2000), D. Balode (2002), D. Oļukalne (2003), R. Ceplis (2004), S. Stepena (2005), A. Gaigala (2006), P. Daija (2007), D. Ratīnīka (2008), K. Šlihta (2009), Z. Borga (2010), I. Deigele (2011), A. Hiršs (2012), H. Akatova (2014), A. Koroševskis (2016), K. Lācis (2017), S. Raudive (2018), A. Skutelis (2019), M. Stāde (2023).

Kārlis Mīlenbahs (1853–1916) – latviešu valodnieks. Balva par praktisku devumu latviešu valodniecībā.

LZA un Rīgas Latviešu biedrības Kārļa Mīlenbaha balvu saņēmuši J. Kušķis (1999), Dz. Hirša (2002), M. Stengrevica (2004), A. Blinkena (2007), O. Bušs (2009), R. Grīsle (2012), I. Druviete (2015), D. Markus (2019).

Vilis Plūdonis (1874–1940) – latviešu dzejnieks. Balva latviešu literatūrzinātnē.

Balvas laureāti: V. Hausmanis (1996), J. Kursīte-Pakule (1998), B. Kalnačs (2000), I. Daukste-Silasproģe (2003), Z. Frīde (2005), A. Cimdiņa (2008), G. Grīnuma (2011), V. Vāvere (2014), A. Rožkalne (2017), M. Grudule (2020), I. Bērsons (2023).

Jānis Rainis (1865–1929) – latviešu dzejnieks, domātājs un sabiedriskais darbinieks. Balva par izcilu radošu veikumu zinātnē un kultūrā.

Balvas laureāti: I. Ranka (1998), I. Ziedonis (2001), A. Egliņš (2006), J. Streičs (2008), V. Hausmanis (2012), J. Strupulis (2013), F. Fjodorovs (2015), G. Grīnuma (2018). LZA Senāts uzskata, ka Raiņa balva sava prestiža ziņā ir nākamā pēc LZA Lielās medaļas.

Edgars Siliņš (1927–1998) – viens no Latvijas izcilākajiem fiziķiem. Balva fizikā.

Balvas laureāti: I. Muzikante (1999), A. Gailītis, P. Prokoſjevs (2001), L. Skuja (2003), A. Čēbers (2006), J. Purāns (2008), L. Grigorjeva (2010), J. Žukovskis (2012), V. Kuzovkovs (2014), R. Eglītis (2016), M. Rutkis (2018), A. Kuzmins (2020).

Heinrichs Skuja (1892–1972) – latviešu biologs, floras pētnieks. Balva bioloģijas zinātnē.

Balvas laureāti: M. Selga (1994), A. Piterāns (1996), M. Beķers (1998), A. Āboliņa (2001), M. Balode (2004), E. Parele (2007), A. Barševskis (2009), G. Sprīnģe (2015), E. Vimba (2017), J. Rukšāns (2018), A. Rapoports (2020).

Marģers Skujenieks (1886–1941) – zinātnieks un valstsvīrs, Ministru prezidents, ministrs, Valsts statistikas pārvaldes organizētājs un direktors (1919–1940). Balva statistikā.

Balvas laureāti: P. Zvidriņš (2004), O. Krastiņš (2008), J. Krūmiņš (2014).

Pauls Stradiņš (1896–1958) – latviešu ķirurgs, onkologs un medicīnas vēsturnieks. Balva medicīnas zinātnē un tās vēsturē, par ievērojamu zinātnisku veikumu praktiskajā ārstniecībā.

Paula Stradiņa balva turpina Medicīnas vēstures muzeja 1983. gadā iedibinātās Paula Stradiņa balvas tradīcijas. Kopš 1991. gada 14. novembra balvu piešķir kopīgi LZA un MVM, kopš 2014. gada arī ar RSU. Medicīnas zinātnē balvu saņēmuši: V. Rudzīte, V. Utkins (1992), K. J. Keggi (1994), J.. O. Ērenpreiss (1996), K. K. Zariņš, I. Lazovskis (1998), J. Klavīņš (2000), J. Volkolākova (2002), A. Blūgers (2004), A. Skaģers (2006), B. Zariņš (2008), J. Gardovskis (2010), V. Pīrāgs (2011), R. Lācis (2014), A. Pētersons (2016), G. Laganovska (2018), A. Jumtiņš (2020), P. Stradiņš (2022).

Balvu medicīnas vēsturē saņēmuši: V. Kaņeps, J. Stradiņš (1983), P. Gerke, B. Petrovs (1984), V. Derums, A. Georgijevskis (1985), N. Stradiņa, P. Zabludovskis (1986), K. Arons, J. Ļisicins (1987), K. Vasiljevs, A. Vīksna (1988), A. Kaikaris, V. Kalniņš (1989), H. Millers-Dics, I., J. Krūmāji (1990), J. Āboliņš, A. Alksnis (1991), Dz. Alks (1993), A. Dirbe (1995), J. Strupulis (1997), Z. Čerfass, E. Larsens (1999), J. Salaks, V. Kalnbērzs (2001), J. Vētra (2003), K. Habriha, V. Jākobsons (2005), E. Platkājs (2007), Ē. Ezerietis (2008), J. Gaujēns (2009), F. Ungers (2009), L. Alikmets (2011), G. Belēvičs (2013), R. Šengelija (2015), D. Baltiņa, M. Baltiņš (2017), A. M. Somma (2019).

Mārtiņš Eduards Straumanis (1898–1973) un **Alfrēds Ieviņš** (1897–1975) – latviešu ķīmiķi, kristāliskā režģa parametru rentgenogrāfiskās metodes autori (1935). Balva jaunajiem zinātniekiem ķīmijā.

Balvas laureāti: M. Turks (1999), T. Ivanova (2000), V. Mihailovs (2001), R. M. Meri (2002), K. Zihmane (2003), I. Juhņēviča (2004), K. Edolfa (2005), L. Černova (2006), E. Erdmane (2007), E. Kolodinska (2008), J. Petuškova (2009), L. Grigorjeva, A. Maļeckis (2010),

K. Traskovskis (2011), D. Rasiņa (2012), E. Priede (2013), O. Stepanova (2014), M. Skvorcova (2015), A. Grigaloviča (2016), R. Alekssis (2017), M. Sējējs (2018), A. Trimdale (2019), R. Melngale (2020), G. Stakanovs (2021), K. Gulbe (2022), A. Čižikovs (2023).

Arveds Švābe (1888–1959) – vēsturnieks, tiesību zinātnieks, rakstnieks. Balva Latvijas vēstures zinātnē.

Balvas laureāti: T. Zeids (1996), J. Bērziņš (1998), I. Šterns (2000), I. Šneidere (2003), A. Zariņa (2007), A. Varslavāns (2009), Ē. Mugurēvičs (2015), Ē. Jēkabsons (2018), S. Osipova (2021).

Vitauts Tamužs (1935–2019) – polimēru un kompozītmateriālu mehānikas teorētiķis, Rīgas zinātniskās skolas izveidotājs. Balva labākajam jaunajam zinātniekam mehānikā.

Balvas laureāti: A. Freimanis (2020), I. Vaicis (2023).

Kārlis Ulmanis (1877–1942) – tautsaimnieks un valstsvīrs, Latvijas Republikas pirmais Ministru prezidents. Balva par Latvijas tautsaimniecības un valsts vēstures problēmu izpēti un risinājumiem.

Balva iedibināta 2003. gadā pēc LZA goda doktora prof. J. Labsvīra ierosinājuma. Balvas laureāti: V. Bērziņš, V. Strīķis (2004), A. Boruks (2006), A. Caune (2008), B. Rivža (2010), D. Bleiere (2013), P. Eglīte (2017), A. Sauka (2022).

Gustavs Vanags (1891–1965) – Latvijas ķīmiķis organiķis. Balva ķīmijas zinātnēs.

Gustava Vanaga balva turpina 1967. gada 7. decembrī dibinātās G. Vanaga prēmijas labākās tradīcijas. Balvas laureāti: A. Ārens (1971), E. Gudriniece, A. Strakovs (1972), V. Oškāja (1974), J. Freimanis (1976), O. Neilands (1978), J. Bankovskis (1980), R. Valters (1982), G. Duburs, E. Stankeviča (1984), E. Lukevics (1986), B. Purinš (1988), M. Līdaka (1990), G. Čipēns (1992), J. Stradiņš (1994), F. Avotiņš, M. Šimanska (1996), T. Millers (1998), M. Kalnīņš (2000), I. Kalviņš (2003), E. Liepiņš (2005), A. Zicmanis (2007), G. Veinbergs (2009), V. Kampars (2011), V. Kauss (2012), E. Sūna (2014), M. Turks (2016), A. Jirgensons (2018), P. Arsenjans (2020), E. Loža (2022).

Edvīns Vedējs (1941–2017) – Mičiganas Universitātes ķīmijas profesors. RTU goda doktors. LZA ārzemju loceklis (1992–2017). Balva jaunajiem zinātņu doktoriem par izciliem sasniegumiem organiskajā ķīmijā iedibināta 2021. gadā kopā ar RTU Attīstības fondu.

Balvas laureāti: M. Skvorcova (2021), L. T. Lukaševics (2023).

Tālivaldis Vilciņš (1922–1997) – vēsturnieks un sociologs. Balva socioloģijā.

Balvas laureāti: B. Zepa (2002), A. Tabuns (2007), T. Tisenkopfs (2011), I. Koroļeva (2016), I. Mieriņa (2022).

Alfrēds Vītols (1878–1945) – hidromehānikas speciālists. Balva inženierzinātnēs un enerģētikā.

LZA un a/s “Latvenergo” Alfrēda Vītola balvas laureāti: J. Ekmanis (1999), V. Zēbergs (2002), N. Zeltiņš (2003), J. Barkāns (2004), K. Timermanis (2005), L. Ribickis (2006), J. Gerhards (2007), J. Dirba (2008), V. Gavars (2009), J. Inde (2010), V. Pugačevs (2011), A. S. Sauhats (2012), V. Krēslis (2013), Z. Krišāns (2014), K. Brinkis (2015), J. Rozenkrons (2017), M. Rubīna (2017), P. Apse-Apsītis (2018), D. Blumberga (2019), P. Šipkovs (2020), G. Bažbauers (2021), J. Kleperis (2023).

LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS UN SPONSORU KOPĪGĀS BALVAS

Sponsors

Balvas

Eiropas Zinātņu un mākslu akadēmija

Latvijas balva (Lielā Feliksa balva) un 2 veicināšanas balvas par ievērojamiem sasniegumiem humanitāro zinātņu jomās.

Balvas 2001. gadā piešķīra pirmo reizi. Lielo Feliksa balvu saņēma V. Viķe-Freiberga, veicināšanas balvas – I. Ose un I. Šuvajevs. 2003. g. Lielo Feliksa balvu saņēma M. Küle, veicināšanas balvas – D. Baltaiskalna un Ē. Jēkabsons, 2006. g. – V. Zariņš, veicināšanas balvas – R. Blumberga un A. Sprūds. 2009. g. – J. Vētra, veicināšanas balvas – R. Bičevskis un A. Irmejs, 2011. g. – I. Blumbergs, veicināšanas balvas – K. Ābele un R. Spirģis, 2013. g. – A. Jurkāne, veicināšanas balvas – S. Laime, P. Daija, 2015. g. – I. Lancmanis, veicināšanas balvas – I. Lībiete, D. Zigmunde, 2017. g. – I. Vaidere, veicināšanas balvas – K. Jaudzems, I. Mieriņa.

A/s “Grindeks”

Trīs balvas ievērojamākajiem zinātniekiem par izcilu veikumu vai mūža devumu.

Balvu laureāti: M. Līdaka, U. Ulmanis, S. Cimermanis (1998), E. Lukevics, O. Lielausis, K. Arājs (1999), O. Neilands, V. Tamužs, V. Bērziņš (2000), V. Kluša, E. Blūms, A. Caune (2001), T. Millers, J. Kristaps, O. Spārītis (2002), R. M. Freivalds, E. Gudriniece, P. Gulāns (2003), G. Čipēns, I. Knēts, Ē. Mugurēvičs (2004), J. G. Bērziņš, E. Kagaīne, A. Strakovs (2005), V. Baumanis, P. Eglīte, J. Dehtjars (2006), V. Kauss, V. Skujīņa, J. Spīgulis (2007), G. Duburs, J. Stradiņš, I. Lācis (2008), I. Jansone, R. Ferbers, E. Liepiņš (2010), G. Bārzdīnš, J. Krastiņš, R. Valters (2012), M. Dambrova (2014), I. Kalviņš (2016).

A/s “Latvenergo”

Divas gada balvas par izcilu veikumu vai mūža devumu enerģētikā vai ar to saistītās inženierzinātnēs.

Balvu laureāti: Z. Krišāns, I. Staltmanis (1999), K. Brīnķis, A. Grundulis (2002), A. S. Sauhats, P. Šipkovs (2003), E. Tomsons, J. Dirba, J. Rozenkrons (2004), D. Blumberga, V. Pugačevs (2005), V. Čuvičins, A. Šnīders (2006), G. Šlihta (2007), G. Kaškarova, Ā. Žīgurs (2009), A. Mutule (2010), L. Bisenieks (2011), L. Latkovskis (2012), I. Rankis (2013), K. Ketners, I. Stuklis (2014), G. Bažbauers, U. Sarma (2015), R. Arājs, A. Laizāns (2016), A. Dolgicevs, O. Krievs (2017), J. Zaķis, A. Šutka (2018), H. Jaunzems, I. Veidenbergs (2019), R. Leveika, S. Vītolīja (2020), D. Rusovs, L. Zemīte (2021), A. Blumberga, A. Avotiņš (2023).

A/s “Exigen Services Latvia” un RTU Attīstības fonds

Divas ikgadējas balvas ievērojamiem zinātniekiem par izcilu veikumu vai mūža devumu datorzinātnēs, informatītikā vai par nozīmīgu informācijas izstrādes sistēmu veicināšanu.

Balvu laureāti: J. Bārzdīnš, A. Anspoks (1999), J. Osis, M. Treimanis (2000), L. Niceckis, A. Vasiljevs (2001), I. Kabaškins, A. Brūvelis (2002), J. Bičevskis, E. Karnītis (2003), P. Rivža, A. Virtmanis (2005), I. Ilziņa (2007), A. Kalniņš, S. Skusovs (2015), J. Merkurjevs (Atzinības raksts, 2015, 2016), P. Rivža (Atzinības raksts, 2016).

SIA “ITERA Latvija” un RTU Attīstības fonds *Divas gada balvas ievērojamiem Latvijas zinātniekiem un praktiķiem par izcilu veikumu vai mūža devumu vides, zemes un ģeogrāfijas zinātnēs vai par nozīmīgu vides izstrādes sistēmu veicināšanu.*

Balvu laureāti: G. Andrušaitis, A. Melluma (2001), G. Eberhards, R. Kondratovičs (2002), A. Andrušaitis, M. Klaviņš (2003), E. Kaufmane, J. Viķsne (2004), V. Jansons, V. Melecis (2005), G. Pētersons, P. Zālītis (2006), O. Āboltiņš, D. Blumberga (2007), O. Nikodemus, I. Veidenbergs (2008), I. Liepa, N. Zeltiņš (2010), U. Sedmalis, D. Zigmunde (2011), P. Šipkovs, S. Strautiņa (2012), L. Legzdīna, G. Lināre (2013), T. Juhna, A. Ziemeļniece (2014), N. Nitavskā, S. Treija (2015), L. Ikase, U. Īle (2016), L. Kalniņa, S. Rubene (2017), A. Briede, M. Urtāne (2018), I. Lāčauniece, A. Tipāne (2019), L. Lepse, O. Sozinova (2020), E. Rubauskis, Dz. Začs (2021).

A/s “Latvijas Gāze” un RTU Attīstības fonds

Divas gada balvas ievērojamiem zinātniekiem un praktiķiem gāzes, siltumtehnikas un ar tām saistītās ķīmijas tehnoloģijas nozarēs, sirds ķirurģijas un kardioloģijas zinātnēs, orgānu transplantoloģijas nozarēs par izcilu darbu kopumu vai mūža veikumu.

Balvu laureāti: R. Lācis, A. Krēslīnš (2002), J. Anšelevičs, E. Dzelzītis (2003), J. Volkolākoks, V. Zēbergs (2004), I. Siliņš, N. Zeltiņš (2005), V. Rudzīte, D. Turlajs (2006), A. Kalvelis, I. Platais (2007), A. Lācis, P. Šipkovs (2008), R. Rozentāls, P. Graudiņš (2009), V. Dzērve-Tāluts, A. Lešinskis (2010), J. Gardovskis (2011), A. Kokins, A. Ješinska, J. Raibarts (2012), O. Kalējs, R. Kolītis, J. Volkolākoks jun. (2013), J. Romanova, G. Freibergs, A. Rudzītis (2014), J. Bažbauers, I. Lubaua, I. Krūmiņa (2015), J. Jušinskis, A. Borodiņecs, A. Majcevs, J. Tihana (2016), I. Bode, I. Ziediņa (2017), I. Ozolanta, I. Stuklis (2018). *Balvu piešķiršana pārtraukta.*

Rīgas dome un
Rīgas balvas
biedrība

Ikgadēja “Rīgas balva” par nozīmīgāko zinātnisko pētījumu Rīgas vēsturē un kultūrvēsturē, arhitektūras un mākslas vēsturē, etnogrāfijā, demogrāfijā un etnisko attiecību izpētē, ģeogrāfijā, ekoloģijā un citās nozarēs, kas saistītas ar Rīgas attīstību.

Balvas laureāti: J. Krastiņš, K. Radziņa, A. Celmiņš (veicināšanas balva – V. Bebrei, R. Spirģim) (2002), A. Caune, O. Spārītis, O. Zanders (2003), L. Balodis, J. Stradiņš, M. Zunde (2004), J. Bērziņš, V. Vīķe-Freiberga, A. Holcmanis, J. Viķsne, J. Savickis (2005), V. Apsītis, J. Ekmanis, I. Knēts, V. Jākobsons (2006), Z. Gaile, V. Mihailovskis, I. Ose, J. Stabulnieks, A. Vārpa (2007), E. Grēns, J. Indāns, J. Gombergs, A/s “Sidrabe” (2008), A. Heniņš, A. Kapenieks, I. Ranka (2009), I. Kalviņš, Z. Skujinš (2010). D. A. Lēbers apbalvots ar “Rīgas balvas” Goda diplomu (pēc nāves).

Kopš 2011. gada balvu piešķir LZA, Rīgas balvas biedrība un a/s “ITERA Latvija”. Balvas laureāti: M. Barzdeviča, J. Erenštreits, I. Gerčikovs, L. Šēnbergs (2011), L. Ribickis, R. Pauls, A. Taimiņa, Rīgas Nacionālais zooloģiskais dārzs (2012).

Rīgas balvas goda diploms: LU Latvijas vēstures institūts, LU Akadēmiska bibliotēka, Rīgas Valsts 1. ģimnāzija (2011), D. Īvāns, E. Hršenoviča, D. Leimane (2012). *Balvas piešķiršana pārtraukta.*

Rīgas dome un LZA

Ikgadēja balva par nozīmīgāko pētījumu humanitārajās un eksaktajās zinātņu nozarēs, kas saistītas ar Rīgas attīstību.

Balvas laureāti: A. Šternbergs (2011), T. Jundzis (2012), A. Caune (2013), A. Cimdiņa (2014), R. Kondratovičs (2015), A. Gailītis (2016), G. Gailītis (2017), P. Arsenjans (2018), J. Purāns (2019), G. Krollis, Izabella Krolle, Inguna Krolle, M. M. Irbe (2020). *Balvas piešķiršana pārtraukta.*

SIA “L`ORÉAL
BALTIC”, UNESCO
Latvijas Nacionālā
komisija

Trīs gada stipendijas “Sievietēm zinātnē” nozīmīgu zinātnisku pētījumu veikšanai dzīvības zinātņu un materiālzinātņu jomā

Stipendijas saņēmušas R. Muceniece, A. Linē, A. Zajakina (2005), M. Dambrova, O. Starkova, M. Plotniece (2006), L. Grīnberga, B. Jansone, A. Plotniece (2007), I. Aulika, J. Pupure, T. Voronkova (2008), L. Zvejniece, T. Glaskova, K. Silina (2009), I. Čakstiņa, E. Pajuste, U. Riekstiņa (2010), L. Nikitina-Zaķe, M. Dunce, B. Švalbe (2011), D. Loča, I. Smeltere, E. Škapare (2012), Z. Kalniņa, J. Sokolovska, L. Širmane (2013), D. Pjanova, A. Aleksejeva, M. Makrecka (2014), L. Beķere, I. Mihailova, A. Hūna (2015), K. Šalma-Ancāne, J. Lugiņina, I. Dimanta (2016).

Kopš 2017. gada stipendijas tiek piešķirtas arī Igaunijas un Lietuvas jaunajām zinātniecēm. Laureātes: R. Ranka, E. Heinsalu, U. Neniske, J. Ivanova, M. Sokolova (2017), I. Nakurte, K. Kogermane, G. Motuzaitė-Matuzevičiūtė Kīna, A. Fridrihsone, M. Baitimirova (2018), J. Vecstaudža, L. Dembovska, M. Makrecka-Kūka, J. Skiecevičiene, M. Alksne, K. Parta, T. Sepa (2019), I. Pugajeva, A. Ivdre, I. Bite, R. Budrītīte, D. Dapkute, M. Grosberga, L. Menēzisa (2020), V. Rovīte, I. Pudža, D. Kigitoviča, I. Plikusiene, J. Smirnoviene, K. Pohako-Esko, M. A. Lind (2021), I. Ļihačova, A. Barkāne, L. Vītola, G. Jarockyte, G. Kručaite, E. Oras, K. Kudelina (2022).

A/s “Latvijas Dzelzceļš” un RTU

Attīstības fonds

Gada balva par izcilu veikumu vai mūža devumu Latvijas dzelzceļa transportā.

Balvas laureāti: V. Junovičs (2007), M. Mežītis, B. Perniķis (2008), J. Račko, S. Mihailovs (2009), T. Lukonens, I. Korago (2010), J. Ceicāns, N. Petuhova (2011), A. Poča, A. Plešaunieks (2012), J. Strods, J. Švabs (2014), J. Luceničs, I. Rezgorina (2015), G. Semjonova, D. Sergejevs (2016). *Balvas piešķiršana pārrauktā.*

LZA LOCEKĻI UN GODA DOKTORI – LATVIJAS REPUBLIKAS MINISTRU KABINETA BALVAS LAUREĀTI

Jānis Kalniņš (1995), Kārlis Zariņš (1996), Leonīds Vičners (1996), Juris Zvīrgzds, Ernests Gaudiņš (1997), Pauls Pumpēns, Ilmārs Blumbergs (1998), Rihards Treijs, Gunārs Duburs, Roalds Dobrovenskis (1999), Elmārs Grēns, Imants Kokars, Aina Nagobads-Ābola (2000), Jānis Stradiņš (2001), Imants Ziedonis, Romans Lācis, Jānis Bārzdiņš (2002), Andrejs Eglītis, Jānis Graudonis, Rolands Rikards (2003), Pēteris Cimdiņš, Edmunds Lukevics (2004), Saulvedis Cimermanis, Jānis Gardovskis,

Alvis Hermanis, Kalvis Torgāns (2005), Agnis Andžāns, Andrejs Ērglis, Ivars Kalviņš, Eduards Klaviņš (2006), Ilze Biruta Loze, Zigmunds Skujinš, Andris Vilks (2007), Edīte Kaufmane, Aldonis Vēriņš (2008), Aris Lācis, Džemma Skulme, Oļģerts Kroders (2009), Raimonds Pauls, Rafails Rozentāls (2010), Imants Lancmanis, Eduards Liepiņš, Valters Nollendorfs, Jānis Rukšāns, Jānis Streičs (2011), Linards Skuja, Knuts Skujenieks (2012), Jekaterina Ērenpreisa, Dainis Īvāns, Indulis Ojārs Ranka (2013), Ilga Jansone, Tālavs Jundzis, Viktors Hausmanis, Maija Kūle, Andrejs Vasks, Guntis Zemītis (2014), Gundega Grīnuma (2015), Jānis Krastiņš, Māra Lāce, Leonīds Ribickis, Pēteris Vasks (2016), Arvīds Barševskis (2017), Egils Levits (2018), Jānis Kloviņš (2019), Aina Nagobads-Ābola, Vilis Vītols (2020), Osvalds Pugovičs, Ineta Ziemele (2021), Maija Dambrova, Sanita Zute (2022).

LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS VĀRDBALVAS UN PRĒMIJAS JAUNAJIEM ZINĀTNIEKIEM

Balvas uz darbu konkursa pamata tiek piešķirtas maģistrantiem vai doktorantiem, vai jaunajiem pētniekim ne vēlāk kā vienu gadu pēc maģistra vai doktora darba aizstāvēšanas. Reflektēšanai var iesniegt darbus, kurus veicis atsevišķs zinātnieks, kurš pieteikuma iesniegšanas brīdī nav vecāks par 30 gadiem.

Balva par labāko jaunu zinātnieku darbu fizikā nosaukta *Ludviga un Māra Jansonu vārdā*,

par labāko darbu ķīmijā *Mārtiņa Straumana – Alfrēda Ieviņa vārdā*,

par labāko darbu ķīmijā vai ķīmijas tehnoloģijā – *Emīlijas Gudrinieces vārdā*,

par labāko darbu literatūrzinātnē un filozofijā – *Zentas Maurījas vārdā*,

par labāko darbu mehānikā – *Vitauta Tamuža vārdā*.

Jauno zinātnieku konkursam darbi iesniedzami līdz 2023. gada 22. septembrim LZA sekretariātā vai attiecīgo zinātņu nodalās (Akadēmijas laukumā 1, 2. stāvā, Rīgā, LV 1050).

Uzziņas par nepieciešamajiem dokumentiem var saņemt pa tālr. 67223931.

**LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS
LIELĀS MEDAĻAS, BALVU UN PRĒMIJU LAUREĀTI
2022. UN 2023. GADĀ**

LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS LIELĀS MEDAĻAS LAUREĀTI
(LZA Senāta 2023. gada 21. marta lēmums)

LZA īstenaīs loceklis **Aivars Bērziņš** (Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta direktors) – par pārtikas psihotrofī patogēnu molekulārās epidemioloģijas pētījumiem Latvijā.

LZA ārzemju loceklis **Pauls Stradiņš** (Nacionālās atjaunojamās enerģijas laboratorijas (NREL) vadošais pētnieks, Goldena, ASV) – par izciliem sasniegumiem silīcija foto-voltaikas jomā un ilgstošu lietišķu sadarbību ar Latvijas zinātniekiem.

LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS VĀRDBALVU LAUREĀTI

Dr.phys. **Virgīnija Vitola** (LU Cietvielu fizikas institūts) – *Artura Balklava* balva zinātnes popularizēšanā par neatlaidīgu darbu jauniešu piesaistīšanā zinātnei.

LZA *Dr.h.c.philol.* **Ilgonis Bērsons** (Latvijas Universitāte) – *Viļa Plūdoņa* balva literatūrzinātnē par ilggadējiem nopelniem latviešu literatūras pētniecībā.

Dr.biol. **Laila Ikase** (LBTU Dārzkopības institūts) – *Pauļa Lejiņa* balva lauksaimniecības zinātnēs par izciliem panākumiem ābeļu selekcijā Latvijā.

Dr.habil.geogr. **Māris Laiviņš** (Latvijas Valsts mežzinātnes institūts “Silava”) – *Kaspars Buša* balva meža ekoloģijā un mežkopībā par nozīmīgu ieguldījumu Latvijas mežzinātnē un zinātniskajām iestrādnēm praktiskās mežsaimniecības vajadzībām.

**LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS UN A/S “LATVENERGO”
BALVU LAUREĀTI**

Dr.phys. **Jānis Kleperis** (LU Cietvielu fizikas institūts) – LZA un a/s “Latvenergo” *Alfrēda Vitola* balva par izcilu devumu ūdeņraža īpašību un mijiedarbības pētījumiem Latvijas enerģētikā.

LZA korespondētājocekle **Andra Blumberga** (RTU Vides aizsardzības un siltuma sistēmu institūts) – LZA un a/s “Latvenergo” balva par izcilu devumu Latvijas enerģētikā.

Ph.D. Ansis Avotiņš (RTU Industriālās Elektronikas un Elektrotehnikas institūts) – LZA un a/s “Latvenergo” balva par izcilu devumu Latvijas enerģētikā.

Dr.phys. Ilze Ļihačova (LU Atomfizikas un spektroskopijas institūts) – *L'ORÉAL* Latvijas balva “Sievietēm zinātnē” (kopā ar UNESCO Latvijas Nacionālo komisiju) par pētījumu “*Development and clinical validation of a novel cost effective multi-modal methodology for early diagnostics of skin cancers*”.

Mg.sc.ing. Anda Barkāne (RTU Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultātes Polimērmateriālu institūts) – *L'ORÉAL* Latvijas balva “Sievietēm zinātnē” (kopā ar UNESCO Latvijas Nacionālo komisiju) par pētījumu *Modified cellulose nanocrystals for UV-assisted additive manufacturing resin reinforcement*”.

Mg.sc.ing. Laura Vītola (RTU Būvniecības inženierzinātnu fakultāte) – *L'ORÉAL* Latvijas balva “Sievietēm zinātnē” (kopā ar UNESCO Latvijas Nacionālo komisiju) par pētījumu “*Lightweight geopolymers based building materials and products in accordance with the principles of European Green Deal*”.

LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS JAUNO ZINĀTNIEKU BALVU LAUREĀTI

Ph.D. Inga Pudža (LU Cietvielu fizikas institūts) – *Ludviga un Māra Jansonu* balva fizikā par darbu “Lokālās struktūras ietekme uz vara molibdāta un tā cieto šķīdumu termohromajām īpašībām”. Vad. LZA īst.loc. A. Kuzmins.

Ph.D. Ivo Vaicis (RTU Mašīnzinātnu un aeronautikas fakultāte) – *Vitauta Tamuža* balva mehānikā par darbu “Mehānisko sistēmu elementu formas optimizācija, ievērojot nenoteiktību”. Vad. *Dr.sc.ing.* A. Januševskis, *Dr.sc.ing.* J. Auziņš.

Mg.chem. Aleksandrs Čižikovs (LU ķīmijas fakultāte, Latvijas Organiskās sintēzes institūts) – *Mārtiņa Straumāja un Alfrēda Ieviņa* balva ķīmijā par darbu “Pikolīnamīda virzīta kobalta katalizēta aminoskābju C(sp²)-H saites funkcionalizēšana”. Vad. *Mg.sc.* L. Lukaševics, *Dr.chem.* L. Grigorjeva.

Ph.D. Linards Lapčinskis (RTU Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultāte) – *Emīlijas Gudrinieces* balva ķīmijā par darbu “Triboelektriskais efekts polimēru sistēmās: virsmas lādiņa veidošanās un enerģijas savākšana”. Vad. LZA īst.loc. A. Šutka, M. Knite.

Ph.D. Lūkass Tomass Lukašēvics (RTU Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultāte, Latvijas Organiskās sintēzes institūts) – *Edvīna Vedēja* balva par izciliem sasniegumiem organiskajā ķīmijā par darbu “Kobalta katalizēta G-H saites funkcionalizēšana”. Vad. Dr.chem. L. Grigorjeva.

Mg.philol., Mg.translat. Madara Stāde (LU Humanitāro zinātņu fakultāte) – *Zentas Mauriņas* balva literatūrzinātnē par darbu “Etniskās un nacionālās gastroidentitātes romānu sērijā “Mēs. Latvija, XX gadsimts””. Vad. Dr.philol. I. Kalniņa.

Mg.oec. Amanda Brizga (Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte) – LZA *jauno zinātnieku* balva par darbu “Nodokļu sloga izmaiņu tendences un to ietekmējošie faktori Eiropas Savienības dalībvalstīs”. Vad. Dr.oec. I. Leibus.

Mg.phys. Viktorija Pankratova (LU ķīmijas fakultāte, LU Cietvielu fizikas institūts) – LZA *jauno zinātnieku* balva par darbu “Radiācijas inducētu defektu izpēte granātu monokristālos”. Vad. LZA kor.loc. A. Šarakovskis.

Ph.D. Līga Romāne-Kalniņa (LU Humanitāro zinātņu fakultāte) – LZA *jauno zinātnieku* balva par darbu “Nacionālās identitātes veidošana un atspoguļojums Baltijas valstu prezidentu runās – korpusā balstīta kritiskā diskursa analīze”. Vad. Dr.philol. I. Karapetjana.

Mg.phys. Rihards Ruska (LU Fizikas, matemātikas un optometrijas fakultāte, LU Cietvielu fizikas institūts) – LZA *jauno zinātnieku* balva par darbu “Redzamā un infrasarkanā luminiscence alumīnija nitrīda materiālos”. Vad. Dr.habil.phys. B. Bērziņa.

Mg.chem. Artūrs Sperga (RTU Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultāte, Latvijas Organiskās sintēzes institūts) – LZA *jauno zinātnieku* balva par darbu “Dzelzs katalizēta fluormetilēngrupas pārnese no sulfonija sāliem”. Vad. Dr.sc.nat. J. Veliks.

LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS UN A/S LATVENERGO BALVU JAUNAJIEM ZINĀTNIEKIEM LAUREĀTI

Ph.D. Kristaps Vītols (RTU Industriālās elektronikas un elektrotehnikas institūts) – LZA un a/s “Latvenergo” balva par panākumiem enerģētikā jaunajiem zinātniekiem par darbu “Individuālās mobilitātes transportlīdzekļu akumulatoru bateriju un to balansēšanas metožu izstrāde un izpēte”. Vad. Dr.sc.ing. I. Galkins.

Ph.D. Vivita Priedniece (RTU Vides aizsardzības un siltuma sistēmu institūts) – LZA un a/s “Latvenergo” balva par panākumiem enerģētikā jaunajiem zinātniekiem par darbu “Mazas jaudas katlu dūmgāzu attīrīšanas un siltuma atguves eksperimentālā izpēte un modelēšana”. Vad. Dr.habil.sc.ing. I. Veidenbergs, Dr.sc.ing. V. Kirsanovs.

Ph.D. Līga Kurevska (RTU Elektrotehnikas un vides inženierzinātņu fakultāte, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas enerģētikas departaments) – LZA un a/s “Latvenergo” balva par panākumiem enerģētikā jaunajiem zinātniekiem par darbu “Regulējuma izveide pieprasījumreakcijas pakalpojumam integrācijai Baltijas elektroenerģijas tirgos”. Vad. LZA korespondētājoceklis A. S. Sauhats, *Dr.sc.ing.* G. Junghans.

Ph.D. Dmitrijs Boreiko (RTU Elektrotehnikas un vides inženierzinātņu fakultāte, a/s “Rīgas piena kombināts”) – LZA un a/s “Latvenergo” balva par panākumiem enerģētikā jaunajiem zinātniekiem par darbu “Ražošanas uzņēmumu energoefektivitātes paaugstināšanas metodes un algoritmi”. Vad. LZA korespondētājoceklis A.S. Sauhats, *Dr.sc.ing.* J. Kozadajevs.

Ph.D. Līga Rozentāle (RTU Vides aizsardzības un siltuma sistēmu institūts) – LZA un a/s “Latvenergo” *veicināšanas balva* par darbu “Elektroenerģijas un klimata politikas pasākumi. Zināmais nezināmajā”. Vad. *Dr.habil.sc.ing.* D. Blumberga.

LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS LOCEKĻI – CITU IEVĒROJAMĀKO BALVU LAUREĀTI 2022. GADĀ

LZA īstenā locekle **Maija Dambrova** (Latvijas Organiskās sintēzes institūts) – *Latvijas Republikas Ministru kabineta balva* par sevišķiem sasniegumiem zinātnē par darbu kopu “Oriģinālu zāļvielu darbības mehānismu noskaidrošana un jaunu pielietojumu izstrāde”.

LZA korespondētājocekle **Sanita Zute** (Agroresursu un ekonomikas institūta Stendes pētniecības centrs) – *Latvijas Republikas Ministru kabineta balva* par nozīmīgu zinātnisko un sabiedrisko sniegumu Latvijas tautsaimniecībā.

LZA īstenaus loceklis **Ēriks Jēkabsons** (Latvijas Universitāte) – Latvijas Republikas Ministru kabineta *Atzinības raksts* par nozīmīgu ieguldījumu Austrumeiropas jauno un jaunāko laiku vēstures pētniecībā.

LZA īstenā locekle **Janīna Kursīte-Pakule** (Latvijas Universitāte) – Latvijas Republikas Ministru kabineta *Atzinības raksts* par nozīmīgu ieguldījumu latviešu folkloras, mitoloģijas, valodas un novadu specifiskas pētniecībā un popularizēšanā, latviskās identitātes stiprināšanā un kultūras un filoloģijas profesionālu izaugsmē.

LZA korespondētājoceklis **Andis Lazdiņš** (Latvijas Valsts mežzinātnes institūts “Silava”) – Latvijas Republikas Ministru kabineta *Atzinības raksts* par nozīmīgu ieguldījumu mežzinātnes attīstībā.

LZA īstenaus loceklis **Leonīds Ribickis** (Rīgas Tehniskā universitāte) – Latvijas Republikas Ministru kabineta *Atzinības raksts* par nozīmīgu ieguldījumu Rīgas Tehniskās universitātes ietekmes kāpināšanā tautsaimniecības attīstībā.

LZA korespondētājoceklis **Jānis Valdmanis** (Latviešu valodas aģentūra) – Latvijas Republikas Ministru kabineta *Atzinības raksts* par nozīmīgu ieguldījumu valsts valodas politikas jomas attīstībā, nodrošinot ilgtspējīgu Latviešu valodas aģentūras darbību un popularizējot latviešu valodu ārzemēs.

LZA goda loceklis **Imants Lancmanis** – Latvijas Republikas Kultūras ministrijas īpašais *Atzinības raksts* par ieguldījumu Latvijas kultūras un mākslas pētniecībā un spilgtu radošo veikumu, kas vainagojies ar vēriēnīgu personālizstādi.

LZA ārzemju loceklis **Karls Pajusalu** (*Karl Pajusalu*) (Tartu Universitāte) – *Baltijas Asamblejas medāla* par īpašiem nopelniem Baltijas valstu vienotības stiprināšanā un sadarbības veicināšanā.

LZA goda loceklis **Eduards Klaviņš** (Latvijas Mākslas akadēmijas Mākslas vēstures institūts) – Valsts prezidenta Egila Levita *Cildinājuma raksts* par nozīmīgu ieguldījumu Latvijas kultūrā.

LZA īstenā locekle **Janīna Kursīte-Pakule** (Latvijas Universitāte) – Valsts prezidenta Egila Levita *Cildinājuma raksts* par devumu baltu tradicionālās kultūras un latviešu folkloras izpētē un skaidrošanā.

LZA īstenā locekle **Vija Zaiga Kluša** (Latvijas Universitāte) – Latvijas Ārstu biedrības *Gada balva* par mūža ieguldījumu medicīnā.

LZA korespondētājoceklis **Uldis Vikmanis** (Latvijas Universitāte) – Latvijas Ārstu biedrības *Gada balva* par mūža ieguldījumu medicīnā.

LZA korespondētājocekle **Aija Melluma** – meža nozares gada balva *Zelta čiekurs 2022* nominācijā “Par mūža ieguldījumu”.

LZA korespondētājoceklis **Āris Jansons, Mg.silv. Daiga Zute, Mg.silv. Laura Kēniņa, Mg.silv. Ieva Jaunslaviete, Mg.silv. Valters Samaris** (Latvijas Valsts mežzinātnes institūts “Silava”) – meža nozares gada balva *Zelta čiekurs 2022* nominācijā “Par zinātnes ieguldījumu nozares attīstībā” par pētījumu “SEG emisiju un CO₂ piesaistes novērtējums vecās mežaudzēs”.

LZA goda loceklis **Knuts Skujenieks** (1936–2022) – biedrības “4. maija Deklarācijas klubs” iedibinātā *Valstiskuma balva*, godinot viņa valstisko stāju un mūža darbu latviešu literatūrā.

LZA goda loceklis **Zbigņevs Stankevičs** – Polijas Nopelnu ordeņa komandiera krusts par izciliem nopelniem Latvijas poļu kopienas labā un poļu kultūras mantojuma saglabāšanā.

LZA īstenais loceklis **Ēriks Jēkabsons** (Latvijas Universitāte) – Polijas Nopelnu ordeņa virsnieka krusts par izciliem nopelniem Polijas un Latvijas attiecību attīstībā un vēstures zināšanu popularizēšanā.

ZINĀTNU NODAĻAS

FIZIKAS UN TEHNISKO ZINĀTNU NODAĻA

Akadēmijas laukumā 1, Rīga, LV 1050

Tel.: 67223633. Fakss: 67821153

E pasts: fizteh@lza.lv

Nodaļas padome

Nodaļas priekšsēdētājs Andrejs SILIŅŠ

Nodaļas priekšsēdētāja vietnieks Andris OZOLS

Zinātniskā sekretāre Sofja NEGREJEVA

Padomes locekļi

Donāts ERTS, Modris GREITĀNS, Jānis GRUNDSPENĶIS,

Vjačeslavvs KAŠČEJEVS, Māris KNITE, Andrejs KRASNIKOVVS,

Mārtiņš RUTKIS, Jānis SPĪGULIS, Andris ŠTERNBERGS

Nodaļas locekļu sadalījums pa speciaalitātēm

astronomija

Laimons Začs, kor. loc.

Juris Žagars, kor. loc.

Dainis Draviniņš, ārz. loc.

Vjačeslavvs Kaščejevs, īst. loc.

Jevgenijs Kotomins, īst. loc.

Māris Knite, īst. loc.

Andris Krūmiņš, īst. loc.

Aleksejs Kuzmins, īst. loc.

Ivars Lācis, īst. loc.

Olgerts Lielausis, īst. loc.

Andris Ozols, īst. loc.

Juris Purāns, īst. loc.

Uldis Rogulis, īst. loc.

Mārtiņš Rutkis, īst. loc.

Andrejs Siliņš, īst. loc.

Linards Skuja, īst. loc.

Jānis Spīgulis, īst. loc.

Andris Šternbergs, īst. loc.

Ivars Tāle, īst. loc.

Imants Bērsoms, kor. loc.

Jevgenijs Joļins, kor. loc.

Vladimirs Pankratovs, kor. loc.

Juris Prikulis, kor. loc.

Gita Rēvalde, kor. loc.

Anatolijs Šarakovskis, kor. loc.

fizika

Jānis Alnis, īst. loc.

Mārcis Auziņš, īst. loc.

Elmārs Blūms, īst. loc.

Andrejs Cēbers, īst. loc.

Jurijs Dehtjars, īst. loc.

Roberts Egliņš, īst. loc.

Donāts Erts, īst. loc.

Ruvins Ferbers, īst. loc.

Agris Gailītis, īst. loc.

Aivars Vembiris, kor. loc.
Romans Viters, kor. loc.
Jūrs Banis, ārz. loc.
Antonio Bianconi, ārz. loc.
Valdis Bojarevičs, ārz. loc.
Hermanis Branovers, ārz. loc.
Mihails Briks, ārz. loc.
Tills fon Egidijis, ārz. loc.
Roberts Evarestovs, ārz. loc.
Pauls Janmeijis, ārz. loc.
Marko Kirms, ārz. loc.
Nils Kristensens, ārz. loc.
Maija Kukļa, ārz. loc.
Aleksandrs Luščiks, ārz. loc.
Ivars Melngailis, ārz. loc.
Jānis Melngailis, ārz. loc.
Larss Osternuds, ārz. loc.
Žaks Simons, ārz. loc.
Pauls Stradiņš, ārz. loc.
Juris Pēteris Svenne, ārz. loc.
Aleksandrs Šļugers, ārz. loc.
Marina Tjuņina, ārz. loc.
Juris Upatnieks, ārz. loc.

informātika

Andris Ambainis, īst. loc.
Guntis Bārzdiņš, īst. loc.
Jānis Bārzdiņš, īst. loc.
Ivars Bīļinskis, īst. loc.
Modris Greitāns, īst. loc.
Jānis Grundspenķis, īst. loc.
Jurijs Merkurjevs, īst. loc.
Guntis Arnicāns, kor.loc.
Aleksandrs Belovs, kor. loc.
Juris Borzovs, kor. loc.
Kārlis Čerāns, kor. loc.
Atis Elsts, kor. loc.
Egils Ginters, kor. loc.
Jānis Grabis, kor. loc.
Igors Kabaškins, kor. loc.
Audris Kalniņš, kor. loc.

Ērika Nazaruka, kor. loc.
Uldis Sukovskis, kor. loc.
Pēteris Videnieks, kor. loc.
Juris Viķsna, kor. loc.
Žils Brasārs, ārz. loc.
Alvis Brāzma, ārz. loc.
Andris Padegs, ārz. loc.

inženierzinātne

Jurģis Poriņš, kor. loc.
Sandis Spolītis, kor. loc.
Vilis Vičols, goda loc.
Oskars Ozoliņš, ārz. loc.

matemātika

Felikss Sadirbajevs, īst. loc.
Aleksandrs Šostaks, īst. loc.
Agnis Andžāns, kor. loc.
Andrejs Reinfelds, kor. loc.
Raimonds Čieģis, ārz. loc.
Tarmo Somere, ārz. loc.

materiālzinātne (fizika)

Andris Šutka, īst. loc.
Līga Grīnberga, kor. loc.

mehānika

Andrejs Kraspiķovs, īst. loc.
Egons Lavendelis, īst. loc.
Imants Matīss, īst. loc.
Jānis Auziņš, kor. loc.
Jevgenijs Barkanovs, kor. loc.
Andris Čate, kor. loc.
Vladimirs Kasjanovs, kor. loc.
Sandris Ručevskis, kor. loc.
Narimants Salenieks, kor. loc.
Jānis Viča, kor. loc.
Jiri Engelbrehts, ārz. loc.
Renē Moro, ārz. loc.
Jānis Vārna, ārz. loc.

Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļas darbība

Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļa apvieno 111 LZA locekļus, t.sk. 40 īstenos locekļus, 2 goda, 31 ārzemju locekļus un 38 korespondētālocekļus, kā arī 16 goda doktorus.

2022. gadā notika astoņas nodaļas sēdes un divas FTZN padomes sēdes. Pirmās piecas sēdes bija veltītas LZA 2021. gada sasniegumiem un darbu pārskatiem, kurus iesniedza mūsu nozarē labākās LU un RTU institūcijas. Divas rudens sēdes bija veltītas jauno LZA locekļu vēlēšanām. Nodaļas locekļi aktīvi piedalījās LZA pilnsapulcēs un citos pasākumos.

Sēdes un tikšanās

26. janvārī notika LZA FTZN pilnsapulce. Tās pirmajā daļā pārskatu par nodaļas darbību 2021. gadā sniedza nodaļas priekšsēdētājs akadēmiķis Andrejs Siliņš. Sēdes otrajā daļā uzstājās LZA korespondētālocekle, Rīgas Tehniskās universitātes Elektrotehnikas un vides inženierzinātņu fakultātes zinātņu prodekāne, Vides aizsardzības un siltumu sistēmas institūta vadošā pētniece profesore *Dr.sc.ing.* Andra Blumberga. Viņa referēja par zinātnes lomu enerģētikas pārejā uz klimatneutrālitāti, kā arī iepazīstināja ar valsts pētījumu programmas “Enerģētika” rezultātiem. A. Blumberga norādīja, ka Latvijai ir jāpilda izvirzītie nacionālie klimata un enerģētikas mērķi un ideālā gadījumā jākļūst enerģētiski neatkarīgai. Iztirzājot enerģētikas pārejas institucionālo, sociālo un politisko procesu, tika izmantotas matemātiskās modelēšanas, modeļu būvēšanas, interviju un anketēšanas, politikas analīzes, daudzkritēriju analīzes un citas metodes.

16. februārī notika FTZN sēde “Zinātnes un pētniecības loma enerģētikas krīzes un transformācijas periodā: kodolenerģijas problēmas ($E=mc^2$)”. LZA viceprezidents un LU CFI direktora vietnieks akadēmiķis Andris Šternbergs informēja sēdes dalībniekus par atjaunīgās enerģijas iegūšanas veidiem, tās uzkrāšanu, ekonomisku un efektīvu izmantošanu, kā arī enerģijas taupīšanas veidiem. RTU profesors un Enerģētikas institūta vadošais pētnieks *Dr.sc.ing.* Olegs Linkevičs pastāstīja par mazas jaudas (300 MW) modulāro kodolreaktoru izmantošanas iespējām Baltijas elektroapgādē. Akadēmiķis Olģerts Lielausis informēja par LU Fizikas institūta piedāvātajiem risinājumiem kodolsintēzes jomā. Sēdi noslēdza diskusija par sabiedrības izglītošanas nepieciešamību. Tajā tika pieminēts 2009. gadā nodibinātais LZA Kodolenerģijas kompetences centrs, kuru vadīja akadēmiķis Juris Ekmanis. Par galveno saziņas kanālu kalpoja žurnāls “Enerģija un Pasaule”, aicinot atjaunot aktivitāti sabiedrības informēšanas un izglītošanas jomā, izmantojot visus mūsdienās pieejamos informēšanas kanālus.

16. martā notika FTZN sēde no cikla “LZA sasniegumi un diskusija par zinātni un tautsaimniecību”. Ar referātu “Gumijas granulu pievienošana bitumena modifīcēšanā un

asfaltbetona un eksperimentāla ceļa posma ieklāšana” uzstājās RTU Ceļu un tiltu katedras vadošais pētnieks *Dr.sc.ing.* Viktors Haritonovs, LZA korespondētāloceklis Remo Merijs-Meri un RTU Materiālinžinēriju un lietišķas ķīmijas fakultātes Polimērmateriālu institūta direktors *Dr.sc.ing.* Jānis Zicāns. Sēdes otrajā daļā a/s “Latvenergo” izpētes un attīstības direktoru, Pasaules Enerģijas padomes Latvijas Nacionālās komitejas viceprezidentu *Dr.oec.* Māri Balodi ievēlēja par LZA goda doktoru. *Dr.habil.sc.ing.* Namejs Zeltiņš pastāstīja par Māra Baloža darbību enerģētikā. Māris Balodis nolasīja referātu.

7. aprīlī akadēmiskā platforma zinātniekim *research.com* ir publicējusi 2022. gada izcilāko zinātnieku datus, kur ķīmijas zinātnu jomā LZA FTZN īstenais loceklis Jevgeņijs Kotomins ir ierindots ar Nr. 3113 (<https://research.com/scientists-rankings/chemistry/lv>) pasaules ranga tabulā.

Rangs ir veidots, izmantojot Hirša indeksa datus, ko apkopojis Microsoft, un tajā ir iekļauti tikai ievērojami zinātnieki, kuru Hirša indekss ir vismaz 40. Pilna ranga tabula pa valstīm atrodama: <https://research.com/scientists-rankings/chemistry>.

14. aprīlī notika L'Oréal-UNESCO LNK un LZA Latvijas stipendiju “Sievietēm zinātnē” Latvijas ekspertu komisijas sēde, kurā piedalījās pieci LZA FTZN loceklji: A. Ambainis, M. Auziņš, M. Greitāns, A. Šternbergs, A. Krasnikovs un zinātniskā sekretāre S. Negrejeva.

19. aprīlī LZA Senāts, atbilstoši LZA Statūtu 3.9. punktam, apstiprināja LZA Fizikas un tehnisko zinātnu nodalas 2022. gada 16. marta sēdē pieņemto lēmumu par LZA goda doktora grāda inženierzinātnē (*Dr.h.c.sc.ing.*) piešķiršanu a/s “Latvenergo” izpētes un attīstības direktoram, Pasaules Enerģijas padomes Latvijas Nacionālās komitejas viceprezidentam *Dr.oec.* Mārim Balodim.

20. aprīlī notika tradicionālā LZA FTZN sēde, veltīta eksakto jeb STEM priekšmetu apgūšanas problēmas risināšanai Latvijā. RTU attīstības direktors *Dr.oec.* Arturs Zeps nolasīja referātu “Rīgas Tehniskās universitātes pieredze STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics) izglītības veicināšanā”. Ziņojumā Arturs Zeps analizēja eksakto zinātnu situāciju Latvijā. Saīdzinot ar pārējam ES valstīm, tā ir vidējā līmenī, bet lielas bažas izraisa tas, ka ļoti maz skolēnu (5%) kārtot centralizēto eksāmenu (CE) fizikā un matemātikā. Vidējais vērtējums ir tikai 36%. Lai risinātu šo problēmu, RTU strādā trīs virzienos: motivācijas un intereses veicināšana, satura izstrāde STEM priekšmetos un kopienas un atbalsta sistēmas veidošana talantīgiem jauniešiem. Motivācijas un intereses veicināšanas mērķis ir stimulēt bērnu interesi par STEM priekšmetiem, piedāvājot 2.–9. klases skolēniem neformālās izglītības nodarbības, tādējādi parādot viņu turpmākās studiju un karjeras iespējas inženierzinātnu jomās. RTU Bērnu un jauniešu universitāte darbojas kopš 2014. gada. Kopumā strādā 4 centri – Rīgā, Ādažos, Ogrē un Babītē, kuros katru gadu mācībās tiek iesaistīti vairāk nekā 400 bērni. Projekta “STEAM licejs” mērķis ir izveidot bezmaksas tiešsaistes mācību platformu vidusskolas līmeņa matemātikas, fizikas un ķīmijas priekšmetiem,

lai tie būtu pieejami jebkurā laikā un vietā skolēniem un pirmo kursu studentiem. Savukārt padziļinātās apguves kursi “Fizika II” un “Ķīmija II” ir domāti, lai veicinātu dabaszinātņu apguves kursu pieejamību un kvalitatīvu eksakto priekšmetu padziļinātu apguvi arī to skolu skolēniem, kuru rīcībā nav atbilstošu resursu, nodrošinot profesionālus mācībspēkus, piemērotas telpas un atbilstošu mācību materiālu saturu. Jau tagad RTU Inženierzinātņu vidusskola dod iespēju apdāvinātiem un spējīgiem Latvijas pilsētu un reģionu jauniešiem iegūt mūsdienīgu, kvalitatīvu un darba tirgū augsti novērtētu prasmju attīstīšanai orientētu vispārējo vidējo izglītību eksakto zinātņu jomā. Skolai ir 1. vieta Latvijas mazo skolu reitingā.

Sēdes otrajā daļā RTU Tālmācības studijas centra direktors *Dr.phys.* Atis Kapenieks iepazīstināja ar referātu no cikla “Latvijas Zinātņu akadēmijas Atzinības raksti”: “Starpdisciplinārs pētījums, kā tradicionālo e-studiju tehnoloģiju transformēt reālā digitālā laikmeta mācību ekosistēmā”. ARTSS-EDU tehnoloģija projekta ietvaros ir pārbaudīta pamatskolas (sākot no 4. klases), vidusskolas un augstskolas līmenī. Visos līmeņos tika iegūti pielietojami rezultāti. Lietotāju uzvedības datu vizualizācija ļauj noteikt katrā kursa tēmā dalībnieku sākotnējo zināšanu līmeni, zināšanu līmeņa progresu mācību procesā, kā arī zināšanu līmeni pēc tēmas pabeigšanas. Ikvienu mācību priekšmetu var adaptēt ARTSS-EDU rīkam un izmantot mācību kvalitātes monitoringā.

Diskusijā izskanēja vairāki priekšlikumi par padziļinātu matemātikas un fizikas apmācību Latvijas skolās. Sēdes ierakstu var skatīt: <https://youtu.be/236TCebs0nY>.

22. aprīlī notika Pasaules Enerģijas padomes Latvijas Nacionālās komitejas sēde. LZA FTZN ir šīs organizācijas kolektīvais loceklis.

18. maijā tiešsaistē notika pirmā starptautiskā konference “Kodolenerģija Latvijai” (<https://nuclear.lv/conference2022>). Konferences mērķis ir veicināt Latvijas sabiedrības izpratni par kodolenerģijas lomu Latvijas klimata mērķu sasniegšanā un enerģētiskās neatkarības stiprināšanā. Konferencē uzstājās pasaules līmeņa enerģētikas, kodolenerģijas un radiācijas eksperti no Latvijas un ārvalstīm.

19. maijā notika izbraukuma sēde Elektronikas un datorzinātņu institūtā DIH-World “EDI Diena 2022”, kur bija iespēja iepazīties ar DIH-World projektu un jaunākajām EDI tehnoloģijām.

25. maijā notika LZA Fizikas un tehnisko zinātņu nodaļas izbraukuma sēde LU Cietvielu fizikas institūtā. Ar institūtu iepazīstināja LU CFI jaunais direktors *Dr.phys.* Andris Anspoks. Referātu par LZA 2021. gada labāko zinātnisko sasniegumu teorētiskajā zinātnē “Izskaidoša molibdātu un volframātu lokālās atomārās struktūras ietekme uz to termohromiskām un magnētiskām īpašībām” noslēja akadēmiķis Aleksejs Kuzmins, bet referātu par LZA 2021. gada labāko zinātnisko sasniegumu lietišķajā zinātnē “Izstrādāts inovačīvs, izcili ātrdarbīgs termo-elektrisks starojuma sensors (TESS)” – akadēmiķis Mārtiņš Rutkis.

5. oktobrī notika FTZN sēde, kas veltīta jauno LZA locekļu vēlēšanām. Pretendents uz korespondētājoceļa vakanci inženierzinātnē un tehnoloģijas RTU profesors Sandis Spolītis nolasīja referātu “Inovačivas tehnoloģijas ātrdarbīgām šķiedru optiskajām sakaru sistēmām”. Sēdes turpinājumā akadēmiķis Mārcis Auziņš nolasīja referātu par 2022. gada Nobela prēmiju fizikā. Referāts ir nozīmīgs ieguldījums pasaules zinātnes sasniegumu popularizēšanā Latvijā.

22. oktobrī notika otra FTZN sēde, kas bija veltīta jauno LZA locekļu vēlēšanām. Kandidāts uz LZA korespondētājoceļa vakanci fizikā un astronomijā LU Cietvielu fizikas institūta vadošais pētnieks *Dr.phys.* Aivars Vembris nolasīja referātu “Gaismas izstarojošu organisko materiālu pielietojumi”. Pēc tam tiešsaistē trīs pretendenti uz LZA ārzemju locekļu vakancēm – Tartu Universitātes profesors *Dr.habil.phys.* Mihails Briks, Upsalas Universitātes profesors *Dr.phys.* Larss Osterlunds un Oulu Universitātes profesore *Dr.phys.* Marina Tjuņina (*Marina Tyunina*) ziņoja par sasniegumiem un zinātnisko pētījumu rezultātiem.

24. novembrī LZA Rudens pilnsapulcē visi FTZN jauno locekļu kandidāti tika veiksmīgi ievēlēti: RTU profesors Sandis Spolītis un LU Cietvielu fizikas institūta vadošais pētnieks *Dr.phys.* Aivars Vembris par LZA korespondētājoceļiem, bet Tartu Universitātes profesors *Dr.habil.phys.* Mihails Briks, Upsalas Universitātes profesors *Dr.phys.* Larss Osterlunds un Oulu Universitātes profesore *Dr.phys.* Marina Tjuņina (*Marina Tyunina*) par LZA ārzemju locekļiem.

FTZN sadarbība ar akciju sabiedrību “Latvenergo” Enerģētika

9. novembrī notika Latvijas Zinātnu akadēmijas un a/s “Latvenergo” Gada balvas ekspertu komisijas sēde. No LZA FTZN sēdē piedalījās LZA viceprezidents Andris Šternbergs, LZA goda doktors Namejs Zeltiņš, LZA korespondētājoceklis Antans Sauļus Sauhats un FTZN zinātniskā sekretāre Sofja Negrejeva. Tika rūpīgi izvērtēti LZA un a/s “Latvenergo” Gada balvas pretendenti šādās kategorijās: Alfrēda Vītola vārdbalva par izcilu devumu enerģētikā, divas Gada balvas par nozīmīgu devumu enerģētikā un Gada balvas jaunajiem zinātniekim par panākumiem enerģētikā.

15. decembrī Latvijas zinātnieki divdesmit ceturto reizi saņēma Gada balvas enerģētikā, kur pašlaik aktuālākie pētījumi ir saistīti ar ūdeņraža izmantošanu un enerģijas uzkrāšanu. Latvijā šīs jomas pārstāv *Dr.phys.* Jānis Kleperis, Latvijas Universitātes (LU) Cietvielu fizikas institūta (CFI) vadošais pētnieks, kurš saņēma 2022. gada A. Vītola balvu par izcilu devumu Latvijas enerģētikā. Gada balvu par nozīmīgu devumu enerģētikā saņēma LZA korespondētājocekle RTU Vides aizsardzības un siltuma sistēmu institūta profesore un vadošā pētniece, RTU Enerģētikas un elektrotehnikas fakultātes prodekāne zinātniskajā jomā *Dr.sc.ing.* Andra Blumberga. Šis ir viens no galvenajiem nozares notikumiem, kurā zinātnieki var apkopot paveikto un atskaitīties uz aizvadīto gadu.

Latvijas 2022. gada ievērojamāko zinātnes sasniegumu atlase un novērtēšana

Decembrī notika sasniegumu novērtēšana. LZA FTZN ekspertu komisija izvērtēja iesniegtos darbus fizikas, matemātikas, informātikas un tehnisko zinātņu nozarēs. Komisija atzinīgi vērtēja 13 iesniegtos darbus un zinātnieku kolektīva veikumu. Trīs darbi tika izvirzīti LZA zinātnes sasniegumu nominācijai lietišķajās zinātnēs (sk. 33.–34. lpp. maketā). Vēl trīs darbi tika izvirzīti LZA prezidenta Atzinības rakstu piešķiršanai (sk. 37.–38. lpp.).

Nodaļas locekļu zinātniskā darbība 2022. gadā (*SCOPUS* dati)

Praktiski visiem FTZN locekļiem Hirša indekss > 5 , vairāk nekā pusei (87 locekļiem) Hirša indekss > 10 , 57 nodaļas locekļiem Hirša indekss > 15 un četrdesmit diviem (38) (2021. bija 36) nodaļas locekļiem Hirša indekss > 20 : A. Blumberga, M. Auziņš un A. Čate, A. Šternbergs (20), J. Alnis, J. Spīgulis, I. Melngailis, O. Ozoliņš, un M. Tjuņina (21), A. Šutka (23), R. Ferbers (24), J. Engelbrehts, V. Pankratovs un V. Kasjanovs (25); ceturtais daļai (divdesmit astoņiem) nodaļas locekļu Hirša indekss > 30 : D. Erts un R. Moro (30), R. Viters (31), P. Stradiņš un T. Soomere (32), A. Luščiks, J. J. Banis un A. Cēbers (33), J. Vārna un R. Evarstovs (34), J. Purāns, A. Ambainis un M. Kirms (35), J. Melngailis un L. Osterlunds (36), L. Skuja (37), R. Eglītis, (38), A. Kuzmins (39), M. Kukļa, (40), Tills fon Egidijs (41), Ž. Brasārs (41), J. Kotomins un M. Briks (53), A. Šļugers (62), A. Biānkoni (63), N. Kristensens (64) A. Brāzma (66), un P. Janmeijs (101) (*SCOPUS* dati). 51 zinātnieks gada laikā palielinājis savu Hirša indeksu. No tiem 15 par 2 punktiem, 7 par 3 punktiem, 2 par 4 un trīs par 5 punktiem: P. Janmejs, A. Luščiks un E. Ginters.

Nodaļas locekļi publicējuši 515 (2021. g. 377, par 37% vairāk) *SCOPUS* datu bāzē reģistrētus rakstus, no tiem – 195 (2021. g. 144, par 35% vairāk) ar impaktfaktoru (IF) vairāk nekā 5. 2020. gadā bija tikai 52 šādi raksti, t.i., četras reizes mazāk.

195 žurnālu publikācijas ar impaktfaktoru vairāk nekā 5; tajā skaitā 43 ar **IF** starp **5 un 6** (autori: E. Kotomins, D. Erts, R. Eglītis, J. Dehtjars, A. Luščiks, T. Soomere, A. Šļugers, P. Janmejs, A. Sauhats, A. Biānkoni, V. Pankratovs, G. Rēvalde, A. Šarakovskis, J. Banis, U. Rogulis, M. Tjuņina, M. Briks, A. Vembris, A. Šutka, J. Vārna, J. Grabis); 38 ar **IF** starp **6 un 7** (autori: M. Kirms, M. Kukļa, P. Janmejs, A. Cēbers, J. Dehtjars, A. Luščiks, J. Purāns A. Šarakovskis, V. Pankratovs, J. Spīgulis, R. Evarstovs, A. Šļugers, M. Tjuņina, J. Engelbrehts A. Biānkoni, R. Viters, A. Šutka, V. Kasjanovs, M. Briks, E. Kotomins, V. Kašejevs, A. Kuzmins, O. Ozoliņš); 21 ar **IF** starp **7 un 8** (autori: E. Blūms, A. Kuzmins, A. Šarakovskis, A. Biānkoni, P. Janmejs, R. Viters, T. Soomere, R. Eglītis, A. Šutka, J. Engelbrehts, T. Soomere, J. Purāns, A. Vembris, M. Briks); 14 ar **IF** starp **8 un 9** (autori: M. Rutkis, J. Banus, R. Evarstovs, A. Luščiks, O. Ozoliņš, R. Čieģis, O. Ozoliņš, M. Briks); 8 ar **IF** starp **9 un 10** (autori:

O. Ozolinš, T. Soomere, A. Ambainis); 11 ar IF starp **10** un **11** (autori: M. Briks J. Vārna A. Brāzma J. Banis, A. Šarakovskis, A. Kuzmins, J. Dehtjars); 3 ar IF starp **11** un **12** (autori: J. Banis, A. Bianconi, L. Osterlunds); 14 ar IF starp **12** un **13** (autori: A. Vembiris, A. Šutka, A. Viķsna, P. Stradiņš, J. Kotomins, D. Erts, R. Eglītis); 2 ar IF starp **13** un **14** (A. Kuzmins, P. Janmejs); 3 ar IF starp **14** un **15** (autori: L. Osterlunds, P. Janmejs, A. Blumberga); 2 ar IF starp **15** un **16** (autori: L. Osterlunds, A. Šutka); 1 ar IF starp **15** un **16** (M. Kukļa); 1 ar IF starp **17** un **18** (P. Janmejs); 4 ar IF starp **18** un **19** (P. Janmejs, A. Šutka).

22 žurnālu publikācijas ar impaktfaktoru vairāk nekā 20:

- Chen, K., Napolitani, E., De Tullio, M., ... **Stradiņš, P.**, Agarwal, S., Young, D.L.Pulsed Laser Annealed Ga Hyperdoped Poly-Si/SiO_x Passivating Contacts for High-Efficiency Monocrystalline Si Solar Cells. *Energy and Environmental Materials*, 2022, **IF=20**
- Talebi, P., Kistanov, A.A., Rani, E., **Pankratov, V.** ... Huttula, M., Cao, W. Unveiling the role of carbonate in nickel-based plasmonic core@shell hybrid nanostructure for photocatalytic water splitting. *Applied Energy*, 2022, 322, 119461, **IF=20,6**
- Reyna, M.A., Haan, D., Paczkowska, M., .. **Viķsna, J.**, **Brāzma, A.**, van't Veer, L., von Mering, C. Author Correction: Pathway and network analysis of more than 2500 whole cancer genomes (*Nature Communications*, (2020), 11, 1, (729), 10.1038/s41467-020-14367-0). *Nature Communications*, 2022, 13(1), 7566, **IF=24,2**
- Rubanova, Y., Shi, R., Harrigan, C.F., .. **Viķsna, J.**, .van't Veer, L., von Mering, C. Author Correction: Reconstructing evolutionary trajectories of mutation signature activities in cancer using TrackSig (*Nature Communications*, (2020), 11, 1, (731), 10.1038/s41467-020-14352-7). *Nature Communications*, 2022, 13(1), 7567, **IF=24,2**
- Cmero, M., Yuan, K., Ong, C.S., ... **Brāzma, A.**, van't Veer, L., von Mering, C. Author Correction: Inferring structural variant cancer cell fraction (*Nature Communications*, (2020), 11, 1, (730), 10.1038/s41467-020-14351-8). *Nature Communications*, 2022, 13(1), 7568 **IF=24,2**
- Bhandari, V., Li, C.H., Bristow, R.G., .. **Viķsna, J.**, **Brāzma, A.** van't Veer, L., von Mering, C. Author Correction: Divergent mutational processes distinguish hypoxic and normoxic tumours (*Nature Communications*, (2020), 11, 1, (737), 10.1038/s41467-019-14052-x) *Nature Communications*, 2022, 13(1), 7569, **IF=24,2**
- Paczkowska, M., Barenboim, J., Sintupisut, N., ... **Brāzma, A.** van't Veer, L., von Mering, C. Author Correction: Integrative pathway enrichment analysis of multivariate omics data (*Nature Communications*, (2020), 11, 1, (735), 10.1038/s41467-019-13983-9). *Nature Communications*, 2022, 13(1), 7570 **IF=24,2**

- Shuai, S., Abascal, F., Amin, S.B., ... **Brāzma, A.**...van't Veer, L., von Mering, C. Author Correction: Combined burden and functional impact tests for cancer driver discovery using DriverPower (*Nature Communications*, (2020), 11, 1, (734), 10.1038/s41467-019-13929-1). *Nature Communications*, 2022, 13(1), 7571 IF=24,2
- Zhang, Y., Chen, F., Fonseca, N.A., ... **Brāzma, A.** van't Veer, L., von Mering, C. Author Correction: High-coverage whole-genome analysis of 1220 cancers reveals hundreds of genes deregulated by rearrangement-mediated cis-regulatory alterations (*Nature Communications*, (2020), 11, 1, (736), 10.1038/s41467-019-13885-w). *Nature Communications*, 2022, 13(1), 7572 **IF=24,2**
- Jiao, W., Atwal, G., Polak, P., ... **Brāzma, A.**...van't Veer, L., von Mering, C. Author Correction: A deep learning system accurately classifies primary and metastatic cancers using passenger mutation patterns (*Nature Communications*, (2020), 11, 1, (728), 10.1038/s41467-019-13825-8). *Nature Communications*, 2022, 13(1), 7573 **IF=24,2**
- Sieverling, L., Hong, C., Koser, S.D., ... **Brāzma, A.** , van't Veer, L., von Mering, C. Author Correction: Genomic footprints of activated telomere maintenance mechanisms in cancer (*Nature Communications*, (2020), 11, 1, (733), 10.1038/s41467-019-13824-9). *Nature Communications*, 2022, 13(1), 7574 **IF=24,2**
- Garg, M., Couturier, D.-L., Nsengimana, J., ... **Brāzma, A.**, Rabbie, R. Author Correction: Tumour gene expression signature in primary melanoma predicts long-term outcomes (*Nature Communications*, (2021), 12, 1, (1137), 10.1038/s41467-021-21207-2). *Nature Communications*, 2022, 13(1), 2841 **IF=24,2**
- Jia, S., Lo, M.-C., Zhang, L., ... **Ozoliņš O.**...Hu, H., Oxenløwe, L.K. Integrated dual-laser photonic chip for high-purity carrier generation enabling ultrafast terahertz wireless communications. *Nature Communications*, 2022, 13(1), 1388 **IF=24,2**
- Salvato, M., Crescenzi, M.D., Scagliotti, M., **Erts, D.**, Bauch, T., Lombardi, F. Nanometric Moiré Stripes on the Surface of Bi₂Se₃Topological Insulator. *ACS Nano*, 2022, 16(9), pp. 13860–13868, **IF=25,5**
- Verners, O., Lapčinskis, L., Germane, L., ...Sherrell, P.C., **Šutka, A.** Smooth polymers charge negatively: Controlling contact electrification polarity in polymers. *Nano Energy*, 2022, 104, 107914 **IF=28,8**
- Sohn, C., Kim, H., Han, J., ...**Šutka, A.**, Jeong, C.K. Generating electricity from molecular bonding-correlated piezoresponse of biodegradable silk nanofibers. *Nano Energy*, 2022, 103, 107844 **IF=28,8**
- Kim, S., Montero, J., Choi, Y.J., ...Song, P.K., **Österlund, L.** Embedded nanopattern for selectively suppressed thermal conductivity and enhanced transparency in a transparent conducting oxide film. *Nano Energy*, 2022, 103, 107757 **IF=28,8**

- Moreno, P., Fexova, S., George, N., ...**Brazma, A.**, Papatheodorou, I. Expression Atlas update: Gene and protein expression in multiple species. *Nucleic Acids Research*, 2022, 50(D1), pp. D129–D140 **IF=32**
- Perez-Riverol, Y., Bai, J., Bandla, C., ...**Brāzma, A.**, Vizcaíno, J.A. The PRIDE database resources in 2022: A hub for mass spectrometry-based proteomics evidences. *Nucleic Acids Research*, 2022, 50(D1), pp. D543–D552 **IF=32**
- Tai, Y.-Y., Wu, J.C.S., Yu, W.-Y., Kržmanc, M.M., **Kotomin, E.** Photocatalytic water splitting of improved strontium titanate for simultaneous separation of H₂ in a twin photoreactor. *Applied Catalysis B: Environmental*, 2023, 324, 122183, **IF=37,4**
- **Kashcheyevs, V.** Single-electron turnstile stirring quantized heat flow. *Nature Nanotechnology*, 2022, 17(3), pp. 225–22, **IF=53,6**
- Vanags, M., Kulikovskis, G., Kostjukovs, J., ...Bikse, L., **Šutka, A.** Membraneless amphoteric decoupled water electrolysis using WO₃ and Ni(OH)₂ auxiliary electrodes. *Energy and Environmental Science*, 2022, **IF=54,9**

Aizstāvētie 17 promocijas darbi

- **Linards Lapčinskis.** Triboelektriskais efekts polimēru sistēmās: virsmas lādiņa veidošanās un enerģijas savākšana. Vadītāji: *Dr.sc.ing.* A. Šutka, *Dr.habil.phys.* M. Knite.
- **Inga Pudža.** Lokālās struktūras ietekme uz vara molibdāta un tā cieto šķidumu termohromajām īpašībām. Vadītājs: *Dr.phys.* A. Kuzmins.
- **Sandra Guzlēna.** Plaisu novēršana keramikas un cementa bāzes materiālos. Vadītāji: *Dr.sc.ing.* G. Šakale, *Dr.habil.phys.* M. Knite, *Dr.sc.ing.* S. Čertoks.
- **Jaroslavs Zaremba.** Vilces elektropiedziņas ar sinhrono reluktances dzinēju izpēte un izstrāde. Vadītājs: *Dr.habil.sc.ing.* L. Ribickis.
- **Līga Kurevska.** Regulējuma izveide pieprasījumreakcijas pakalpojumu integrācijai Baltijas elektroenerģijas tirgos. Vadītāji: *Dr.habil.sc.ing.* A. S. Sauhats, *Dr.sc.ing.* G. Junghāns.
- **Toms Salgavs.** Spektrāli efektīvu hibrīdu optisko sakaru sistēmu izveide un novērtējums. Vadītāji: *Dr.sc.ing.* S. Spolītis, *Dr.sc.ing.* O. Ozoliņš.
- **Maksims Sneiders.** Acetona tvaiku koncentrācijas noteikšanas metode, izmantojot p-n pārejas optisko stimulāciju. Vadītājs: *Dr.habil.phys.* J. Dehtjars.
- **Dmitrijs Boreiko.** Ražošanas uzņēmumu energoefektivitātes paaugstināšanas metodes un algoritmi. Vadītāji: *Dr.habil.sc.ing.* A. S. Sauhats, *Dr.sc.ing.* J. Kozadajevs.
- **Margarita Baitimirova.** Grafēnu saturošo slāņainu nonostruktūru veidošana un to īpašību pētījumi. Vadītājs: *Dr.chem.* D. Erts.

- **Oskars Bormanis.** Uzticamības paaugstināšanas metožu izstrāde automatizētām robotu ražotnēm. Vadītājs: *Dr.habil.sc.ing.* L. Ribickis.
- **Jūlija Perveņecka.** Amorfu plānu kārtīju veidojošu organisko savienojumu optisko īpašību un pastiprinātās spontānās emisijas izpēte iespējamiem pielietojumiem organiskos cietvielu lāzeros. Vadītājs: *Dr.phys.* A. Vembris.
- **Ainārs Ozols.** Paplašinātās realitātes displejos izmantojama multifokālā šķidro kristālu difuzora materiālu, dizaina un ražošanas tehnoloģijas optimizācija. Vadītājs: *Dr.phys.* M. Rutkis.
- **Abdelgader Zabern.** Spontāni magnetizētu mikrostīgu dinamika ārējā magnētiskajā laukā: Eksperimentālā izpēte. Vadītāji: *Dr.habil.phys.* A. Cēbers, *Dr.phys.* G. Kitenbergš
- **Aigars Langins.** Magnētisko šķidrumu brīvo virsmu dinamikas simulācijas trijās dimensijās ar robežintegrlvienādojumiem". Vadītājs: *Dr.habil.phys.* A. Cēbers.
- **Linda Alksne.** Video lekcijas kā koda analīze kombinētajā apmācību modeļā. Vadītājs: *Dr.habil.phys.* A. Ozols.
- **Raivis Eglītis.** Uz ultra mazām titāna dioksīda nanodaļīņām balstīti fotochromie materiāli. Vadītājs: *Dr.sc.ing.* A. Šutka
- **Inna Samuilika.** Matemātiskais modelis tīklu klasei lietojumos. Vadītājs: *Dr.habil.math.* F. Sadirbajevs.

Nodaļas priekšsēdētājs *Andrejs Siliņš*
Zinātniskā sekretāre *Sofja Negrejeva*

ĶĪMIJAS, BIOLOGIJAS UN MEDICĪNAS ZINĀTNU NODAĻA

Akadēmijas laukumā 1, Rīga, LV 1050

Tel.: 67220725. Fakss: 67821153

E pasts: chem@lza.lv

Nodaļas padome

Nodaļas priekšsēdētājs Pēteris TRAPENCIERIS

Nodaļas priekšsēdētāja vietnieki

Sandra LEJNIECE, Kaspars TĀRS, Kristaps JAUDZEMS

Zinātniskā sekretāre Daina DAIJA

Padomes locekļi

Arvīds BARŠEVSKIS, Maija DAMBROVA, Tālis JUHNA, Māris KĻAVIŅŠ,
Aivars LEJNIEKS, Ruta MUCENIECE, Indriķis MUIŽNIEKS,
Modra MUROVSKA, Māris TURKS

Nodaļas locekļu sadalījums pa specialitātēm

bioloģija

Arvīds Barševskis, īst. loc.
Jekaterina Ērenpreisa, īst. loc.
Elmārs Grēns, īst. loc.
Jānis Kloviņš, īst. loc.
Aija Linē, īst. loc.
Indriķis Muižnieks, īst. loc.
Īzaks Rašals, īst. loc.
Aleksandrs Rapoports, īst. loc.
Nils Rostoks, īst. loc.
Nikolajs Sjakste, īst. loc.
Kaspars Tārs, īst. loc.
Andris Zeltiņš, īst. loc.
Dāvids Fridmanis, kor. loc.
Uldis Kalnenieks, kor. loc.
Tatjana Kozlovska, kor. loc.
Imants Liepa, kor. loc.
Viesturs Melecis, kor. loc.
Dace Pjanova, kor. loc.
Una Riekstiņa, kor. loc.

Maija Rukliša, kor. loc.

Gunta Spriņģe, kor. loc.

Henriks Zenkevičs, kor. loc.

Alesandro Džuliāni, ārz. loc.

Māris Hartmanis, ārz. loc.

Vitauts Kalniņš, ārz. loc.

Rihards Villemss, ārz. loc.

Kurts Vītrihs, ārz. loc.

biotehnoloģija

Andrejs Daugulis, ārz. loc.

ekoloģija, videszinātnes

Pēteris Cimdiņš, īst. loc.

Tālis Juhna, īst. loc.

Māris Kļaviņš, īst. loc.

Aija Melluma, kor. loc.

farmācija

Maija Dambrova, īst. loc.

Edgars Liepiņš, īst. loc.

Līga Zvejniece, īst. loc.
Dace Bandere, kor. loc.
Reinis Vilšķersts, kor. loc.

ģeogrāfija

Zaiga Krišjāne, īst. loc.
Guntis Eberhards, kor. loc.
Olģerts Nikodemus, kor. loc.
Normunds Stivriņš, kor. loc.
Edmunds Bunkšē, ārz. loc.

geoloģija

Ervīns Lukševičs, kor. loc.
Vitālijs Zelčs, kor. loc.

kimija

Pāvels Arsenjans, īst. loc.
Gunārs Duburs, īst. loc.
Kristaps Jaudzems, īst. loc.
Aigars Jirgensons, īst. loc.
Mārtiņš Kalniņš, īst. loc.
Ivars Kalviņš, īst. loc.
Valdis Kokars, īst. loc.
Ēriks Kupče, īst. loc.
Edgars Sūna, īst. loc.
Pēteris Trapencieris, īst. loc.
Māris Turks, īst. loc.
Raimonds Valters, īst. loc.
Nikolajs Vederņikovs, īst. loc.
Grigorījs Veinbergs, īst. loc.
Edgars Ābele, kor. loc.
Sergejs Beļakovs, kor. loc.
Māra Jure, kor. loc.
Valerjans Kauss, kor. loc.
Aivars Krauze, kor. loc.
Aiva Plotniece, kor. loc.

Osvalds Pugovičs, kor. loc.
Kristīne Šalma-Ancāne, kor. loc.
Raivis Žalubovskis, kor. loc.
Olafs Daugulis, ārz. loc.
Vladimirs Gevorgjans, ārz. loc.
Benedikts Juodka, ārz. loc.
Gotfrīds Ottings, ārz. loc.
Ēriks Rozners, ārz. loc.
Valdemars Razums, ārz. loc.
Andrejs Sibirnijs, ārz. loc.
Regīna Žuka, ārz. loc.

lauksaimniecības zinātnes

Edīte Birģele, kor. loc.

materiālzinātne

Bruno Andersons, īst. loc.
Jānis Grabis, īst. loc.
Dagnija Loča, īst. loc.
Jānis Ločs, īst. loc.
Jānis Grāvītis, kor. loc.
Remo Merijs-Meri, kor. loc.
Elza Reihmane, ārz. loc.

medicīna

Andrejs Ērglis, īst. loc.
Dace Gardovska, īst. loc.
Jānis Gardovskis, īst. loc.
Vija Kluša, īst. loc.
Dainis Krieviņš, īst. loc.
Mārcis Leja, īst. loc.
Sandra Lejniece, īst. loc.
Aivars Lejnieks, īst. loc.
Ruta Muceniece, īst. loc.
Modra Murovska, īst. loc.
Aigars Pētersons, īst. loc.

Māra Pilmane, īst. loc.	Andrejs Skaģers, kor. loc.
Valdis Pīrāgs, īst. loc.	Uldis Vikmanis, kor. loc.
Rafails Rozentāls, īst. loc.	Dace Zavadskā, kor. loc.
Pēteris Stradiņš, īst.loc.	Kristaps Juris Keggi, goda loc.
Ludmila Vīksna, īst. loc.	Rimants Beneti, ārz.loc.
Ilze Akota, kor. loc.	Haralds cur Hauzens, ārz.loc.
Igors Aksiks, kor. loc.	Meinhards Klasens, ārz. loc.
Oskars Kalējs, kor. loc.	Felikss Ungers, ārz. loc.
Ilze Konrāde, kor. loc.	Jarls Vikbergs, ārz. loc.
Guna Laganovska, kor. loc.	Bertrams Zariņš, ārz. loc.
Gustavs Latkovskis, kor. loc.	Kristaps Zariņš, ārz. loc.
Alfrēds Miltiņš, kor. loc.	
Elmārs Rancāns, kor. loc.	mežzinātnes
Ingrīda Rumba-Rozenfelde, kor. loc.	Pēteris Zālītis, kor. loc.

Ķīmijas, bioloģijas un medicīnas zinātnu nodaļas darbība

Ķīmijas, bioloģijas un medicīnas zinātnu nodaļa (ĶBMZN) apvieno 120 LZA locekļus, t. sk. 53 īstenos locekļus, 1 goda locekli, 23 ārzemju locekļus un 43 korespondētālocekļus. Ar nodaļas darbu saistīti 26 LZA goda doktori.

2022. gadā notika 9 ĶBMZN sēdes, no tām – 7 *Zoom* platformā, 1 hibrīdformātā, 1 – izbraukumsēde. LZA mājaslapas ĶBMZN sadaļā ievietoti visu sēžu video ieraksti.

27. janvāra sēde notika *Zoom* platformā par tēmu “Bioloģiski aktīvas vielas augos: no latviešu tautas ticējumiem līdz pielietojumiem mūsdienās”. LZA akadēmiķis Pēteris Trapencieris ievadvārdos atgādināja farmācijas doktores Vijas Eniņas kādreiz sacīto: “Ja Jūs domājat, ka augi, kas evolūcijas gaitā izstrādājuši vielas savai aizsardzībai, tās paredzējuši mums – cilvēkiem, tad Jūs rūgti maldāties. Tomēr šīs augu aktīvās vielas mēs varam izmantot savas veselības uzlabošanai.” LZA akadēmiķe Maija Dambrova ievadā pastāstīja, kā šīs tēmas ideja radās bibliotēkā, kur zinātnieki starp zinātniskajām grāmatām atrada arī izdevumus ar tautas ticējumiem par augiem. Latvijā daudz zinātnieku interesējas par augu aktīvajām vielām – kā tās atrast, izpētīt un izmantot un kā augus izaudzēt, sadarbojoties zinātniekiem, uzņēmējiem un citiem ieinteresētiem cilvēkiem.

Dr.pharm. Inga Sīle savā prezentācijā vēstīja par 19. –20. gadsimta tautas ticējumiem (40 000) un kā ārstniecisko augu pierakstu informatīvā analīze zinātniekus aizveda līdz pētījumiem un šo zināšanu praktiskajam pielietojumam humānajā medicīnā mūsdienās. Veiktais etnobotāniskās ekspedīcijas uz Latgali un kopumā izpētītas 211 dažadas augu ģintis, kuras ticējumos minētas vairāk nekā 20 reižu. Visplašāk izmantotie augi veselības uzturēšanā un ārstniecībā minēti: kumelītes, bērzs, ieva, strutene, efeju sētložņa un pelašķis. Šiem augiem izpētīja fitokīmiskās īpašības, bioloģiskās aktivitātes un noteica attiecīgās aktīvās vielas, lai izveidotu inovatīvas tehnoloģijas deviņu savvaļas pavasara ārstniecības un aromātisko augu kultivēšanai bioloģiskajos audzēšanas apstākļos un lai tos potenciāli varētu izmantot medicīnā, kosmētikā un pārtikā. Kīmiskā sastāva analīze atklāja atšķirības savvaļas un kultivēto augu ekstraktos atkarībā no ievākšanas vietas, augu augšanas apstākļiem un novākšanas laika. Latvijas agroklimatiskajos apstākļos augsts komerciālās augu audzēšanas potenciāls ir lielajai strutenei un efeju sētložņai. Zinātniskā darba projektā “*Pelargonij*” tika izpētīta pelargonijas (tā saucamās ausu puķes) sakņu ekstrakta aktivitāte un tās pielietošana zobu periodonītā pretiekaisuma efektu ārstēšanai. Galvenais pētījumu secinājums – cieniet veco un meklējiet jauno!

Gundars Skudriņš, SIA “*Field and Forest*” uzņēmējs, Vides risinājumu institūta dibinātājs, prezentācijā pastāstīja par augu produktu industrijas vēsturi. Viņš savos zemes īpašumos 2008. gadā vispirms sāka audzēt graudaugus, bet jau 2009. gadā saprata, ka vislabāk būtu audzēt savvaļas ārstniecības augus. Izmēģinājumus G. Skudriņš sāka ar kumelītēm. Izrādījās, ka kumelītes ir loti dažādas, darbu uzsāka vairākas rūpničas – Nr. 1 (2011. g.), Nr. 2. (2013. g.) un Nr. 3 (2021. g.). 2017. gadā tika izveidota analītiskās kīmijas laboratorija un sertificēts bioloģiskās lauksaimniecības uzņēmums SIA “*Field and Forest*”. 2022. gadā “*Field and Forest*” ārstniecības augus audzēja jau 406 ha platībā, iegūstot dažādas drogas un ekstraktus farmācijai, pārtikai, kosmētikai, no kuriem 90% bija paredzēti eksportam. Pašlaik kumelītes tiek audzētas 100 ha platībā, iegūstot pat kumelīšu medu.

LZA korespondētājoceklis Osvalds Pugovičs savā prezentācijā klātesošos iepazīstināja ar masspektrometrijas metodēm fitokomponentu identifikācijai, lai noteiktu augu ekstraktos dabas vielu molekulārās formulas un to iztopus, identifikācijai izmantojot attiecīgās standartvielas. Autors ar saviem atzinumiem pētniecības darbā rekomendēja dažādu metožu izmantošanu un regulāru datu pārvērtēšanu, iegūto rezultātu salīdzināšanu ar citu zinātnu sniegtajiem rezultātiem un datiem zinātniskajās publikācijās.

Dr.chem. Agnese Brangule prezentācijā analizēja ārstniecības augu identificēšanā izmantotās dažādās analītiskās metodes un daudzfaktoru analīzi, lai noteiktu ārstniecisko augu kīmisko sastāvu. Autore raksturoja ārzemju auga hibiska hromatogrāfijas spektrus. Jau 2022. gadā, nosakot 72 dažādu bioloģisko fragmentu raksturīgos infrasarkanos spektrus, atšifrēja IS analīzes signālus, mēģinot atpazīt attiecīgos augus un veidot augu oriģinālos datus. Katram augam iegūtas daudzkomponentu analīzes ar rentgena

fluorescences metodi. Rezultāti parādīja, ka ir svarīgi izpētīt arī katra auga augšanas vietas augsnes sastāvu.

Dr.pharm. Līga Kunrāde prezentācijā pastāstīja par vērtīgu dabas materiālu – melleņu ģints *Vaccinium* ogu izspiedu ekstraktu pētījumiem, to ķīmisko sastāvu, īpaši par tajos esošajiem polifenoliem. Viņa *in vitro* testos izpētījusi farmakoloģiskos efektus – antioksi daītīvās, hipoglikēmiskās, hepatoprotektīvās un pretiekaisuma īpašības. Iegūtie eksperimentālie rezultāti parādīja, ka *Vaccinium* ogu ekstraktus var izmantot kosmētikā vai kā uztura bagātinātājus, vai arī lietot dažādu zāļu tālākai izstrādei. Nepieciešami vēl turpmākie zinātniskie pētījumi *in vivo*. Šos pētījumus atbalstīja Eiropas Reģionālās attīstības fonds, lai attīstītu *Vaccinium* ogu pārstrādes “zaļās” tehnoloģijas un iegūtu jaunus farmakoloģiskus produktus biofarmācijai.

24. marta sēdes tēma “LZA 2021. gada sasniegumi zinātnē – KBMZN laureātu prezentācijas”. Sēdi atklāja LZA akadēmikis Pēteris Trapencieris, piesakot nodaļas aizsākto zinātnisko darbu sēriju un informējot kolēgus par 2021. gada nozīmīgākajiem zinātnes sasniegumiem, kas LZA konkursā saņēmuši ekspertu visaugstākos novērtējumus.

LZA prezidenta Atzinības rakstu ieguva pētījums “Latvijai jauna DNS saturošo baktēriju vīrusu izolēšanas un padziļinātās izpētes virziena attīstība”, ko prezentēja *Mg.biol.* Nikita Zrelovs. Ievadā autors klausītājus iepazīstināja ar bakteriofāgu atklāšanas vēsturi, ekoloģiju un daudzveidību, kā arī ar to praktiskās pielietošanas iespējām. Viņš salīdzināja bakteriofāgu iespējamos dzīves ciklus un sniedza ieskatu par bakteriofāgu skaitu dažādās vidēs. Turpinājumā klausītāji tika iepazīstināti ar BMC dsDNS saturošo bakteriofāgu kolekciju, kas joprojām tiek regulāri papildināta ar jaunatklātiem fāgu izolātēm. Atsaucoties uz vienu no rakstiem, autors norādīja, ka pasaulei līdz šim kultivētie un sekvencētie bakteriofāgi inficējuši diezgan ierobežotu saimniekbaktēriju ģinšu skaitu un daudzām baktērijām līdz šim nebija zināms neviens to inficējošais vīruss. Tas savulaik pamatoja Antarktiskās augsnes pētījumus. Latvijas pirmās Antarktiskās ekspedīcijas laikā *Dr.geol.* Kristaps Lamsters, *Dr.geol.* Jānis Karušs un *Dr.geol.* Māris Krievāns ievāca pirmos paraugus, no kuriem izdevās izolēt baktērijas, kuru ģintīm (*Sporosarcina* sp. un *Psychrobacillus* sp.) līdz šim nebija zināms neviens tās inficējošais vīruss. Pirmos šādus vīrusus (*Sporosarcina* fāgs Lietuvēns un *Psychrobacillus* fāgi Pērkons un Spoks) izolēja un genomiski raksturoja BMC laboratorijā, izdalot no kukaiņu zarnu trakta mikrofloras projektā “No kukaiņu zarnu trakta mikrofloras izolētu DNS bakteriofāgu raksturošana”. Gada laikā genomiski raksturoti 10 jauniegūtie fāgi, no kuriem 9 reprezentēja potenciāli jaunas fāgu sugas, bet 7 no tiem pat potenciāli jaunas fāgu ģintis. Pētīti no kukaiņiem izdalītie *Pantoea agglomerans* inficējošie DNS bakteriofāgi – “Trīs sivēntiņi” – Nifs111, Nufs112 un Nafs113. Autors ieskicēja arī tālāko dsDNS fāgu pētniecības virzienu attīstību Latvijā BMC – āboli un bumbieru slimības, zivju un bišu slimības.

Dr.sc.ing. Sergejs Gaidukovs prezentācijā ziņoja par Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) MZLĶF Polimērmateriālu institūta Kompleksa polimēru sistēmu un mīkstvielu laboratorijas (komandā 17 darbinieki) pētījumiem “Bioloģiskās izceļsmes bioplastmasu adaptēšana un cirkulārās ekonomikas aspektu integrēšana Latvijas tautsaimniecībā”. Pētījumu koncepcija: “koks, kuru varētu uzbūvēt no jauna”. Pētījumi bija saistīti ar koksnī imitējošo un advancēto materiālu izpēti, lietojot tādas dabas izejvielas kā nanocelulozi, lignīnu, hemicelulozi, dabus eļļas (rapšu un linu eļļas) un biosadalošos biopolimērus – celulozes atkritumus: tetrapakas, papīru, kartonu, slīpēšanas putekļus. Biopolimēru ķīmiskās struktūras modifīcēšana un struktūras regulēšana nodrošināja papildu funkcionalitāti izstrādātajiem biopolimēru materiāliem: augstu stiprību, termisko stabilitāti, siltuma izolāciju, biodegradāciju un citas īpašības. Pagatavotie biopolimēri veidotī kā putas, aerogēli, pārklājumi, kompozītmateriāli un tintes 3D drukai. Autors vēstīja, ka nanocelulozes saturošo modifīcēto rapšu eļļu pielietoja kā foto jutīgo tinte stereolitogrāfijas drukāšanai (SLA). Polibutilēna sukcinātu materiāli, kas pildīti ar modifīcēto kaņepju un tetrapaku atkritumu reciklēto celulozi, ir ar labām ekspluatācijas īpašībām un regulējamu biodegradāciju. Šādu kompozītu ilgizturību atkarīga no kompozītmateriāla pagatavošanas metodes un iegūtajām struktūrām. Savukārt lignocelulozes putas, pagatavotas no kaņepju atkritumiem, parādīja labus stiprības un siltuma vadāmības parametrus, kurus iespējams regulēt ar robežvirsmas funkcionalizēšanu, precīzi piemeklējot biopolimēru sastāvu.

LZA akadēmiķis Tālis Juhna prezentācijā “Drošu tehnoloģiju integrācija aizsardzībai pret Covid-19 veselības aprūpes un augsta riska zonās” iepazīstināja ar 80 zinātnieku sadarbību pusgada pētījumos 7 dažādās nozarēs. Veselības aprūpes nozare ir būtisks resurss un atbalsts katrai valstij dažādās krīzes situācijās, tostarp globālās Covid-19 pandēmijas laikā. Starpdisciplinārā pētījuma ietvaros izstrādāti un demonstrēti jauni tehnoloģiskie risinājumi inficēšanās riska samazināšanai slimnīcās un citās augsta riska zonās. Pētījumu rezultātā izstrādāti 7 jauni prototipi: gaisa dezinfekcijas iekārta, dezinfekcijas vārti, virsmu attīrošs robots ar iespēju atpazīt konkrētus objektus, roku dezinfekcijas kontroles iekārta, antivīrāls caurspīdīgs pārklājums, dabā pašdegradējošs masku filtra materiāls un dezinficējošs šķidrums ar ilgstošu antivīrālu iedarbību. Tika izveidotas aizsargapgārba ražošanas vadlīnijas un sagatavotas vairākas starptautiskas zinātniskās publikācijas. Visas tehnoloģijas mērogojamas līdz attiecīgā produkta izgatavošanai īsā laikā, un to ieviešana slimnīcās, skolās, transportā var samazināt inficēšanās riskus Covid-19 laikā, kā arī ikdienā.

8. aprīlī RTU MZLĶF Lietišķās ķīmijas institūts tiesīsaistē rīkoja LZA akadēmiķa habilitētā ķīmijas doktora Ojāra Neilanda (1932–2003) piemiņas pasākumu profesora 90. dzimšanas dienas atcerēi. To vadīja LZA akadēmiķis Valdis Kokars. Ievadvārdos viņš pieminēja O. Neilanda sarakstīto mācību grāmatu organiskajā ķīmijā latviešu valodā. Izskanēja profesora Neilanda sacītais: “Ķīmiķim izgudrotājam ir vajadzīga

laba fantāzija un liela vispārināšanas spēja. Viņš nedrīkst būt iesūnojis dogmatiķis, bet gan meklētājs – fanātiķis”.

Asociētais profesors Kaspars Traskovskis nolasīja lekciju “1,3 -indāndions aktuāls joprojām 21. gadsimtā”, uzsverot 1,3 -indāndiona būvbloku nozīmi profesoru Gustava Vanaga un Ojāra Neilanda radošajā darbā. Prezentācijā liela uzmanība tika veltīta arī indalēna tetraonam, kuru publicēja Neilanda skolnieks Vladimirs Hodorkovskis. No polārājiem atvasinājumiem ievērojama nozīme ir indāndiona -1,3 piridīna betaīnam, kas paver plašas iespējas dipolu molekulai cietajā fāzē.

Doktorants Armands Rudušs prezentēja darbu “Lineāru N -heterociklisko karbēnu d¹⁰ metālu karbazolīdu kompleksu sintēze un pielietojums organiskajās gaismu emitējošās diodēs”. Luminiscējošie karbēni, kurus iegūst ar *Grubbs* katalizatoru palīdzību, dod iespēju iegūt vielas ar termiski aktivētu aizkavēto fluorescenci (*TADF*). Tās varēs izmantot 3. paaudzes OLED lampās un vairs nevajadzēs lietot metālu kompleksus. Šīs karbēnu sintēzes ir garajiem ziemas vakariem ļoti piemērotas – “viss spīd”.

LZA akadēmiķis Mārtiņš Rutkis nolasīja lekciju “Ojārs Neilands kā viens no organisko materiālu fizikas stūrakmeņiem Latvijā”. Prezentācijā M. Rutkis parādīja, kā Latvijā sākās organisko materiālu fotonika, pie kuras šūpuļa stāvēja profesors Neilands, kurš bija M. Rutka disertācijas oponentis 1990. gadā. Skaidri izvēlējās LZA goda doktora Jāzepa Eidusa, LZA akadēmiķu Edgara Siliņa un Ojāra Neilanda loma šajā procesā. Lektors daudz laika veltīja organiskajiem pusvadītājiem un skaidrojumam par nelineārajiem materiāliem, starp kuriem ir arī indāndiona piridīnija betaīns.

Sirsnīgajā diskusijā LZA akadēmiķis Elmārs Grēns raksturoja Ojāru Neilandu kā ļoti organizētu un lielisku cilvēku un kā savu skolotāju fizikālo metožu lietošanā. Profesore Māra Plotniece atcerējās profesora Ojāra Neilanda spēcīgo rokasspiedienu, jautājot: “Labdien, kas jauns?”. Tā viņš sāka katru darba dienu.

21. aprīla sēdes tēma “LZA 2021. gada sasniegumi zinātnē – ĶBMZN laureātu prezentācijas”.

LZA akadēmiķis Kristaps Jaudzems prezentēja darbu “Izstrādāta metode antigēna struktūras pārbaudei uz vīrusveidīgo daļiņu virsmas vakcīnu formulācijās”. OSI un BMC pētnieki sadarbībā ar Eksas –Marseļas universitāti un Lionas universitāti Francijā izstrādājuši jaunu metodi antigēna molekulai novērošanai un struktūras raksturošanai uz vīrusveidīgo daļiņu virsmas. Lionas Kodolmagnētiskās rezonances centrs ir labākais Eiropā, un Marseļā ir labākie eksperti stabilo radikāļu pētniecībā, kas ļoti sekmēja dinamiskās kodolu polarizācijas izmantošanu antigēnu pētījumos. Izstrādātā metode veicinās vakcīnu dizaina attīstību un jaunu ražošanas metožu izveidi.

Dr.chem. Igors Sokolovs (OSI; projekta vadītājs LZA akadēmiķis Edgars Sūna) prezentēja darbu “Elektrosintēzes metode atrisina zinātnisku problēmu un paver ceļu augstvērtīgu vielu iegūšanai”. Viņš iepazīstināja ar jaunām elektrosintēzes metodēm,

kurās dažkārt dēvē par nākotnes ķīmiju – salīdzinot ar klasiskajiem organisko vielu iegūšanas paņēmieniem, elektrosintēžu metodēs kādu no ķīmiskajiem reaģentiem aizstāj elektriskā strāva. Darbā tika izmantoti hipervalentie halogenu savienojumi. Tie saistībā ar maigajiem elektroķīmijas apstākļiem dod iespēju iegūt savienojumus, kurus nevar iegūt ar klasisko organisko sintēzi.

LZA akadēmiķe Ludmila Viķsna prezentēja VPP ietvaros sagatavoto darbu “Pētījumā izstrādātas rekomendācijas medicīnas praktikiem, veselības politikas veidotājiem un ārstniecības un aprūpes darbiniekiem par Covid-19 infekcijas klīniskām, biokīmiskām, imūnģenētiskām paradigmām”. Autore saskaņā ar saviem pētījumiem apkopojuusi rekomendācijas SARS-CoV-2 infekcijas un Covid-19 epidemioloģijas diagnostikā, iepazīstinot ar klīniskajām norisēm un iespējamām komplikācijām. Pētījumā veikti reanimācijas nodaļu pacientu stacionārie novērojumi. Vairāk nekā 90% gadījumu nopietni nieru un plaušu bojājumi bija cēlonis 89 pacientu nāvei. Plaušu audi atgādināja noslīkušu cilvēku plaušu audus. Pārsteidzoši atklājās vīrusa esamība žultsceļos, bija novērojamas taukainas izmaiņas aknu šūnās. Iegūtās zināšanas un atskaitē sniegtās rekomendācijas ir paredzētas visu specialitāšu ārstiem un vecāko kursu medicīnas studentiem, veselības politikas veidotājiem, aprūpes organizatoriem un plašam ārstniecības personu lokam.

19. maija sēdes tēma “Imunizācijas aktualitāte un sasniegumi sabiedrības veselībā Latvijā un pasaule”. Ievadā LZA akadēmiķe Dace Gardovska iepazīstināja ar aktuālo imunizācijas nozīmi gan topošajām māmiņām, gan bērniem, gan pieaugušajiem.

Doc. Liene Čupāne (RSU Pediatrijas katedra, Bērnu klīniskā universitātes slimnīca) informēja par vakcinācijas rezultātā sasniegto infekcijas slimību kontroli. Autore prezentācijā skaidroja, ka vakcinācija jeb aizsargpotēšana ir vakcīnas ievadišana organismā, lai veicinātu individuālu imunitātes attīstīšanu pret attiecīgo patogēnu un samazinātu iespēju ar to saslimt. Tika uzsvērtas globālās vakcinācijas problēmas un uzdevumi: jāapanāk poliomielītīta vakcīnas lietošana visās Āfrikas un Āzijas (Afganistāna, Pakistāna) valstīs; jānodrošina vakcinācija pret masalām, jo tās ir biežākais nāves cēlonis bērniem; jāapanāk vakcinācija pret stinguma krampjiem, jo slimība bez tās nav ārstējama. Latvijā viszemākā vakcinācija (82.6%) ir pret difteriju, tāpēc potēšanas līmenis jāpaaugstina.

Profesore Dace Rezeberga (RSU Dzemdniecības un ginekoloģijas katedras vadītāja) ziņoja par grūtnieču vakcināciju, kas ir svarīga un mērķtiecīga aktīvu antivielu nodrošināšanā. Pēc vakcīnas saņemšanas antivielas veidojas grūtnieces organismā un primāri pasargā pašu grūtnieci. Ar šo antivielu transportu caur placentu tiek pasargāts arī auglis un jaundzimušais zīdainis vismaz pusgadu līdz brīdim, kad pats būs izveidojis pietiekamu aizsardzības līmeni.

Profesore Indra Zeltiņa (RSU, Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca, Gastroenteroloģijas nodaļas vadītāja) prezentēja pētījumus par pieaugušo vakcināciju

visas dzīves garumā. Autore konsultēja pieaugušos infekciju slimību un vakcinācijas jautājumos. I. Zeltiņa ir specializējusies aknu slimību diagnostikā, diferenciāldiagnostikā vīrushepatītu, t.sk. B un C, HIV/AIDS ārstēšanā un rekomendēja katram izveidot savu vakcinācijas kalendāru. No 2022. gada spēkā stājušies papildinājumi MK Noteikumos Nr. 330 par vakcināciju: valsts apmaksāta vakcinācija pret cilvēka papilomas vīrusu arī 12 gadus veciem zēniem; jaunā redakcijā “Bērnu vakcinācijas kalendārs”.

Asoc. profesore *Dr:med.* Dace Zavadska (RSU Pediatrijas katedra, Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas Ģimenes vakcinācijas centra vadītāja) iepazīstināja ar pētījumu “Par Covid-19 vakcīnām, tai skaitā arī bērniem?”. Profesore dalījās pieredzē kā infektologijas speciāliste un aicināja cilvēkus vakcinēties pret Covid-19, kā arī saņemt vakcīnu pret gripu, jo ir iespējams vienlaikus slimot ar abām infekcijām. Pašlaik tiek izpētītas un apstrādātas visas iegūtās zinātniskās informācijas nianses, vēl nav konstatēti rezultāti, kad bija novērota pietiekama organismā aizsardzība. Jāpriet vismaz 2–3 mēnešiem, lai varētu secināt, kas uz organismu iedarbojās visefektīvāk. Skaidrs ir vakcinācijas galvenais mērķis – novērst smago saslimšanu.

16. jūnijā notika ĶBMZN izbraukuma sēde RSU Anatomijas un antropoloģijas institūtā un RSU Anatomijas muzejā par tēmu “Anatomikuma vēsturiskās kolekcijas”.

LZA akadēmiķes Māras Pilmanes prezentācijas tēma bija “Īss pārskats par vēsturiskajām kolekcijām un iepazīšanās ar profesora Paula Stradiņa histopatoloģisko preparātu kolekciju”. Vēsturiskā anatomijas un embrioloģijas eksponātu mācību un zinātnes līdzekļu kolekcija aptver 8381 eksponātu un 11 atsevišķas kolekcijas: Anatomijas laboratorijas kolekciju; Paula Stradiņa vēsturisko eksponātu kolekciju; patoloģisko eksponātu kolekciju no Gailezera slimnīcas Patoloģijas biroja; nelielu Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas ekspozīciju; profesora Anatolija Ameljina kolekciju; embrioloģisko eksponātu kolekciju, kas tiek skatīta kopā ar reproduktīvās sistēmas slimību skartiem audiem; Rīgas pilsētas arheoloģisko izrakumu kaulu kolekciju. Anatomikumā atrodas arī plaša kaulu preparātu un galvaskausu kolekcija; Viļa Deruma senlatviešu kaulu kolekcija; dzīvnieku eksponātu kolekcija; profesora Jēkaba Prīmaņa vadībā veikto izrakumu un Zobenbrāļu ordeņa pils poļu arheoloģisko izrakumu eksponātu kolekcija. Īpaša uzmanība pašlaik tiek pievērsta LZA akadēmiķa profesora Paula Stradiņa histopatoloģisko preparātu kolekcijai, kuru profesors sācis veidot 20. gs. 30. gados un kurā pēdējais preparāts datēts ar 1956. gadu. Tajā ir apmēram 3300 preparāti, kuri tiek skenēti, apstrādāti ar speciālām vizualizācijas programmām un kopā ar aprakstiem ievietoti RSU repozitorijā, lai būtu pieejami studentu, rezidentu un jauno ārstu apmācībai.

RSU asociētā profesore Dzintra Kažoka prezentēja darbu “Latvijas paleopatologa, medicīnas zinātņu doktora Viļa Deruma devums senlatviešu kaulu izpētē”. Unikālo Anatomikuma vēsturisko zinātnes un mācību līdzekļu kolekciju vidū atrodas arī

ievērojamā paleopatologa Viļa Deruma (1899.–1988.) kaulu kolekcija. Tā ietver 94 kaulu preparātus un arheoloģiskajos izrakumos apkopoto iegūto pētījumu rezultātus monogrāfijā “Baltijas sencīlvēku slimības un tautas dziedniecība” (1988). Darbā autors izmantojis datus no vidējā akmens laikmeta (IX–IV g.t. p.m.ē.) līdz m.ē. XVIII gadsimtam. V. Deruma kaulu kolekcijā ir pieejama informācija par izrakumu hronoloģisko veikšanas laiku (1965. g., 1975. g. un 1980.–1985. g.), apbedījumu precīzo vietu, laukumu un ģeogrāfisko aptvērumu. Jaunais formāts rada mūsdienīgas iespējas mācību līdzekļu izmantošanai, būtiski uzlabo mācīšanās un mācīšanas efektivitāti, attīsta un rada pētniecisko interesi, kā arī kalpo par lielisku ilustratīvu un uzskates materiālu, saglabājot informāciju nākamajām paudzēm. Iepazīstot krājuma kolekciju, studējošie, docētāji un citi interesenti var novērtēt kolekcijas preparātu lomu un saskatīt virzienus, kas jāattīsta turpmāk.

Anatomikuma vēsturisko kolekciju apskati dabā vadīja RSU AAI biroja administratore Vita Konopecka, iepazīstinot interesentus ar visu augstākminēto kolekciju atrašanās vietu un unikālākajiem eksponātiem.

Rudenī četras ĶBMZN sēdes (22.09., 6.10., 13.10., 20.10.) bija veltītas LZA jauno locekļu kandidātu zinātniskajiem ziņojumiem.

22. septembra sēdē *Dr.med.* Dace Zavadska (RSU Pediatrijas katedras asoc. profesore, Bērnu klīniskās universitātes slimīcas Ģimenes vakcinācijas centra vadītāja) prezentēja darbu “Infekcijas slimības un zinātnē Latvijā un pasaule”. Profesors *Dr.med.* Oskars Kalējs (RSU Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca, Latvijas Kardioloģijas centrs, RSU kardioloģijas apmācības programmas vadītājs) prezentēja ziņojumu “Bez zinātnes nav attīstības”.

6. oktobra sēdē tika uzklausīti LZA īsteno locekļu kandidātu zinātniskie ziņojumi: profesores *Dr.geogr.* Zaigas Krišjānes (LU Geogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes dekāne) “Iedzīvotāju migrācijas izaicinājumi un tautas ataudze” un profesora *Dr.med.* Daiņa Krieviņa (LU Medicīnas fakultāte, Asinsvadu kīrurgijas centrs) ziņojumu “Vai mūsdienīgā endovaskulārā asinsvadu kīrurgija palielina dzīves ilgumu?”.

Sēdē noklausījās arī LZA korespondētājlocekļu kandidātu zinātniskos ziņojumus: profesores *Dr.pharm.* Daces Banderes (RSU Farmācijas fakultātes dekāne) ziņojumu par tēmu “Farmācijas studijas un pētniecība Rīgas Stradiņa universitātē” un *Dr.biol.* Dāvida Fridmaņa (BMC direktora vietnieks infrastruktūras attīstības jautājumos) ziņojumu “No melanokortīna receptoriem līdz mikrobiomam”.

13. oktobra sēdē turpināja noklausīties LZA īsteno locekļu kandidātu zinātniskos ziņojumus. Profesors *Dr.biol.* Nils Rostoks (BMC Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centra direktors) ziņoja par “Jauno genoma rediģēšanas metožu pielietojums bioloģijā un to regulējums Eiropas Savienībā”. Profesors *Dr.med.* Pēteris Stradiņš

(RSU Sirds ķirurgijas centra vadītājs) sniedza zinātnisko ziņojumu “Ceļš uz modernu sirds vārstuļu ārstēšanu”.

LZA korespondētālocekļa kandidāts profesors *Ph.D. Earth Science* Normunds Stivriņš (LU Geogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes vadošais pētnieks) nolasīja zinātnisko ziņojumu “Kvartāra paleoekoloģijas pētījumu virzieni Latvijā”.

20. oktobra sēdē tika uzsklausīti LZA korespondētālocekļu kandidātu zinātniskie ziņojumi ķīmijā: *Dr:chem.* Jeļena Kirilova (Daugavpils Universitātes Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju institūta vadošā pētniece) iepazīstināja ar pētījumu “Jaunu luminiscējošu savienojumu meklējumi”. Profesors *Dr.sc.ing.* Sergejs Gaidukovs (RTU Materiālzinātnes un lietišķas ķīmijas fakultātes Polimēru materiālu institūts) sniedza ziņojumu “Biomassas atkritumu pārveidošana ilgtspējīgos bioplastmas produktos”. *Dr:chem.* Raivis Žalubovskis (Latvijas Organiskās sintēzes institūta grupas vadītājs, vadošais pētnieks; RTU Materiālzinātnes un lietišķas ķīmijas fakultātes asoc. profesors) ziņoja par tēmu “Vai viegli atrast jaunas zāļvielas?”.

2022. gada 24. novembrī, aizklāti balsojot, LZA pilnsapulce par LZA jaunajiem locekļiem no ĶBMZN ievēlēja 4 īstenos locekļus, 1 ārzemju locekli un 6 korespondētālocekļus:

LZA īstnie ie locekli:

Dainis Krieviņš – Dr:med. (1993). Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas Zinātniskā institūta direktors, asinsvadu ķirurgijas virsārsts, Latvijas Universitātes profesors.

Zaiga Krišjāne – Dr:geogr. (1998). Latvijas Universitātes Geogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes profesore.

Nils Rostoks – Dr:biol. (1999). Latvijas Biomedicīnas pētniecības un studiju centra direktors, Latvijas Universitātes profesors.

Pēteris Stradiņš – Dr:med. (2004). Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas Sirds ķirurgijas centra vadītājs, Rīgas Stradiņa universitātes profesors.

LZA korespondētālocekli

Dace Bandere – Dr:pharm. (2008). Rīgas Stradiņa universitātes Farmācijas fakultātes profesore.

Dāvids Fridmanis – Dr:biol. (2011). Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centra vadošais pētnieks.

Oskars Kalejs – Dr:med. (2005). Rīgas Stradiņa universitātes Medicīnas fakultātes Iekšķīgo slimību katedras profesors.

Normunds Stivrīnš – Ph.D. (2015). Latvijas Universitātes Ģeogrāfijas un Zemes zinātnu fakultātes profesors, vadošais pētnieks.

Dace Zavadska – Dr.med. (2009). Rīgas Stradiņa universitātes Medicīnas fakultātes Pediatrijas katedras asociētā profesore, Valsts imunizācijas padomes vadītāja.

Raivis Žalubovskis – Ph.D. (2006). Latvijas Organiskās sintēzes institūta grupas vadītājs, vadošais pētnieks, Rīgas Tehniskās universitātes Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultātes asociētais profesors.

LZA ārzemju locekļi

Rimants Beneti (Rimantas Benetis) – Ph.D. (1990). Lietuvas Veselības zinātnu universitātes rektors, Sirds un asinsvadu ķirurģijas nodaļas vadītājs, Kauņas Medicīnas universitātes profesors.

ĶBMZN nozīmīgākie sasniegumi zinātnē 2022. gadā

Izvērtējot LZA konkursam “Desmit gada zinātniskie sasniegumi Latvijā” iesniegtos pieteikumus, LZA nosaukusi 12 nozīmīgākos sasniegumus Latvijas zinātnē. Konkursam ĶBMZN bija iesniegti 16 pieteikumi, kurus izvērtēja ĶBMZN ekspertu komisija un atbalstīja 3 pieteikumus LZA gada zinātnes sasniegumiem un 3 pieteikumus virzīja apbalvot ar LZA Senāta Pateicības rakstu.

Gada nozīmīgākie personīgie sasniegumi

OSI pētnieku radītie savienojumi, kas uzlabos antibakteriālās terapijas efektivitāti. LZA akadēmiķis *Dr.pharm.* Edgars Liepiņš, *Dr.chem.* Pavels Donets, *Dr.chem.* Kirils Šubins, *Dr.chem.* Dmitrijs Lubriks, *Dr. chem.* Andrejs Barans, *Dr.pharm.* Jānis Kūka, *Dr.chem.* Solveiga Grīnberga, *Dr. chem.* Marina Martjuga, *M.Sc.* Mārtiņš Priede, LZA akadēmiķis *Dr.chem.* Edgars Sūna (Latvijas Organiskās sintēzes institūts).

Jauna pieeja personalizētu pretvēža līdzekļu izstrādei. LZA akadēmiķis *Dr.habil.chem.* Ivars Kalviņš, *Dr.chem.* Viktors Andrianovs, *Dr.chem.* Ilona Domračeva, *Dr.chem.* Iveta Kaņepe, *M.Sc.ing.* Diana Zeļencova–Gopejenko, *M.Sc.chem.* Irēna Leite (Latvijas Organiskās sintēzes institūts).

Hipofīzes audzēju izpēte Latvijā. *Mg.biol.* Helvijs Niedra, *Dr.biol.* Raitis Peculis, *Mg.biol.* Rihards Saksis, *Mg. biol.* Ilona Mandrika, *Dr.biol.* Kaspars Megnis, *Mg.biol.* Ramona Petrovska, Helēna Daiga Litvina, Oļesja Rogoza, *Dr.* Inga Balcere, LZA korespondētājocekle *Dr.med.* Ilze Konrāde, *Dr.* Mihails Romanovs, *Dr.* Līva Šteina, *Dr.* Jānis Stuķēns, *Dr.* Austra Breikša, *Dr.* Jurījs Nazarovs, *Dr.med.* Jeļizaveta Sokolovska, *Dr.* Rasa Liutkeviciene, *Dr.* Alvita Vilkeviciute, LZA akadēmiķis *Dr.med.*

Valdis Pīrāgs, LZA akadēmiķis *Dr:biol.* Jānis Kloviņš, *Dr:biol.* Vita Rovīte (Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs, Rīgas Stradiņa universitāte, Latvijas Universitāte, Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca, Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca, Lietuvas Veselības zinātnu universitāte).

LZA prezidenta Atzinības raksti.

Aciklarnītiņu loma enerģijas metabolismā. LZA akadēmiķe *Dr:pharm.* Maija Dambrova, LZA akadēmiķis *Dr:pharm.* Edgars Liepiņš, LZA korespondētājoceklis *Dr:pharm.* Reinis Vilšķersts, *Dr:pharm.* Marina Makrecka-Kūka, *Dr:pharm.* Jānis Kūka (Latvijas Organiskās sintēzes institūts, Rīgas Stradiņa universitāte).

Bakteriofāga izcelsmes dubultspiralizētās RNS aktivitātē pret SARS-CoV-2. LZA korespondētājocekle *Dr:biol.* Dace Pjanova, Kristīne Vaivode, Irina Verhovcova, Dace Skrastiņa, Ramona Petrovska, Madara Kreismane, Zane Klaniņa, Daira Lapse, Kristīne Salmiņa, Diāna Rubene (Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs).

LZA Senāta Pateicības raksts.

Badošanos imitejoša (*fasting mimicking*) diēta samazina ar kardiovaskulāro saslimšanu risku saistīta biomarkiera līmeni. *Mg.pharm.* Melita Vidējā, *Mg.chem.* Eduards Sevostjanovs, LZA akadēmiķis *Dr:pharm.* Edgars Liepiņš, LZA akadēmiķe *Dr:pharm.* Maija Dambrova, *Mg.med.* Sabīne Upmale-Engela (Latvijas Organiskās sintēzes institūts); LZA korespondētājocekle *Dr:med.* Ilze Konrāde (Rīgas Stradiņa universitāte).

KBMZN zinātnieku nozīmīgākie sasniegumi zinātnē 2022. gadā pašu vērtējumā

LZA korespondētājoceklis *Dr:biol.* **Oļģerts Nikodemus** – izstrādāta Latvijas augšņu klasifikācijas un kartēšanas metodika (kopā ar profesoru Aldi Kārkliju).

LZA korespondētājoceklis *Dr:med.* **Oskars Kalējs** – piedalīšanās divu Eiropas kardiologu biedrības vadlīniju izstrādāšanā (abus publicētas 2022. gadā); sekmīga aritmiju ģenētisko faktoru programmas turpināšana; izpētīti identifikācijas dati par veterānu sportistu un jauno sportistu dzīvību apdraudōšo aritmiju risku pakāpēm.

LZA korespondētājoceklis *Dr:biol.* **Dāvids Fridmanis** – izstrādāta un praksē ieviesta SARS-CoV-2 monitoringa sistēma noteikudeņos.

Dr.geol. **Edvīns Lukševics** – sadarbībā ar Baltkrievijas zinātniekiem devona nogulumos no dažiem urbumiem Baltkrievijas austrumu daļā atklāta zinātnei jaunu agrā vai vidējā devona bruņuzivju sugu, kuras izpēte un apraksts vēl turpinās.

LZA īstenais loceklis *Dr:chem. Kristaps Jaudzems* – kopā ar sadarbības partneriem (bijušajiem kolēgiem) no Francijas, Polijas, Vācijas un Itālijas publicēts apskatraksts žurnālā *Chemical Reviews* (IF 72.087) par cietvielu KMR metodēm biomolekulu pētīšanai.

LZA īstenā locekle *Dr.med. Ludmila Viksna* – projektu “SARS-CoV-2 un Covid-19” kontekstā informē par hepatobiliārās sistēmas patoloģijām, izpētīti to histoloģiskie, biokīmiskie, radioloģiskie un kliniskie raksturojumi un šo patoloģiju prevencijas iespējas” (Fundamentālo un lietišķo pētījumu projekts Nr. Izp-2021/1-0442, vadītāja, 2022. gada 3. janvāris – 2024. gada 30. decembris).

LZA korespondētājocekle *Dr:biol. Dace Pjanova* – izpētīts bakteriofāga izcelsmes dubultspiralizētās RNS (dsRNS), pazīstams arī kā medikaments “Larifan”, aktivitātes pret SARS-CoV-2 un izdota publikācija – Vaivode K, Verhovcova I, Skrastina D, Petrovska R, Kreismane M, Lapse D, Kalnina Z, Salmina K, Rubene D, *Dr:biol. Pjanova D. “Bacteriophage –Derived Double –Stranded RNA Exerts Anti-SARS-CoV-2 Activity In Vitro and in Golden Syrian Hamsters In Vivo” Pharmaceuticals* (Basel), 2022, 25, 15(9), 1053. (doi: 10.3390/ph15091053).

LZA īstenā locekle *Dr:sc.ing. Dagnija Loča* – veiksmīgi ieviests H2020 projekts “Baltijas Biomateriālu Ekselences Centrs” kā rezultātā ir izdevies piesaistīt dažāda līmeņa (maģistranti, doktoranti, pēcdochoranti, grupu vadītāji) ārvalstu zinātniekus no septiņām pasaules valstīm (Indija, Ķīna, Irāna, Grieķija, Turcija, Itālija, Francija).

LZA korespondētājoceklis *Dr:chem. Raivis Žalubovskis* – publicēti pētījumi par jauna veida oglskābes anhidrāžu inhibitoriem: iegūtie inhibitori efektīvi inhibē gan cilvēka oglskābes anhidrāzes 7. izoformu (CA VII; t.i. neiropātisko zāļu sāpes, gan arī patogēno raugu CA). (Abdoli M, De Luca V, Capasso C, Supuran CT, Žalubovskis R. Benzenesulfonamides Incorporating Hydantoin Moieties Effectively Inhibit Eukaryoticand Human Carbonic Anhydrases. *International Journal of Molecular Sciences* 2022, 23(22), 14115 (doi: 103390/ijms232214115).

LZA korespondētājoceklis *Ph.D. Normunds Stivrīniš* – zinātniskajā žurnālā *Nature Ecology & Evolution* publicējis rakstu par Melno mēri Eiropā, par ko plaši informēja arī dažādi sabiedriskie mēdiņi.

LZA korespondētājocekle *Dr:med. Dace Zavadska* – publicēti Bērnu kliniskās universitātes slimnīcas pirmie Covid-19 seroprevalences pētījumi bērniem Latvijā. Rezultāti publicēti žurnālā *Medicine*. Kādu laiku tie būs kā pirmās atsauces par Covid-19 seroprevalenci Latvijā. Pirmo reizi valstī aptverošā pētījumā tika noteikta ērču encefalīta (ĒE) vakcīnas efektivitāte pret konkrētiem slimības iznākumiem – saslimstību, slimību ar CNS iesaisti, hospitalizāciju, ilgu hospitalizāciju un nāvi. Rezultāti pagaidām ir prezentēti tikai konferencēs.

LZA korespondētājocekle *Dr:med. Una Riekstiņa* – informēja par LZA īstenās locekles *Dr:med. Rutas Mucenieces* aknu steatozes *in vitro* modeļa izveidi augu aktīvo

savienojumu testēšanai. Vadošā pētnieka **Vadima Parfejeva** ieguldījums pacientu pirmskliniskajos pētījumos par specifisko audzēja organoņu modeļa izveidošanu.

LZA korespondētājoceklis *Dr.chem. Osvalds Pugovičs* – zinātnisko sasniegumu publikācija Lukasevics L., Cizikovs A., Grigorjeva L. Cobalt-catalyzed C(sp₂)–H bond imination of phenylalanine derivatives. *Chemical Communications*, 2022, 58 (70), 9754–9757 (doi: 10.1039/d2cc02334b).

LZA īstenaīs loceklis *Dr.chem. Gunārs Duburs* – heteroarildihidropirimidīnu (HAP) klasē iegūti savienojumi, kas uzrāda (kopīgos pētījumos ar BMC zinātniekiem) neparastu hepatīta B vīrusu kapsīdas uzbūves novirzi: nepareizi uzbūvētu kapsīdu akumulāciju. Izvēlētie savienojumi, kas uzrāda labu aktivitāti, var noderēt jaunu zāļvielu kandidātu izstrādei – *Design and Synthesis of Hepatitis B Virus (HBV) Capsid Assembly Modulators and Evaluation of Their Activity in Mammalian Cell Mode*.

LZA korespondētājocekle *Dr.biol. Gunta Springē* veikusi Latvijas virszemes ūdeņu ilgtermiņa pētījumus, kas raksturo Latvijas ūdeņu attīstības tendences klimata pārmaiņu laikā un ko var pielietot praksē ūdeņu kvalitātes uzlabošanai.

LZA korespondētājocekle *Dr.chem. Aiva Plotniece* – sagatavoti divi manuskripti publicēšanai žurnālos ar augstu IF: Spunde, K.; Vigante, B.; Dubova, U.N.; Sipola, A.; Timofejeva, I.; Zajakina, A.; Jansons, J.; Plotniece, A.; Pajuste, K.; Sobolev, A.; Muhamadejev, R.; Jaudzems, K.; Duburs, G.; Kozlovska, T. Design and Synthesis of Hepatitis B Virus (HBV) Capsid Assemby Modulators and Evaluation of Their Activity in Mammalian Cell Model. *Pharmaceuticals*, 2022, 15, 773; (doi: 10.2290/ph15079773)(IF=5.215). Plotniece, A.; Sobolev, A.; Supuran, C.T.; Carta, F.; Björkling, F.; Franzyk, H.; Yli –Kauhaluoma, J.; Augustyns, K.; Cos, P.; De Vooght, L.; Govaerts, M.; Aizawa, J.; Tammela, P.; Žalubovskis, R. Selected strategies to fight pathogenic bacteria. *Journal of Enzyme Inhibition and Medicinal Chemistry*, 2023, 38, 1, (doi: 10.1080/14756366.2022.2155816)(IF= 5.756).

LZA īstenaīs loceklis *Dr.biol. Nils Rostoks* – sekmīga EEZ–NORV projekta realizācija, kura ietvaros izstrādātas genoma rediģēšanas metodes daudzgadīgajai airenei (*Lolium perenne*).

LZA īstenaīs loceklis *Dr.med. Aigars Pētersons* – gandarījums par VPP zinātniskajiem sasniegumiem – Covid-19 pētījumu rezultātiem.

LZA īstenaīs locekle *Dr.med. Modra Murovska* – identificēti jauni potenciāli imunogēni cilvēka herpes vīrusa – 6 antigēni – iespējami jauni faktori HHV–6 izraisītās autoimunitātes saasināšanās procesā, aprakstīti iespējamie mehānismi, kas varētu būt pamatā autoimūnās reaktivitātes ierosināšanai pret vairogdziedzera audiem.

Nodaļas priekšsēdētājs *Pēteris Trapencieris*

Zinātniskā sekretāre *Daina Daja*

HUMANITĀRO UN SOCIĀLO ZINĀTŅU NODAĻA

Akadēmijas laukumā 1, Rīga, LV 1050

Tel.: 67225889. E pasts: humana@lza.lv

Nodaļas padome

Nodaļas priekšsēdētājs Guntis ZEMĪTIS

Nodaļas priekšsēdētāja vietniece Gunita ZARIŅA

Zinātniskās sekretāres p.i. Vera HOHLOVA

Padomes locekļi

Ringolds BALODIS, Pauls DAIJA, Tatjana KOĶE, Raita KARNĪTE,
Valdis MUKTUPĀVELS, Maija KŪLE, Dace MARKUS, Juris KRŪMINŠ,
Kristiāna ĀBELE

Nodaļas locekļu sadalījums pa specjalitātēm

arheoloģija

Andris Caune, īst. loc.

Ieva Ose, īst. loc.

Andrejs Vasks, īst. loc.

Guntis Zemītis, īst. loc.

Valdis Bērziņš, kor. loc.

Ilze Biruta Loze, kor. loc.

Inna Šteinbuka, īst. loc.

Pēteris Zvidriņš, īst. loc.

Gundars Bērziņš, kor. loc.

Konstantīns Didenko, kor. loc.

Kārlis Ketners, kor. loc.

Arnis Sauka, kor. loc.

Uldis Osis, kor. loc.

Nikolajs Balabkins, ārz. loc.

Anderss Pālzovs, ārz. loc.

arhitektūra

Jānis Krastiņš, īst. loc.

Andris Kronbergs, goda loc.

etnoloģija

Gunita Zariņa, īst. loc.

Renāte Blumberga, ārz. loc.

Karls Pajusalu, ārz. loc.

bibliogrāfija

Andris Vilks, goda loc.

filozofija

Maija Kūle, īst. loc.

Igors Šuvajevs, īst. loc.

Skaidrīte Lasmane, goda loc.

Raivis Bičevskis, kor. loc.

Ivans Vedins, kor. loc.

Jānis (John) Tālivaldis Ozoliņš, ārz. loc.

Pāvels Štolls, ārz. loc.

demogrāfija

Juris Krūminš, īst. loc.

Pārsla Eglīte, kor. loc.

ekonomika

Raita Karnīte, īst. loc.

Olgerts Krastiņš, īst. loc.

Remīgijs Počs, īst. loc.

Baiba Rivža, īst. loc.

kultūras vēsture

Juris Tālivaldis Urtāns, īst. loc.
Vitolds Mašnovskis, goda loc.
Karina Pētersone, goda loc.

literatūra

Alberts Bels, goda loc.
Roalds Dobrovenskis, goda loc.
Guntars Godiņš, goda loc.
Dainis Īvāns, goda loc.
Jānis Peters, goda loc.
Jānis Rokpelnis, goda loc.
Valdis Rūmnieks, goda loc.
Māra Zālīte, goda loc.
Anna Žīgure, goda loc.

literatūrzinātne

Maija Burima, īst. loc.
Ausma Cimdiņa, īst. loc.
Māra Grudule, īst. loc.
Viktors Ivbulis, īst. loc.
Benedikts Kalnačs, īst. loc.
Janīna Kursīte-Pakule, īst. loc.
Vera Vāvere, īst. loc.
Pauls Daija, kor. loc.
Inguna Daukste-Silasproģe, kor. loc.
Lalita Muižniece, ārz. loc.
Valters Nollendorfs, ārz. loc.
Jana Tesaržova, ārz. loc.

māksla

Uldis Dumpis, goda loc.
Maija Einfelde, goda loc.
Guntis Gailītis, goda loc.
Alvis Hermanis, goda loc.
Imants Kalniņš, goda loc.
Gidons Krēmers, goda loc.
Arturs Maskats, goda loc.

Aleksejs Naumovs, goda loc.

Andris Nelsons, goda loc.
Jānis Andris Osis, goda loc.
Raimonds Pauls, goda loc.

Māris Sirmais, goda loc.
Jānis Streičs, goda loc.
Jānis Strupulis, goda loc.
Pēteris Vasks, goda loc.
Andris Vārpa, goda loc.

mākslas vēsture

Jānis Zilgalvis, īst. loc.
Imants Lancmanis, goda loc.
Tomass Kaufmans, ārz. loc.
Sergiuss Mihaļskis, ārz. loc.

mākslas zinātnes

Kristiāna Ābele, īst. loc.
Ojārs Spārītis, īst. loc.
Arnolds Klotiņš, goda loc.
Eduards Kļaviņš, goda loc.
Gunārs Krollis, goda loc.
Māra Lāce, goda loc.

pedagoģija

Tatjana Koķe, īst. loc.
Zanda Rubene, kor. loc.

plašsaziņas līdzekļi un komunikācija

Agnese Dāvidsone, kor. loc.
Anda Rožukalne, kor. loc.
Sandra Kropa-Kaļužnaja, goda loc.

politoloģija

Tālavjs Jundzis, īst. loc.
Ivars Ījabs, kor. loc.
Jānis Ikstens, kor. loc.
Artis Pabriks, kor. loc.

Juris Dreifelds, ārz. loc.	Andrejs Veisbergs, īst. loc.	
Rasma Šilde-Kārkliņa, ārz. loc.	Ilze Auziņa, kor. loc.	
psiholoģija		
Ivars Austers, kor. loc.	Brigita Bušmane, kor. loc.	
folkloristika		
Vaira Vīķe-Freiberga, īst. loc.	Valts Ernštreits, kor. loc.	
Valdis Muktupāvels, īst. loc.	Benita Laumane, kor. loc.	
Sandis Laime, kor. loc.	Daina Nītiņa, kor. loc.	
socioloģija		
Ilze Koroļeva, kor. loc.	Jānis Valdmanis, kor. loc.	
Aivars Tabuns, kor. loc.	Māris Baltiņš, goda loc.	
Tālis Tisenkopfs, kor. loc.	Aleksejs Andronovs, ārz. loc.	
Sarmīte Mikuļoniene, ārz. loc.	Dzintra Bonda, ārz. loc.	
teoloģija (relīģiju pētniecība)		
Solveiga Krūmiņa-Koņkova, kor. loc.	Pjetro Umberto Dini, ārz. loc.	
Valdis Tēraudkalns, kor. loc.	Trevors Fennels, ārz. loc.	
Juris Rubenis, goda loc.	Baiba Metuzāle-Kangere, ārz. loc.	
Zbignevs Stankevičs, goda loc.	Monika Mihališina, ārz. loc.	
Jānis Vanags, goda loc.	Bonifācijs Stundža, ārz. loc.	
Lembīts Vaba, ārz. loc.	vēsture	
tiesību zinātnes		
Juris Bojārs, īst. loc.	Valdis Bērziņš, īst. loc.	
Ringolds Balodis, kor. loc.	Inesis Feldmanis, īst. loc.	
Ārija Meikališa, kor. loc.	Ēriks Jēkabsons, īst. loc.	
Sanita Osipova, kor. loc.	Aivars Stranga, īst. loc.	
Andris Plotnieks, kor. loc.	Uldis Neiburgs, kor. loc.	
Ineta Ziemele, kor. loc.	Anna Jurkāne, goda loc.	
Erki Hollo, ārz. loc.	Norberts Angermanis, ārz. loc.	
valodniecība		
Ina Druviete, īst. loc.	Nikolajs Džavahīšvili, ārz. loc.	
Ilga Jansone, īst. loc.	Ervins Oberlenders, ārz. loc.	
Dace Markus, īst. loc.	Gerts fon Pistolkorss, ārz. loc.	
Anna Staſecka, īst. loc.	Andrejs Plakans, ārz. loc.	
zinātnes vēsture		
Anto Leikola, ārz. loc.		

Humanitāro un sociālo zinātnu nodaļas darbība

Nodaļas sastāvs

Humanitāro un sociālo zinātnu nodaļa (HSZN) apvieno 150 LZA locekļus. 2023. gada sākumā nodaļā ir 40 īstenie locekļi, 41 goda loceklis, 32 ārzemju locekļi un 37 korespondētājlocekļi. Nodaļai piederīgi 32 goda doktori. Kopumā ar nodaļas darbu saistīti 182 zinātnieki.

2022. gada vēlēšanās HSZN sastāvu papildināja četri korespondētājlocekļi, viens goda loceklis, divi ārzemju locekļi, savukārt viens korespondētājloceklis tika ievēlēts par īsteno locekli.

Gada laikā miruši astoņi nodaļas zinātnieki.

HSZN darbība nodaļas stratēģisko mērķu īstenošanā

Nodaļa neatlaidīgi turpināja īstenot savus stratēģiskos mērķus: novēroja un sekmēja līdzvērtīgu humanitāro un sociālo zinātnu nozaru attīstību un iesaisti LZA darbībā; organizēja pasākumus zinātnes sasniegumu popularizēšanai un zināšanu apmaiņai; stiprināja LZA un Latvijas zinātnieku identitāti un godināja izcilākos zinātniekus; meklēja sadarbības iespējas ar jaunajiem zinātniekiem; godināja gada labākās publikācijas un sasniegumus; uzlaboja HSZN darbības atspoguļojumu interneta vietnē. Nodaļas priekšsēdētājs turpināja veiksmīgi sadarboties ar valsts institūcijām un veica pieprasītās ekspertīzes humanitāro un sociālo zinātnu jomā, darbojās starptautiskā līmenī.

Nodaļas padome aktīvi darbojās un gada laikā sarīkoja vairākas sēdes, kurās izskatīja svarīgus jautājumus un pieņēma lēmumus.

Nodaļas vadība turpināja un pilnveidoja elektronisko saziņu, organizēja sēdes tiešsaistē, kā arī balsojumus ar e-pastu starpniecību.

HSZN darbība LZA stratēģisko mērķu formulēšanā un īstenošanā

HSZN atsaucīgi piedalījās Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) organizētajā LZA darbības izvērtēšanas procesā, sniedza pieprasīto informāciju, gatavoja priekšlikumus LZA darbības uzlabošanai.

Nodaļas pasākumi

LZA un HSZN sēdes

Saskaņā ar nodaļas plānu 2022. gadā regulāri notika HSZN ieplānotās sēdes, kā arī ārpuskārtas sēdes: 27. janvārī, 24. februārī, 31. martā, 28. aprīlī, 29. septembrī, 20. oktobrī, 27. oktobrī, 31. oktobrī.

Savukārt 16. decembrī notika nodaļas padomes sēde.

Gada pirmajā pusē nodaļas sēdēs dalībnieki uzklausīja Latvijas zinātnes sasniegumu konkursā iesniegto labāko darbu autoru ziņojumus, bet rudens sēdēs – jauno LZA locekļu kandidātu ziņojumus. Sēžu darba kārtībā bija iekļauti arī aktuāli sabiedriski politiskie jautājumi, HSZ attīstības jautājumi un iepazīstinoši ziņojumi par organizācijām, zinātnieku grupām un zinātniekiem, kas Latvijā darbojas HSZ jomā.

27. janvārī notika tiešsaistes sēde, kuru iesāka nodaļas priekšsēdētājs Guntis Zemītis ar ziņojumu par nodaļas darbu 2021. gadā. Sēdes turpinājumā tās dalībnieki sniedza ierosinājumus nodaļas 2022. gada darba plānam un pasākumiem ārpus tā. Sēdes noslēgumā māksliniece K. Paronjanca iepazīstināja nodaļas locekļus ar LZA izstāžu zālēs izvietoto izstādi “Urbānā filozofija”, tās koncepciju un tapšanas procesu.

24. februāra sēdē tika prezentēti LZA konkursa “Par labākajiem zinātnes sasniegumiem Latvijā 2021. gada” uzvarējušie darbi. Par kolektīvo monogrāfiju “Latvijas arheoloģijas rokasgrāmata” ziņoja viena no tās autorēm *Dr.hist.* Gunta Zariņa. *Dr.phil.* Maris Kūlis iepazīstināja ar savu monogrāfiju “*Finis veritatis?* Par patiesību un meliem”. Par zinātnisko katalogu “*Catalogue of the Riga Jesuit College Book Collection (1583–1621): history and reconstruction of the collection* (Rīgas jezuītu kolēģijas grāmatu krājuma (1583–1621) katalogs: krājuma vēsture un rekonstrukcija)” ziņoja *Mg. Dagnija Baltiņa*, *Mg.philol.* Laura Kreigere-Liepiņa un *Mg.theol.* Reinis Norkārklis. Sēdes noslēgumā apstiprināja nodaļas 2022. gada darba plānu.

31. marta sēdē prezentēja LZA konkursa “Par labākajiem zinātnes sasniegumiem Latvijā 2021. gadā” atzinības rakstus saņēmušos darbus. LZA īstenā locekle *Dr.habil.oec.* Inna Šteinbuka ziņoja par monogrāfiju “Latvijas tautsaimniecība pandēmijas ēnā un pēckrīzes izrāvienā iespējas”. *Dr.philol.* Agnese Dubova iepazīstināja ar pētījumu “Zinātnes valoda”. *Mg.philol.* Ilze Lokmane un *Dr.philol.* Andra Kalnača informēja par monogrāfiju “*LATVIAN GRAMMAR*”.

28. aprīlī notika tematiskā sēde – Latvijas Republikas (LR) neatkarības atjaunošanas 32. gadadienu sagaidot. Sēdē ar ziņojumu “Satversmei 100” uzstājās *Dr.iur.* Ringolds Balodis. Savukārt LZA goda locekle Kārina Pētersone iepazīstināja ar monogrāfiju “*Valstsvīrs. Anatolijs Gorbunovs*”.

26. maijā notika sēde “Latviešu valoda. Jāņa Endzelīna 150. dzimšanas dienu gaidot”, kurā *Dr.philol.* Sarma Klaviņa uzstājās ar ziņojumu “Jāņa Endzelīna devums pasaules zinātnei un savai tautai”. *Dr.philol.* Sanda Rapa un *Mg.philol.* Anete Ozola

iepazīstināja klātesošos ar ziņojumu “Apvidvārdu talka, veltīta Jāņa Endzelīna 150. dzimšanas dienai, un citas ar to saistītās aktualitātēs”.

2. jūnijā notika HSZN izbraukuma sēde, kas tika organizēta sadarbībā ar Latvijas Nacionālo bibliotēku (LNB). Sēdes sākumā LNB Speciālo krājumu departamenta direktore Dagnija Baltiņa informēja par programmu “Latviešu grāmatai 500”. Pēc tam sēdes dalībnieki tika aicināti apmeklēt izstādi “Modināšana. Stāsts par hērnhūtiešiem”, ar kuras saturu un būtību klātesošos iepazīstināja LNB vadošais pētnieks LZA korespondētājloceklis *Dr.philol.* Pauls Daija. Sēdes otrajā daļā notika diskusija par LNB sadarbību ar LZA HSZN latviešu grāmatas piecsimtgades zīmē.

Abas putas bija vienisprātis, ka sadarbībai nākotnē jābūt vēl ciešākai un LZA HSZN izbraukuma sēdēm LNB jākļūst par tradīciju.

Sēdes dalībnieki atzina, ka tādi lieli kultūrvēsturiski notikumi kā latviešu grāmatas piecsimtgade paver iespējas dažādu projektu realizācijai un kopīgi pasākumi apvieno dažādu zinātnu nozaru pārstāvju, dodot iespēju apmainīties ar idejām par turpmāku sadarbību. Abas putas apliecināja, ka gan LZA, gan LNB ir kopēja misija – veicināt sabiedrības informētību un izpratni par Latvijas kultūras mantojuma nozīmīgumu un tā izpētes nepieciešamību.

29. septembrī Latvijas Zinātņu akadēmijas Senāta zālē notika HSZN sēde, kurā nodaļas locekļi uzsklaustīja īstenās locekles kandidātēs *Dr.art.* Kristiānas Ābeles, kā arī korespondētājlocekļu kandidātu *Dr.oec.* Kārļa Ketnera un *Dr.oec.* Agitas Līviņas ziņojumus. Ņemot vērā, ka sēdē nepiedalījās pietiekams nodaļas locekļu skaits un pietrūka kvorumā, klātesošie vienojās balsot ar e-pastu starpniecību par LZA locekļu kandidātu izvirzīšanu, kad būs uzsklausīti visi kandidāti.

Nodaļas priekšsēdētājs Guntis Zemītis ziņoja par pieteikto goda doktora kandidātu *Dr. Džozefu Menakeru*, par kura izvīzīšanu arī nolemts balsot attālināti, dodot iespēju visiem nodaļas locekļiem iepazīties ar pieteikuma dokumentiem.

Sēdes noslēgumā LZA korespondētājlocekle Kristiāna Ābele lūdz LZA goda locekli Arnoldu Klotiņu iepazīstināt ar viņa jauno monogrāfiju “Mūzika bēglu gaitās. Latviešu mūzikas dzīve un jaunrade pēckara Eiropā 1944–1951”.

20. oktobrī notika ārpuskārtas attālinātā sēde, kurā uzstājās LZA korespondētājlocekles kandidāte Rīgas Stradiņa universitātes profesore *Dr.sc.soc.* Anda Rožkalne.

27. oktobrī LZA Senāta zālē notika sēde, kurā tika uzsklausīti divi korespondētājlocekļu kandidāti:

Jānis Buholcs – *Dr.sc.comm.* (2013). Vidzemes Augstskolas asociētais profesors. Izvirza Vidzemes Augstskolas Sociālo, ekonomisko un humanitāro pētījumu institūta dome.

Agnese Dāvidsone – *Ph.D.* (2017). Vidzemes Augstskolas rektore, Vidzemes Augstskolas Sociālo, ekonomisko un humanitāro pētījumu institūta pētniece. Izvirza Vidzemes Augstskolas Sociālo, ekonomisko un humanitāro pētījumu institūta dome.

31. oktobrī notika otrā ārpuskārtas sēde, kurā tika uzklausīti ārzemju loceļu kandidāti:

Andrii Rukkas – *Ph.D.* vēsturē (1998). Kijivas Tarasa Ševčenko Nacionālās Universitātes asociētais profesors;

Nikolai (Niko) Javakhishvili – *Dr.habil.hist.* (2003). Vēstures un etnoloģijas institūta vadošais pētnieks, Tbilisi Ivana Džavahišvili vārdā nosauktās Tbilisi Valsts Universitātes Gruzijas vēstures institūta asociētais profesors:

un korespondētājloceļka kandidāts arheoloģijā:

Valdis Bērziņš – *Ph.D.* (2009). Latvijas Universitātes (LU) Latvijas vēstures institūta vadošais pētnieks. Izvirza LU Latvijas vēstures institūts.

16. decembrī notika HSZN padomes sēde, kurā tika izvērtēti LZA konkursam “Zinātnes sasniegumi 2022” Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļā iesniegtie 22 darbi. Padome nolēma virzīt šādus darbus zinātnes sasniegumu un LZA prezidenta *Atzinības raksta* nominācijai, ievērojot šādu ranžējumu:

1. Pauls Daija, Benedikts Kalnačs (eds.) “*A New History of Latvian Literature. The Long Nineteenth Century*”; Berlin: Peter Lang AG, 2022. 280 lpp.

2. Ēriks Jēkabsons. “Latviešu virsnieki Krievijas impērijas armijā. 19. gadsimta otrā puse – 1914. gads”; Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2022. 544 lpp.

3. Andris Hiršs. “Personā un personālisms: pārdzīvojot ideālisma sabrukumu. Latviešu pirmā filosofa Jēkaba Oša dzīve un darbi”; Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2022. 572 lpp.

4. Kristiāna Ābele. Monogrāfija “Voldemārs Zeltiņš”. Rīga: Neputns, 2021 [decembris]. 360 lpp.; Kristiāna Ābele. Monogrāfisks apcerējums “Ainava ar gleznotāju” grāmatā “Purvītis”. Sast. L. Slava. Rīga: Neputns, 2022. 385.–529. lpp.

5. Raivis Bičevskis “Sabiedrība bez pasaules”; Rīga: Latvijas Universitāte, 2022. 568 lpp.

6. Arnolds Klotiņš. “Mūzika bēgļu gaitās: Latviešu mūzikas dzīve un jaunrade pēckara Eiropā 1944–1951” Rīga: LU LFMI, 2022. 542 lpp.

7. “Kultūras mantojuma kopienas: prakses, attīstība un izaicinājumi”. Rūtas Muktupāvelas, Andas Laķes un Baibas Tjarves zinātniskajā redakcijā. Rīga: Latvijas Kultūras akadēmija, izd. Jāņa Rozes apgāds, 2022. 477 lpp.

8. Katrīna Teivāne. “Laikmets un fotogrāfija: Roberts Johansons”; Rīga: Neputns, 2022. 366 lpp.

20. decembrī Latvijas Zinātņu akadēmijā tika pasniegti diplomi 2022. gada rudenī ievēlētajiem jaunajiem LZA loceļjiem.

LZA īstenās locekkles diplomu saņēma HSZN locekle *Dr.art.* Kristiāna Ābele – Latvijas Mākslas akadēmijas Mākslas vēstures institūta direktore, vadošā pētniece.

Korespondētājloceklu diplomus saņēma HSZN loceklī:

Ph.D. Valdis Bērziņš – Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūta vadošais pētnieks,

Ph.D. Agnese Dāvidsone – Vidzemes Augstskolas rektore, asociētā profesore, vadošā pētniece,

Dr:oec. Kārlis Ketners – Latvijas Republikas (LR) Finanšu ministrijas Budžeta attīstības politikas departamenta direktors, Rīgas Stradiņa universitātes valdes loceklis,

Dr:sc.soc. Anda Rožukalne – Rīgas Stradiņa universitātes profesore, sabiedrisko elektronisko plāssaziņas līdzekļu ombuds.

Diploms tika pasniegts arī LZA goda loceklim Jānim Vanagam – LELB Rīgas un Latvijas arhibīskapam, kurš noslēdza pasākumu ar svinīgu uzrunu un Ziemassvētku vēlējumiem klātesošajiem.

Vārdbalvu komisiju sēdes

20. decembrī notika divas vārdbalvu komisiju sēdes. Zentas Mauriņas vārdbalvas komisija nolēma piešķirt vārdbalvu Madaras Stādes darbam “*Etniskās un nacionālās gastroidentitātes romānu sērija “Mēs. Latvija, XX gadsimts”*”, savukārt Līgas Romānes-Kalniņas darbam “*Nacionālās identitātes veidošana un atspoguļojums Baltijas valstu prezidentu runās – korpusā balstīta kritiskā diskursa analīze*” piešķirt jauno zinātnieku balvu.

Viļa Plūdoņa vārdbalvas komisija nolēma vārdbalvu piešķirt *Dr:h.c.philol.* Ilgonim Bērsonam (Latvijas Universitāte) par ilggadējiem nopelniem latviešu literatūras pētniecībā: par drosmīgu un pastāvīgu latviešu kultūras mantojuma aktualizēšanu, dabinot un vadot ikgadējo literatūras vēstures un kritikas krājumu “Varavīksne” (1967–1779), par latviešu rakstniecības totalitārisma apstākļos un represēto rakstnieku dzīves un daiļrades pētniecību, kā arī par oriģināliem enciklopēdiskiem segvārdu un segburtu pētījumiem (I–II sēj., 2014, 2016) un Kārļa Skalbes “Mūža raksti” sastādīšanu (kopš 2001. gada 9 sējumi).

LZA HSZN rīkotās sarunas un diskusijas

16. februārī Rīgas pilī notika LZA un Valsts prezidenta kancelejas kopīgi rīkota starptautiska zinātniska konference “Latvijas Republikas Satversmei 100”. Kā konferences goda viesis referātu lasīja Vācijas prezidents Franks Valters Šteinmeiers (*H. E. Dr. Frank-Walter Steinmeier*). Konferencē ar ziņojumiem uzstājās Valsts prezidents Egils Levits, LZA prezidents *Dr.habil.chem.* Ivars Kalviņš, konferences organizācijas komisijas priekšsēdētājs, LZA HSZN priekšsēdētājs *Dr.hist.* Guntis

Zemītis un Satversmes tiesas priekšsēdētājas vietnieks Aldis Laviņš. Konferenci moderēja *Dr.iur.* Edvīns Danovskis, noslēguma secinājumus sniedza LZA korespondētālocekle *Dr.iur.* Sanita Osipova. Referentu vidū bija arī LU profesors *Dr.iur.* Jānis Lazdiņš, Lietuvas Vītauta Lielā universitātes Juridiskās fakultātes dekāns *Dr.iur.* Daiņus Žalims (*Dainius Žalimas*), Jagaiļa Universitātes profesors *Dr.hab.* Tomašs Pudlockis (*Tomasz Pudlocki*), Tallinas Universitātes profesors *Dr.iur.* Pēters Jervelaids (*Peeter Järvvelaid*), LZA īstenaīs locekls *Dr.hist.* Ēriks Jēkabsons, LZA īstenaīs locekls *Dr.habil.sc.pol.*, *Dr.iur.* Tālavas Jundzis, asociētā profesore *Dr.iur.* Irēna Kucina, LZA korespondētālocekle *Ph.D.* Ineta Ziemele, LZA korespondētālocekle *Dr.iur.* Ringolds Balodis un *Dr.iur.* Jānis Pleps. Konferences goda viesis Vācijas prezidents F. V. Šteinmeiers nolasīja referātu “Kopējo konstitucionālo tradīciju atziņas demokrātiskai un brīvai Eiropai”.

5. maijā HSZN organizēja tikšanos ar LR aizsardzības ministra padomnieku militārājos jautājumos ģenerālleitnantu (atv.) Raimondu Graubi un NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centra direktoru Jāni Sārtu. Tikšanās bija paredzēta kā atklāta saruna ar LZA loceklēm par Krievijas īstenoto agresiju Ukrainā.

Sarunas sākumā Raimonds Graube sniedza ieskatu konflikta priekšvēsturē un īsi raksturoja stāvokli Ukrainā pēc vairāk nekā diviem karadarbības mēnešiem.

Abi ievērojamie militārie speciālisti bija vienisprātis, ka Krievijai līdz šim nav izdevies sasniegt nevienu no izvirzītajiem stratēģiskajiem mērķiem, turklāt tā ir sagrāvusi vairākus pašas uzturētus mītus, kuriem Krievijas vadība bija noticejusi, – par Rietumu vājumu, par Krievijas varenību, par “nacismu” Ukrainā, par Ukrainas nācijas neesamību vai, vismaz, sašķeltību.

Runājot par turpmāko notikumu attīstību, speciālisti norādīja, ka kara gaita radikāli nemainīsies arī tad, ja Krievija 9. maijā izsludinās vispārējo mobilizāciju, jo tās labākās un kaujas spējīgākās vienības, ieskaitot Pleskavas divīziju, jau ir smagi cietušas, un zaudējumus nav iespējams līdzvērtīgi aizvietot. Krievija šobrīd nav spējīga īstenot uzbrukumu kādai no NATO dalībvalstīm. Abi speciālisti uzsvēra Ukrainas armijas komandsistēmas, kuru varētu raksturot kā horizontālu, pārākumu pār Krievijas armijas vertikālo. Pirmā apgūta NATO speciālistu vadībā un dod iespēju pieņemt lēmumus operatīvi zemākā, bet karadarbības zonai pietuvinātā līmenī, otrā prasa darbību saskaņošanu ar augstāko vadību.

Atbildot uz jautājumu, vai Ukraina nepieļāva stratēģisku kļūdu, uzticot Mariopoles aizstāvēšanu vienai no savām labākajām vienībām – brigādei “Azov”, kura tagad ir ielenka un, visticamāk, ies bojā, Sārts salīdzināja šo vienību ar 300 spartiešiem Termopilu aizā – “Azov” kopā ar Ukrainas jūras kājiniekiem piesaistīja lielus pretinieka spēkus, kurus varēja izmantot uzbrukumam Kijivai, un ir nodarījusi smagus zaudējumus ienaidniekiem. Ukrainas militārie speciālisti turpina apmācības Rietumu instruktori vadībā, un viņu motivācija nav zemāka kā “Azov” cīnītājiem, kuri, iespējams, neizglābsies, bet kļūs par leģendu.

Abi speciālisti prognozēja Ukrainas uzvaru karā – jautājums tikai, cik drīz un par kādu cenu. Jānis Sārts bija optimistiskāks prognozēs, Raimonds Graube – piesardzīgi optimistisks. Ticams varētu būt 1939.–1940. gada Ziemas kara scenārijs, kad Somija zaudēja daļu teritorijas, bet saglabāja neatkarību un beidza karu kā uzvarētāja. Upuri gan ir tik smagi, ka joprojām aktuāls ir jautājums, vai ukraiņu nācija būs gatava uz jebkādiem kompromisiem.

7. maijā sadarbībā ar Turaidas muzejrezervātu tika organizēta diskusija par LR Satversmi “Latvijas Satversmei – 100. Latvijas Satversmē iekļautās pamatvērtības”.

Diskusija notika Turaidas muzejrezervātā, to translēja tiešsaistē. Skolu vajadzībām sagatavots diskusijas saīsinātais variants, kas pieejams *You Tube*.

Sadarbība ar valsts, pašvaldību un nevalstiskajām organizācijām

18. maijā LZA HSZN priekšsēdētājs Guntis Zemītis pārstāvēja LZA biedrības “Sēlijas asociāciju” dibināšanas sapulcē Jaunjelgavā.

G. Zemītis un LZA Lauksaimniecības un meža zinātnu nodaļas vadītāja Baiba Rivža iesaistījušies “Sēlijas asociācijas” darbā, regulāri piedalās tās sanāksmēs tiešsaistēs, sniedzot konsultācijas, veicot SVID analīzi utt.

G. Zemītis piedalījies “Latviešu vēsturisko zemju likuma” iedzīvināšanā un 26. janvārī un 10. novembrī – Latvijas Pašvaldību savienības rīkotajos semināros Dobelē.

Citi pasākumi

24. martā HSZN priekšsēdētājs G. Zemītis kā apbalvošanas komisijas vadītājs piedalījās Zemgales Latviešu Strēlnieku biedrības organizētā referātu/eseju konkursa “Latviešu strēlnieku mantojums XXI gadsimtā II” uzvarētāju apbalvošanā. Par labāko referātu tika atzīts Aknīstes vidusskolas 10. klases skolnieces Martas Annijas Mažeikas darbs “1920. gada Miera līgums Latvija–Padomju Krievija”, bet par labāko eseju – Aknīstes vidusskolas 5. klases skolnieka Edgara Uljanova darbs “Mans novadnieks Valdemārs Šveiferts – Lāčplēša Kara ordeņa kavalieris”. G. Zemītis norādīja, ka jauniešu darbi ir svarīgi, lai saglabātu vēsturi nākamajām paaudzēm, tādēļ viņš aicināja arī citus skolērus pētīt savas dzimtas un Latvijas vēsturi.

7. aprīlī LZA pavasara pilnsapulcē tika sveiki LZA vārdbalvu un jauno zinātnieku balvu laureāti, kā arī LZA Senāta pateicības rakstu ieguvēji.

Dr.sc.soc. Inta Mieriņa saņēma Tālivalža Vilciņa balvu socioloģijā, LZA korespondētāloceklis *Dr:r:pol.* Arnis Sauka saņēma Kārla Ulmaņa balvu tautsaimniecībā, *Dr.iur.* Jānis Pleps – Dītriha Andreja Lēbera balvu tiesību zinātnē.

Senāta Pateicības rakstus saņēma LZA goda loceklis Vitolds Mašnovskis par kultūras mantojuma saglabāšanai veltītā enciklopēdiskā izdevuma “Muižas Latvija”

IV sējuma sagatavošanu un dizaina aģentūras *DUE* vadītāja Inta Bērente-Strenga par kultūras mantojuma saglabāšanai veltītā enciklopēdiskā izdevuma “*Muižas Latvijā*” IV sējuma izdošanu.

13. aprīlī HSZN priekšsēdētājs Guntis Zemītis un zinātniskās sekretāres p.i. Vera Hohlova apmeklēja Raiņa un Aspazijas māju, kur notika literatūrzinātnieces, LZA goda doktores *Dr.h.c.philol.* Gundegas Grīnumas priekšlasījums “Cīrihe, 1893. Jāņa Pļiekšāna [ne]satikšanās ar māsu Doru un cita satikšanās, kura izmainīja viņa dzīvi”. Šis priekšlasījums aizsāka lasījumu ciklu “Cīrihe Aspazijas un Raiņa paralēlos dzīvesstātos”.

G. Grīnuma dedzīgi daļījās ar pētījumos iegūto informāciju, liecībām un atklājumiem, klausītājus pārņēma viņas aizrautīgais stāstījums. Uztveri par tā laika notikumiem paspilgtināja ilustrācijas ar Latvijas un Šveices arhīvos un muzejos, kā arī lauka pētījumos iegūtiem unikāliem dokumentiem un fotomateriāliem.

19. aprīlī G. Zemītis un V. Hohlova tika ielūgti uz LZA goda locekle Rīgas arhibīskapa Zbīgņeva Stankeviča grāmatas “*Quo vadis, Rietumu pasaule?*” atklāšanu, kas notika Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Ziedoņa zālē. Iesākumā autors daļījās ar grāmatas tapšanas ideju un procesu. Atklāšanā uzstājās arī grāmatas ievadvārdū autors LZA prezidents *Dr.habil.chem.* Ivars Kalviņš, ievadesejas autore LZA īstenā locekle *Dr.habil.phil.* Maija Kūle, anotāciju autori LZA viceprezidents *Dr.habil.art.* Ojārs Spārtītis un LZA īstenā locekle *Dr.oec.* Raita Karnīte.

21. aprīlī HSZN priekšsēdētājs G. Zemītis piedalījās LU Akadēmiskajā bibliotēkā izvietotās izstādes “*Eksponētā citādība*” atklāšanā. Ceļojosā izstāde veltīta eksotisko etnisko grupu izrādēm Centrālajā un Austrumeiropā laikā no 1850. līdz 1939. gadam. Izstādes kuratori ir Dagnislavs Demskis un Dominika Čarnecka no Polijas Zinātnu akadēmijas Arheoloģijas un etnoloģijas institūta. Izstāde tapusi sadarbībā ar LU Latvijas vēstures institūta pētnieci *Dr.hist.* Ilzi Boldāni-Zeļenkovu.

12. maijā HSZN priekšsēdētājs G. Zemītis piedalījās Eiropas Komisijas (EK) pārstāvniecības Latvijā organizētajā sarunā “Eiropas vērtības un izaicinājumi šodien”. Saruna notika EK visās dalībvalstīs organizēto atklāto diskusiju ar iedzīvotājiem ciklā un tika rīkota ar mērķi stiprināt saikni ar sabiedrību un uzklasīt klātesošo viedokli par Eiropas Savienības dienaskārtības aktualitātēm un Eiropas nākotni. Diskusijā piedalījās EK priekšsēdētājas vietniece vērtību un pārrēdzamības jautājumos Vera Jourova. Sarunu vadīja žurnālists Gundars Rēders.

13. maijā HSZN priekšsēdētājs G. Zemītis piedalījās LR Tieslietu ministrijas un valdības izveidotās Padomju Sociālistisko Republiku Savienības (PSRS) okupācijas zaudējumu aprēķināšanas komisijas organizētajā starptautiskajā konferencē “Iedomātā savienība: dezinformācijas loma PSRS un Krievijas politikā”. Konferences mērķis bija analizēt dezinformācijas ietekmi uz sabiedrību pagātnē un mūsdienās, kā arī rast atbildes uz jautājumu, kā mazināt tās ietekmi nākotnē.

Konferencē piedalījās pētnieki, eksperti un politiķi no Latvijas, Lietuvas, Ukrainas, Polijas un Apvienotās Karalistes, uzstājoties ar referātiem un piedaloties paneļdiskusijās.

Ministru prezidenta biedrs tieslietu ministrs Jānis Bordāns sacīja: “Konferenci plānojām un sākām organizēt vēl pirms Krievijas iebrukuma Ukrainā, taču šobrīd, pēc 24. februāra, šī konference iegūst vēl nopietnāku un principiālāku nozīmi. Jau trešo mēnesi notiek Krievijas militārā agresija Ukrainā. Latvija bija okupēta 50 gadus. Abos traģiskajos notikumos agresora galvenais ideoloģiskais ierocijs bija un ir dezinformācija. Tā ir ne mazāk postošs ļaunums, jo dezinformācijas ietekmes mazināšana ir cīņa par patiesību.” Dezinformācija ir viens no Krievijas stratēģisko ieroču veidiem līdzās kodolieročiem, tāpēc šobrīd kā vēl nekad ir svarīgi šo tēmu aktualizēt, lai ierobežotu Krievijas izplatītās dezinformācijas postošo ietekmi, uzsvēra J. Bordāns.

Konference notika LNB Ziedoņa zālē, vienlaikus tika nodrošināta tiešraide.

8. septembrī HSZN priekšsēdētājs Guntis Zemītis un zinātniskās sekretāres p.i. Vera Hohlova LU Akadēmiskajā bibliotēkā apsveica arheologu profesoru Latvijas Zinātņu akadēmijas īsteno locekli *Dr.habil.hist.* Andri Cauni ar viņa biobibliogrāfijas iznākšanu.

18. oktobrī Latvijas Zinātņu akadēmijas Senāts apstiprināja LZA Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļas 2022. gada 17. oktobra lēmumu par LZA goda doktora grāda ekonomikā piešķiršanu *Dr.oec.* Džozefam Menakeram (*Joseph Menaker*, ASV).

1. novembrī Guntis Zemītis un Vera Hohlova LZA vārdā sveica Latvijas Bankas 100 gadu jubilejai veltītā zinātniskā izdevuma “LATVIJAS BANKAS VĒSTURE, 1922–1940” autori *Dr.hist.* Inetu Lipšu. Izdevuma zinātniskais redaktors ir profesors LZA īstenais loceklis *Dr.habil.hist.* Aivars Stranga. Grāmata veltīta Latvijas Bankas institucionālajai vēsturei, koncentrējoties uz Latvijas Bankas padomes un valdes darbības atspoguļošanu.

29. novembrī LZA HSZN priekšsēdētājs Guntis Zemītis un LZA īstenā locekle Maija Kūle devās apsveikt Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūta vadošo pētnieku, profesoru, LZA goda doktoru, valsts emeritēto zinātnieku *Dr.hist.* Leo Dribinu, kuram piešķirts Triju Zvaigžņu ordenis.

HSZN organizētās izstādes LZA

HSZN rūpējās par izstāžu programmu LZA otrā un trešā stāva izstāžu zālēs:

- no 26. oktobra līdz 2023. gada janvāra vidum bija apskatāma mākslinieka Zigmunda Šnores gleznu izstāde “Sentimentālais pieskāriens”;
- no augusta līdz 21. oktobrim bija apskatāma mākslinieču Guntas Brakovskas un Laines Kainaizes izstāde “Latvijas dižkoki un retie koki”. Izstādes idejas autors ir LZA goda doktors Guntis Eniņš;

- no 21. aprīļa līdz 31. maijam bija apskatāma mākslinieces Ērikas Kumerovas gleznu izstāde “CITS PORTĀLS nr.2”;
- no 18. janvāra līdz 28. februārim bija apskatāma latviešu mākslinieces Karinē Paronjancas izstāde “Urbānā filozofija”.

Apbalvojumi

18. februārī, novērtējot izcilo darbu Latvijas valsts un latviešu tautas labā un sveicot 70 gadu jubilejā, Valsts prezidents Egils Levits piešķīra Valsts prezidenta medaļu dzejnieci, rakstnieci, dramaturģei, nozīmīgai tautas atmodas rosinātājai, LZA goda loceklei **Mārai Zālītei**. Valsts prezidents E. Levits M. Zālītes daudzpusīgo radošo devumu latviešu mūsdienu literatūrā un kultūrā novērtēja kā izcilu.

21. martā Valsts prezidents Egils Levits Rīgas pilī pasniedza Cildinājuma rakstu LZA īstenajai loceklei **Janīnai Kursītei-Pakulei**.

4. aprīlī Valsts prezidents Egils Levits un Ordeņu kapituls, atbilstoši Valsts apbalvojumu likuma 11. pantam, par sevišķiem nopelniem Latvijas valsts labā apbalvoja ar Triju Zvaigžņu ordeni un iecēla par Triju Zvaigžņu ordeņa komandieri Latvijas Universitātes (LU) Juridiskās fakultātes profesori, bijušo Satversmes tiesas priekšsēdētāju, Latvijas Zinātnu akadēmijas (LZA) korespondētājloceklī **Dr.iur. Sanitu Osipovu**.

21. jūnijā LR valdība atbalstīja Izglītības un zinātnes ministrijas ierosinājumu piešķirt Ministru kabineta Atzinības rakstu Latviešu valodas aģentūras direktoram **Dr.habil.philol. Jānim Valdmanim** par nozīmīgu ieguldījumu valsts valodas politikas jomas attīstībā, nodrošinot ilgtspējīgu Latviešu valodas aģentūras darbību un popularizējot latviešu valodu ārzemēs. Jānis Valdmanis Latviešu valodas aģentūru vadīja no 2004. gada līdz 2022. gada jūnijam. Viņš ir LU emerītētais profesors un LZA korespondētājloceklis.

7. oktobrī Latvijas Republikas Saeimā, vērtējot Baltijas Asamblejas balvas kandidātus, starptautiska žūrija lēma 2022. gada balvu zinātnē piešķirt **Gustavam Strengam, Andrim Levānam, Renātei Bergai un Laurai Kreigerei-Liepiņai** par kolektīvo monogrāfiju “Rīgas jezuītu kolēģijas grāmatu krājuma (1583–1621) katalogs. Krājuma vēsture un rekonstrukcija”. Pieteikumu nominācijai zinātnē Baltijas Asamblejas balvas žūrijas komisijai iesniedza Latvijas Zinātnu akadēmijas Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļa.

17. oktobrī Valsts prezidents Egils Levits un Ordeņu kapituls nolēma par sevišķiem nopelniem Latvijas valsts labā apbalvot ar Atzinības krustu un iecelt par Atzinības krusta komandieri ilggadējo bijušo Latviešu valodas aģentūras direktoru, Latvijas Universitātes emerītēto profesoru, Latvijas Zinātnu akadēmijas korespondētājloceklī **Dr.habil.philol. Jāni Valdmani**.

Valsts prezidents Egils Levits un Ordeņu kapituls nolēma par sevišķiem nopelniem Latvijas valsts labā apbalvot ar Triju Zvaigžņu ordeni un iecelt par Triju Zvaigžņu ordena virsnieku Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūta vadošo pētnieku, profesoru, Latvijas Zinātņu akadēmijas goda doktoru, valsts emeritēto zinātnieku **Dr.hist. Leo Dribinu** un literatūrzinātnieku, Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūta vadošo pētnieku, Liepājas Universitātes profesoru, Latvijas Zinātņu akadēmijas akadēmiķi **Dr.habil.philol. Benediktu Kalnaču**.

18. oktobrī LR valdība atbalstīja Ministru kabineta Atzinības raksta piešķiršanu diviem nodaļas locekļiem: Latvijas Universitātes profesoram, LZA īstenajam loceklīm, vēstures zinātņu doktoram **Ērikam Jēkabsonam** par nozīmīgu ieguldījumu Austrumeiropas jauno un jaunāko laiku vēstures pētniecībā un Latvijas Zinātņu akadēmijas īstenajai loceklei, literatūrzinātniecei, profesorei un filoloģijas doktrei **Janīnai Kursītei-Pakulei** par nozīmīgu ieguldījumu latviešu folkloras, mitoloģijas, valodas un novadu specifikas pētniecībā un popularizēšanā, latviskās identitātes stiprināšanā un kultūras un filoloģijas profesionālu izaugsmē.

27. oktobrī Valsts prezidents Egils Levits pasniedza Cildinājuma rakstu mākslas vēsturniekam, Latvijas Zinātņu akadēmijas goda loceklīm **Dr.habil.art. Eduardam Kļaviņam** par nozīmīgo ieguldījumu Latvijas kultūrā.

LZA HSZN priekšsēdētājs *Guntis Zemītis*

LZA HSZN zinātniskās sekretāres p.i. *Vera Hohlova*

LAUKSAIMNIECĪBAS UN MEŽA ZINĀTNU NODAĻA

Akadēmijas laukumā 1, Rīga, LV 1050

Tel.: 67223448. Fakss: 67821153

E pasts: lmzn@lza.lv

Nodaļas padome

Nodaļas priekšsēdētāja Baiba RIVŽA

Nodaļas priekšsēdētājas vietnieks Bruno ANDERSONS

Zinātniskā sekretāre Zaiga OBORENKO

Padomes loceklis Izaks RAŠALS

Nodaļas locekļu sadalījums pa speciaalitātēm

bioloģija un biotehnoloģija

Izaks Rašals, īst. loc.

ekonomika

Oļģerts Krastiņš, īst. loc.

Irina Pilvere, īst. loc.

Baiba Rivža, īst. loc.

Vladimirs Gusakovs, ārz. loc.

lauksaimniecība un pārstrādes tehnoloģijas

Aivars Bērziņš, īst. loc.

Inga Ciproviča, īst. loc.

Edīte Kaufmane, īst. loc.

Aldis Kārklinš, īst. loc.

Ina Alsiņa, kor. loc.

Biruta Bankina, kor. loc.

Edīte Birģele, kor. loc.

Zinta Gailē, kor. loc.

Tatjana Kince, kor. loc.

Gunārs Lācis, kor. loc.

Līga Lepse, kor. loc.

Sandra Muižniece-Brasava, kor. loc.

Līga Paura, kor. loc.

Dalija Segliņa, kor. loc.

Ilze Skrabule, kor. loc.

Juris Skujāns, kor. loc.

Evita Straumīte, kor. loc.

Mārtiņš Šabovics, kor. loc.

Anda Valdovska, kor. loc.

Sanita Zute, kor. loc.

Zenons Dabkevičs, ārz. loc.

Hannu Juhani Korkeala, ārz. loc.

mežzinātne un koksnes tehnoloģijas

Bruno Andersons, īst. loc.

Uģis Cābulis, īst. loc.

Tālis Gaitnieks, īst. loc.

Nikolajs Vederņikovs, īst. loc.

Aivars Žūriņš, īst. loc.

Tatjana Dižbīte, kor. loc.

Āris Jansons, kor. loc.

Andis Lazdiņš, kor. loc.

Imants Liepa, kor. loc.

Jānis Ozoliņš, kor. loc.

Jānis Rižikovs, kor. loc.

Dainis Edgars Ruņģis, kor. loc.

Pēteris Zālītis, kor. loc.

māksla

Oskars Fejs, ārz. loc.

Arta Dumpe, goda loc.

Lauksaimniecības un meža zinātnu nodaļas darbība

Lauksaimniecības un meža zinātnu nodaļa (LMZN) pašlaik apvieno 42 LZA locekli, t. sk. 1 goda locekli, 13 īstenos, 4 ārzemju locekļus un 24 korespondētāj-locekļus.

LMZN darbs tika organizēts, pamatojoties uz Latvijas Zinātnu akadēmijas (LZA), Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātnu akadēmijas (LLMZA) un Zemkopības ministrijas (ZM) 2022. gada 26. maijā parakstīto sadarbības līgumu.

Līgums paredz sadarbību: informācijas apmaiņā starp ZM, LZA un LLMZA par augstākās izglītības un zinātnes jautājumiem; ieteikumu izstrādē politikas plānotājiem par uzlabojumiem augstākajā izglītībā un zinātnē, t.sk. par veicamajām darbībām zinātnisko institūciju starptautiskās konkurētspējas veicināšanai, kā arī ciešākai sasaistei ar industriju; kopīgu konferenču, izstāžu un citu pasākumu rīkošanu zinātnes sasniegumu popularizēšanai; jauno zinātnieku sagatavošanā ZM kompetences nozarēs; jauno zinātnieku konkursa organizēšanā lauksaimniecības zinātnes jomā; atbalsta sniegšanā ražas svētku “Vecauce” organizēšanā; Zemkopības ministrijas konkursa “Sējējs” nominācijas “Zinātnie praksē un inovācijas” darbu vērtēšanā; starptautiskās zinātniskās sadarbības veicināšanu; lauksaimniecības un meža zinātnu institūtu ikgadējā apsekošanā.

LMZN 2022. gadā sadarbojās ar Latvijas Republikas Zemkopības ministriju, Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātnu akadēmiju, Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomi (LOSP), Ziemeļvalstu lauksaimnieku zinātnieku asociāciju (NJF), Eiropas Lauksaimniecības pārtikas un dabas zinātnu akadēmiju (*The Union of European Academies for Sciences applied to Agriculture, Food and Nature - UEAA*) un citām institūcijām.

LZA UN VALSTS PĒTĪJUMU PROGRAMMA “INTERFRAME-LV”

“INTERFRAME-LV” ir viens no valsts pētījumu programmas “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” pieciem projektiem. Tā būtība ir novērtēt globālo norišu ietekmi uz ilgtspējīgi virzītu Latvijas tautsaimniecības un sabiedrības modeli; izvērst ciešķas zinātnes un prakses kopdarbības variācijas maksimāli labvēlīgam sabiedrības un tautsaimniecības attīstības rezultātam, zinātniekiem sadarbojoties ar Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru, Latvijas Pašvaldību savienību, Latvijas Darba devēju konfederāciju, Lauksaimniecības organizāciju

sadarbības padomi u.c. Projekts ietver Latvijas ilgtermiņa sociālekonomiskās attīstības pētījumus un tajos identificētos nepieciešamos risinājumus.

Projekta “INTERFRAME-LV” īstenotājs ir Latvijas Zinātņu akadēmija (LZA) akadēmiķes Baibas Rivžas vadībā, kā partneriem piedaloties Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātei (LBTU), Latvijas Universitātei (LU), Rīgas Stradiņa universitātei (RSU) un Agroresursu un ekonomikas institūtam (AREI).

VALSTS PĒTĪJUMU PROGRAMMAS “INTERFRAME-LV” AKTIVITĀTES LZA Senātā par projekta “INTERFRAME-LV” rezultātu apkopojumu žurnālā “Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis”

Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) Senātā sēdē **2022. gada 18. janvārī** tika izskaitīts valsts pētījumu programmas (VPP) “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” rezultātu apkopojums, kas publicēts LZA zinātniskajā žurnālā “Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis”. Šajā VPP viens no pieciem projektiem, “INTERFRAME-LV”, tiek īstenots LZA akadēmiķes Baibas Rivžas vadībā.

Publikācija par visiem pieciem projektiem žurnāla 2021. gada 4. numurā ir VPP atsevišķo projektu horizontālās sadarbības piemērs. Publikāciju par valsts sociālekonomisko ilgtspējību žurnālam kopīgi veidoja LZA un visu tās sadarbības organizāciju zinātnieki.

Projektu vadītāju diskusijā izskanēja svarīga atziņa, ka VPP noteikti ir turpināmas, jo tās paver iespējas starpinstitucionāliem un starpdisciplināriem pētījumiem, kuros var piedalīties arī jaunie zinātnieki, strādājot pieredzējušo kolēgu vadībā (piemēram, projekta “INTERFRAME-LV” īstenošanas laikā ir tapuši un aizstāvēti astoņi promocijas darbi). Pētnieki akcentēja šo projektu laikā īstenojušos plašo sadarbību ar nevalstisko sektoru un valsts institūcijām, tādējādi veidojot platformu pētījumu atziņu aizvadīšanai līdz rīcībpolitikas veidotājiem.

LZA arī citkārt VPP īstenošanas gaitā ir uzņēmusies iniciatīvu starpprojektu horizontālo saišu veidošanā, piemēram, laikrakstā “Zinātnes Vēstnesis” atspoguļojot visu piecu projektu kopējos pasākumus, t. sk. VPP vidusposma konferenci.

Projekta “INTERFRAME-LV” sekcija Latvijas Universitātes 80. starptautiskajā zinātniskajā konferencē

Latvijas Universitātes 80. starptautiskajā zinātniskajā konferencē projekta “INTERFRAME-LV” sekcijas sēdē **2022. gada 30. martā** ar referātiem uzstājās 25 dalībnieki. Zinātnieki prezentēja pētījumu rezultātus par profesionālās izglītības jautājumiem un par šādiem Latvijas sabiedrībai aktuāliem sociāliem jautājumiem: sabiedrības novecošanās un noslānōšanās tendencēm, Latvijas pensiju sistēmas ilgtspējas problēmām, sociālo aizsardzību un ienākumu nevienlīdzību, sociālās

aizsardzības izdevumu uzraudzību, personu ar invaliditāti izslēgšanas no darba tirgus ekonomiskajiem zaudējumiem, jauniešu bezdarba problēmām Eiropas Savienībā pandēmijas Covid-19 ietekmē.

Svarīga tēma Latvijas sabiedrībai ir digitālā transformācija, ar to saistītie riski un risinājumi. Konferencē bija iekļauts pētījums par Latvijas iedzīvotāju līdzdalības veicināšanu valsts pārvaldes lēmumu pieņemšanas procesā.

Finanšu jomā valstij nozīmīgs jautājums ir valsts parāda lieluma ietekme uz valsts ekonomisko izaugsmi, kā arī bankas kredītu restrukturizācija ar valsts garantijām kā ekonomikas stimulēšanas instruments ekonomiskās nenoteiktības apstākļos.

“INTERFRAME-LV” pētnieku uzstāšanās starptautiskās nevalstiskās organizācijas “Zonta” sanāksmē

Latvijas Zinātnu akadēmijā 2022. gada 9. aprīlī projekta “INTERFRAME-LV” pētījumu rezultātu apspriešana notika “Zonta” 6. apgabala jeb Latvijas sanāksmē. Tajā “INTERFRAME-LV” vadītāja un šīs sieviešu organizācijas Latvijā direktore Baiba Rivža iepazīstināja “Zonta” Jelgavas, Rīgas, Ogres un Valmieras klubu pārstāves ar projekta noslēguma rezultātiem, t. sk. ar pētījumos balstīto monogrāfiju (sagatavošanas stadijā). Projekta un attiecīgi monogrāfijā viena no tēmām ir digitalizācija tās dažādos aspektos – uzņēmējdarbībā, izglītībā, digitālās kompetences iegūšanā utt. Projekta “INTERFRAME-LV” dalībniece Latvijas Interneta asociācijas valdes priekšsēdētāja Ina Gudele sniedza izglītojošu priekšlasījumu par tēmu “Viltus ziņu atpazīšana un datu drošība digitālajā vidē”, īpašu uzmanību pievēršot intensīvai krāpnieku rīcībai ārkārtas situācijās un nestandarda apstākļos, kādus ir izraisījusi Krievijas asiņainā militārā agresija Ukrainā. Tas attiecināms gan uz ziedojumu, gan humānās palīdzības vākšanu, kad viltus labdari uzdodas par valdības, banku, sabiedrisko organizāciju u. c. struktūru pārstāvjiem. Šādas viltus ziņas un komunikāciju jāmācās atpazīt un neatvērt aizdomīgus e-pasta sūtījumus, nepārbaudot informāciju. Jāizvēlas oriģinālas viedierīču paroles, lai izvairītos no kiberuzbrukumiem un šantāzas. Tāda veida zināšanas ir jāapgūst gan individuāli, gan rīkojot apmācības darba kolektīvos un sabiedriskajās organizācijās.

Sanāksmē attālināti piedalījās arī “Zonta” aktīvistes no Zviedrijas. Šajā labdarības organizācijā galvenokārt iesaistās intelīgences pārstāves, t. sk. ārstes, politikes, skolotājas, kas iegūto informāciju par viltus ziņu atpazīšana un digitālo datu drošību izplata tālāk savā vidē.

Projekta “INTERFRAME-LV” izdota grāmata *“A study on consumer behaviour in the food market. Eastern European countries case”*

Projekta “INTERFRAME-LV” ietvaros Varšavas Dzīvības zinātnu universitātē (*Warsaw University of Life Sciences*) 2021. gadā izdeva grāmatu par pētījumu

“A study on consumer behaviour in the food market. Eastern European countries case”, kuras autori ir Joanna Szwacka-Mokrzycka, Baiba Rivža, Marzena Lemanowicz, Evija Uljanova. Pētījumam par patērētāju uzvedību Austrumeiropas valstu tirgū ir gan teorētisks, gan empīriks raksturs. Tā mērķis ir iepazīstināt ar būtiskām problēmām, kas skar patērētāju uzvedības modeļus Austrumeiropas valstu mainīgajā globālajā tirgū. Pētījums aplūko daudzus aspektus un ietver sevī pamatjēdzienus par patērētāju uzvedību un to noteicošajiem faktoriem, mūsdienu patērētāju pārtikas patēriņa tendencēm un izmaiņām, kā arī uztura vajadzību apmierināšanas līmeni Polijā 21. gadsimta pirmajā un otrajā desmitgadē. Tas aptver arī aspektus, kas saistīti ar patērētāju uzvedības izmaiņu tendencēm izvēlētajās Austrumeiropas valstīs: Latvijā un Lietuvā.

Projekta “INTERFRAME-LV” pētnieki piedalās Latgales kongresā

Rēzeknē Latgales vēstniecībā GORS **2022. gada 27.–29. aprīlī** notika Latgales kongress “Latgaliskuma kods Eiropā: no valodas līdz ekonomikai”, kurā piedalījās arī VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) īstenotā projekta Latvijas valsts un sabiedrības izaicinājumi un to risinājumi starptautiskā kontekstā” “INTERFARME-LV” pētnieki, kas iesaistījās visās piecās ekonomikas jomas darba grupās. Vadošā pētniece Elita Jermolajeva vadīja darba grupu “Lauku teritoriju attīstība Latgalē” (skaitītie jautājumi: iniciatīvas lauku teritoriju attīstībai, tūrisma un muižu mantojuma loma Latgales lauku atdzīmšanai, lauksaimnieciskā ražošana Eiropas Savienības pierobežā u. c.) un uzstājās ar ziņojumu “Viedo ciemu attīstība – Eiropas piemēri un iespējas Latgales reģionā”. Projekta “INTERFRAME-LV” vadītāja LZA ģenerālsekreitāre akadēmīke Baiba Rivža vadīja diskusiju paneli “Latgales zināšanu ekonomika un eksportspēja” (Latgales ekonomiskās telpas pievienotā vērtība, zināšanu ekonomika, inovācijas, jaunuzņēmumi, eksportspēja) un sniedza ziņojumu “Zināšanu ekonomikas aspekti Latgales reģionā”. Abās darba grupās aplūkotie jautājumi ir cieši saistīti ar “INTERFRAME-LV” pētījumu tēmām un rezultātiem. “INTERFRAME-LV” pētnieki piedalījās arī Latgales kongresa rezolūcijas izstrādāšanā ekonomikas jomā. Referētu tēzes ir publicētas Latgales kongresa informatīvajā izdevumā. Dalībnieku ieguvumi ir arī kontakti ar zinātniekiem un praktiķiem no dažādām Latvijas izglītības institūcijām un novadiem, kā arī idejas jauniem pētījumiem un projektiem.

VPP projekts “INTERFRAME-LV” 23. starptautiskajā zinātniskajā konferencē “Ekonomikas zinātnē lauku attīstībai 2022”

Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes (LBTU) Ekonomikas un sabiedrības attīstības fakultātē no **2022. gada 12. līdz 13. maijam** notika 23. starptautiskā zinātniskā konference “Ekonomikas zinātnē lauku attīstībai 2022” (*Economic Science for Rural Development*), kas pulcēja Latvijas, Lietuvas, Polijas,

Ungārijas un Nīderlandes zinātniekus, nozaru speciālistus un citus interesentus, lai dalītos pieredzē un prezentētu plašākai publikai jaunākos pētījumu rezultātus.

Konferences dalībnieki pievērsās tādiem šobrīd aktuāliem jautājumiem kā digitālā transformācija, sociāla transformācija, klimatneitrāla ekonomiskā attīstība, ilgtspējīgs patēriņš, vietējās pārtikas sistēmas, kā arī Covid-19 pandēmijas radītās sociāli ekonomiskās sekas.

Konference tika atklāta ar plenārsēdi, kurā akadēmiķe Baiba Rivža prezentēja VPP projekta “INTERFRAME-LV” pētījumu rezultātus, akcentējot projekta galvenos izaicinājumus un rastos risinājumus. Ziņojumu par aktualitātēm zema oglekļa lauksaimniecības attīstībā Eiropā sniedza Polijas zinātnieks *Ludvik Wicki* no Varšavas Dzīvības zinātnu universitātes. Plenārsēdi turpināja Ungārijas zinātnieks *Csaba Forgacs*, kurš iepazīstināja konferences dalībniekus ar lauksaimniecības uzņēmumu produktivitātes atšķirībām dažādos Eiropas reģionos. Plenārsēdi noslēdza Polijas zinātniece *Alina Danilowska* ar ziņojumu par pandēmijas ietekmi uz lauksaimniecību un lauku reģionu attīstību.

Pēc plenārsēdes konferences darbs turpinājās trīs sesijās, kas bija veltītas tematiski saistītiem jautājumiem – ilgtspējīga bioekonomika un aprites ekonomika; lauku attīstība un uzņēmējdarbība; integrēta un ilgtspējīga reģionālā attīstība, jaunas sabiedrības attīstības dimensija. Konferences “INTERFRAME-LV” darba sesijā piedalījās 34 Latvijas un ārvalstu zinātnieki ar 13 ziņojumiem.

Projekta “INTERFRAME-LV” rezultātus izvērtē LZA Senāts

VPP projekta “INTERFRAME-LV” noslēguma fāzē akadēmiķe Baiba Rivža ziņoja par sasniegtajiem rezultātiem LZA Senāta sēdē **2022. gada 17. maijā**. Projekts “INTERFRAME-LV” kā valsts pētījumu programmas (VVP) “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” daļa ir apliecinājis priekšrocības, ko sniedz VPP ietvars, – starpinstitucionalitāti un starpdisciplinaritāti, integrētas pieejas iespējas pētāmajiem jautājumiem.

Līdzās galvenajām projekta īstenotājorganizācijām – LZA, Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātei (LBTU), Latvijas Universitātei (LU) un Rīgas Stradiņa universitātei (RSU) – projektā tika iesaistītas arī reģionālās augstskolas: Vidzemes Augstskola, Liepājas Universitāte, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija un Ventspils Augstskola. Līdzās akadēmiķiem un profesoriem strādājot arī magistriem un doktorantūras studentiem, ir izstrādāti 8 promocijas darbi, radītas augsta līmeņa zinātniskās publikācijas, no kurām 14 iekļautas *Scopus* un 4 *Ebsco* datubāzēs. VPP projektu uzdevums – nodrošināt prakses un darba iespējas studējošajiem, lai veidotos jaunie zinātnieki; iesaistīties starptautiskos sadarbības tīklos un konsorcijos, ir realizējies, piemēram, RSU sadarbībā ar Tartu Universitāti, Kauņas Tehnoloģiju universitāti un Stavangeres universitāti, Ventspils Augstskolas un LZA sadarbībā ar

Norvēgijas Bioekonomikas institūtu, Igaunijas Dzīvības zinātnu universitāti un Vitauta Magnusa universitāti Lietuvā, iesaistē *Interreg Baltic Sea Region* projektā “*Baltic Blue Growth*”. Tādējādi zinātniskajiem projektiem ir daudz plašāki mērķi nekā tie lielākoties ir sabiedrības un pat resoru priekšstatos, proti, tikai sniegt tūlītējus ieguldījumus tautsaimniecībā, kas gan ir primārais uzdevums.

Saistībā ar “INTERFRAME-LV” tautsaimniecisko mērķi – novērtēt globālo norišu ietekmi uz ilgtspējīgu Latvijas ekonomisko un sociālo modeli – gūtie zinātniskie secinājumi ir nosūtīti izpildvaras institūcijām, piemēram, LR Ekonomikas un Labklājības ministrijām; Latvijas Pašvaldību savienībai; Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamerai (LTRK), Latvijas Darba devēju konfederācijai (LDDK), Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomei (LOSP) u.c., atbilstoši pētījumu tēmām. Sadarbība ar organizācijām tika izveidota jau pētniecības procesā. LU pētījumu loks – par sabiedrības novecošanu un reģionālo noslānošanos, ietverot pensiju sistēmas pilnveidi, e-pārvaldības nostiprināšanu u.c.; RSU – uzņēmējdarbība no vides un sociālās drošības aspekta; LZA un LBTU – zināšanu ekonomikas attīstība kontekstā ar digitalizāciju un inovāciju izglītībā mazajos un vidējos uzņēmumos, u.c. Projekta ietvaros organizētais reģionālo forumu cikls apliecināja, ka zināšanas par valsts ilgtspējai svarīgajiem procesiem 4. industriālās revolūcijas kontekstā, t. sk. par jaunām paradigmām izglītībā, zināšanu pārnesi, zaļo attīstību, nākotnes darbaspēka prasmēm, ir mērķtiecīgāk jāizplata sabiedrībā.

“INTERFRAME-LV” prezentē projekta rezultātus LLMZA forumā

Latvijas Biozinātnu un tehnoloģiju universitātē (LBTU) **2022. gada 3. jūnijā** notika Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātnu akadēmijas (LLMZA) 30 gadu darba jubilejas kopsapulce – forums “Zinātnes loma lauksaimniecības un meža nozares attīstībā”, piedaloties arī projekta “INTERFRAME-LV” dalībniekiem.

LZA vārdā Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātnu akadēmiju uzrunāja LZA Humanitāro un sociālo zinātnu nodaļas priekšsēdētājs akadēmiķis Guntis Zemītis, uzsvērot abu zinātnisko institūciju partnerību un kopējos darbus Latvijas ekonomikas balstnozaru – lauksaimniecības un mežsaimniecības – nodrošināšanā ar zinātnes resursiem, t. sk. LZA tās ģenerālsekreitāres akadēmiķes Baibas Rivžas personā ir vadījusi projektu “INTERFRAME-LV”. Projekta ietvaros LZA un LBTU zinātnieku grupa ir pētījusi bioekonomikas, aprites ekonomikas, zaļās ekonomikas un digitalizācijas ietekmi uz ilgtspējīgu valsts izaugsmi un piedāvājusi Latvijas ilgtspējas modeļus.

Forumā pirmoreiz tika prezentēta “INTERFRAME-LV” monogrāfija “Latvijas spēks ilgi pastāvēt” un tās tulkojums angļu valodā – “The Strength of Latvia for the Long-term Development”, kas ir autoru kolektīva darbs akadēmiķes Baibas Rivžas redakcijā. Projektā pārstāvēto LLMZA, LZA un LBTU zinātnieku grupas vadītāja profesore Andra Zvirbule, stāstot par projekta norisi, tematiku un monogrāfijas

saturu, uzsvēra, ka “INTERFRAME-LV” ir pētīti un monogrāfijā jau iekļauti daudzi minētie aktuālie jautājumi – digitalizācijas ietekme uz tehnoloģiju un sociālo attīstību, klimata pārmaiņas, zaļais kurss un ilgtspējīga aprites bioekonomika, sabiedrības un ģeogrāfiskās noslāpošanās pārvarešana u.c.

Latgales forums Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijā

Valsts pētījumu programmas projekta “INTERFRAME-LV” – “Latvijas valsts un sabiedrības izaicinājumi un to risinājumi starptautiskā kontekstā” Latgales forums notika **2022. gada 8. jūnijā** Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijā (RTA).

Forumu atklāja RTA rektore profesore Iveta Mietule, uzsverot zinātnisko pētījumu nozīmi un to potenciālo praktisko pielietojumu. Par projekta “INTERFRAME-LV” gaitu un galvenajiem rezultātiem informēja akadēmīķe LLU profesore Baiba Rivža. Viņa arī iepazīstināja ar projekta ietvaros izdoto monogrāfiju “Latvijas spēks ilgi pastāvēt”.

Par zināšanu ekonomikas teoriju un praksi pasaules un Latvijas kontekstā stāstīja RTA Ekonomikas un pārvaldības fakultātes dekāne profesore Iluta Arbidāne. Ar teorētisko zināšanu pielietojumu lauksaimnieciskajā ražošanā pieredzē dalījās biedrības “Latgales ražojošo lauksaimnieku apvienība” valdes priekšsēdētājs, zemnieku saimniecības “Zelmeņi” īpašnieks Aivars Bernāns no Rēzeknes novada Lendžu pagasta.

Par profesionālās izglītības iespējām darbaspēka kvalitātes uzlabošanā informēja Malnavas koledžas direktore Sandra Ežmale. LBTU doktorante Inese Trušiņa prezentēja jaunu pieeju valsts ilgtspējīgas attīstības novērtēšanai, izmantojot stabili koordinātu sistēmu jaudas (enerģijas plūsmu) vienībās. Par inovatīvu produktu un pakalpojumu radīšanu mazajos uzņēmumos un viedo ciemu pieeju stāstīja “Handmade Latgola” īpašniece Marika Rudžīte-Griķe no Līvāniem.

Kurzemes forums Liepājas Universitātē

Kurzemes forumā Liepājas Universitātē **2022. gada 14. jūnijā** tika prezentēti VPP projekta “INTERFRAME-LV” rezultāti un monogrāfija “Latvijas spēks ilgi pastāvēt” un tās tulkojums angļu valodā – “*The Strength of Latvia for the Long-term Development*”, kas ir autoru kolektīva darbs akadēmīķes Baibas Rivžas redakcijā. VPP un projekta vadītāja Baiba Rivža uzstājās ar referātu “Projekta “INTERFRAME-LV” gaita un galvenie secinājumi”.

Pētnieku kolektīvā ir pārstāvēta arī Liepājas Universitāte. Tā kā projekta īstenošanas laikā pētnieku komandai bija jāstrādā pandēmijas skartā vidē, ar īpašu interesi lasāmi secinājumi un ieteikumi, kas apkopo kopš 2020. gada marta iegūtos rezultātus par pandēmijas ietekmi uz nodarbinātību, digitalizāciju, sabiedrības drošību un ilgtermiņa attīstības plānošanu. Attālinātā darba un studiju organizēšana pandēmijas laikā bija

visu augstskolu ikdienas diskusiju temats: bez priekšrocībām, kas parasti tiek izceltas, ir jāapzinās arī trūkumi, piemēram, izmaksu pieaugums mājsaimniecībām, kā arī virtuālo sanāksmu kvalitāte.

Monogrāfija ir vērtīga studiju literatūra ne tikai Liepājas Universitātes vadībzinātņu studentiem – ilgtspējas jautājumi iekļauti visu studiju virzienu saturā. Izvēle publicēt darbu latviešu un angļu valodā ne tikai veicina pētījuma satura popularizēšanu Latvijas sabiedrībā, bet arī uztur un attīsta latviešu zinātnes valodu, tās ilgtspēju.

“INTERFRAME-LV” Vidzemes forumā

Vidzemes forums VPP “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” projektā “INTERFRAME-LV” – “Latvijas valsts un sabiedrības izaicinājumi” noritēja Valmierā Vidzemes Augstskolā **2022. gada 29. jūnijā**.

Forumu ietvaros Vidzemes Augstskolas Inženierzinātņu fakultātes dekāns Alvis Sokolovs klātesošos iepazīstināja ar Vidzemes Augstskolas viedokli par digitalizācijas ienākšanu akadēmiskajā vidē. Par projekta “INTERFRAME-LV” gaitu un galvenajiem rezultātiem informēja akadēmiķe Baiba Rivža.

Forumu dalībniekus ar novada aktualitātēm iepazīstināja Valmieras novada pašvaldības un Valmieras Attīstības aģentūras pārstāvji. Noslēgumā noritēja zinātniski praktiskas diskusijas. Forumu apmeklētāji saņēma “INTERFRAME-LV” projekta ietvaros izdoto grāmatu “Latvijas spēks ilgi pastāvēt”.

LZA Ekonomikas institūta V Starptautiskais ekonomikas forums “Krīze kā stimuls izmaiņām. Cilvēks. Daba. Uzņēmējdarbība”

LZA Ekonomikas institūta organizētajā V Starptautiskajā ekonomikas forumā **2022. gada 30. jūnijā** “Krīze kā stimuls izmaiņām. Cilvēks. Daba. Uzņēmējdarbība” “INTERFRAME-LV” darbs notika divās sekcijās, kurās piedalījās 20 pētnieki.

“INTERFRAME-LV” sesijas secinājumi: ilgtspējas attīstības stratēģijas un politikas īstenošanai nepieciešama pierādījumos balstītu instrumentu un metožu lietošana, regulāra pētījumu un datu pārskatīšana un atjaunināšana; jānovērš ekonomikas stagnācija reģionos, lai pārtrauktu sociālā, ekonomiskā, politiskā un cilvēkkapitāla aizplūšanu no pašvaldībām; jāizmanto visi valstī pieejamie darbaspēka resursi, t. sk. jāveicina cilvēku ar invaliditāti un jauniešu nodarbinātību; valsts pārvaldes institūcijām plašāk un pilnvērtīgāk jāizmanto digitālie risinājumi un sociālie tīkli sabiedrības informēšanai un iesaistei; jāiedrošina iedzīvotāji (arī vecāka gadagājuma) paplašināt zināšanas dažādās izglītības formās, t.sk. mūžizglītībā un profesionālajā izglītībā, iegūt digitālās prasmes, lai veicinātu uzņēmējdarbības / sociālās uzņēmējdarbības attīstību un lai cilvēki varētu pretendēt uz augstāk apmaksātām darbavietām, lai gūtu nodrošinājumu arī pensijas vecumā; krīzes laikā un atveseļošanas posmā uzņēmējdarbības stratēģijas centrā jābūt inovācijai; nepieciešams apjomīgāk izglītot sabiedrību par ilgtspējas

principiem, t. sk. par zaļo kursu, kurā ietilpst arī aprites ekonomika (pāreja no modeļa “ņemt, saražot, patērēt, izmest” uz modeli “atkārtoti izmantot, sadalīt daļas, pārstrādāt, mazāk patērēt”) u.c. Uzmanības centrā bija abas pēdējā laika lielās globālās krīzes, ko izraisīja Covid-19 pandēmija un Krievijas iebrukums Ukrainā, un to iespējamie pārvarēšanas mehānismi.

XXII starptautiskā daudznozaru zinātniskā ģeokonference SGEM 2022

Albenā, Bulgārijā, no 2022. gada 2. līdz 11. jūlijam norisinājās XXII starptautiskā daudznozaru zinātniskā ģeokonference SGEM 2022 (*XXII International Multidisciplinary Scientific GeoConference SGEM 2022*). Konferences plenārsēdē **4. jūlijā** par projekta “INTERFRAME-LV” rezultātiem ziņoja projekta vadītāja LZA ģenerālsekreitāre akadēmiķe Baiba Rivža.

PROJEKTĀ “INTERFRAME-LV” IZDOTA MONOGRĀFIJA

Projekta rezultāti apkopoti 480 lappušu biezā zinātniskā monogrāfijā “*Latvijas spēks ilgi pastāvēt*” latviešu un angļu valodā (*The Strength of Latvia for the Long-term Development*). Autoru kolektīva zinātniskā monogrāfija sagatavota akadēmiķes Baibas Rivžas redakcijā, balstoties uz Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) vadībā īstenotā projekta “Latvijas valsts un sabiedrības izaicinājumi un to risinājumi starptautiskā kontekstā” (“INTERFRAME-LV”, 2018–2022) veikto pētījumu rezultātiem valsts pētījumu programmā “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai”.

Monogrāfija latviešu un angļu valodā tika prezentēta pasākumos/forumos, atbilstoši projektā un izdevuma veidošanā iesaistīto zinātnisko institūciju atrašanās vietām: Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātē (LBTU) Jelgavā 3. jūnijā; Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijā (RTA) 8. jūnijā; Liepājas Universitātē (LiepU) 14. jūnijā; Vidzemes Augstskolā 29. jūnijā; LZA Ekonomikas institūta organizētajā Starptautiskajā Ekonomikas forumā Rīgā Latvijas Zinātņu akadēmijā 30. jūnijā.

Projektā “INTERFRAME-LV” un attiecīgi monogrāfijā ir pēctecīgi turpināti sociālo zinātņu VPP “Ekosoc-LV” (2014–2018) sāktie starpdisciplinārie pētījumi par viedās ekonomikas un viedās sabiedrības attīstībai nepieciešamajiem pārveides procesiem, tehnoloģisko un sociālo inovāciju radīšanu, zināšanu ekonomiku, dodot jaunu ievirzi – starptautisko kontekstu Latvijas ilgtspējīgai attīstībai.

Izdevums ar plašu faktoloģisko materiālu, projektā un monogrāfijas veidošanā strādājošo zinātnieku secinājumiem un ieteikumiem, kā arī ekspertu viedokļiem ir izmantojams lēmumu pieņemšanā dažāda līmeņa pārvaldībā, politikas dokumentu izveidē, izglītības sistēmā, NVO darbā u.c.

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Dalība UEAA

UEAA (*Union of European Academies for Sciences applied to Agriculture, Food and Nature*), kuras biedrs ir Latvijas Zinātņu akadēmija un Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmija, **2022. gadā** tika izveidots jauns konkurss, kura pamatā ir UEAA akadēmiju atlasītie labākie zinātniskie ziņojumi. Šajā konkursā piedalījās arī divi ziņojumi no Latvijas:

1. Dz. Zacs, I. Perkons, E. Pasecnaja, E. Abdulajeva, A. Viksna, V. Bartkevics. *Persistent organic pollutants in the environment and food products in Latvia*;

2. S. Zute, V. Sterna, I. Jansons, I. Jansone, M. Bleidere, L. Degola, A. Miglavs, A. Auzins, A. Krievina, I. Leimane. *New technologies and economically viable solutions for local feed production for pig farming*.

2022. gada decembrī LZA un LLMZA zinātnieki kopā ar citu valstu zinātniekiem piedalījās UEAA iesniegto ziņojumu anotāciju izvērtēšanā. Latvijas iesniegtie zinātniskie ziņojumi tika augsti novērtēti, bet neiekļuva pirmo trīs labāko darbu skaitā.

2022. gada 6. un 7. oktobrī norisinājās UEAA ģenerālā asambleja un starptautiskais zinātniskais simpozijs Tbilisi. Zinātņiskā simpozija “Ilgtspējīgas, noturīgas un taisnīgas pārtikas sistēmas ES un pasaule” plenārsēdē Baiba Rivža uzstājās ar referātu “Veselīgas pārtikas patēriņš un inovācijas pārtikas aprītē (Baltijas piemērs)”.

Sadarbība ar Ziemeļvalstu Lauksaimniecības zinātnieku asociāciju

LZA LMZN, LLMZA kopā ar LBTU un Ziemeļvalstu Lauksaimniecības zinātnieku asociāciju (*Nordic Association of Agricultural Science – NJF*) organizē zinātņiskās konferences. Katra mēneša pirmajā trešdienā norisinās Baltijas un Ziemeļvalstu doktorantu semināri.

Ziemeļvalstu Lauksaimniecības zinātnieku Asociācijas (NJF) un Latvijas nacionālās biedrības (NJF Latvia) kopsapulce norisinājās tiešsaistē **2022. gada 11. februārī**. Kopsapulci atklāja NJF Latvijas nodaļas valdes priekšsēdētāja akadēmīķe Baiba Rivža. Viņa iepazīstināja ar pētījumiem, par kuriem tika ziņots LBTU fakultāšu konferencēs, kas tika organizētas kopā ar NJF sekcijām: 1) LBTU Lauksaimniecības fakultātes zinātniski praktiskā konference “Līdzsvarota lauksaimniecība”, 25.–26.02.2021; 2) LBTU Ekonomikas un sabiedrības attīstības fakultātes zinātņiskā konference “Economic Science for Rural Development”, 11.–14.05.2021; 3) LBTU Tehniskās fakultātes Starptautiskā zinātņiskā konference “Engineering for Rural Development”, 26.–28.05.2021. Īpaša uzmanība tika veltīta NJF ikmēneša starptautiskās zinātņiskās konferences norisei, kurā aktīvi piedalās mūsu doktoranti un zinātnieki.

Akadēmiķe Baiba Rivža informēja par valsts budžeta finansējumu zinātnei no Izglītības un zinātnes ministrijas un Ekonomikas ministrijas, kā arī par papildu finansējumu ārpus valsts budžeta no Atveselošanas un noturības mehānisma līdzekļiem. Atveselošanas fonds (*Recovery and Resilience Facility*) ir jauna, Eiropas Komisijas centralizēti pārvaldīta budžeta programma, kas izveidota papildus 2021.–2027. gada plānošanas perioda ES budžetam. Tā mērķis – atbalstīt reformas un investīcijas, kas saistītas ar pāreju uz zaļo un digitālo ekonomiku, kā arī mazināt krīzes radīto sociālo un ekonomisko ietekmi.

NJF 27. kongress notika Islandē, Selfosā no **27. līdz 29. septembrim**. No Latvijas NJF kongresā piedalījās 4 zinātnieces no LBTU: profesore Anda Valdovska, profesore Daina Jonkus, asoc. prof. Lilija Degola, doktorante Vineta Tetere un vadošā pētniece Arta Kronberga no SIA “Field and Forest”.

2022. gada 17. decembrī LMZA prezidente LZA akadēmiķe Baiba Rivža piedalījās NJF (*Nordic Association of Agricultural Science*) valdes sanāksmē Helsinkos. Sēdē katras valsts pārstāvis ziņoja par aktualitātēm savā nodaļā. Valdes sēdē tika apspriestas nākamā gada aktivitātes – plānotie notikumi, konferences, semināri, kā arī izstrādāta organizācijas stratēģija un rīcības plāns 2023. gadam.

Piedališanās starptautiskajos projektos

LMZN sadarbībā ar LLMZA locekļu dalība projektos:

1. *HORIZON 2020* projekts 771134 *ERA-NET SusCrop (Sustainable Crop Production)* (2017–2023).
2. *HORIZON 2020* projekts 773324 *ForestValue 1 - Innovating forest-based bioeconomy* (2017–2023).
3. *HORIZON-WIDERA-2022-ERA-01, ForestValue2 – Innovating forest-based bioeconomy* (2023–2027).
4. *ERA-NET SusCrop* jauns projekts *AGROBIODIVERSITY 2022–2025*.

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA UN DALĪBA STARPTAUTISKĀS UN VIETĒJĀS KONFERENCIĒS

LBTU Lauksaimniecības fakultāte (LF) **24. un 25. februārī** organizēja gadskārtejo zinātniski praktisko tiešsaistes konferenci “Līdzsvarota lauksaimniecība”. Konferences laikā norisinājās divas plenārsēdes un tika sniegti ziņojumi trīs sekcijās – laukkopības, dārzkopības un lopkopības. Dalībniekus par aktualitātēm lauksaimniecības zinātnē informēja Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātnu akadēmijas (LLMZA), Ziemeļvalstu Lauksaimniecības zinātnieku asociācijas Latvijas nacionālā biedrības (NJF Latvia) pārstāve un LBTU profesore Baiba Rivža, plenārsēžu izskanā dalībnieki piedalījās diskusijās.

Latvijas Universitātes 80. starptautiskajā zinātniskajā konferencē “INTERFRAME-LV” sekcijas sēdē **2022. gada 30. martā** ar referātiem uzstājās 25 dalībnieki. Zinātnieki prezentēja pētījumu rezultātus par Latvijas sabiedrībai aktuāliem sociāliem jautājumiem.

Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes (LBTU) Ekonomikas un sabiedrības attīstības fakultātē no **2022. gada 12. līdz 13. maijam** notika 23. starptautiskā zinātniskā konference “Ekonomikas zinātne lauku attīstībai 2022” (*Economic Science for Rural Development*), kas pulcēja kopā Latvijas, Lietuvas, Polijas, Ungārijas un Nīderlandes zinātniekus, nozaru speciālistus un citus interesentus, lai dalītos pieredzē un prezentētu plašākai publikai jaunākos pētījumu rezultātus.

SADARBĪBA AR UNIVERSITĀTĒM

LZA, LBTU, LLMZA un Varšavas Dzīvības zinātņu universitātes (*Warsaw University of Life Sciences – SGGW*) rīkotā 8. starptautiskā tiesīsāistes konference “*Trends in Regional Development in the EU Countries 2022*” (“Reģionālās attīstības tendences ES valstis 2022”) norisinājās **2022. gada 21. oktobrī**. Pasākumā piedalījās zinātnieki, kas pārstāvēja Polijas, Latvijas, Lietuvas, Ukrainas un Albānijas pētniecības centrus.

Konferencē dalībnieki apmainījās viedokļiem Eiropas Savienības valstu reģionālās attīstības jomā, arī aktuālo sociālekonomisko problēmu kontekstā, t. sk. jautājumos, kas saistīti ar Covid-19 pandēmiju un karu Ukrainā. Referāti tika nolasīti trijās tematiskajās sesijās un plakātu sesijā. Diskusijā tika apspriesti atsevišķi reģionālās un vietējās attīstības aspekti, pielietotie instrumenti reģionālās politikas atbalstam, kā arī ES valstu attīstības virzieni un perspektīvas.

MEŽZINĀTNES DIENA

Latvijas Valsts mežzinātnes institūts “Silava” sadarbībā ar akciju sabiedrību “Latvijas valsts meži” un Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmiju **2022. gada 21. oktobrī** Salaspilī un tās apkārtnē organizēja Latvijas mežzinātnes dienu “Ogleklis vecos mežos un mežaudzēs klimata pārmaiņu laikos”. Tās pasākumos piedalījās vairāk nekā 140 dalībnieki.

Mežzinātnes dienas tematika 2022. gadā tika izraudzīta Eiropas zaļā kurga (*green deal*) noskaņās un bija saistīta ar novecojošām mežaudzēm un mītu kliedēšanu par to it kā nozīmīgu lomu oglekļa krājumu uzturēšanā un pasaules glābšanā no klimata pārmaiņām.

LZA korespondētāloceklis, “Silava” vadošais pētnieks Āris Jansons uzstājās ar ziņojumu “Ogleklis vecos mežos un mežaudzēs klimata pārmaiņu laikos”. “Silava” pētniece Daiga Zute nolasīja ziņojumu “Veci meži un mežaudzes Eiropas politikas un zinātnes telpā”.

LMZN SĒDES

2022. gadā tika organizētas deviņas LMZN un LLMZA prezidija kopsēdes, kurās tika apspriestas aktuālas nodaļas tēmas, projektos paveiktais un projektu pētījumi rezultāti, prezentēti 2021. gada zinātnes sasniegumi, apspriesta Lauku skates norise un konkursa “Sējējs 2022” gaita.

Nodaļas sēdēs tika noklausīti un apspriesti 11 zinātniskie ziņojumi.

SADARBĪBA AR LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS UN MEŽA ZINĀTŅU AKADĒMIJU (LLMZA)

LLMZA un LZA LMZN kopsapulce

Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātē (LBTU) Jelgavā **2022. gada 3. jūnijā** notika Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijas (LLMZA) 30 gadu darba jubilejas kopsapulce – forums “Zinātnes loma lauksaimniecības un meža nozares attīstībā”, piedaloties arī projekta “INTERFRAME-LV” pētniekiem.

Pasākumā tika prezentēts trešās desmitgades izdevums “LLMZA Anno 1992. Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmija 2012–2022”, kā arī “INTERFRAME-LV” monogrāfija “Latvijas spēks ilgi pastāvēt” un tās tulkojums angļu valodā “*The strength of Latvia for the long-term development*”. Monogrāfijā kā projekta ieguvums uzsverīti arī 8 izstrādātie promocijas darbi.

Kopsapulcē ziņojumus sniedza LLMZA prezidente akadēmiķe Baiba Rivža, LR Zemkopības ministrijas valsts sekretāre vietniece Dace Arāja nolasīja ziņojumu “Zinātne – atbalsts un ieguvumi lauksaimniecības un meža nozares attīstībai”, par VPP “INTERFRAME-LV” aktivitātēm un rezultātiem ziņoja LBTU profesore Dr. oec. Andra Zvirbule. Kopsapulcē notika VPP projekta “INTERFRAME-LV” monogrāfijas “Latvijas spēks ilgi pastāvēt” un tās tulkojuma “*The strength of Latvia for the long-term development*” atklāšana.

KONKURSS “SĒJĒJS 2022”

LR Zemkopības ministrija sadarbībā Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmiju (LLMZA), Latvijas Zinātņu akadēmijas Lauksaimniecības un meža zinātņu nodaļu (LZA LMZN) un Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāti (LBTU) organizēja konkursu “Sējējs 2022”. Tas ir ikgadējs pasākums, kura mērķis ir noteikt nozīmīgāko ieguldījumu Latvijas lauku attīstībā un lauksaimniecībā.

Starp konkursa “Sējējs 2022” laureātiem ir arī LZA LMZN un LLMZA pētnieki: balva “Par mūža ieguldījumu lauksaimniecībā” piešķirta LLU profesorei *Dr.agr. Dainai Kairišai*.

Konkursa “Sējējs 2022” nominācijas “Zinātne praksē un inovācijas” iesniegto darbu vērtēšanā piedalījās LZA LMZN un LLMZA zinātnieki akadēmiķes Baibas Rivžas vadībā. Izvērtējot pretendentus, komisija “Sējējs 2022” nominācijā “Zinātne praksē un inovācijas” nolēma piešķirt:

laureāta balvu *Dr.agr. Ilzei Grāvītei* par zinātnisko darbu “Jaunu plūmju šķirņu un inovatīvu audzēšanas tehnoloģiju izstrāde un ieviešana ražošanā”;

veicināšanas balvu – 2. vietas ieguvējai *Dr.agr. Artai Kronbergai* par ieguldīto zinātnisko darbu Latvijas sējas kaņepju audzēšanas un pārstrādes attīstībā;

veicināšanas balvu – 3. vietas ieguvējai *Ph.D. Sarmītei Rancānei* par promocijas darbu “Augu barības elementu reciklācijas iespējas enerģētisko zālaugu plantācijās” (promocijas darba zinātniskie vadītāji *Dr.habil.agr. Aldis Kārkliņš* un *Dr.silv. Dagnija Lazdiņa*).

KONKURSS – LAUKU SKATES

Latvijas Zinātņu akadēmijas Lauksaimniecības un meža zinātņu nodaļa (LMZN), Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmija (LLMZA) sadarbībā ar Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāti (LBTU) un ar LR Zemkopības ministrijas atbalstu organizēja lauku izmēģinājumu un laboratoriju skates – konkursu, kura mērķis noteikt labāko ieguldījumu Latvijas lauku attīstībā un lauksaimniecībā.

Lauku izmēģinājumu un laboratoriju skates 2022. gadā

Datums	Zinātniskā institūcija
29. jūnijs	LBTU Lauksaimniecības fakultāte
7. jūlijs	LBTU Zemkopības zinātniskais institūts
12. jūlijs	Agroresursu un ekonomikas institūts (AREI), Priekuļu pētniecības centrs
14. jūlijs	LBTU mācību un pētījumu saimniecība “Vecauce”
19. jūlijs	Latgales lauksaimniecības zinātnes centrs (Viļāni), Malnavas koledža
22. jūlijs	Ulbrokas ZC, TF
29. jūlijs	LBTU Augu aizsardzības zinātniskais institūts
15. septembris	Dārzkopības institūts (DI)

Apkopojot lauku izmēģinājumu un laboratoriju skates – konkursa vērtējuma rezultātus, par labāko 2022. gadā tika atzīts **LBTU Tehniskās fakultātes** un **Ulbrokas zinātnes centra** sniegums. Labi iežīmējās katras zinātniskās institūcijas stiprās pusēs: augstāko publicitātes novērtējumu ieguva Dārzkopības institūts, par labāko institūciju jauno zinātnieku iesaistē tika atzīts AREI Priekuļu pētniecības centrs, labākā sadarbība ar ārzemju zinātniekiem bijusi LBTU Tehniskajai fakultātei un Ulbrokas

Zinātnes centram, vislabāk ar zinātniskajiem institūtiem Latvijā sadarbojusies LBTU Lauksaimniecības fakultāte, bet visveiksmīgāk uzņēmēju interesi piesaistījis Viļānu Latgales lauksaimniecības zinātnes centrs.

JAUНО ZINĀTNIEKU KONKURSS “RAŽAS SVĒTKI VЕCAUCĒ 2022”

Ikgadējais LBTU Lauksaimniecības fakultātes zinātniskais seminārs Ražas svētki “Vecauce 2022: Miers baro, karš posta” notika **2022. gada 3. novembrī** Vecauces pilī. Zinātnieki uzstājās ar ziņojumiem par Stendes pētniecības centra simtgades notikumiem, augsnes segas īpatnībām Platones pagastā, tomātu augļu izvēli, dējējvistu produktivitāti un olu kvalitāti, kā arī par augsnes noslānošanos nezāļu apkarošanai.

Pasākuma laikā dalībniekiem bija iespēja iepazīties arī ar stenda referātiem, ko vērtēja žūrija un klātesošie. Stenda referātu nominācijā “Atraktīvākais” par labāko tika atzīts T. Harbovskas referāts “Evaluation of new parthenocarpic F1 hybrid combinations of cucumber according to selection characteristics and their variability under protected area conditions” (kolēģe no Ukrainas Nacionālās Zinātņu akadēmijas Dārzeņu un meloņu audzēšanas institūta), nominācijā “Labāk strukturētais” – K. Skuteles, S. Mešķa, A. Dorbes referāts “Makroajgēs Latvijas piekrastē – iespēja vai apgrūtinājums?”, bet semināra dalībnieku simpatiju izpelnījās L. Vilkas, D. Siliņas referāts “Vai liegolu dzērveņu ogu puves var ierobežot bez kīmiskiem augu aizsardzības līdzekļiem?”

Semināra noslēgumā tika sveikti Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijas organizēto konkursu laureāti. Pēc LMZN zinātnieku izvērtējuma par konkursa uzvarētāju kļuva LBTU Lauksaimniecības fakultātes doktorants **Jānis Kaņeps** par pētījumu “Kviešu dzeltenplankumainība un tās ierosinātājs *Pyrenophora tritici-repentis*”. Atzinības rakstus saņēma arī J. Kaņepa zinātniskā darba vadītājas *Dr:biol. Biruta Bankina* un *Ph.D. Inga Moročko-Bičevska*.

Lauku izmēģinājumu un laboratoriju skatē 2022. gadā par laureātiem kļuva un Ražas svētkos tika sveikti **LBTU Tehniskā fakultāte** un **Ulbrokas zinātnes centrs**.

LZA LMZN LOCEKĻU APBALVOJUMI

ZELTA ČIEKURS 2022

LR Zemkopības ministrijas, Latvijas Meža īpašnieku biedrības un Latvijas Kokrūpniecības federācijas rīkotā meža nozares gada balva “Zelta čiekurs 2022” ir ikgadēja augstākā atzinība meža nozarē par nozīmīgiem sasniegumiem un ieguldījumu nozares labā. “Zelta čiekurs 2022” laureāti tika apbalvoti **2022. gada 1. decembrī**. Balvu pasniedza piecās nominācijās: “Par mūža ieguldījumu”, “Par inovatīvu uzņēmējdarbību”, “Par zinātnes ieguldījumu nozares attīstībā”, “Par ieguldījumu nozares attīstībā” un “Par ilgtspējīgu saimniekošanu”.

“Zelta čiekuru” nominācijā “Par zinātnes ieguldījumu nozares attīstībā” ieguva Latvijas Valsts mežzinātnes institūta “Silava” īstenotā pētījuma “SEG emisiju un CO₂ piesaistes novērtējums vecās mežaudzēs” radošā grupa vadošā pētnieka LZA korespondētājocekļa Āra Jansona vadībā, pētniece **Daiga Zute**, zinātniskie asistenti **Ieva Jaunslaviete, Laura Ķeniņa, Valters Samariks.**

NOZĪMĪGĀKIE ZINĀTNES SASNIEGUMI 2022. GADĀ

Teorētiskā zinātne

Latvijas ekonomikas un sabiedrības izaicinājumu kompleksa izpēte starptautiskā kontekstā un instrumenti viedās ekonomikas un sabiedrības attīstīšanai.

Kolektīva zinātniskā monogrāfija “Latvijas spēks ilgi pastāvēt”, tulkojums angļu valodā “The strength of Latvia for the long-term development”. Latvijas Zinātņu akadēmija, 2022. 480 lpp. Galvenā redaktore LZA akadēmiķe **Baiba Rivža**, valsts pētījumu programmas “Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi valsts ilgtspējai” projekta “Latvijas valsts un sabiedrības izaicinājumi un to risinājumi starptautiskā kontekstā” (INTERFRAME-LV, 2018–2022) vadītāja; atbildīgā redaktore Ausma Mukāne. Pārstāvētās zinātniskās institūcijas: LZA, Latvijas Universitāte, Latvijas Lauksaimniecības universitāte/Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte, Rīgas Stradiņa universitāte u.c.

Lietišķā zinātne

Ribes ģints augu, *Cecidophyopsis* pumpurērču un upeņu reversijas vīrusa izpēte ilgtspējīgai Ribes ģints ogulāju rezistences selekcijai un audzēšanai.

Autori. Dārzkopības institūts (DI): *Ph.D.* Inga Moročko-Bičevska, *Dr.agr.* Arturs Stalažs, *Ph.D.* Gunārs Lācis, *Dr.agr.* Valda Laugale, *Mg.agr.* Kristīne Drevinska, *Mg.biol.* Neda Zulģe, *Mg.biol.* Katrīna Kārkliņa, *Mg.biol.* Toms Bartulsons, *BSc.* Māris Jundzis, *Dr.agr.* Līga Lepse, *Dr.biol.* Sarmīte Strautiņa. Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs (BMC): *Dr.biol.* Ina Balķe, *MSc.* Ieva Kalnciema, *MSc.* Gunta Reseviča, *MSc.* Nikita Zrelovs, *MSc.* Ivars Silamiķelis.

Pētījumi par heterogēnām pašapputes graudaugu populācijām: agronomiskās īpašības, izmaiņas audzēšanas apstākļu ietekmē, izveidošanas un uzlabošanas iespējas.

Autori. Agroresursu un ekonomikas institūts: *Dr.agr.* Linda Legzdiņa, *Dr.agr.* Māra Bleidere, *Ph.D.* Indra Ločmele, *Mg.agr.* Vija Strazdiņa, *Mg.geogr.* Dace Piliksere, *Mg.agr.* Valentīna Fetere, *Dr.biol.* Ieva Mežaka, *Mg.biol.* Elīna Sokolova; Latvijas Valsts mežzinātnes institūts “Silava”: *Dr.biol.* Dainis Edgars Ruņģis, *Dr.silv.* Vilnis Šķipars.

Izstrādāti inovatīvi micēlijas biokompozīti no atjaunojamām dabas izejvielām

Dr:biol. Ilze Irbe, *Dr:sc.ing.* Inese Filipova, *Bc.biol.* Gustavs Daniels Loris, *Bc.biol.* Māra Blumfelde, *Mg.chem.* Mārīte Šķute, *Dr:chem.* Laura Andže, *Dr:chem.* Oskars Bikovens, *Dr:chem.* Anrijs Verovkins, *Dr:sc.ing.* Juris Grīniņš (Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūts).

LZA VĀRDBALVAS

Latvijas Zinātņu akadēmijas Senāts 2023. gada 17. janvārī apstiprināja LZA balvu ekspertu komisijas lēmumu un piešķīra

Dr:biol. **Lailai Ikasei** (Dārzkopības institūts) – Pauļa Lejiņa balvu lauksaimniecības zinātnēs par izciliem panākumiem ābeļu selekcijā Latvijā;

Dr.habil.geogr. **Mārimi Laiviņam** (Latvijas Valsts mežzinātnes institūts “Silava”) – Kaspara Buša balvu meža ekologijā un mežkopībā par nozīmīgu ieguldījumu Latvijas mežzinātnē un zinātniskajām iestrādnēm praktiskās mezsaimniecības vajadzībām.

LZA JAUNO ZINĀTNIEKU BALVA

Latvijas Zinātņu akadēmijas (LZA) Senāts 2023. gada 17. janvārī apstiprināja LZA balvu ekspertu komisijas lēmumu un piešķīra jauno zinātnieku balvu *Mg.oec.* **Amandai Brizgai** (Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte) par darbu “Nodokļu sloga izmaiņu tendences un to ietekmējošie faktori Eiropas Savienības daļībvalstīs”, zinātniskā vadītāja *Dr.oec.* Inguna Leibus.

Izmaiņas nodaļas locekļu sastāvā

LZA Rudens pilnsapulcē 24. novembrī par korespondētālocekļiem ievēlēti *Dr:sc.ing.* **Evita Straumīte** un *Dr:sc.ing.* **Jānis Rīzikovs**.

Nodaļas priekšsēdētāja *Baiba Rivža*
Zinātniskā sekretāre *Zaiga Oborenko*

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Latvijas Zinātņu akadēmijas galvenie starptautiskā darba virzieni 2022. gadā:

1) sadarbība ar starptautiskajām zinātniskajām organizācijām,

2) divpusējā sadarbība:

- LZA sadarbība ar LR akreditētajām diplomātiskajām pārstāvniecībām;
- LZA un ārvalstu zinātņu akadēmiju sadarbība;
- zinātņu akadēmiju sadarbības projekti;
- Latvijas un ārvalstu zinātnieku apmaiņas vizīšu programma.

3) Baltijas zinātņu akadēmiju sadarbība,

4) LZA aktivitātes un dalība starptautiskajās zinātniskajās organizācijās Ukrainas zinātnieku atbalstam,

5) citas aktivitātes.

1. Sadarbība ar starptautiskajām zinātniskajām organizācijām

LZA piedalījās starptautisko zinātnisko organizāciju ALLEA, EASAC, ISC, IAP rīkotajos pasākumos – konferencēs, starptautisko zinātnisko organizāciju sanāksmēs klātienē, hibrīdformātā un tiešsaistē, vebināros, iesaistījās regulārā korespondencē ar šīm organizācijām.

• **ALLEA** (The European Federation of All European Academies – Eiropas zinātņu akadēmiju federācija):

- 1. februārī LZA ģenerālsekretāre akadēmiķe Baiba Rivža un LZA Senāta priekšsēdētāja akadēmiķe Tatjana Koķe piedalījās ALLEA tiešsaistes seminārā “*Towards climate sustainability of the academic system – why and how*”;
- 12. martā LZA nosūtīja Latvijas kandidatūras pieteikumu ALLEA *Madame de Staél* Eiropas kultūras vērtību gada balvai;
- izplatīts 12. maijā publiskotais ALLEA ziņojums “*Towards climate sustainability of the academic system in Europe and beyond*”;
- aprīlī izplatīts ALLEA ziņojums “*Aligning Intellectual Property Rights with Open Science*”;
- 11.–12. maijā ALLEA ģenerālajā asamblejā “*Transforming Science*” tiešsaistē piedalījās LZA ģenerālsekretāre B. Rivža, ārlietu sekretārs M. Greitāns, Starptautisko sakaru nodaļas vadītāja I. Trapenciere. Asambleja ievēlēja jauno padomi ar pilnvaru termiņu 2022.–2024. gads. Padomē tika ievēlēts LZA nominētais kandidāts – LZA īstenais loceklis Ēriks Jēkabsons;

- pēc ALLEA pieprasījuma sagatavots informatīvs materiāls par LZA lomu zinātnes politikas veidošanā, attīstībā un izvērtēšanā;
  - 20. jūnijā nodaļas vadītāja I. Trapenciere piedalījās ALLEA tiešsaistes vebinārā “*Public attitudes and trust in Europe*”;
  - 6.–7. oktobrī LZA īstena locekļi Ēriks Jēkabsons piedalījās ALLEA valdes sēdē Berlinē;
  - 14. novembrī sagatavota LZA atbildes vēstule par trim ALLEA valdes lēmumiem.
- **EASAC** (The European Academies’ Science Advisory Council – Eiropas Savienības valstu, Norvēģijas, Šveices un Apvienotās Karalistes zinātnu akadēmiju un Eiropas Akadēmijas (*Academia Europaea*) konsultatīvā padome):
    - janvārī un februārī LZA piedalījās “*The EASAC Strategy 2022–2023 “Science advice for the benefit of Europe”*” izvērtēšanā un papildinājumu ierosināšanā;
    - februārī izplatīts EASAC ziņojums “*Regenerative Agriculture*”;
    - 25. maijā nodaļas vadītāja I. Trapenciere piedalījās EASAC/IAP ziņojuma tiešsaistes prezentācijā “*Health in the Climate Emergency – a global perspective*”;
    - 15. septembrī nodaļas vadītāja I. Trapenciere piedalījās EASAC tiešsaistes seminārā “*Impact of the pandemic on the Academies’ science communication*”;
    - 30. novembrī nodaļas vadītāja I. Trapenciere piedalījās EASAC/Zviedrijas Karaliskās zinātnu akadēmijas tiešsaistes seminārā par vides, klimata un enerģētikas jautājumiem;
    - 1.–2. decembrī nodaļas vadītāja I. Trapenciere piedalījās EASAC sanāksmē Stokholmā;
    - pēc EASAC pieprasījuma sagatavoti dokumenti LZA eksperta nominācijai Eiropas zinātnes padomei (*European Research Council*);
    - nominēts LZA eksperta kandidāts projektā “*The Future of Gas*”.
  - **ISC** (International Science Council – Starptautiskā Zinātnes padome):
    - 26. janvārī nodaļas vadītāja I. Trapenciere piedalījās ISC tiešsaistes sanāksmē ar ISC prezidentu Pīteru Glukmanu (*Peter Gluckman*) “*Meet and Greet*”;
    - 1. februārī nodaļas vadītāja I. Trapenciere piedalījās ISC tiešsaistes vebinārā “*Advancing the Hazard Information Profiles (HIPs)*”;
    - 14. jūnijā nodaļas vadītāja I. Trapenciere piedalījās ISC projekta tiešsaistes prezentācijā “*Unprecedented & Unfinished: COVID-19 and Implications for National and Global Policy*”;
    - 15. jūnijā nodaļas vadītāja I. Trapenciere piedalījās ISC tiešsaistes seminārā “*The UNESCO Recommendation on Open Science*”;

- 15. un 17. novembrī nodaļas vadītāja I. Trapenciere piedalījās ISC tiešsaistes semināros par zinātnes politiku;
- 28. novembrī nodaļas vadītāja I. Trapenciere piedalījās ISC tiešsaistes konferencē “*Democracy: risk, relevance, revival*”;
- 6.–8. decembrī nodaļas vadītāja I. Trapenciere piedalījās tiešsaistes Pasaules zinātnes foruma (World Science Forum) diskusijā “*ISC Global Knowledge Dialogue*” un sesijā “*Climate justice: seeking equitable solutions to adverse effects of climate change on health*”.

Citas aktivitātes:

- 25. maijā LZA ģenerālsekreitāre B. Rivža piedalījās Eiropas Komisijas, *Horizon Europe* un ECORYS koordinētā tiešsaistes seminārā “*Gender Equality Plans*”;
- 13. oktobrī LZA prezidents I. Kalviņš parakstīja sadarbības līgumu ar UNESCO/IYBSSD 2022/2023 rīcības komitejas priekšsēdētāju prof. Mišelu Spiro (*Michel Spiro*, IUPAP, *International Union of Pure and Applied Physics*, prezidents) par sadarbību un atbalstu Starptautiskā Fundamentālo zinātņu gada ilgtspējīgai attīstībai 2022/2023 (UNESCO/IYBSSD) ietvaros;
- 2. septembrī LZA nominēja ekspertu SAPEA (*Science Advice for Policy by European Academies*) projektam par ilgtspējīgu pārtikas patēriņu;
- 22. novembrī nodaļas vadītāja I. Trapenciere piedalījās SAPEA ziņojuma “*Strategic crisis management in the EU*” prezentācijas tiešsaistes seminārā;
- 14. decembrī LZA īstenais loceklis P. Trapencieris piedalījās LR Ārlietu ministrijas organizētajā seminārā “Latvija Arktikā”.

2. Divpusējā sadarbība

2.1. LZA sadarbība ar Latvijas Republikā akreditētajām diplomātiskajām pārstāvniecībām:

- 12. janvārī LZA viesojās Japānas vēstnieks Latvijā V. E. Jasuši Takase (*Yasushi Takase*) un vēstniecības otrā sekretāre Idzumi Močidzuki (*Izumi Mochizuki*). Vēstnieku pieņēma LZA prezidents I. Kalviņš, LZA viceprezidents O. Spārītis, nodaļas vadītāja I. Trapenciere;
- 23. augustā LZA viesojās Azerbaidžānas Republikas vēstnieks Elnurs Sultanovs (*Elnur Sultanov*), lai ar LZA prezidentu I. Kalviņu pārrunātu abu valstu sadarbību izglītībā, pētniecībā un inovāciju ekosistēmu izveidē, kā arī zinātnieku un akadēmiskā personāla apmaiņas projektus un sadarbību *Horizon Europe* projektu pieteikumos. Sarunās piedalījās LZA ārlietu sekretārs M. Greitāns un nodaļas vadītāja I. Trapenciere.

2.2. LZA un ārvalstu zinātņu akadēmiju sadarbība:

Latvijas Zinātņu akadēmija ir noslēgusi divpusējos sadarbības līgumus ar vairāk nekā 30 valstu zinātņu akadēmijām un zinātniskajām institūcijām.

- 22. februārī tika parakstīts atjaunotais sadarbības līgums ar Polijas ZA, kā arī izvērtēti un apstiprināti 6 sadarbības projekti;
- maijā aktualizēta divpusējās sadarbības līguma atjaunošana ar Austrijas ZA;
- 8. augustā LZA viceprezidents O. Spārītis, ģenerālsekretāre B. Rivža, LZA Ekonomikas institūta direktore N. Linde tikās ar Vācijas Berlīnes Brandenburgas ZA prezidentu Kristofu Markšīzu (*Cristoph Marksches*). Tika parakstīts 2002. gada 1. novembrī noslēgtā starpakadēmiju sadarbības līguma pielikums, kas paredz paplašināt zinātniskās sadarbības veidus un konkrētizē sadarbības atbalsta mehānismus;
- decembrī uzsākts sarunu process ar Somijas zinātnisko biedrību (Societas Scientiarum Fennica) par sadarbības līgumu.

2.3. Zinātņu akadēmiju sadarbības projekti:

LZA–Čehijas ZA sadarbības projekts (2022.–2024. gads)

- Inovatīvi polioli no atjaunojamām izejvielām un uzlabotas to raksturojošās metodes. (Uģis Cābulis, Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūts; Hineks Beneš (*Hynek Beneš*), Čehijas ZA Makromolekulārās ķīmijas institūts).

LZA–Bulgārijas ZA (BZA) sadarbības projekti (2022.–2023. gads)

- Mākslas un kultūras objektu digitalizācija izglītības vajadzībām (Gita Seņka, Latvijas Kultūras akadēmijas Kultūras koledža; Dr. Desislava Paneva-Marinova (*Desislava Paneva-Marinova*), BZA Matemātikas un informātikas institūts).
- Religiskās tradīcijas un identitāte – transformācijas un metamorfozes (no tradicionālās kultūras līdz religijas postmodernejām dimensijām) Bulgārijā un Latvijā. Projekta vadītāji: Dr.phil. Solveiga Krūmiņa-Koņkova, LU Filozofijas un socioloģijas institūts; asoc. prof. Jekaterina Anastasova (*Ekaterina Anastasova*), BZA Folkloras un etnoloģijas institūts un Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs.

LZA–Polijas ZA (PZA) sadarbības projekti (2022.–2024. gads)

- Etniskās/etnogrāfiskās izrādes Polijā un Latvijā: mūsdienu perspektīvas un pieejas. Projekta vadītāji: Dr.hist. Ilze Boldāne-Zeļenkova, LU Latvijas vēstures institūts; Prof. Dagnoslav Demskis (*Dagnoslaw Demski*), PZA Arheoloģijas un etnoloģijas institūts.

- Latviešu-poļu, poļu-latviešu valodniecības un kultūras sakari. Projekta vadītāji: Dr.philol. Anna Stafecka, LU Latviešu valodas institūts; Małgorzata Ostruvka (*Małgorzata Ostrówka*), PZA Slāvu valodas institūts.
- Poļu un latviešu kultūras, politiskie un literārie kontakti no 18. līdz 20. gadsimtam. Projekta vadītāji: Dr.hist. Ēriks Jēkabsons, LU Latvijas vēstures institūts; Terēza Račka-Ježorska (*Teresa Rączka Jeziorska*), PZA Literatūras pētniecības institūts.
- Livonija un Polijas-Lietuvas Republika no 16. līdz 18. gadsimtam. Projekta vadītāji: Dr.hist. Mārīte Jakovļeva, LU Latvijas vēstures institūts; Boguslavs Dubašs (*Bogusław Dybaś*) PZA Vēstures institūts.
- AGB un pēc-AGB objektu aizplūšanas dinamika un kīmija. Projekta vadītāji: Dr.phys. Laimonis Začs, LU Lāzeru centrs; Romans Ščerba (*Roman Szczerba*), PZA Nikolaja Kopernika Astronomijas centrs.
- Perifēro šūnu pretiekaisuma kapacitāte insulta pacientiem. Projekta vadītāji: Dr.pharm. Marina Makrecka-Kūķa, Latvijas Organiskās sintēzes institūts; Anna Kovaljska (*Anna Kowalsk*), PZA Cilvēka ģenētikas institūts.

2.4. Latvijas un ārvalstu zinātnieku apmaiņas vizīšu programma:

2022. gadā septiņi Latvijas zinātnieki devušies ārvalstu vizītēs: trīs zinātnieki uz Polijas ZA, trīs – uz Čehijas ZA, viens – uz Lietuvas ZA. Kopā vizītēs pavadītas 70 dienas.

Latvijā ieradās divdesmit zinātnieki: seši – no Čehijas, desmit – no Polijas, trīs – no Igaunijas, viens – no Ukrainas, kopā Latvijā pavadot 142 dienas.

3. Baltijas zinātņu akadēmiju sadarbība

- 30. jūnijā apstiprināts Baltijas valstu zinātņu akadēmiju medaļas Nolikums;
- uzsākti sagatavošanās darbi 18. Baltijas Intelektuālās sadarbības konferencei (BISK) Latvijā 2023. gada 20.–21. aprīlī. Notikušas trīs konferences organizācijas darba grupas sanāksmes par konferences sponsoriem un konferences saturu. Izveidota starptautiska konferences organizācijas komiteja, kurā piedalās Igaunijas, Latvijas, Lietuvas ZA prezidenti un Somijas ZA ģenerālsekreitārs.

4. LZA aktivitātes un dalība starptautiskajās zinātniskajās organizācijās Ukrainas zinātnieku atbalstam

- 24. februārī – Krievijas izraisītā kara Ukrainā pirmajā dienā – LZA izplatīja paziņojumu latviešu, angļu, ukraiņu un krievu valodā “Latvijas Zinātņu akadēmijas aicinājums apturēt Krievijas agresiju Ukrainā”;

- 1. martā LZA izplatīja aicinājumu Baltkrievijas tautai, Baltkrievijas zinātniekiem un Baltkrievijas valdībai latviešu un baltkrievu valodā;
- 4. martā LZA atvēra bankas kontu ziedojumu vākšanai Ukrainas zinātnieku atbalstam, informācija tika izplatīta arī starptautiski, paralēli LZA iesaistījās iniciatīvas *ScienceforUkraine* aktivitātēs;
- 4. martā LZA izplatīja paziņojumu “LZA atbalsta ALLEA lēmumu apturēt Krievijas Zinātņu akadēmijas un Baltkrievijas Zinātņu akadēmijas dalību organizācijā” latviešu un angļu valodā;

LZA paziņojumi sakarā ar Krievijas izraisīto karu Ukrainā tika iekļauti starptautisko zinātnisko organizāciju IAP [<https://www.interacademies.org/news/iap-communique-ukraine>] EASAC [<https://easac.eu/news/details/easac-member-academies-stand-with-the-ukraine-and-support-the-freedom-of-citizens-and-scientific-community/>], ALLEA [<https://allea.org/support-for-ukraine/>] u.c. mājaslapās un sociālo mediju vietnēs.

- 6. martā sadarbībā ar ASV vēstniecību Latvijā tika organizēta LZA un ASV ZA locekļu virtuāla tikšanās, lai pārrunātu atbalsta sniegšanas iespējas zinātniekiem – bēgliem no Ukrainas, kuri vēlas turpināt savu zinātnisko darbību. LZA pārstāvēja ģenerālsekretāre B. Rivža, viceprezidenti O. Spārītis un A. Šternbergs, ārlietu sekretārs M. Greitāns, bet no ASV ZA – Nacionālo akadēmiju politikas un globālo lietu nodajās izpilddirektors Vons Turekjans (Vaughan Turekian) un globālās ilgtspējības un attīstības departamenta direktors Franklins Karero-Martinezs (Franklin Carrero-Martinez);
- 7. martā Izglītības un zinātnes ministrija paziņojumā apsveica Latvijā **uzsāktās** iniciatīvas *ScienceforUkraine* darbu Ukrainas zinātnieku atbalstam, pieminot arī LZA ieguldījumu;
- 18. martā izdots LZA prezidenta rīkojums Nr. 1.1.-3/5 “Par savākto ziedojumu Ukrainas bēgliem izmantošanu”, saskaņā ar kuru Starptautiskā daļa ir atbildīga par Ukrainas zinātnieku izmitināšanu LZA augstceļtnē un finanšu līdzekļu nodrošināšanu;
- 18. martā Latvijā ieradās Ukrainas zinātnieks Leonīds Fedorenko (*Leonid Fedorenko*) ar sievu Jūliju Fedorenko (*Yuliia Fedorenko*), kas tika izmitināti LZA telpās. Leonīds Fedorenko šobrīd strādā Rīgas Tehniskajā universitātē Pusvadītāju fizikas laboratorijā;
- 15. jūnijā LZA ģenerālsekretāre B. Rivža, nodajās vadītāja I. Trapenciere piedalījās starptautisko zinātnisko organizāciju, tostarp ALLEA, ISC un *ScienceforUkraine* organizētajā tiešsaistes vebinārā “*The Ukraine Crisis: Responses from the European Higher Education and Research Sectors*”;

- no 30. maija līdz 6. jūnijam Latvijā viesojās Oksana Mikitenko (*Oksana Myktytenko*), lai veiktu individuālos pētījumus Latvijas Nacionālajā bibliotēkā, Latvijas Folkloras arhīvā un Latvijas Etnogrāfiskajā brīvdabas muzejā. Viņa piedalījās arī Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūta organizētajā starptautiskajā konferencē “*14th Conference of the SIEF Year Working Group Commerce and tradition*” 2022. gada 1.– 4. jūnijā.

Pārskats par savāktā ziedojuma Ukrainas bēgļiem izlietojumu

01.01.2022.-03.03.2023.

Saņemti ziedojuumi (EUR)   13 173.43

Izdevumi   12 926.79

t.sk.

dienas nauda   420.00

viesnīca   10 230.00

pusdienu, brokastu taloni   1776.79

Brūču un izgulējumu apvienībai   500.00

**Pieejamais atlikums
turpmākiem izdevumiem   246.64**

5. Citas aktivitātes

- Latvijas Zinātņu akadēmijas Gadagrāmatas 2023. gadam angļu valodā sastādīšana, izdevuma izplatīšana.

Sagatavoja *I. Trapenciere, K. Broks, M. Greitāns*

LATVIJAS ZINĀTNU AKADĒMIJAS LOCEKLI

ĪSTENIE LOCEKLI

Alnis Jānis (fizika), ievēlēts 23.11.2017. FTZN. *Latvijas Universitāte*. Tel.: 27463408. E pasts: Janis.Alnis@lu.lv

Ambainis Andris (informātika), ievēlēts 22.11.2007. (Kor.loc.: 20.11.2003.–22.11.2007.). LZA Lielā medaļa (2013). FTZN. *Latvijas Universitāte*. Tel.: 67034517. E pasts: ambainis@janet.lv; andris.ambainis@lu.lv

Andersons Bruno (materiālzinātnes), ievēlēts 25.11.2004. (Kor.loc.: 29.11.2001.–25.11.2004.). LZA Lielā medaļa (2019). ĶBMZN un LMZN. *Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūts*. Tel.: 29472010. E pasts: bruno.andersons@edi.lv

Arsenjans Pāvels (ķīmija), ievēlēts 26.11.2020. (Kor.loc.: 26.11.2015.–25.11.2020.). ĶBMZN. *Latvijas Organiskās sintēzes institūts*. Tel.: 29849464. E pasts: pavel@osi.lv; pavel.arsenyan@lycos.com

Auziņš Mārcis (fizika), ievēlēts 27.11.1998. LZA Lielā medaļa (2010). FTZN. *Latvijas Universitāte*. Tel. 67033700. E pasts: marcis.auzins@lu.lv

Ābele Kristiāna (mākslas zinātnes), ievēlēta 24.11.2022. (Kor.loc.: 29.11.2018.–23.11.2022.). HSZN. *Latvijas Mākslas akadēmijas Mākslas vēstures institūts*. Tel.: 26162678. E pasts: kristiana_abele@hotmail.com

Barševskis Arvīds (bioloģija), ievēlēts 24.11.2011. (Kor.loc.: 20.11.2008.–24.11.2011.). LZA Lielā medaļa (2015). ĶBMZN. *Daugavpils Universitāte*. Tel.: 65422180, 26339994. E pasts: arvids.barsevskis@du.edu.lv

Bārzdinš Guntis (informātika), ievēlēts 25.11.2021. (Kor.loc.: 25.11.2010.–24.11.2021.). FTZN. *LU Matemātikas un informātikas institūts*. Tel.: 29206943. E pasts: guntis.bazdins@lumii.lv

Bārzdinš Jānis (informātika), ievēlēts 09.04.1992. (Kor.loc.: 06.12.1990.–09.04.1992.). LZA Lielā medaļa (2017). FTZN. *LU Matemātikas un informātikas institūts*. Tel.: 67224363. E pasts: janis.bazdins@lumii.lv

Bērziņš Aivars (veterinārmedicīna), ievēlēts 26.11.2020. (Kor.loc.: 23.11.2017.–25.11.2020.). LZA Lielā medaļa (2022). LMZN. *Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts “BIOR”*. Tel.: 67620526. E pasts: aivars.berzins@bior.lv

Bērziņš Valdis (vēsture), ievēlēts 27.11.1998. (Kor.loc.: 09.01.1992.–27.11.1998.). HSZN. *LU Latvijas vēstures institūts*. E pasts: berzinsv@yahoo.com

Bilinskis Ivars (informātika), ievēlēts 06.12.1990. (Kor.loc.: 12.02.1987.–06.12.1990.). FTZN. *Elektronikas un datorzinātņu institūts*. Tel.: 67558190. E pasts: bilinskis@edi.lv

Blūms Elmārs (fizika), ievēlēts 09.01.1992. (Kor.loc.: 06.04.1989.–09.01.1992.). LZA Lielā medaļa (2005). FTZN. *LU Fizikas institūts*. Tel.: 67944664. E pasts: eblums@latnet.lv

Bojārs Juris (tiesību zinātnes), ievēlēts 24.11.1992. (Kor.loc.: 09.01.1992.–24.11.1992.). HSZN. *Latvijas Universitāte*. E pasts: juris.bojars@lu.lv

Burima Maija (literatūrzinātne), ievēlēta 23.11.2017. (Kor.loc.: 29.11.2012.–23.11.2017.). HSZN. *Daugavpils Universitāte*. Tel.: 29789096. E pasts: maija.burima@du.lv

Caune Andris (arheoloģija), ievēlēts 10.11.1995. (Kor.loc.: 25.11.1994.–10.11.1995.). LZA Lielā medaļa (2001). HSZN. *Latvijas Zinātņu akadēmija*. Tel.: 22068879

Cābulis Ugis (mežzinātnes), ievēlēts 26.11.2020. (Kor.loc.: 24.11.2016.–25.11.2020.). LMZN. *Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūts*. Tel.: 29272658. E pasts: ugis.cabulis@kki.lv

Cēbers Andrejs (fizika), ievēlēts 26.11.1993. (Kor.loc.: 24.11.1992.–26.11.1993.). FTZN. *LU Fizikas institūts*. Tel.: 67033767, 29195961. E pasts: aceb@sal.lv; aceb@lanet.lv

Cimdiņa Ausma (literatūrzinātne), ievēlēta 23.11.2017. (Kor.loc. 20.11.2003.–23.11.2017.). HSZN. *Latvijas Universitāte*. Tel.: 67034935. E pasts: ausma.cimdina@lu.lv

Cimdiņš Pēteris (ekoloģija), ievēlēts 09.04.1992. (Kor.loc.: 09.01.1992.–09.04.1992.). ŪBMZN. *Latvijas Zinātņu akadēmija*. Tel.: 29437830. E pasts: cimdins@inbox.lv

Ciprovīča Inga (laiksaimniecības zinātnes), ievēlēta 25.11.2021. (Kor.loc.: 24.11.2011.–24.11.2021.). LMZN. *Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte*. Tel.: 63029305. E pasts: inga.ciprovica@lbtu.lv

Dambrova Maija (farmācija), ievēlēta 29.11.2012. (Kor.loc.: 22.11.2007.–29.11.2012.). ŪBMZN. *Latvijas Organiskās sintēzes institūts*. Tel.: 66155159, 26441642. E pasts: maija.dambrova@farm.osi.lv

Dehtjars Jurijs (fizika), ievēlēts 20.11.2008. (Kor.loc.: 29.11.2001.–20.11.2008.). FTZN. *Rīgas Tehniskā universitāte*. Tel./fakss: 67089422. E pasts: dekhtyar@latnet.lv; jurijs.dehtjars@rtu.lv

Druviete Ina (valodniecība), ievēlēta 24.11.2016. (Kor.loc: 26.11.1999.–24.11.2016.). HSZN. *Latvijas Universitāte*. Tel.: 67034595, 26352167. E pasts: ina.druviete@lu.lv

Eglītis Roberts (fizika), ievēlēts 26.11.2020. (Kor.loc.: 27.11.2014.–25.11.2020.). FTZN. *LU Cietvielu fizikas institūts*. Tel.: 67187480. E pasts: reglitis@gmail.com; roberts.eglitis@cfi.lu.lv

Erts Donāts (fizika), ievēlēts 24.11.2016. (Kor.loc.: 24.11.2011.–24.11.2016.). FTZN. *LU Ķīmiskās fizikas institūts*. Tel.: 67033936, 26313360. E pasts: Donats.Erts@lu.lv

Ērenpreisa Jekaterina (bioloģija), ievēlēta 20.11.2003. (Kor.loc.: 26.11.1999.–20.11.2003.). ŪBMZN. *Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs*. Tel.: 28744535. E pasts: katrina@biomed.lu.lv

Ērglis Andrejs (medicīna), ievēlēts 26.11.2015. (Kor.loc.: 20.11.2008.–26.11.2015.). LZA Lielā medaļa (2020). **ĶBMZN.** *LU Kardioloģijas institūts.* Tel.: 67069575, 29293376. E pasts: a.a.erglis@stradini.lv

Feldmanis Inesis (vēsture), ievēlēts 20.11.2003. (Kor.loc.: 29.11.2001.–20.11.2003.). HSZN. Tel.: 67033825. E pasts: inesis.1@apollo.lv

Ferbers Ruvins (fizika), ievēlēts 07.12.2006. (Kor.loc.: 23.11.2000.–07.12.2006.). FTZN. *Latvijas Universitāte.* Tel.: 67033754. E pasts: ferber@latnet.lv

Gailītis Agris (fizika), ievēlēts 29.11.2001. FTZN. *LU Fizikas institūts.* Tel.: 28878453. E pasts: gailitis@sal.lv

Gaitnieks Tālis (mežzinātnes), ievēlēts 23.11.2017. (Kor.loc.: 26.11.2009.–23.11.2017.). **LMZN.** *Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava".* Tel.: 26463738. E pasts: talis.gaitnieks@silava.lv

Gardovska Dace (medicīna), ievēlēta 28.11.2013. (Kor.loc.: 26.11.2009.–28.11.2013.). **ĶBMZN.** *Rīgas Stradiņa universitāte.* Tel.: 29225686. E pasts: dace.gardovska@rsu.lv

Gardovskis Jānis (medicīna), ievēlēts 07.12.2006. (Kor.loc.: 21.11.1997.–07.12.2007.). **ĶBMZN.** *Rīgas Stradiņa universitāte, P. Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca.* Tel.: 67069745. E pasts: janis.gardovskis@rsu.lv; janis.gardovskis@stradini.lv

Grabis Jānis (materiālzinātnes), ievēlēts 20.11.2003. (Kor.loc.: 23.11.2000.–20.11.2003.). **ĶBMZN.** Tel.: 29450343.

Greitāns Modris (informātika), ievēlēts 29.11.2018. (Kor.loc.: 24.11.2011.–29.11.2018.). FTZN. *Elektronikas un datorzinātņu institūts.* Tel.: 67554500. E pasts: modris_greitans@edi.lv

Grēns Elmārs (bioloģija), ievēlēts 12.02.1987. (Kor.loc.: 17.06.1982.–12.02.1987.). LZA Lielā medaļa (1995). **ĶBMZN.** *Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs.* Tel.: 29226029. E pasts: grerens@biomed.lu.lv

Grudule Māra (literatūrzinātne), ievēlēta 26.11.2015. (Kor.loc.: 25.11.2010.–26.11.2015.). LZA Lielā medaļa (2022). HSZN. *Latvijas Universitāte.* Tel.: 26520095. E pasts: mara.grudule@lu.lv; maragru@latnet.lv

Grundspenķis Jānis (informātika), ievēlēts 20.11.2003. (Kor.loc.: 27.11.1998.–20.11.2003.). FTZN. *Rīgas Tehniskā universitāte.* Tel.: 29453128. E pasts: Janis.Grundspenķis@rtu.lv

Ivbulis Viktors (literatūrzinātne), ievēlēts 26.11.1999. (Kor.loc.: 21.11.1997.–26.11.1999.). LZA Lielā medaļa (2014). HSZN. *Latvijas Zinātņu akadēmija.* Tel.: 67674634, 26350663. E pasts: ivbulis@lanet.lv

Jansone Ilga (valodniecība), ievēlēta 22.11.2007. (Kor.loc.: 24.11.2005.–22.11.2007.). HSZN. *LU Latviešu valodas institūts.* Tel.: 29550647. E pasts: ilgajan@lza.lv

Jaudzems Kristaps (ķīmija), ievēlēts 21.11.2019. (Kor.loc.: 23.11.2017.–20.11.2019.). **ĶBMZN.** *Latvijas Organiskās sintēzes institūts.* Tel.: 22073506, 67014817. E pasts: kristaps.jaudzems@osi.lv

Jēkabsons Ēriks (vēsture), ievēlēts 29.11.2018. (Kor.loc.: 24.11.2016.–29.11.2018.). HSZN. LU *Vēstures un filozofijas fakultāte*. Tel. 67033825. E pasts: eriks.jekabsons@lu.lv

Jirgensons Aigars (ķīmija), ievēlēts 23.11.2017. (Kor.loc.: 28.11.2013.–23.11.2017.). ĶBMZN. *Latvijas Organiskās sintēzes institūts*. Tel.: 29334948. E pasts: aigars@osi.lv

Juhna Tālis (vides zinātnes), ievēlēts 23.11.2017. (Kor.loc.: 24.11.2011.–23.11.2017.). ĶBMZN. *Rīgas Tehniskā universitāte*. Tel.: 29226441, 67089415. E pasts: talis.juhna@rtu.lv

Jundzis Tālavs (politoloģija), ievēlēts 23.11.2000. (Kor.loc.: 27.11.1998.–23.11.2000.). LZA Lielā medaļa (2016). HSZN. *Juridiskā koledža*. Tel.: 28040999. E pasts: tjundzis@gmail.com

Kalnačs Benedikts (literatūrzinātne), ievēlēts 24.11.2005. (Kor.loc.: 29.11.2001.–24.11.2005.). HSZN. LU *Literatūras, folkloras un mākslas institūts*. Tel.: 29610407. E pasts: benedikts.kalnacs@lulfmi.lv

Kalniņš Mārtiņš (ķīmija), ievēlēts 09.04.1992. (Kor.loc.: 09.01.1992.–09.04.1992.). ĶBMZN. *Rīgas Tehniskā universitāte*. Tel.: 67089218. E pasts: martinsk@parks.lv

Kalviņš Ivars (ķīmija), ievēlēts 25.11.1994. (Kor.loc.: 24.11.1992.–25.11.1994.). LZA Lielā medaļa (2009). ĶBMZN. *Latvijas Zinātņu akadēmija*. Tel.: 67225361. E pasts: ivars.kalvins@lza.lv

Karnīte Raita (ekonomika), ievēlēta 07.12.2006. (Kor.loc.: 21.11.1997.–07.12.2006.). HSZN. SIA "EPC". Tel.: 29411607. E pasts: raita@epc.lv

Kaščejevs Vjačeslavs (fizika), ievēlēts 25.11.2021. (Kor.loc.: 28.11.2013.–24.11.2021.). FTZN. *Latvijas Universitāte*. Tel.: 67033742. E pasts: slava@latnet

Kaufmane Edīte (lauksaimniecības zinātnes), ievēlēta 24.11.2011. (Kor. loc.: 22.11.2007.–24.11.2011.). LZA Lielā medaļa (2021). LMZN. *Dārzkopības institūts, LBTU*. Tel.: 63722294, 29495118. E pasts: edite.kaufmane@lbtu.lv; edite.kaufmane@gmail.com

Kārkliniņš Aldis (lauksaimniecības zinātnes), ievēlēts 28.11.2013. (Kor. loc. 21.11.1997.–28.11.2013.). LMZN. *Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte*. Tel.: 63005634, 25732690. E pasts: Aldis.Karklins@lbtu.lv

Klovīniņš Jānis (bioloģija), ievēlēts 28.11.2013. (Kor.loc.: 07.12.2006.–28.11.2013.). ĶBMZN. *Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs*. Tel.: 26438469. E pasts: klovins@biomed.lu.lv

Kluša Vija (medicīna), ievēlēta 24.11.1992. (Kor.loc.: 09.01.1992.–24.11.1992.). LZA Lielā medaļa (2018). ĶBMZN. *Latvijas Universitāte*. Tel.: 29276263. E pasts: vijaklus@latnet.lv

Kļaviņš Māris (vides zinātnes), ievēlēts 26.11.1999. (Kor.loc.: 21.11.1997.–26.11.1999.). ĶBMZN. *Latvijas Universitāte*. Tel.: 29479430. E pasts: mklavins@lanet.lv

Knite Māris (fizika), ievēlēts 29.11.2012. (Kor.loc.: 25.11.2004.–29.11.2012.). FTZN. *Rīgas Tehniskā universitāte*. Tel.: 67089181. E pasts: knite@latnet.lv

Kokars Valdis (ķīmija), ievēlēts 29.11.2018. (Kor.loc. 26.11.2009.–29.11.2018.) ĶBMZN. *Rīgas Tehniskā universitāte*. Tel.: 26579172. E pasts: valdis.kokars@rtu.lv

Koke Tatjana (pedagoģija), ievēlēta 26.11.2020. (Kor.loc.: 23.11.2000.–26.11.2020.). HSZN. *Rīgas Stradiņa universitāte. Tel.: 29242916. E pasts: Tatjana.Koke@rsu.lv*

Kotomins Jevgenijs (fizika), ievēlēts 24.11.2011. (Kor.loc.: 26.11.2009.–24.11.2011.). FTZN. *LU Cietvielu fizikas institūts. Tel.: 67187480. E pasts: kotomin@latnet.lv; jevgenijs.kotomins@cfi.lu.lv*

Krasnikovs Andrejs (mehānika), ievēlēts 26.11.2015. (Kor.loc.: 24.11.2011.–26.11.2015.). FTZN. *Rīgas Tehniskā universitāte. Tel.: 67223644, 67089159, 67089473, 29436518. E pasts: akrasn@latnet.lv*

Krastiņš Jānis (arhitektūra), ievēlēts 25.11.1994. (Kor.loc.: 24.11.1992.–25.11.1994.). LZA Lielā medaļa (1998). HSZN. *Rīgas Tehniskā universitāte. Tel.: 67089115, 26406066. E pasts: janis.krastins_1@rtu.lv*

Krastiņš Oļgerts (ekonomika), ievēlēts 10.11.1995. (Kor.loc.: 24.11.1992.–10.11.1995.). HSZN un LMZN. *Tel.: 67273489, 22014838. E pasts: okrast@inbox.lv*

Krieviņš Dainis (medicīna), ievēlēts 24.11.2022. (Kor.loc.: 24.11.2011.–24.11.2022.). QBMZN. *P.Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca, Latvijas Universitāte. Tel.: 67069604, 29450000. E pasts: dainis.krievins@stradini.lv ; dainis.krievins@gmail.com*

Krišjāne Zaiga (ģeogrāfija), ievēlēta 24.11.2022. (Kor.loc.: 25.11.2010.–24.11.2022.). QBMZN. *Latvijas Universitāte. Tel.: 29153746. E pasts: zaiga.krisjane@lu.lv*

Krūmiņš Andris (fizika), ievēlēts 29.11.2001. (Kor.loc.: 26.11.1999.–29.11.2001.). FTZN. *LU Cietvielu fizikas institūts. E pasts: krumins@latnet.lv; andris.krumins@cfi.lu.lv*

Krūmiņš Juris (demogrāfija), ievēlēts 20.11.2008. (Kor.loc.: 26.11.1999.–20.11.2008.). HSZN. *Latvijas Universitāte. Tel.: 67034794. E pasts: Juris.Krumins@lu.lv*

Kuzmins Aleksejs (fizika), ievēlēts 24.11.2016. (Kor.loc.: 24.11.2005.–24.11.2016.). FTZN. *LU Cietvielu fizikas institūts. Tel.: 67251691. E pasts: a.kuzmin@cfi.lu.lv*

Kūle Maija (filozofija), ievēlēta 22.11.1996. (Kor.loc.: 24.11.1992.–22.11.1996.). HSZN. *LU Filozofijas un socioloģijas institūts. Tel.: 67034520, 28385810. E pasts: fsi@lza.lv*

Kupče Ēriks (ķīmija), ievēlēts 24.11.2011. (Kor.loc.: 24.11.1992.–24.11.2011.). LZA Lielā medaļa (2008). QBMZN. *Latvijas Organiskās sintēzes institūts. Pašreizējā adrese: Bruker UK LTD, United Kingdom. Tel.: (+44) 7880 173 061. E pasts: eriks.kupce@bruker.com*

Kursīte-Pakule Janīna (literatūrzinātne), ievēlēta 21.11.1997. (Kor. loc.: 25.11.1994.–21.11.1997.). HSZN. *Latvijas Universitāte. E pasts: janina.kursite-pakule@lu.lv; kursite@hotmail.com*

Lācis Ivars (fizika), ievēlēts 23.11.2000. FTZN. *LU Fizikas un matemātikas fakultāte. E pasts: Ivars.Lacis@lu.lv*

Lavendelis Egons (mehānika), ievēlēts 06.04.1989. (Kor.loc.: 12.02.1987.–06.04.1989.). LZA Lielā medaļa (1994). FTZN. *Rīgas Tehniskā universitāte. Tel.: 29255019. E pasts: lavendelis,egons@gmail.com*

Leja Mārcis (medicīna), ievēlēts 23.11.2017. (Kor.loc.: 29.11.2012.–23.11.2017.).
ĶBMZN. Latvijas Universitāte. Tel.: 29497500, 67040367. E pasts: marcis.leja@lu.lv; cei@latnet.lv

Lejniece Sandra (medicīna), ievēlēta 23.11.2017. (Kor.loc.: 28.11.2013.–23.11.2017.).
ĶBMZN. Rīgas Stradiņa universitāte. Tel.: 29203397. E pasts: sandra.lejniece@rsu.lv; lejniece@latnet.lv

Lejnieks Aivars (medicīna), ievēlēts 27.11.2014. (Kor.loc.: 25.11.2010.–27.11.2014.).
ĶBMZN. Rīgas Stradiņa universitāte. Tel.: 29554397. E pasts: lejnieks@latnet.lv

Lielausis Olģerts (fizika), ievēlēts 24.11.1992. LZA Lielā medaļa (1999). FTZN. LU Fizikas institūts. Tel.: 26333689. E pasts: mbroka@sal.lv; lielausis@sal.lv

Liepiņš Edgars (farmācija), ievēlēts 29.11.2018. (Kor.loc. 27.11.2014.–29.11.2018.) ĶBMZN.
Latvijas Organiskās sintēzes institūts. Tel.: 29342361. E pasts: ledgars@farm.osi.lv

Linē Aija (bioloģija), ievēlēta 27.11.2014. (Kor.loc.: 26.11.2009.–27.11.2014.). ĶBMZN.
Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs. Tel.: 67808208, 29357839. E pasts: aija@biomed.lu.lv

Loča Dagnija (materiālzinātne), ievēlēta 25.11.2021. (Kor.loc.: 21.11.2019.–25.11.2021.).
ĶBMZN. RTU Vispārīgās ķīmijas tehnoloģijas institūts, Rūdolfa Cimdiņa Rīgas Biomateriālu inovāciju un atīstības centrs. Tel.: 67089628. E pasts: Dagnija.loca@rtu.lv

Ločs Jānis (materiālzinātne), ievēlēts 26.11.2020. (Kor.loc.: 29.11.2018.–25.11.2020.).
ĶBMZN. RTU Vispārīgās ķīmijas tehnoloģijas institūts. Tel.: 67089628. E pasts: janis.locs@rtu.lv

Markus Dace (valodniecība), ievēlēta 23.11.2000. (Kor.loc.: 27.11.1998.–23.11.2000.).
HSZN. Liepājas Universitāte. Tel.: 26442598. E pasts: markus@latnet.lv

Matīss Imants (mehānika), ievēlēts 09.01.1992. (Kor.loc.: 06.04.1989.–09.01.1992.). FTZN.
LZA Sertifikācijas centrs. Tel.: 67225996. Tel./fakss: 67212807. E pasts: certcn@latnet.lv

Merkurjevs Juris (informātika), ievēlēts 27.11.2014. (Kor.loc.: 25.11.2004.–27.11.2014.). FTZN. Rīgas Tehniskā universitāte. Tel.: 67089514. E pasts: merkur@itl.rtu.lv; juris.merkurjevs@rtu.lv

Muceniece Ruta (medicīna), ievēlēta 20.11.2008. (Kor.loc.: 29.11.2001.–20.11.2008.).
ĶBMZN. Latvijas Universitāte. Tel.: 26437377, 67033944. E pasts: [Ruta.Muceniece@lu.lv](mailto>Ruta.Muceniece@lu.lv); rutam@lanet.lv

Muižnieks Indriķis (bioloģija), ievēlēts 23.11.2000. (Kor.loc.: 27.11.1998.–23.11.2000.).
ĶBMZN. Latvijas Universitāte. Tel.: 67034401. E pasts: Indrikis.Muižnieks@lu.lv

Muktupāvels Valdis (folkloristika), ievēlēts 29.11.2018. (Kor.loc.: 24.11.2011.–29.11.2018.).
HSZN. Latvijas Universitāte. Tel.: 67033848, 29147903. E pasts: valdis.muktupavels@lu.lv

- Murovska Modra** (medicīna), ievēlēta 29.11.2012. (Kor.loc.: 25.11.2004.–29.11.2012.). ŪBMZN. RSU Mikrobioloģijas un virusoloģijas institūts. Tel.: 67427929, 29554119. E pasts: modra.murovska@rsu.lv; modra@latnet.lv
- Ose Ieva** (arheoloģija), ievēlēta 25.11.2004. (Kor.loc.: 27.11.1998.–25.11.2004.). HSZN. LU Latvijas vēstures institūts. Tel.: 67034868. E pasts: ieva@lza.lv
- Ozols Andris** (fizika), ievēlēts 25.11.2010. (Kor.loc.: 27.11.1998.–25.11.2010.). FTZN. Rīgas Tehniskā universitāte. Tel.: 67089456, 67089201. E pasts: aozols@latnet.lv
- Pētersons Aigars** (medicīna), ievēlēts 29.11.2018. (Kor.loc.: 23.11.2017.–29.11.2018.). ŪBMZN. Rīgas Stradiņa universitāte. Tel.: 29203598. E pasts: aigars.petersons@rsu.lv; rector@rsu.lv
- Pilmane Māra** (medicīna), ievēlēta 26.11.2020. (Kor.loc.: 21.11.1997.–25.11.2020.). ŪBMZN. Rīgas Stradiņa universitāte. Tel.: 67326526. E pasts: pilmane@latnet.lv
- Pilvere Irina** (ekonomika), ievēlēta 29.11.2018. (Kor.loc.: 25.11.2010.–29.11.2018.). LMZN. Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte. Tel.: 63022584, 29217851. E pasts: irina.pilvere@lbtu.lv
- Pirāgs Valdis** (medicīna), ievēlēts 23.11.2017. (Kor.loc.: 26.11.2009.–23.11.2017.). ŪBMZN. Latvijas Universitāte. Tel.: 29237760, 67069307. E pasts: pirags@latnet.lv; valdis.pirags@lu.lv
- Počs Remigījs** (ekonomika), ievēlēts 24.11.2016. (Kor.loc.: 20.11.2003.–24.11.2016.). HSZN. Rīgas Tehniskā universitāte. Tel.: 67089012. E pasts: remigis.pocs@rtu.lv
- Purāns Juris** (fizika), ievēlēts 28.11.2013. (Kor.loc.: 25.11.2010.–28.11.2013.). FTZN. LU Cietvieu fiziķu institūts. Tel.: 67251691. E pasts: purans@cfi.lu.lv
- Rapoports Aleksandrs** (bioloģija), ievēlēts 25.11.2021. (Kor.loc.: 26.11.1993.–25.11.2021.). ŪBMZN. LU Mikrobioloģijas un biotehnoloģijas institūts. Tel.: 29504215. E pasts: rapoport@mail.eunet.lv
- Rašals Īzaks** (bioloģija), ievēlēts 29.11.2001. (Kor.loc.: 22.11.1996.–29.11.2001.). ŪBMZN un LMZN. LU Bioloģijas institūts. Tel.: 29516935. E pasts: izaks.rasals@lu.lv
- Ribickis Leonīds** (enerģētika), ievēlēts 22.11.2007. (Kor.loc.: 29.11.2001.–22.11.2007.). FTZN. Rīgas Tehniskā universitāte. Tel.: 67089300. E pasts: Leonids.Ribickis@rtu.lv
- Rivža Baiba** (ekonomika), ievēlēta 26.11.1999. (Kor.loc.: 10.11.1995.–26.11.1999.). LZA Lielā medaļa (2017). LMZN un HSZN. Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte. Tel.: 63021041, 29254469. E pasts: baiba.rivza@lbtu.lv
- Rogulis Uldis** (fizika), ievēlēts 24.11.2016. FTZN. Latvijas Universitāte, LU Cietvieu fiziķu institūts. Tel.: 67260553. E pasts: uldis.rogulis@cfi.lu.lv; rogulis@latnet.lv
- Rostoks Nils** (bioloģija), ievēlēts 24.11.2022. (Kor.loc.: 23.11.2017.–24.11.2022.). ŪBMZN. LU Bioloģijas fakultāte. Tel.: 67033920. E pasts: nrrostoks@latnet.lv, nils.rostoks@lu.lv

Rozentāls Rafaīls (medicīna), ievēlēts 23.11.2000. (Kor.loc.: 21.11.1997.–23.11.2000.).
ĶBMZN. P. Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca. Tel.: 29241308. E pasts:
rafail_rozental@inbox.lv

Rutkis Mārtiņš (fizika), ievēlēts 26.11.2015. (Kor.loc.: 24.11.2011.–26.11.2015.). FTZN. LU
Cietvieu fiziķu institūts. Tel.: 67854986. E pasts: martins.rutkis@cfi.lu.lv

Sadīrbajevs Felikss (matemātika), ievēlēts 25.11.2021. (Kor.loc.: 20.11.2008.–24.11.2021.).
FTZN. LU Matemātikas un informātikas institūts. Tel.: 67229213. E pasts: felix@latnet.lv

Siliņš Andrejs (fizika), ievēlēts 09.01.1992. (Kor.loc.: 06.12.1990.–09.01.1992.). FTZN.
Latvijas Zinātņu akadēmija. Tel.: 67211405. E pasts: silins@lza.lv, elga.silina@gmail.com

Sjakste Nikolajs (bioloģija), ievēlēts 25.11.2010. (Kor.loc.: 24.11.2005.–25.11.2010.).
ĶBMZN. Latvijas Universitāte. Tel.: 29198804. E pasts: Nikolajs.Sjakste@lu.lv

Skuja Linards (fizika), ievēlēts 20.11.2003. (Kor.loc.: 22.11.1996.–20.11.2003.). LZA Lielā
medaļa (2019). FTZN. LU Cietvieu fiziķu institūts. Tel.: 67260756. E pasts: skuja@latnet.lv,
linards.skuja@cfti.lu.lv

Spārītis Ojārs (mākslas zinātnes), ievēlēts 25.11.2004. (Kor.loc.: 26.11.1999.–25.11.2004.).
LZA prezidents: 27.12.2012.–30.11.2020. HSZN. Latvijas Zinātņu akadēmija. Tel.: 67225361.
E pasts: ojars.sparitis@lza.lv

Spīgulis Jānis (fizika), ievēlēts 29.11.2012. (Kor.loc.: 22.11.2007.–29.11.2012.). LZA
Lielā medaļa (2021). FTZN. Latvijas Universitāte. Tel.: 67223633, 67228249. E pasts:
Janis.Spigulis@lu.lv; janisp@latnet.lv; janis.spigulis@lza.lv

Stafecka Anna (valodniecība), ievēlēta 26.11.2020. (Kor.loc.: 20.11.2008.–26.11.2020.).
HSZN. LU Latviešu valodas institūts. Tel.: 28604876. E pasts: anna.stafecka@inbox.lv

Stradiņš Pēteris (medicīna), ievēlēts 24.11.2022. (Kor.loc.: 27.11.2014.–24.11.2022.).
ĶBMZN. Rīgas Stradiņa universitāte; P. Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca. Tel.:
67069421, 29457817. E pasts: peteris.stradins@stradini.lv

Stranga Aivars (vēsture), ievēlēts 26.11.2009. (Kor.loc.: 27.11.1998.–26.11.2009.). HSZN.
Latvijas Universitāte. Tel.: 67034769. E pasts: aivars.stranga@lu.lv

Sūna Edgars (ķīmija), ievēlēts 27.11.2014. (Kor.loc.: 20.11.2008.–27.11.2014.). ĶBMZN.
Latvijas Organiskās sintēzes institūts. Tel.: 67014895. E pasts: edgars@osi.lv

Šipkovs Pēteris (enerģētika), ievēlēts 25.11.2010. (Kor.loc.: 23.11.2000.–25.11.2010.). FTZN.
Fizikālās enerģētikas institūts. E pasts: peteris.sipkovs@gmail.com

Šostaks Aleksandrs (matemātika), ievēlēts 23.11.2017. (Kor.loc.: 25.11.2004.–23.11.2017.).
FTZN. Latvijas Universitāte. Tel.: 67033725. E pasts: sostaks@latnet.lv

Šteinbuka Inna (ekonomika), ievēlēta 24.11.2016. (Kor.loc.: 27.11.1998.–24.11.2016.).
HSZN. Latvijas Universitāte. Tel.: 26467791. E pasts: inna.steinbuka@lu.lv

- Šternbergs Andris** (fizika), ievēlēts 24.11.2005. LZA Lielā medaļa (2015). FTZN. LU Cietvieu fiziķas institūts. Tel.: 67187810. E pasts: stern@latnet.lv, andris.sternbergs@cfi.lu.lv
- Šutka Andris** (materiālzinātne), ievēlēts 25.11.2021. (Kor.loc.: 21.11.2019.–24.11.2021.). FTZN. Rīgas Tehniskā universitāte. E pasts: andris.sutka@rtu.lv
- Šuvajevs Igors** (filozofija), ievēlēts 23.11.2017. (Kor.loc.: 23.11.2000.–23.11.2017.). HSZN. Latvijas Universitāte. Tel.: 26734581, 67034769. E pasts: igors.suvajevs@lu.lv
- Tāle Ivars** (fizika), ievēlēts 22.11.1996. (Kor.loc.: 26.11.1993.–22.11.1996.). FTZN. LU Cietvieu fiziķas institūts. Tel.: 67260639, 29119943. E pasts: iatale@latnet.lv
- Tārs Kaspars** (bioloģija), ievēlēts 26.11.2015. (Kor.loc.: 25.11.2010.–26.11.2015.). ŪBMZN. Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs. Tel.: 67808200, 27076237. E pasts: kaspars@biomed.lu.lv
- Trapencieris Pēteris** (ķīmija), ievēlēts 24.11.2016. (Kor.loc.: 25.11.2004.–24.11.2016.). ŪBMZN. Latvijas Organiskās sintēzes institūts. Tel.: 67220725, 67014936, 29158550. E pasts: peteris@osi.lv
- Turks Māris** (ķīmija), ievēlēts 27.11.2014. (Kor.loc.: 24.11.2011.–27.11.2014.). ŪBMZN. Rīgas Tehniskā universitāte. Tel.: 67089251, 26001234. E pasts: maris.turks@rtu.lv
- Urtāns Juris Tālivaldis** (kultūras vēsture), ievēlēts 24.11.2011. (Kor.loc.: 26.11.2009.–24.11.2011.). HSZN. Latvijas Kultūras akadēmija. Tel.: 67114816, 29485326. E pasts: urtans@lka.edu.lv
- Valters Raimonds** (ķīmija), ievēlēts 09.04.1992. (Kor.loc.: 09.01.1992.–09.04.1992.). ŪBMZN. Latvijas Zinātņu akadēmija. Tel.: 26537092. E pasts: rvalters@latnet.lv
- Vasks Andrejs** (arheoloģija), ievēlēts 25.11.2021. (Kor.loc.: 23.11.2000.–24.11.2021.). HSZN. Latvijas Universitāte. Tel.: 67033825, 29411980. E pasts: andrejs.vasks@lu.lv
- Vāvere Vera** (literatūrzinātne), ievēlēta 09.04.1992. (Kor.loc.: 09.01.1992.–09.04.1992.). HSZN. Tel.: 28449816.
- Vederņikovs Nikolajs** (ķīmija), ievēlēts 24.11.1992. (Kor.loc.: 06.04.1989.–24.11.1992.). ŪBMZN un LMZN. Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūts. Tel.: 28351599. E pasts: nik.vedernikov@edi.lv
- Veinbergs Grigorījs** (ķīmija), ievēlēts 25.11.2010. (Kor.loc.: 23.11.2000.–25.11.2010.). ŪBMZN. Latvijas Organiskās sintēzes institūts. Tel.: 67014941. E pasts: veinberg@osi.lv
- Weisbergs Andrejs** (valodniecība), ievēlēts 28.11.2013. (Kor.loc.: 24.11.2005.–28.11.2013.). HSZN. Latvijas Universitāte. Tel.: 29482396. E pasts: anveis@lanet.lv; andrejs.weisbergs@lu.lv
- Viksna Ludmila** (medicīna), ievēlēta 25.11.2021. (Kor.loc.: 20.11.2003.–25.11.2021.). ŪBMZN. Rīgas Stradiņa universitāte. Tel.: 67014777, 29203785. E pasts: ludmila.viksna@rsu.lv

Vīķe-Freiberga Vaira (psiholoģija, folkloristika), ievēlēta 05.07.1999. (Ārz.loc.: 05.07.1990.–05.07.1999.). LZA Lielā medaļa (1997). HSZN. *Pils laukums 3, Rīga, LV 1050.* Tel.: 67092191, 28320939. E pasts: daina.lasmane@president.lv

Zariņa Gunīta (etnoloģija), ievēlēta 29.11.2018. (Kor.loc.: 27.11.2014.–29.11.2018.). HSZN. *LU Latvijas vēstures institūts.* Tel.: 67034509, 26482893. E pasts: zarina.gunita@gmail.com

Zeltiņš Andris (bioloģija), ievēlēts 21.11.2019. (Kor.loc.: 24.11.2016.–20.11.2019.) KBMZN. *Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs.* Tel.: 26517172. E pasts: anze@biomed.lu.lv

Zemītis Guntis (vēsture), ievēlēts 27.11.2014. (Kor.loc.: 20.11.2008.–27.11.2014.). HSZN. *LU Latvijas vēstures institūts.* Tel.: 67034509, 26416884. E pasts: guntis.zemitis@lu.lv; guntis.zemitis@gmail.com

Zilgalvis Jānis (arhitektūra), ievēlēts 29.11.2012. (Kor.loc.: 22.11.2007.–29.11.2012.). HSZN. *Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde.* Tel.: 67212565, 29451090. E pasts: janis.zilgalvis@inbox.lv; janis.zilgalvis@mantojums.lv

Zvejniece Līga (farmācija), ievēlēta 25.11.2021. (Kor.loc.: 29.11.2018.–25.11.2021). KBMZN. *Latvijas Organiskās sintēzes institūts.* Tel.: 66155159, 28664986. E pasts: liga@farm.osi.lv

Zvidriņš Pēteris (ekonomika), ievēlēts 09.04.1992. (Kor.loc.: 06.12.1990.–09.04.1992.). HSZN. *Latvijas Universitāte.* Tel.: 67767305, 29103629. E pasts: peteris.zvidrins@lu.lv

Žūriņš Aivars (mežzinātnes), ievēlēts 29.11.2018. (Kor.loc.: 24.11.2015.–29.11.2018.). LMZN. *Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūts.* Tel.: 29262642. E pasts: aivarsz@edi.lv

GODA LOCEKĻI

Baltiņš Māris (valodniecība), ievēlēts 29.11.2018. HSZN. *Valsts valodas centrs.* Tel.: 67334610. E pasts: maris.baltins@vvc.gov.lv

Bels Alberts (literatūra), ievēlēts 26.11.1999. HSZN. Tel.: 22019638. E pasts: albertsbels@apollo.lv

Dobrovenskis Roalds (literatūra), ievēlēts 28.11.2002. HSZN. Tel.: 29419203. E pasts: veroa@inbox.lv

Dumpe Arta (māksla), ievēlēta 25.11.2010. LMZN. Tel.: 67674634, 20362051. E pasts: ivbulis@lanet.lv

Dumpis Uldis (māksla), ievēlēts 20.11.2008. HSZN. *Latvijas Nacionālais teātris.* Tel.: 67006304. E pasts: uldis.dumpis@inbox.lv

Einfelde Maija (māksla), ievēlēta 29.11.2001. HSZN.

Gailītis Guntis (māksla), ievēlēts 24.11.2011. HSZN. *Rīgas Latviešu biedrība.* Tel.: 67181691, 29244251. E pasts: guntis.gailitis@riga.lv

Godinš Guntars (literatūra), ievēlēts 28.11.2013. HSZN. Tel.: 26143924. E pasts: guntars.godins@inbox.lv

Hermanis Alvis (māksla), ievēlēts 22.11.2007. HSZN. *Jaunais Rīgas teātris.* Tel.: 67283225.

Īvāns Dainis (literatūra), ievēlēts 29.11.2012. HSZN. Tel.: 26554414. E pasts: dainis.ivans@inbox.lv

Jurkāne Anna (vēsture), ievēlēta 28.11.2002. HSZN. *Turaides muzejrezervāts.* Tel.: 67971402, 20278317. E pasts: anna.jurkane@turaida-muzejs.lv

Kalniņš Imants (māksla), ievēlēts 22.11.1996. HSZN. E pasts: humana@lza.lv

Keggi Kristaps Juris (medicīna), ievēlēts 05.07.1990. QBMZN. *Yale School of Medicine, New Haven, USA.* Tel.: 203-737-5656. E pasts: kristaps.keggi@yale.edu

Klotiņš Arnolds Laimonis (mākslas zinātnes), ievēlēts 24.11.2016. HSZN. *Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūts.* Tel.: 26440579. E pasts: arnolaim@inbox.lv

Klaviņš Eduards (mākslas zinātnes), ievēlēts 27.11.2014. LZA Lielā medaļa (2020). HSZN. *Latvijas Mākslas akadēmijas Mākslas vēstures institūts.* Tel.: 26470778. E pasts: eduards_klavins@tvnet.lv; eduards.klavins@lma.lv

Krēmers Gidons (māksla), ievēlēts 26.11.1999. HSZN. *KREMERata Baltica.* E pasts: kb@kremeratabaltaica.lv; kristijonas@kbm.ee

Krollis Gunārs (māksla), ievēlēts 26.11.2015. HSZN. *Latvijas Zinātņu akadēmija.* Tel.: 29179864; E pasts: ingunairbe@hotmail.com

Kronbergs Andris (arhitektūra), ievēlēts 28.11.2013. HSZN. *Arhitektu birojs ARHIS.* Tel.: 67225852. E pasts: arhis@arhis.lv

Kropa-Kaljužnaja Sandra (plašsaziņas līdzekļi un komunikācija), ievēlēta 25.11.2021. HSZN. Tel.: 67206579. E pasts: kropa.sandra@gmail.com

Lancmanis Imants (mākslas vēsture), ievēlēts 09.01.1992. HSZN. LZA Lielā medaļa (2004). *Rundāles pils muzejs.* Tel.: 29454360. E pasts: history100@inbox.lv

Lasmane Skaidrīte (socioloģija), ievēlēta 26.11.2020. HSZN. *Latvijas Universitāte.* E pasts: skaidrite.lasmane@lu.lv

Lāce Māra (mākslas zinātnes), ievēlēta 26.11.2015. HSZN. *Latvijas Nacionālais mākslas muzejs.* Tel.: 67325051. E pasts: Mara.Lace@lnnm.lv

Maskats Arturs (māksla), ievēlēts 27.11.2014. HSZN. *Latvijas Mūzikas akadēmija, Latvijas koncerti.* E pasts: artursmaskats@yahoo.com

Mašnovskis Vitolds (kultūras vēsture), ievēlēts 21.11.2019. HSZN. E pasts: vitolds.masnovskis@gmail.com

Naumovs Aleksejs (māksla), ievēlēts 28.11.2013. HSZN. *Latvijas Mākslas akadēmija.* Tel.: 26387212. E pasts: aleksejs.naumovs@lma.lv

Nelsons Andris (māksla), ievēlēts 29.11.2012. HSZN. Tel.: 67073715. E pasts: info@opera.lv

Osis Jānis Andris (māksla), ievēlēts 28.11.2002. HSZN. *Latvijas Mākslas akadēmija.* Tel.: 28311929. E pasts: jaosis@inbox.lv

Pauls Raimonds (māksla), ievēlēts 24.11.1992. HSZN. *Latvijas Komponistu savienība.* E pasts: komponisti.lv@gmail.com

Peters Jānis (literatūra), ievēlēts 06.12.1990. HSZN. Tel.: 67339350.

Pētersone Karina (kultūras vēsture), ievēlēta 27.11.2014. HSZN. *Latvijas Nacionālās bibliotēkas atbalsta biedrība.* Tel.: 29226063. E pasts: petersone.karina@gmail.com

Rokpelnis Jānis (literatūra), ievēlēts 27.11.2014. HSZN. Tel.: 26385252. E pasts: janis.rokpelnis@gmail.com

Rubenis Juris (teoloģija), ievēlēts 28.11.2002. HSZN. Tel.: 67601564, 29434906. E pasts: j.rubenis@elijasnams.lv

Rūmnieks Valdis (literatūra), ievēlēts 24.11.2005. HSZN. Tel.: 67519393, 29491073. E pasts: valdis.rumnieks@gmail.com

Sirmais Māris (māksla), ievēlēts 24.11.2005. HSZN. *Vals ts akadēmiskais koris "Latvija".* Tel./fakss: 67223839. E pasts: maris.sirmais@inbox.lv

Stankevičs Zbignēvs (teoloģija), ievēlēts 29.11.2012. HSZN. *Rīgas Metropolijas Romas katoļu kūrija.* Tel.: 67227266, 29948353. E pasts: metropolitan@catholic.lv

Streičs Jānis (māksla), ievēlēts 26.11.1999. LZA Raiņa balva (2008). HSZN. Tel.: 67339569, 29444308. E pasts: janis.streics@gmail.com

Strupulis Jānis (māksla), ievēlēts 25.11.1994. LZA Raiņa balva (2013). HSZN. Tel.: 26811186. E pasts: janis.strupulis@gmail.com

Tetereva Ināra (mecenātisms), ievēlēta 23.11.2017. *Borisa un Ināras Teterevu fonds.* Tel.: 29105951 (*Jelena Barkāne*). E pasts: office@teterevufonds.lv

Vanags Jānis (teoloģija), ievēlēts 24.11.2022. HSZN. *Latvijas Evaņģēliski luteriskā baznīca.* Tel.: 67225406. E pasts: pax.christi@me.com

Vārpa Andris (māksla), ievēlēts 20.11.2003. HSZN. Tel.: 29111420. E pasts: andrisvarpa@inbox.lv

Vasks Pēteris (māksla), ievēlēts 25.11.1994. HSZN. Tel.: 67629960. E pasts: peterisy@inbox.lv

Wilks Andris (bibliotēku/informācijas zinātnes), ievēlēts 28.11.2013. HSZN. *Latvijas Nacionālā bibliotēka.* Tel.: 67806100. E pasts: andris.vilks@lnb.lv

Vītols Vilis (inženierzinātnes), ievēlēts 26.11.2009. FTZN. *“Vītolu fonds”.* Tel.: 67289535. E pasts: vilis.vitols@latnet.lv

Zālīte Māra (literatūra), ievēlēta 27.11.1998. HSZN. *Latvijas Rakstnieku savienība.* <http://www.marazalite.lv>. E pasts: marazalite@outlook.com

Zeltiņš Namejs (enerģētika), ievēlēts 25.11.2010. FTZN. Tel.: 29363105. SKYPE: namejs.zeltins. E pasts: zeltinsh@gmail.com

Žīgure Anna (literatūra), ievēlēta 24.11.2005. HSZN. Tel.: 26675202. E pasts: veleda48@gmail.com

ĀRZEMJU LOCEKĻI

Andronovs Aleksejs (Aleksey Andronov) (valodniecība), ievēlēts 22.11.2007. HSZN.

Санкт-Петербургский государственный университет, Россия. Tel.: (7-812) 3289762, (7-962) 6913162. E pasts: baltistica@gmail.com

Angermanis Norberts (Norbert Angermann) (vēsture), ievēlēts 24.11.1992.

HSZN. Universität Hamburg, Deutschland. Tel.: (49-40) 428384829. E pasts: norbertangermann@t-online.de

Balabkins Nikolajs (ekonomika), ievēlēts 27.06.1991. HSZN. *College of Business and Economics, Lehigh University, USA. E pasts: nib2@lehigh.edu*

Banis Jūrs (Jūras Banys) (fizika), ievēlēts 28.11.2013. FTZN. *The Lithuanian Academy of Sciences, Vilniaus Universitetas, Lietuva. Tel.: (+370) 528 2234536. E pasts: juras.banys@ff.vu.lt*

Beneti Rimants (Benetis Rimantas) (medicīna), ievēlēts 24.11.2022. KBMZN. *Lietuvos Veselības zinātņu universitātes rektors, Kauņas Medicīnas universitāte, Lietuva. E pasts: rimantas.benetis@kaunoklinikos.lt*

Bianconi Antonio (Antonio Bianconi) (fizika), ievēlēts 26.11.2015. FTZN. *Rome International Center for Materials Science Superstripes, Italy. Tel.: (+39) 3388438281. E pasts: antonio.bianconi@ricmass.eu*

Blumberga Renāte (etnoloģija), ievēlēta 27.11.2014. HSZN. *University of Helsinki, Finland. Tel.: (+358) 408336002. E pasts: renate.blumberga@gmail.com*

Bojarevičs Valdis (Valdis Bojarevics) (fizika), ievēlēts 23.11.2017. FTZN. *University of Greenwich, UK. Tel.: (020) 83318565. E pasts: v.bojarevics@greenwich.ac.uk*

Bojārs Nikodēms (Nicodemus E. Boyer) (ķīmija), ievēlēts 10.11.1995. KBMZN. *Delta Scientific Consultants, USA. Tel.: (1-269) 2781098. E pasts: studeophile@live.com*

Bonda Dzintra (valodniecība), ievēlēta 29.11.2001. HSZN. *Ohio University, USA. Tel.: (1-740) 5915019. E pasts: bond@ohio.edu*

Branovers Hermanis (Herman Branover) (fizika), ievēlēts 09.01.1992. FTZN. *USA. Tel.: (1-347) 7157644*

Brasārs Žils (Gilles Brassard) (informātika), ievēlēts 27.11.1998. FTZN. *Université de Montréal, Canada. Tel.: (1-514) 3436807. E pasts: gilles.brassard@umontreal.ca*

Brāzma Alvis (informātika), ievēlēts 25.11.2010. LZA Lielā medaļa (2013). FTZN. *European Bioinformatics Institute, Cambridge, UK. Tel.: +44(0) 1223 494 658. E pasts: brazma@ebi.ac.uk*

Briks Mihails (Mikhail G. Brik) (fizika), ievēlēts 24.11.2022. FTZN. *University of Tartu, Estonia. E pasts: mikhail.brik@ut.ee*

Bunkše Edmunds Valdemārs (humanitārā ģeogrāfija), ievēlēts 26.11.1993. KBMZN.
University of Delaware, USA. Tel.: (371) 25427900. E pasts: ebunkse@udel.edu

Čieģis Raimonds (Raimondas Čieģis) (matemātika), ievēlēts 25.11.2004. FTZN.
Vilniaus Gedimino technikos universitetas, Lietuva. Tel.: (370-5) 2744828. E pasts: raimondas.cieģis@vilniustech.lt

Dabkevičs Zenons (Zenonas Dabkevičius) (lauksaimniecības zinātnes), ievēlēts 24.11.2016. LMZN. *Lithuanian Research Centre for Agriculture and Forestry (LAMMC), Lietuva. Tel.: (370) 347 37057. E pasts: zenonas.dabkevicius@lammc.lt*

Daugulis Andrejs (Andrew Daugulis) (biotehnoloģija), ievēlēts 09.01.1992. KBMZN. *Queen's University, Canada. Tel.: (1-613) 5332784. E pasts: andrew.daugulis@chee.queensu.ca*

Daugulis Olafs (ķīmija), ievēlēts 24.11.2011. LZA Lielā medaļa (2022). KBMZN. *University of Houston, USA. Tel.: (832) 8428180. E pasts: olafs@uh.edu*

Dini Pjetro Umberto (valodniecība), ievēlēts 20.11.2003. HSZN. *Dipartimento di Linguistica Università di Pisa, Italy. E pasts: pud@ling.unipi.it*

Draviņš Dainis (astronomija), ievēlēts 09.01.1992. LZA Lielā medaļa (1998). FTZN. *Lund Observatory, Sweden. Tel.: +46(46) 2227297. E pasts: dainis@astro.lu.se*

Dreibelds Juris (politoloģija), ievēlēts 26.11.1999. HSZN. *Department of Political Science, Brock University, Canada. Tel.: (1-905) 6853998, ext. 3478. E pasts: jdreibelds@brocku.ca*

Džavahišvili Nikolajs (Nikolai (Niko) Javakhishvili) (vēsture), ievēlēts 24.11.2022. HSZN. *Tbilisi Valsts Universitātes Gruzijas vēstures institūts. E pasts: nikolai.javakhishvili@tsu.ge*

Džuliāni Alessandro (Alessandro Giuliani) (bioloģija), ievēlēts 21.11.2019. KBMZN. *Istituto Superiore di Sanità, Roma, Italy. Tel.: ++39-06-70453395, ++39-06-49902579. E pasts: alessandro.giuliani@iss.it*

Egidijs Tills fon (Till von Egidy) (fizika), ievēlēts 21.11.1997. FTZN. *Technische Universität München, Deutschland. Tel. +49(89) 28912510. E pasts: t.v.egidy@tum.de; Egidy@Physik.TU-Muenchen.de*

Engelbrehts Jiri (Jüri Engelbrecht) (mehānika), ievēlēts 22.11.1996. FTZN. *Tallinn University of Technology, Estonia. Tel.: (372) 6204160, (372) 6442013. E pasts: je@ioc.ee; J.Engelbrecht@akadeemia.ee*

Evarestovs Roberts (fizika), ievēlēts 20.11.2003. LZA Lielā medaļa (2007). FTZN. *Санкт-Петербургский государственный университет, Россия. Tel.: (7-812)4286755. E pasts: re1973@re1973.spb.edu; evarest@hm.csa.ru*

Fejs Oskars (Oscar Faix) (meža zinātnes), ievēlēts 25.11.2010. LMZN. *University of Hamburg, Germany. Tel.: (0049) 407110866. E pasts: o.faix@holz.uni-hamburg.de*

Fennels Trevors Gārts (Trevor Garth Fennell) (valodniecība), ievēlēts 06.12.1990. LZA Lielā medaļa (2006). HSZN. *Flinders University of South Australia, Australia.* E pasts: fenn0013@flinders.edu.au; Trevor.Fennell@flinders.edu.au

Gevorgjans Vladimirs (Vladimir Gevorgyan) (ķīmija), ievēlēts 24.11.2016. ĶBMZN. *University of Illinois at Chicago, USA.* Tel.: (312) 355-3579. E pasts: vlad@uic.edu

Gusakovs Vladimirs (ekonomika), ievēlēts 26.11.2015. LMZN. *Baltkrievijas Nacionālā zinātņu akadēmija, Baltkrievija.* Tel.: (00 375) 2841801. E pasts: nasb@presidium.bas-net.by

Hartmanis Māris (bioloģija), ievēlēts 21.11.1997. ĶBMZN. *Sweden.* Tel.: (468) 4076430.

Hauzens Haralds cur (Harald zur Hausen) (medicīna), ievēlēts 28.11.2013. ĶBMZN. *Deutschland.* Tel.: (+49) 6221420.

Hollo Erki Johanness (Erkki Johannes Hollo) (tiesību zinātnes), ievēlēts 20.11.2003. HSZN. *Helsinki University/ Faculty of Law, Finland.* Tel.: (+358) 50369 5696. E pasts: erkki.hollo@helsinki.fi

Janmeijs Pauls (Paul Albert Janmey) (fizikālā ķīmija), ievēlēts 24.11.2005. FTZN. *University of Pennsylvania, USA.* Tel.: (215) 5737380. E pasts: janmey@mail.med.upenn.edu

Juodka Benedikts (Benediktas Juodka) (ķīmija), ievēlēts 25.11.1994. ĶBMZN. *Lietuva.* Tel.: (370-5) 2396649. E pasts: benediktas.juodka@lrs.lt

Kalniņš Vitauts (bioloģija), ievēlēts 24.11.1992. ĶBMZN. *Canada.* Tel.: (1-416) 2257530. E pasts: vitauts.kalnins@utoronto.ca

Kaufmans Tomass (Thomas DaCosta Kaufmann) (mākslas vēsture), ievēlēts 26.11.2020. HSZN. *Department of Art and Archaeology Princeton University.* Tel.: 609-921-0154. E pasts: kaufmann@princeton.edu

Kirms Marko (Marco Kirm) (fizika), ievēlēts 29.11.2012. FTZN. *University of Tartu, Estonia.* Tel.: (372) 7374629, (372) 53427170. E pasts: Marco.Kirm@ut.ee

Klasens Meinhards (Meinhard Classen) (medicīna), ievēlēts 21.11.1997. ĶBMZN. *Deutschland.* Tel.: (49-89) 41402257. E pasts: meinhard.classen@tum.de

Korkeala Hannu Juhani (veterinārmedicīna), ievēlēts 26.11.2020. LMZN. E pasts: hannu.corkeala@helsinki.fi

Kristensens Nils (Niels Egede Christensen) (fizika), ievēlēts 28.11.2013. FTZN. *Aarhus Universitet, Danmark.* Tel.: (+45) 2338 2372. E pasts: nec@phys.au.dk

Kukla Maija (Maija Kuklja) (fizika), ievēlēta 23.11.2017. FTZN. *University of Maryland, USA.* Tel.: (1-301) 4054646. E pasts: mkukla@umd.edu

Kuksis Arnis (ķīmija), ievēlēts 22.11.1996. ĶBMZN. *University of Toronto, Canada.* Tel.: (1-416) 9782590. E pasts: arnis.kuksis@utoronto.ca

Leikola Anto (zinātnes vēsture), ievēlēts 09.01.1992. HSZN. *Finland.* Tel.: (358) 503036537. E pasts: anto.leikola@welho.com

- Lovkis Zenons** (lauksaimniecības zinātnes), ievēlēts 23.11.2017. LMZN.
Baltkrievijas Nacionālā zinātņu akadēmija, Baltkrievija. Tel.: (375) 172853970. E pasts: info@belproduct.com
- Luščiks Aleksandrs (Aleksandr Lushchik)** (fizika), ievēlēts 29.11.2012. FTZN.
Institute of Physics of the University of Tartu, Estonia. Tel.: (372) 7374619, (372) 53304502. E pasts: luch@fi.tartu.ee; aleksandr.lushchik@ut.ee
- Melngailis Ivars** (fizika), ievēlēts 27.06.1991. FTZN. *Lincoln Laboratory, Massachusetts Institute of Technology, USA. Tel.: (1-617) 9817804. E pasts: melngailis@ll.mit.edu*
- Melngailis Jānis** (fizika), ievēlēts 06.12.1990. FTZN. *University of Maryland, USA. Tel.: (301) 4054916. E pasts: melng@umd.edu*
- Metuzāle-Kangere Baiba** (valodniecība), ievēlēta 24.11.1994. HSZN. *Tel.: 67270635, 20027790. E pasts: baiba.kangere@gmail.com*
- Mihališina Monika (Monika Michaliszyn)** (lingvistika), ievēlēta 21.11.2019. HSZN.
Polijas vēstniece Latvijā. E pasts: monika.michaliszyn@msz.gov.pl
- Mihaļskis Sergiuš (Sergiusz Michalski)** (mākslas zinātne), ievēlēts 29.11.2018.
HSZN. Eberhard Karls Universität Tübingen, Deutschland. Tel.: +49 (0)7071 2975311. E pasts: sergiusz.michalski@uni-tuebingen.de
- Mikuloniene Sarmīte (Sarmitē Mikulionienė)** (socioloģija), ievēlēta 26.11.2020.
HSZN. State scientific research institute Lithuanian Social Research Centre. Tel.: (+370 5) 210 2071. E pasts: sarmite10@gmail.com
- Moro Renē (René Moreau)** (mehānika), ievēlēts 22.11.1996. FTZN. *Institut National Politechnique de Grenoble, France. E pasts: rene.moreau@simap.grenoble-inp.fr*
- Muižniece Lalita** (literatūrzinātne), ievēlēta 09.01.1992. HSZN. *USA. Tel.: 28862855. E pasts: muizniece@wmich.edu*
- Nollendorfs Valters** (literatūrzinātne), ievēlēts 05.07.1990. HSZN. *Latvijas Okupācijas muzejs. Tel.: 67212715. E pasts: Valters.nollendorfs@lu.lv*
- Oberlenders Ervins (Erwin Oberländer)** (vēsture), ievēlēts 20.11.2008. HSZN.
Deutschland. Tel.: (0049) 228218483. E pasts: oberlaendere@gmx.de
- Osterlunds Larss (Lars Österlund)** (fizika), ievēlēts 24.11.2022. FTZN. *Uppsala University, Sweden. Tel.: E pasts: lars.osterlund@angstrom.uu.se*
- Otings Gotfrīds (Gottfried Otting)** (bioloģija, biofizika), ievēlēts 24.11.2005.
ĶBMZN. Australian Research Council, Australia. Tel.: (61-2) 61256507. E pasts: Gottfried.Otting@anu.edu.au
- Ozoliņš Jānis (John) Tālivaldis** (filozofija), ievēlēts 28.11.2013. HSZN.
School of Philosophy, Australian Catholic University, Australia. Tel.: (61) 99533140. E pasts: john.ozolins@acu.edu.au

Ozoliņš Oskars (inženierzinātne), ievēlēts 21.11.2019. FTZN. *Rise Research Institute of Sweden, Sweden.* Tel.: +46(0) 725570209. E pasts: oskars.ozolins93@gmail.com, oskars.ozolins@ri.se

Padegs Andris (informātika), ievēlēts 27.06.1991. LZA Lielā medaļa (2004). FTZN. USA. Tel.: (1-845) 4623317. E pasts: apadegs@optonline.net; apadegs@tilts.org

Pajusalu Karls (Karl Pajusalu) (valodniecība), ievēlēts 26.11.2015. HSZN. *University of Tartu, Estonia.* Tel.: (+372) 737 6124. E pasts: karl.pajusalu@ut.ee

Pālzovs Anderss (Anders Paalzow) (ekonomika), ievēlēts 29.11.2018. HSZN. *Stockholm School of Economics, Latvia.* Tel.: (+371) 6701 5801, (+371) 2945 8140, (+46) 70 375 1160. E pasts: anders.paalzow@sseriga.edu, anders.paalzow@hhs.se

Pistolkorss Gerts fon (Gert von Pistohlkors) (vēsture), ievēlēts 05.07.1990. HSZN. *Deutschland.* Tel.: (49-551) 541296.

Plakans Andrejs (vēsture), ievēlēts 05.07.1990. HSZN. USA. Tel.: (1-319) 3382911. E pasts: aplakans@iastate.edu

Razums Valdemars (Valdemaras Razumas) (ķīmija), ievēlēts 26.11.2015. KBMZN. *Lietuvos mokslo taryba, Lietuva.* Tel.: (370-5) 67032417. E pasts: v razumas@lma.lt; [valdemaras.razumas@lmt.lt](mailto:valdemaras.razumas@bchi.vu.lt)

Reihmane Elza (Elsa Reichmanis) (materiālzinātnes), ievēlēta 25.11.2004. KBMZN. *Georgia Institute of Technology, School of Chemical and Biomolecular Engineering, USA.* Tel.: (404) 8940316

Rozners Ēriks (Ēriks Rozners) (ķīmija), ievēlēts 29.11.2018. KBMZN. *Department of Chemistry Binghamton University, ASV.* Tel.: (607) 7772441. E pasts: erozners@binghamton.edu

Rukas Andrijs (Andrii Rukkas) (vēsture), ievēlēts 24.11.2022. HSZN. *Kijivas Tarasa Ševčenko Nacionālā Universitāte.* E pasts: andrii.rukkas@gmail.com

Sibirnijs Andrejs (Andriy Sibirny) (mikrobioloģija), ievēlēts 26.11.2020. KBMZN. *Šūnu bioloģijas institūts (Lviva), Ukrainas Nacionāla zinātņu akadēmija.* Tel.: +380 50 986 2131. E pasts: sibirny@yahoo.com

Simons Žaks (Jacques Simon) (fizika), ievēlēts 22.11.1996. FTZN. France. Tel.: (33-1) 45926732. E pasts: Jacques.Simon@espci.fr

Somere Tarmo (Tarmo Soomere) (matemātika), ievēlēts 26.11.2015. FTZN. *Estonian Academy of Sciences, Estonia.* Tel.: (372) 620 4176. E pasts: soomere@cs.ioc.ee

Stradiņš Pauls (fizika). ievēlēts 29.11.2012. LZA Lielā medaļa (2022). FTZN. *National Renewable Energy Laboratory, Golden, CO 80401, USA.* Tel.: (001-303) 3846774. E pasts: Pauls.Stradins@nrel.gov

Stundža Bonifācijss (Bonifacas Stundžia) (valodniecība), ievēlēts 29.11.2018. HSZN. *Vilniaus universitetas, Lietuva.* Tel. +370 2687211. E pasts: bonifacas.stundzia@ff.vu.lt

Svenne Juris Pēteris (fizika), ievēlēts 29.11.2001. FTZN. *Dept. of Physics and Astronomy, University of Manitoba, Canada.* Tel.: (1-204) 4747354. E pasts: Svenne@physics.umanitoba.ca

Šilde-Kārkliņa Rasma (politoloģija), ievēlēta 24.11.1992. HSZN. USA. Tel.: 25923905. E pasts: karklins@uic.edu

Šļugers Aleksandrs (Shluger Alexander) (fizika), ievēlēts 25.11.2010. FTZN. *University College London, UK.* Tel.: 44(0) 20 76791312. E pasts: a.shluger@ucl.ac.uk

Štolls Pāvels (Pavel Štoll) (valodniecība), ievēlēts 27.11.2014. HSZN. *Charles University in Prague, Czech Republic.* Tel.: (420) 221 619 274, (420) 602 539 392. E pasts: pavel.stoll@ff.cuni.cz

Tarvels Enns (Enn Tarvel) (vēsture), ievēlēts 10.11.1995. HSZN. Estonia. Tel.: (372) 6726189. E pasts: tarvel@hot.ee

Tesaržova Jana (Jana Tesařová) (literatūrzinātne), ievēlēta 22.11.1996. HSZN. *Institute of World Literature of the Slovak Academy of Sciences, Slovakia.* Tel.: (421) 904823917.

Tjupina Marina (Marina Tyunina) (fizika), ievēlēta 24.11.2022. FTZN. *Oulu University of Oulu, Finland; Czech Academy of Sciences Institute of Physics, Czech Republic.* E pasts: marina.tjupina@oulu.fi, tjunina@fzu.cz.

Ungers Felikss (Felix Unger) (medicīna), ievēlēts 09.01.1992. QBMZN. *Academia Scientiarum et Artium Europaea, Austria.* Tel.: (43-662) 841345. E pasts: presidential.office@euro-acad.eu; felix.unger@euro-acad.eu

Upatnieks Juris (fizika), ievēlēts 27.06.1991. LZA Lielā medaļa (1999). FTZN. USA: Tel.: (1-734) 6639598. E pasts: juris@upatnieks.com; Latvia. Tel: 63269070. E pasts: jupatnks@latnet.lv

Vaba Lembits (Lembit Vaba) (valodniecība), ievēlēts 28.11.2013. HSZN. Estonia. Tel.: (372) 56459217. E pasts: phores145@gmail.com

Vārna Jānis (mehānika), ievēlēts 24.11.2016. FTZN. *Luleå University of Technology, Sweden.* Tel.: (+46) 920 491649. E pasts: Janis.Varna@ltu.se

Vikbergs Jarls (Jarl Wikberg) (medicīna un farmakoloģija), ievēlēts 23.11.2000. QBMZN. *Uppsala University, Sweden.* Tel.: (46-18) 4714238, (46-70) 3449549. E pasts: Jarl.Wikberg@farmbio.uu.se

Villems Rihards (Richard Villems) (biofizika), ievēlēts 24.11.2005. LZA Lielā medaļa (2011). QBMZN. *Estonian Biocentre, Estonia.* Tel.: (372) 7375064. E pasts: rvillems@ebc.ee

Vinklers Eberhards (Eberhard Winkler) (vēsture), ievēlēts 24.11.2011. HSZN. *Georg-August-Universität Göttingen, Deutschland.* Tel.: +49(0) 5513924585 E pasts: ewinkle@gwdg.de

Vītrihs Kurts (Kurt Wüthrich) (biofizika), ievēlēts 25.11.2004. QBMZN. *ETH Zürich, Institute of Molecular Biology and Biophysics, Switzerland.* Tel.: (41) 446332473. E pasts: kurt.wuthrich@mol.biol.ethz.ch

Zariņš Bertrams (medicīna), ievēlēts 27.06.1991. ĶBMZN. *Massachusetts General Hospital, USĀ. Tel.: (1-617) 7263421. E pasts: bzarins@partners.org*

Zariņš Kristaps (medicīna), ievēlēts 06.12.1990. LZA Lielā medaļa (2009). ĶBMZN. *Stanford University School of Medicine, USA. Tel.: (1-650) 4731794, (1-650) 2411241. E pasts: kristaps.zarins@rsu.lv*

Žuka Regīna (ķīmija), ievēlēta 23.11.2000. LZA Lielā medaļa (2014). ĶBMZN. *Rimonyx Pharmaceuticals, Ltd., Israel. Tel.: (972-8) 9389505. E pasts: reginazhuka@gmail.com*

KORESPONDĒTĀJLOCEKĻI

Ābele Edgars (ķīmija), ievēlēts 25.11.2010. ĶBMZN. Tel.: 67220725. E pasts: chem@lza.lv

Akota Ilze (medicīna), ievēlēta 26.11.2020. ĶBMZN. RSU Zobārstniecības fakultāte. Tel.: 29403286. E pasts: Ilze.akota@rsu.lv

Aksiks Igors (medicīna), ievēlēts 07.12.2006. ĶBMZN. Latvijas Universitāte. Tel.: 29238422. E pasts: igors.aksiks@gmail.com

Alsiņa Ina (lauksaimniecības zinātnes), ievēlēta 26.11.2015. LMZN. Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte. Tel.: 28636175. E pasts: ina.alsina@lbtu.lv

Andžāns Agnis (matemātika), ievēlēts 24.11.2005. FTZN. Latvijas Universitāte. Tel.: 26566419.

Arničāns Guntis (informātika), ievēlēts 27.11.2014. FTZN. LU Datorikas fakultāte. E pasts: guntis.arnicans@lu.lv

Austers Ivars (psiholoģija), ievēlēts 24.11.2016. HSZN. Latvijas Universitātes Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte. E pasts: ivars.austers@lu.lv

Auziņa Ilze (valodniecība), ievēlēta 25.11.2021. HSZN. LU Matemātikas un informātikas institūts. Tel.: 29484427. E pasts: ilze.auzina@lumii.lv

Auziņš Jānis (mehānika), ievēlēts 20.11.2008. FTZN. Rīgas Tehniskā universitāte. Tel.: 26348750. E pasts: auzinsjp@latnet.lv

Balodis Ringolds (tiesību zinātnes), ievēlēts 24.11.2011. HSZN. Latvijas Universitāte. Tel.: 67034447. E pasts: Ringolds.Balodis@lu.lv

Bandere Dace (farmācija), ievēlēta 24.11.2022. ĶBMZN. Rīgas Stradiņa universitāte; Tel.: 29662400. E pasts: dace.bandere@rsu.lv

Bankina Biruta (lauksaimniecības zinātnes), ievēlēta 27.11.2014. LMZN. Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte. Tel.: 63021985, 26391893. E pasts: biruta.bankina@lbtu.lv

Barkanovs Jevgenijs (mehānika), ievēlēts 29.11.2018. FTZN. Rīgas Tehniskā universitāte. Tel.: 67089264. E pasts: Barkanov@latnet.lv

Belovs Aleksandrs (informātika), ievēlēts 25.11.2021. FTZN. Latvijas Universitātes Fizikas, matemātikas un optometrijas fakultāte. E pasts: aleksandrs.belovs@lu.lv

Beļakovs Sergejs (ķīmija), ievēlēts 29.11.2018. ĶBMZN. Latvijas Organiskās sintēzes institūts. Tel.: 67014929, 25809425. E pasts: serg@osi.lv

Bērsons Imants (fizika), ievēlēts 24.11.1992. FTZN. Latvijas Universitāte. E pasts: bersons@latnet.lv

Bičevskis Raivis (filozofija), ievēlēts 26.11.2020. HSZN. Latvijas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultāte. Tel.: 67034992. E pasts: raivis.bicevskis@lu.lv

Bērziņš Gundars (ekonomika), ievēlēts 29.11.2018. HSZN. *Latvijas Universitātes Biznesa, vadības un ekonomikas fakultāte.* Tel.: 67034701, 29214118. E pasts: gundars.berzins@lu.lv

Bērziņš Valdis (arheoloģija), ievēlēts 24.11.2022. HSZN. *LU Latvijas vēstures institūts.* E pasts: valdis-b@latnet.lv

Birģeļa Edīte (lauksaimniecības zinātnes), ievēlēta 26.11.1999. ĶBMZN un LMZN. *Latvijas Lauksaimniecības universitāte.* Tel.: 29527276.

Blumberga Andra (inženierzinātne), ievēlēta 25.11.2021. FTZN. *Rīgas Tehniskā universitāte.* E pasts: andra.blumberga@rtu.lv

Borzovs Juris (informātika), ievēlēts 22.11.2007. FTZN. *Latvijas Universitāte.* Tel.: 67034489, 29257530. Skype: jborzovs. E pasts: juris.borzovs@lu.lv

Bušmane Brigita (valodniecība), ievēlēta 23.11.2000. HSZN. *LU Latviešu valodas institūts.* Tel./fakss: 67227696. E pasts: brigita.busmane@inbox.lv

Čate Andris (mehānika), ievēlēts 25.11.2004. FTZN. *Rīgas Tehniskā universitāte.* Tel.: 26416672. E pasts: and_cate@latnet.lv; Andris.Cate@rtu.lv

Čerāns Kārlis (informātika), ievēlēts 28.11.2013. FTZN. *LU Matemātikas un informātikas institūts.* Tel.: 67213716. E pasts: karlis.cerans@lumii.lv

Daija Pauls (literatūrinātne), ievēlēts 29.11.2018. HSZN. *LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts.* Tel.: 26735250. E pasts: pauls.daija@lulfmi.lv; pauls.daija@gmail.com

Daukste-Silasproģe Inguna (literatūrinātne), ievēlēta 23.11.2017. HSZN. *LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts.* Tel.: 67229017. E pasts: inguna.daukste@lulfmi.lv

Dāvidsone Agnese (plašsaziņas līdzekļi un komunikācija), ievēlēta 24.11.2022. HSZN. *Vidzemes Augstskola.* Tel.: 26603344. E pasts: agnese.davidsone@va.lv

Didenko Konstantīns (ekonomika), ievēlēts 24.11.2005. HSZN. *Rīgas Tehniskā universitāte.* Tel.: 67089344. E pasts: konstantins.didenko@rtu.lv

Dīžbīte Tatjana (mežzinātnes), ievēlēta 22.11.2007. LMZN. *Latvijas Valsts koksnes kīmijas institūts.* Tel.: 67555916. E pasts: ligno@edi.lv

Eberhards Guntis (ģeogrāfija), ievēlēts 09.01.1992. ĶBMZN. *Latvijas Universitāte.* Tel.: 67334096, 29437990.

Eglīte Pārsla (demogrāfija), ievēlēta 27.11.1998. HSZN. *Latvijas Zinātņu akadēmija.* Tel.: 26577103. E pasts: spiceina@lza.lv

Elsts Atis (informātika), ievēlēts 26.11.2020. FTZN. *Elektronikas un datorzinātņu institūts.* E pasts: atis.elsts@edi.lv

Ernštreits Valts (valodniecība), ievēlēts 26.11.2020. HSZN. *Latvijas Universitātes Lībiešu institūts.* Tel.: 26424566. E pasts: valts.ernstreits@lu.lv

Fridmanis Dāvids (bioloģija), ievēlēts 24.11.2022. ĶBMZN. *Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs.* Tel.: 67808200. E pasts: davids.fridmanis@biomed.lu.lv

Gaile Zinta (lauksaimniecības zinātnes), ievēlēta 20.11.2008. LMZN. *Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte.* Tel.: 63005679, 29135525. E pasts: zinta.gaile@lbtu.lv

Ginters Egils (informātika), ievēlēts 23.11.2017. FTZN. *Rīgas Tehniskā universitāte.* Tel.: 29266909. E pasts: egils.ginters@rtu.lv

Grabis Jānis (informātika), ievēlēts 29.11.2012. FTZN. *Rīgas Tehniskā universitāte.* Tel.: 67089515, 28335881. E pasts: janis.grabis_1@rtu.lv

Grāvītis Jānis (materiālzinātne), ievēlēts 07.12.2006. QBMZN. Tel.: 67553137. E pasts: gravitisjanis@gmail.com

Grīnberga Līga (materiālzinātne), ievēlēta 26.11.2015. FTZN. *LU Cietvielu fizikas institūts.* Tel.: 26415673. E pasts: liga.grinberga@cfi.lu.lv

Ījabs Ivars (politoloģija), ievēlēts 23.11.2017. HSZN. *Eiropas Parlaments.* E pasts: ivars.ijabs@lu.lv; ivars.ijabs@europarl.europa.eu

Ikstens Jānis (politoloģija), ievēlēts 28.11.2013. HSZN. *Latvijas Universitāte.* Tel.: 67034322, 27331144. E pasts: janis.ikstens@lu.lv

Jansons Āris (mežzinātnes), ievēlēts 27.11.2014. LMZN. *Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava".* Tel.: 67976701, 29109529. E pasts: aris.jansons@silava.lv

Joļins Jevgenijs (fizika), ievēlēts 26.11.1993; 27.11.1998. FTZN. ASV. Tel.: 1-215-673-3252. E pasts: etiolin@netzero.net; eui206@lehigh.edu

Jure Māra (ķīmija), ievēlēta 24.11.2005. QBMZN. *Rīgas Tehniskā universitāte.* Tel.: 67089220. E pasts: mara.jure@rtu.lv

Kabaškins Igors (informātika), ievēlēts 27.11.1998. FTZN. *Transporta un sakaru institūts.* Tel.: 29215392. E pasts: igor.kabashkin@gmail.com, kiv@tsi.lv

Kalejs Oskars (medicīna), ievēlēts 24.11.2022. QBMZN. *Rīgas Stradiņa universitāte;* Tel.: 29241900. E pasts: okalejs@gmail.com; oskars.kalejs@rsu.lv

Kalnenieks Uldis (bioloģija), ievēlēts 22.11.2007. QBMZN. *LU Mikrobioloģijas un biotehnoloģijas institūts.* Tel.: 26393245. E pasts: kalnen@lanet.lv

Kalniņš Audris (informātika), ievēlēts 26.11.1999. FTZN. *LU Matemātikas un informātikas institūts.* Tel.: 67211014. E pasts: audris@mii.lu.lv

Kasjanovs Vladimirs (mehānika), ievēlēts 24.11.2005. FTZN. *Rīgas Stradiņa universitāte;* *Rīgas Tehniskā universitāte.* Tel.: 67089126. E pasts: kasyanov@latnet.lv

Kauss Valerjans (ķīmija), ievēlēts 22.11.2007. QBMZN. *Latvijas Organiskās sintēzes institūts.* Tel.: 67014815. E pasts: kauss2v@gmail.com

Ketners Kārlis (ekonomika), ievēlēts 24.11.2022. HSZN. *Latvijas Republikas Finanšu ministrijas Budžeta attīstības politikas departaments,* *Rīgas Stradiņa universitāte.* Tel.: 28706589. E pasts: karlis.ketners@fm.gov.lv

Konrāde Ilze (medicīna), ievēlēta 29.11.2018. ĶBMZN. RSU Medicīnas fakultāte. Tel.: 29140141. E pasts: Ilze.Konrade@rsu.lv

Koroleva Ilze (socioloģija), ievēlēta 29.11.2018. HSZN. LU Filozofijas un socioloģijas institūts. E pasts: ilze.koroleva@lu.lv

Kozlovska Tatjana (bioloģija), ievēlēta 20.11.2003. ĶBMZN. Tel.: 29434686. E pasts: kozlovsatm@gmail.com

Krauze Aivars (ķīmija), ievēlēts 07.12.2006. ĶBMZN. Latvijas Organiskās sintēzes institūts. Tel.: 67014870, 29462189. E pasts: krauze@osi.lv; aivars.krauze@inbox.lv

Krēslīš Andris (enerģētika), ievēlēts 24.11.1992. FTZN. Rīgas Tehniskā universitāte. Tel.: 29284950.

Krūmiņa-Konkova Solveiga (reliģiju vēsture), ievēlēta 21.11.2019. HSZN. LU Filozofijas un socioloģijas institūts. E pasts: konkova@latnet.lv

Kince Tatjana (pārtikas zinātne), ievēlēta 29.11.2018. LMZN. LBTU Pārtikas tehnoloģijas fakultāte. E pasts: tatjana.kince@lbtu.lv

Laganovska Guna (medicīna), ievēlēta 21.11.2019. ĶBMZN. RSU Oftalmoloģijas klīnika. Tel.: 29106879. E pasts: Guna.laganovska@rsu.lv

Laime Sandis (folkloristika), ievēlēts 27.11.2014. HSZN. LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts. Tel.: 26306230. E pasts: sandis.laime@gmail.com

Latkovskis Gustavs (medicīna), ievēlēts 21.11.2019. ĶBMZN. LU Kardioloģijas un reģeneratīvās medicīnas institūts. Tel.: 67069434(379). E pasts: Gustavs.latkovskis@gmail.com

Laumane Benita (valodniecība), ievēlēta 10.11.1995. HSZN. Liepājas Universitātes Kurzemes Humanitārais institūts. Tel.: 26077061, 63454183. E pasts: benita.laumane@liepu.lv

Lazdiņš Andis (mežzinātnes), ievēlēts 21.11.2019., LMZN. Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava". Tel.: 26595586. E pasts: andis.lazdins@silava.lv

Lācis Gunārs (lauksaimniecības zinātne), ievēlēts 29.11.2018. LMZN. LBTU APP "Dārzkopības institūts" Genētikas un bioloģiju nodaļa. E pasts: gunars.lacis@lbtu.lv

Lepse Līga (lauksaimniecības zinātne), ievēlēta 26.11.2020. LMZN. LBTU APP Dārzkopības institūts. Tel.: 63191122, 26185596. E pasts: liga.lepse@lbtu.lv

Liepa Imants (bioloģija), ievēlēts 21.11.1997. ĶBMZN un LMZN. Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte. Tel.: 63026322, 63081630. E pasts: imants.liepa@lbtu.lv

Loze Ilze Biruta (arheoloģija), ievēlēta 21.11.1997. HSZN. LU Latvijas vēstures institūts. Tel.: 67034509, 26822972. E pasts: neoilze@lza.lv

Lukševičs Ervīns (ģeoloģija), ievēlēts 20.11.2008. ĶBMZN. Latvijas Universitāte. Tel.: 29608514. E pasts: ervins.luksevics@lu.lv

Meikališa Ārija (tiesību zinātnes), ievēlēta 07.12.2006. HSZN. *Latvijas Universitāte*. Tel.: 67034552, 20046013. E pasts: arija.meikalisa@lu.lv

Melecs Viesturs (bioloģija), ievēlēts 25.11.2004. ŪBMZN. *LU Bioloģijas institūts*. Tel.: 29191557. E pasts: viesturs.melecis@lu.lv

Melluma Aija (ekoloģija), ievēlēta 06.12.1990. ŪBMZN. *TU Lietišķās ķīmijas un materiālinātnes fakultāte*. Tel.: 26093097. E pasts: Remo.merijs-meri@rtu.lv

Miltiņš Alfrēds (medicīna), ievēlēts 21.11.1997. ŪBMZN. Tel.: 29507004. E pasts: inara.ancupane@bkus.lv

Muižniece-Brasava Sandra (pārtikas zinātne), ievēlēta 24.11.2016. LMZN. *Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte*. Tel.: 63021075. E pasts: sandra.muizniece@lbtu.lv

Nazaruka Ērika (informātika), ievēlēta 21.11.2019. FTZN. *Rīgas Tehniskā universitāte*. E pasts: erika.nazaruka@rtu.lv

Neiburgs Uldis (vēsture), ievēlēts 26.11.2020. HSZN. *LU Latvijas vēstures institūts*. Tel.: 67034868. E pasts: uldis.neiburgs@lu.lv

Nikodemus Olģerts (ģeogrāfija), ievēlēts 24.11.2005. ŪBMZN. *Latvijas Universitāte*. Tel.: 67033910, 29484996. E pasts: olgerts.nikodemus@lu.lv; nikodemu@lanet.lv

Nītiņa Daina (valodniecība), ievēlēta 06.12.1990. HSZN. Tel.: 29410399. E pasts: daija@apollo.lv

Osipova Sanita (tiesību zinātne), ievēlēta 25.11.2021. HSZN. *Latvijas Universitāte*. Tel.: 26528855; E pasts: sanita.osipova@lu.lv

Osis Uldis (ekonomika), ievēlēts 25.11.2004. HSZN. SIA "Konsorts". Tel.: 67216793. E pasts: uldis.osis@gmail.com

Ozoliņš Jānis (mežzinātne), ievēlēts 25.11.2021. LMZN. *Latvijas Valsts mežzinātnes institūta SILAVA*. Tel.: 26320528. E pasts: janis.ozolins@silava.lv

Pabriks Artis (politoloģija), ievēlēts 25.11. 2004. HSZN.

Pankratovs Vladimirs (fizika), ievēlēts 25.11.2021. FTZN. *Latvijas Universitātes Cietvieu fizikas institūts*. E pasts: Vladimirs.pankratovs@lu.cfi.lv

Paura Līga (lauksaimniecības zinātnes), ievēlēta 21.11.2019. LMZN. *Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte*. Tel.: 20230842. E pasts: liga.paura@lbtu.lv

Pjanova Dace (bioloģija), ievēlēta 29.11.2018. ŪBMZN. *Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs*. Tel.: 29421146. E pasts: dace@biomed.lu.lv

Plotniece Aiva (ķīmija), ievēlēta 24.11.2016. ŪBMZN. *Latvijas Organiskās sintēzes institūts*. Tel.: 29124379. E pasts: aiva@osi.lv

Plotnieks Andris (tiesību zinātnes), ievēlēts 06.12.1990. HSZN. Tel.: 29217143. E pasts: andrisplotnieks@inbox.lv

Poriņš Jurģis (inženierzinātnes), ievēlēts 29.11.2018. FTZN. Rīgas Tehniskā universitāte. Tel.: 67089280. E pasts: Jurgis.Porins@rtu.lv

Prikulis Juris (fizika), ievēlēts 29.11.2018. FTZN. Latvijas Universitāte. Tel.: 67034702, 67033906. E pasts: juris.prikulis@lu.lv

Pugovičs Osvalds (ķīmija), ievēlēts 29.11.2012. ĶBMZN. Latvijas Organiskās sintēzes institūts. Tel.: 67551207. E pasts: osvalds@osi.lv

Rancāns Elmārs (medicīna), ievēlēts 25.11.2021. ĶBMZN. RSU Medicīnas fakultātes Psihiatrijas un narkoloģijas katedra. Tel.: 29493336. E pasts: elmars.rancans@rsu.lv

Reinfelds Andrejs (matemātika), ievēlēts 26.11.1999. FTZN. LU Matemātikas un informātikas institūts. Tel.: 29144961. E pasts: reinf@latnet.lv ; andrejs.reinfelds@lu.lv

Rēvalde Gita (fizika), ievēlēta 24.11.2016. FTZN. Rīgas Tehniskā universitāte. Tel.: 29353247. E pasts: gita.revalde@rtu.lv; gitar@latnet.lv

Riekstiņa Una (bioloģija), ievēlēta 21.11.2019. ĶBMZN. LU Medicīnas fakultāte. Tel.: 29168773. E pasts: Una.riekstina@lu.lv

Rižikovs Jānis (mežzinātne), ievēlēts 24.11.2022. LMZN. Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūts, tel.: 29665012, E pasts: janis.rizikovs@kki.lv

Rožukalne Anda (plašsaziņas līdzekļi un komunikācija), ievēlēta 24.11.2022. HSZN. Rīgas Stradiņa universitāte, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds. E pasts: Anda.Rozukalne@rsu.lv

Rubene Zanda (pedagoģija), ievēlēta 25.11.2021. HSZN. Latvijas Universitāte. Tel.: 26555495. E pasts: zanda.rubene@lu.lv

Ručevskis Sandris (mehānika), ievēlēts 21.11.2019. FTZN. Rīgas Tehniskā universitāte. Tel.: 29282562. E pasts: sandris.rucevskis@rtu.lv

Rukliša Maija (bioloģija), ievēlēta 20.11.2003. ĶBMZN. LU Mikrobioloģijas un biotehnoloģijas institūts. Tel.: 67423097. E pasts: coryne@inbox.lv

Rumba-Rozenfelde Ingrīda (medicīna), ievēlēta 24.11.2005. ĶBMZN. Latvijas Universitāte. Tel.: 67034377, 29217120. E pasts: ingrīda.rumba@lu.lv

Ruņģis Dainis Edgars (mežzinātne), ievēlēts 28.11.2013. LMZN. Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava". Tel.: 28344201. E pasts: dainis.rungis@silava.lv

Salenieks Narimants (mehānika), ievēlēts 25.11.1994. FTZN. Rīgas Tehniskā universitāte. Tel.: 67536160, 29263587. E pasts: lsq@latnet.lv; narimants@gmail.com

Sauhats Antans Saulus (enerģētika), ievēlēts 20.11.2003. FTZN. Rīgas Tehniskā universitāte. Tel.: 67089930. E pasts: sauhatas@eef.rtu.lv

Sauka Arnis (ekonomika), ievēlēts 21.11.2019. HSZN. *Rīgas Ekonomikas augstskola (Stockholm School of Economics in Riga)*. E pasts: arnis.sauka@sseriga.edu

Segliņa Dalija (lauksaimniecības zinātnes), ievēlēta 29.11.2012. LMZN. *Dārzkopības institūts, LBTU*. Tel.: 63722294, 26482677. E pasts: dalija.seglina@lbtu.lv

Skaģers Andrejs (medicīna), ievēlēts 26.11.1999. ĶBMZN. *Rīgas Stradiņa universitāte*. Tel.: 67455523, 27028427. E pasts: andrejs.skagers@rsu.lv

Skrabule Ilze (lauksaimniecības zinātnes), ievēlēta 28.11.2013. LMZN. *Agroresursu un ekonomikas institūts, LBTU*. Tel.: 64130162, 26365268. E pasts: ilze.skrabule@arei.lv

Skujāns Juris (inženierzinātnes), ievēlēts 20.11.2008. LMZN. Tel.: 29266775. E pasts: juris.skujans@lbtu.lv

Spolītis Sandis (fizika), ievēlēts 24.11.2022. FTZN. *Rīgas Tehniskā universitāte*. E pasts: sandis.spolitis@rtu.lv

Springe Gunta (bioloģija), ievēlēta 24.11.2011. ĶBMZN. *Latvijas Universitāte, LU Bioloģijas institūts*. Tel.: 29403305. E pasts: gunta.springe@lu.lv; gspringe@email.lubi.edu.lv

Stivriņš Normunds (ērgeoloģija), ievēlēts 24.11.2022. ĶBMZN. *Latvijas Universitāte, Geogrāfijas un zemes zinātņu fakultāte*. Tel.: 26859295. E pasts: normunds.stivrins@lu.lv

Sukovskis Uldis (informātika), ievēlēts 20.11.2008. FTZN. *Rīgas Tehniskā universitāte*. Tel.: 67089303. E pasts: uldis.sukovskis@rtu.lv

Šabovics Mārtiņš (lauksaimniecības zinātnes), ievēlēts 25.11.2021. LMZN. *Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte*. Tel.: 26440557. E pasts: martins.sabovics@lbtu.lv

Šalma-Ancāne Kristīne (ķīmija) ievēlēta 25.11.2021. ĶBMZN. *RTU Lietišķas ķīmijas un materiālzinātnes fakultāte Vispārīgās ķīmijas tehnoloģijas institūts*. Tel.: 26379173. E pasts: kristine.salma-ancane@rtu.lv

Šarakovskis Anatolijs (fizika), ievēlēts 29.11.2018. FTZN. *LU Cietvielu fizikas institūts*. Tel.: 67187816. E pasts: anatolijs.sarakovskis@cfi.lu.lv

Tabuns Aivars (socioloģija), ievēlēts 29.11.2001. HSZN. *Latvijas Universitāte*. Tel.: 67140233. E pasts: tabuns.aivars@gmail.com

Tēraudkalns Valdis (relīģiju pētniecība), ievēlēts 26.11.2015. HSZN. *Latvijas Universitāte*. Tel.: 67034433. E pasts: valdis.teraudkalns@lu.lv

Tisenkopfs Tālis (socioloģija), ievēlēts 27.11.1998. HSZN. *Latvijas Universitāte*. Tel.: 67140233, 29417173. E pasts: talис.tisenkopfs@lu.lv

Valdmanis Jānis (valodniecība), ievēlēts 21.11.1997. HSZN. *LR IZM Latviešu valodas aģentūra*. Tel.: 67201680. E pasts: janis.valdmanis@valoda.lv

Valdovska Anda (veterinārmedicīna), ievēlēta 29.11.2018. LMZN. *LBTU Pārtikas un vides higiēnas institūts*. E pasts: anda.valdovska@lbtu.lv

Vedins Ivans (filozofija), ievēlēts 21.11.1997. HSZN. Tel.: 20010746.

Vembris Aivars (fizika), ievēlēts 24.11.2022. FTZN. *LU Cietvielu fizikas institūts.* E pasts: aivars.vembris@cfi.lu.lv

Videnieks Pēteris (informātika), ievēlēts 12.02.1987. FTZN. Tel.: 29203933. E pasts: peteris.videnieks@gmail.com

Vikmanis Uldis (medicīna), ievēlēts 26.11.1999. ĶBMZN. *Latvijas Universitāte.* Tel.: 29233538, 67370665. E pasts: uldis.vikmanis@lu.lv

Vilšķersts Reinis (farmakoloģija/farmācija) ievēlēts 25.11.2021. ĶBMZN. *Latvijas Organiskās sintēzes institūta Farmaceitiskās farmakoloģijas laboratorija, RSU Farmācijas fakultāte.* Tel.: 66155159. E pasts: reinis.vilskersts@biomed.lu.lv

Viters Romans (fizika), ievēlēts 26.11.2020. FTZN. *Latvijas Universitāte.* E pasts: roman.viter@lu.lv

Vība Jānis (mehānika), ievēlēts 24.11.1992. FTZN. *Rīgas Tehniskā universitāte.* Tel.: 67089332, 67089473. E pasts: janis.viba@rtu.lv

Viksna Juris (informātika), ievēlēts 23.11.2017. FTZN. *LU Matemātikas un informātikas institūts.* Tel.: 67213716. E pasts: juris.viksna@lumii.lv

Začs Laimons (astronomija), ievēlēts 21.11.2019. FTZN. *Latvijas Universitāte.* E pasts: zacs@latnet.lv; laimons.zacs@lu.lv

Zavadska Dace (medicīna), ievēlēta 24.11.2022. ĶBMZN. *Rīgas Stradiņa universitāte; VSIA Bērnu Klīniskās universitātes slimnīca.* Tel.: 67621730. E pasts: dace.zavadska@rsu.lv

Zālītis Pēteris (mežzinātnes), ievēlēts 26.11.1993. ĶBMZN un LMZN. *Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava".* Tel.: 29136962.

Zelčs Vitalijs (ģeoloģija), ievēlēts 23.11.2000. ĶBMZN. *Latvijas Universitāte.* Tel.: 29113300. E pasts: Vitalijs.Zelchs@lu.lv

Zenkevičs Henriks (bioloģija), ievēlēts 24.11.1992. ĶBMZN. *LU Bioloģijas institūts.* Tel.: 29236127. E pasts: henriks.zenkevics@gmail.com

Ziemele Ineta (tiesību zinātnes), ievēlēta 23.11.2017. HSZN. E pasts: Ineta.Ziemele@curia.europa.eu

Zute Sanita (lauksaimniecības zinātnes), ievēlēta 23.11.2017. LMZN. *Agroresursu un ekonomikas institūts, Stendes pētniecības centrs, LBTU.* Tel.: 29265347. E pasts: sanita.zute@arei.lv

Žagars Juris (astronomija), ievēlēts 20.11.2003. FTZN. *Ventspils Augstskola.* Tel.: 29441737. E pasts: yzh@latnet.lv; yzh@venta.lv

Žalubovskis Raivis (ķīmija), ievēlēts 24.11.2022. ĶBMZN. *Latvijas Organiskās sintēzes institūts, Rīgas Tehniskās universitāte,* Tel.: 27161292. E pasts: raivis@osi.lv

GODA DOKTORI

Actiņš Andris (ķīmija), grāds piešķirts 27.10.2015. ĶBMZN. *Latvijas Universitāte.* Tel.: 29498924. E pasts: andris.actins@lu.lv; actins@latnet.lv

Alberts Pēteris (medicīna), grāds piešķirts 19.10.1999. ĶBMZN. *Latvija, Head R&D, SIA Rīgvir.* Tel.: 28330092. E pasts: peterisalberts@hotmail.com

Anderss Eduards (Edward Anders) (ķīmija), grāds piešķirts 18.04.2000. ĶBMZN. *USA.* Tel.: (1-650) 3436910.

Apala Zigrīda (vēsture), grāds piešķirts 12.10.2006. HSZN. *LU Latvijas vēstures institūts.* Tel.: 29543770. E pasts: z.apala@inbox.lv

Apinis Pēteris (medicīna), grāds piešķirts 14.03.2017. ĶBMZN. *Latvijas Ārstu biedrība.* Tel.: 29335984. E pasts: apinispeteris@inbox.lv

Balodis Māris (enerģētika), grāds piešķirts 16.03.2022. FTZN. E pasts Marisba105@gmail.com.

Baumane Larisa (ķīmija), grāds piešķirts 20.03.2012. ĶBMZN. *Latvijas Organiskās sintēzes institūts.* Tel.: 67014887. E pasts: lbaumane@osi.lv

Bērsons Ilgonis (literatūrzinātne), grāds piešķirts 11.03.2003. HSZN. *Latvija.* Tel.: 27841937. E pasts: sarmak@latnet.lv

Bičevskis Jānis (informātika), grāds piešķirts 22.09.2010. FTZN. *Latvijas Universitāte.* Tel.: 67034472, 29173629. E pasts: Janis.Bicevskis@lu.lv

Bizdēna Ērika (ķīmija), grāds piešķirts 17.01.2012. ĶBMZN. *Rīgas Tehniskā universitāte.* *Latvija.* Tel.: 67089251, 26585435. E pasts: erika.bizdена@rtu.lv

Bolis Jānis (tiesību zinātnes), grāds piešķirts 09.02.2010. HSZN. *USA.* Tel.: 3980523. E pasts: bolisjohn2@gmail.com

Čilačava Rauls (literatūrzinātne), grāds piešķirts 17.04.2008. HSZN. *Ukraina.* E pasts: r.chilachava@gmail.com

Deksnis Eduards Bruno (fizika), grāds piešķirts 21.10.1997. FTZN. *Latvija.* Tel.: 29327027. E pasts: ebd.riga@apollo.lv

Dišlere Inta (vēsture), grāds piešķirts 10.03.2015. HSZN. *Tukuma muzeja Durbes pils.* *Latvija.* Tel.: 26287380, 63181754. E pasts: idislere@yahoo.com

Dribins Leo (vēsture), grāds piešķirts 03.11.2009. HSZN. *LU Filozofijas un socioloģijas institūts.* *Latvija.* Tel.: 29600580. E pasts: leo.dribins@gmail.com

Dripe Jānis (arhitektūra), grāds piešķirts 12.06.2018. HSZN. *Biznesa, mākslas un tehnoloģiju augstskola "RISEBA". Latvija.* Tel.: 28625222. E pasts: janis.dripe@riseba.lv

Džavahišvili Nikolajs (Nikolai (Niko) Javakhishvili) (vēsture), grāds piešķirts 10.06.2014. HSZN. *Ivane Javakhishvili Tbilisi State University. Georgia.* Tel.: (995) 322665990, (+995) 599 907355. E pasts: nikolai.javakhishvili@tsu.ge

Eniņš Guntis (ģeogrāfija), grāds piešķirts 15.02.2000. ĶBMZN. *ASF "Dabas retumu krātuve". Latvija.* Tel.: 29424396. E pasts: guntis.enins@inbox.lv

Freibergs Imants (informātika), grāds piešķirts 27.06.1991. FTZN. *Latvija.* E pasts: imantsfreibergs@inbox.lv

Freimanis Astrīds (geoloģija), grāds piešķirts 06.02.1996. KBMZN. *Latvija.* Tel.: 67267344. E pasts: astrids.freimanis@gmail.com

Gavars Valdis (inženierzinātne), grāds piešķirts 30.10.2012. FTZN. *Latvija.* Tel.: 29425013. E pasts: v.gavars@inbox.lv

Grīnuma Gundega (literatūrzinātne), grāds piešķirts 16.02.2016. HSZN. *LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts. Latvija.* Tel.: 29472347. E pasts: gundega.grinuma@gmail.com

Idriss Kamils (Kamil Idris) (intelektuālā īpašuma aizsardzība), grāds piešķirts 22.02.2005. FTZN. *Sudan.* E pasts: kamil@uum.edu.my

Jansons Jānis (fizika), grāds piešķirts 22.10.2013. FTZN. *LU Cietvielu fizikas institūts. Latvija.* Tel.: 67187511. E pasts: janis.jansonsj@cfi.lu.lv

Joffe Benjamiņš (Benjamin Joffe) (fizika), grāds piešķirts 06.09.2000. FTZN. *USA.* Tel.: (1-408) 5579534. E pasts: benjoffe2020@icloud.com

Kalnačs Jānis (mākslas zinātnes), grāds piešķirts 12.06.2018. HSZN. *Vidzemes Augstskolas Sociālo, ekonomisko un humanitāro pētījumu institūts. Latvija.* Tel.: 26182266. E pasts: janis.kalnacs@va.lv

Kangeris Kārlis (vēsture), grāds piešķirts 10.11.2015. HSZN. *Latvijas Universitātes Latvijas vēstures institūts.* Tel.: 26366696. E pasts: carolusk@inbox.lv

Karnītis Edvīns (informātika), grāds piešķirts 01.11.2007. FTZN. *Latvija.* E pasts: Edvins.Karnitis@lza.lv

Kastilo-Alkarass Žoze Antonio (Jose Antonio Castilho-Alcaras) (fizika), grāds piešķirts 24.08.2007. FTZN. *Instituto de Fisica Teorica Universidade Estadual Paulista. Brazil.* Tel.: (55)(11)33937868. E pasts: jaca@ift.unesp.br

Kaugars Ģirts (ķīmija), grāds piešķirts 15.03.1994. ĶBMZN. *USA.* Tel.: (1-414) 210-3462. E pasts: glkaugars@gmail.com

Kļaviņa Sarma (valodniecība), grāds piešķirts 26.04.2009. HSZN. *Latvija.* Tel.: 29927971. E pasts: sarmak@latnet.lv

Kobajasi Jukio (Yukio Kobayashi) (farmācija), grāds piešķirts 21.05.1992. ĶBMZN. *Japan.* Tel.: (81-3) 32944523.

Kocere Venta (literatūrzinātne), grāds piešķirts 20.03.2008. HSZN. *LU Akadēmiskā bibliotēka. Latvija. Tel.: 67033955, 29549145. E pasts: venta.kocere@lu.lv*

Kūlens Žaks (Jacques Koolen) (medicīna), grāds piešķirts 18.04.2000. ĶBMZN. *Catharina Hospital. Netherlands. Tel.: (31-40) 2230430.*

Lācis Aris (medicīna), grāds piešķirts 20.03.2012. ĶBMZN. *Bērnu kliniskās universitātes slimnīcas Bērnu kardioloģijas un kardioķirurģijas klinika. Latvija. Tel.: 26446113. E pasts: aris.lacis@apollo.lv*

Lācis Romans (medicīna), grāds piešķirts 11.06.2002. LZA Lielā medaļa (2016). ĶBMZN. *P. Stradiņa Kliniskā universitātes slimnīca. Latvija. Tel.: 67069546. E pasts: valentina.soboleva@stradini.lv*

Lagzdiņš Aivars (inženierzinātnes), grāds piešķirts 15.03.1994. FTZN. *LU Materiālu mehānikas institūts. Latvija. Tel.: 26349509.*

Lazda Paulis (vēsture), grāds piešķirts 22.09.1998. HSZN. *University of Wisconsin-Eau Claire. USA. Tel.: 248 16126. E pasts: lazdapi@uwec.edu*

Lejiņš Atis (politoloģija), grāds piešķirts 17.02.2004. HSZN. *Latvija. Tel.: 29238256. E pasts: atislejins@gmail.com*

Levits Egils (tiesību zinātnes), grāds piešķirts 05.03.2002. HSZN. *LR Valsts prezidents. E pasts: info@president.lv*

Ločmelis Ivars (vēsture), grāds piešķirts 16.02.2016. HSZN. *LU Latvijas vēstures institūts. Latvija. Tel.: 67034508. E pasts: ivarsl@lza.lv*

Lokenbahs Valdis (informātika), grāds piešķirts 04.11.2003. FTZN. *Latvija. Tel.: 29205124. E pasts: vlokenbabs@gmail.com*

Loža Einārs (ķīmija), grāds piešķirts 03.10.2017. ĶBMZN. *Latvijas Organiskās sintēzes institūts. Tel.: 29481172. E pasts: einars349@inbox.lv*

Maiste Juhans (Juhani Maiste) (māksla), grāds piešķirts 26.04.2009. HSZN. *University of Tartu. Estonia. Tel.: (372) 7376507. E pasts: maistetuhan@hotmail.com; junan.maiste@ut.ee*

Menakers Džozefs (Joseph Menaker) (ekonomika), grāds piešķirts 17.10.2022. HSZN. *UAV Factory Holdings LLC, LightPath Technologies Inc., Eiropas politikas pētniecības institūts (Institute of European Policy Research). I Kaplun fonds (Tsal Kaplun Foundation), LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultāte. E pasts: joseph.menaker@gmail.com*

Metloks Džeks (Jack Matlock) (politoloģija), grāds piešķirts 11.06.2002. HSZN. *Princeton University. USA. Tel.: (1-609) 2521953. E pasts: jmatlock@princeton.edu; jim10@columbia.edu*

Mihelberts Mikola (Mykolas Michelbertas) (vēsture), grāds piešķirts 21.05.2004. HSZN. *Lietuva. Tel.: (370) 2687284.*

Mihna Jerzi (Jerzy Michna) (enerģētika), grāds piešķirts 19.10.1999. FTZN. *Deutschland. Tel./fakss: (49-62) 2433528. E pasts: lucia.von.tansela@t-online.de; mail@ikwz.de*

Ozolanta Iveta (medicīna), grāds piešķirts 03.11.2009. ĶBMZN. *Rīgas Stradiņa universitāte.*
Latvija. Tel.: 67409116, 29106328. E pasts: iveta.ozolanta@rsu.lv

Pildegovičs Pēteris (valodniecība), grāds piešķirts 26.09.2013. HSZN. *Latvijas Universitāte.*
Tel.: 67034366, 26601550. E pasts: peteris.pildegovics@hotmail.com

Pullats Raimo (Raimo Pullat) (vēsture), grāds piešķirts 22.02.2005. HSZN. *Estonia. Tel./fakss: (372) 6485774. E pasts: raimopullat@hotmail.ee*

Raičulis Jēkabs (bioloģija), grāds piešķirts 03.10.1997. ĶBMZN. *Latvija. Tel.: 26176894. E pasts: jekabs.raiculis@gmail.com*

Rivža Pēteris (informātika), grāds piešķirts 01.11.2007. FTZN. *Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte. Tel.: 29171449. E pasts: Peteris.Rivza@lbtu.lv*

Rukšāns Jānis (bioloģija), grāds piešķirts 11.03.2003. ĶBMZN. *Latvija. Tel.: 29418440. E pasts: janis.bulb@hawk.lv*

Ruperte Līga (pedagoģija), grāds piešķirts 05.11.1992. HSZN. *USA. Tel.: (1-616) 4568023. E pasts: liga3x3@iserv.net*

Saltups Andris (medicīna), grāds piešķirts 18.04.2000. ĶBMZN. *Cabrini Medical Centre. Australia. Tel.: (61-3) 95097840.*

Simkhovičs Boriss (Boris Simkhovich) (medicīna), grāds piešķirts 30.10.2012. ĶBMZN. *University of Southern California. USA. Tel.: (818) 4006138. E pasts: borissimk@yahoo.com*

Slava Laima (mākslas zinātnes), grāds piešķirts 12.06.2018. HSZN. *Izdevniecība "Neputns". Latvija. Tel.: 26390625. E pasts: laima@neputns.lv*

Strīķis Voldemārs (lauksaimniecība), grāds piešķirts 06.02.1996. ĶBMZN un LMZN. *Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte. Tel.: 63027239, 29286497. E pasts: voldemars.strikis@lbtu.lv*

Šmitē Edvarda (mākslas vēsture), grāds piešķirts 14.05.2019. HSZN. *Tel.: 22063922. E pasts: edvarda.smite@gmail.com*

Tūters Kaspars (medicīna), grāds piešķirts 24.10.1995. ĶBMZN. *University of Toronto. Canada. Tel.: (1-416) 9646777. E pasts: k.tuters@utoronto.ca*

Urtāne Ilga (medicīna), grāds piešķirts 17.04.2018. ĶBMZN. *RSU Zobārstniecības fakultāte. Latvija. Tel.: 29245559. E pasts: iurtane@latnet.lv*

Vanaga Lilita (vēsture), grāds piešķirts 02.06.2005. HSZN. *LU Latvijas vēstures institūts. Latvija. Tel.: 26809527. E pasts: livanaga@gmail.com*

Vasiljevs Andrejs (informātika), grāds piešķirts 11.04.2017. FTZN. *SIA Tilde. Latvija. E pasts: Andrejs@Tilde.lv*

Vestermanis Marģers (vēsture), grāds piešķirts 12.06.2007. HSZN. *Muzejs "Ebreji Latvijā". Latvija. Tel.: 67283484. E pasts: m.vestermanis@gmail.com*

Vētra Jānis (medicīna), grāds piešķirts 26.10.2004. ĶBMZN. *Rīgas Stradiņa universitāte.* Latvija. Tel.: 67326203, 29241380. E pasts: janis.vetra@rsu.lv

Vīksna Mārīte (Māra) (folkloristika), grāds piešķirts 22.02.2005. HSZN. *LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts.* Latvija. Tel.: 28634119. E pasts: mara.viksna@lulfmi.lv

Villerušs Valdis (mākslas zinātnes), grāds piešķirts 05.03.2002. HSZN. *Latvijas Mākslas akadēmija.* Tel.: 29507374. E pasts: valdisvill@inbox.lv

Višvanats Kanans (Vishwanath Kannan) (ekonomika) grāds piešķirts 20.09.2022. LMZN. E pasts: kannanv75@gmail.com

Vītiņš Māris (informātika), grāds piešķirts 10.11.2015. FTZN. *Latvijas Universitāte.* Tel.: 67034471, 29287349. E pasts: maris.vitins@lu.lv

Volkova Līvija (literatūrzinātne), grāds piešķirts 09.02.2010. HSZN. *Latvija.* Tel.: 29139840.

Žīgurs Āris (enerģētika), grāds piešķirts 11.04.2017. FTZN. E pasts: Aris.Zigurs@gmail.com

PĀRMAINĀS LZA LOCEKĻU SASTĀVĀ

2022. GADĀ JAUNIEVĒLĒTIE LZA LOCEKĻI

Īstenie locekļi

Kristiāna ĀBELE, Dainis KRIEVIŅŠ, Zaiga KRIŠJĀNE, Nils ROSTOKS,
Pēteris STRADINŠ

Goda locekļi

Jānis VANAGS

Ārzemju locekļi

Rimants BENETI, Mihails BRIKS, Nikolajs DŽAVAHIŠVILI,
Larss OSTERLUNDSS, Andrijs RUKAS, Marina TJUŅINA

Korespondētājlocekļi

Dace BANDERE, Valdis BĒRZIŅŠ, Agnese DĀVIDSONE,
Dāvids FRIDMANIS, Oskars KALĒJS, Kārlis KETNERS,
Jānis RIŽIKOVS, Anda ROŽUKALNE, Sandis SPOLĪTIS,
Normunds STIVRINŠ, Evita STRAUMĪTE, Aivars VEMBRIS,
Dace ZAVADSKA, Raivis ŽALUBOVSKIS

LZA LOCEKĻU SKAITS

	01.01.93	01.01.2000	15.03.2009	15.03.2019	15.03.2022	20.03.2023
Īstenie locekļi	68	91 (67)	106 (52)	135 (72)	146 (73)	141 (69)
Goda locekļi	40	55	54	57	51	46
Ārzemju locekļi	57	88 (45)	92	93	88	93
Korespondētājlocekļi	46	84	116 (85)	131 (86)	131 (92)	139 (93)
K o p ā	211	318	368	416	416	419

Piezīme. Iekavās dots to LZA īsteno un korespondētājlocekļu skaits, kuru vecums nepārsniedz 70 gadus.

IN MEMORIAM

Zigmunds Skujinš

Rakstnieks.

Dzimis 25.12.1926. Miris 29.03.2022.

LZA goda loceklis kopš 27.11.1998.

Jānis Priedkalns

Histologs embriologs. Sabiedriskais darbinieks, politiķis, diplomāts.

Dzimis 28.03.1934. Miris 14.06.2022.

LZA īstenaīs loceklis kopš 27.11. 1998. (Ārzemju loceklis 25.11.1994. – 27.11.1998.)

Uldis Zemzaris

Gleznotājs.

Dzimis 24.02.1928. Miris 22.06.2022.

LZA goda loceklis kopš 20.11.2008.

Georgs Andrejevs

Ārsts anesteziologs, politiķis, diplomāts.

Dzimis 30.10.1932. Miris 16.07. 2022.

LZA īstenaīs loceklis kopš 10.11.1995.

Knuts Skujenieks

Dzejnieks, atdzejotājs, publicists.

Dzimis 05.09.1936. Miris 25.07.2022.

LZA goda loceklis kopš 27.11.1998.

Juris Hartmanis

Datorzinātnieks.

Dzimis 05.07.1928. Miris 29.07.2022.

LZA ārzemju loceklis kopš 06.12.1990.

Tālis Millers

Ķīmiķis, materiālzinātnieks, zinātnes organizators.

Dzimis 04.01.1929. Miris 17.08.2022.

LZA īstenaīs loceklis kopš 09.01.1992. LZA prezidents 01.03.1994. – 28.02.1998.

Andris Zicmanis

Ķīmiķis.

Dzimis 21.04.1941. Miris 13.09.2022.

LZA īstenaīs loceklis kopš 22.11.2007.

Olģerts Dumbrājs

Fiziķis.

Dzimis 16.02.1942. Miris 17.09.2022.

LZA īstenaīs loceklis kopš 26.11.2009. (Ārzemju loceklis 29.11.2001. - 26.11.2009.)

Andris Buikis

Matemātiķis, politiķis.

Dzimis 15.03.1939. Miris 06.10.2022.

LZA īstenaīs loceklis kopš 21.11.1997.

Osvalds Zvejsalnieks

Gleznotājs.

Dzimis 21.03.1944. Miris 07.11.2022.

LZA goda loceklis kopš 25.11.2021.

Saulvedis Cimermanis

Etnogrāfs.

Dzimis 03.07.1929. Miris 26.12.2022.

LZA īstenaīs loceklis kopš 09.04.1992.

Aija Žileviča

Mikrobioloģe.

Dzimus 14.05.1940. Mirusi 08.01.2023.

LZA korespondētājlocekle kopš 25.11.1994.

Kurts Švarcs

Fiziķis.

Dzimis 27.04.1930. Miris 14.02.2023.

LZA īstenaīs loceklis kopš 06.12.1990.

Gunārs Asaris

Arhitekts.

Dzimis 23.06.1934. Miris 21.02.2023.

LZA goda loceklis kopš 29.11.2001.

Arnis Kalniņš

Ekonomists.

Dzimis 24.01.1935. Miris 28.02.2023.

LZA īstenaīs loceklis kopš 10.02.1987.

Jānis Osis

Datorzinātnieks.

Dzimis 06.04.2029. Miris 13.03.2023.

LZA goda loceklis kopš 27.11.1998.

Viktors Hausmanis

Rakstnieks, literatūrzinātnieks, teātra zinātnieks.

Dzimis 06.12.1931. Miris 18.03.2023.

LZA īstenaīs loceklis kopš 06.04.1989.

DOKUMENTI

**MEMORANDUM
ON CO-OPERATION
IN RESEARCH AND INNOVATION
BETWEEN
LATVIAN ACADEMY OF SCIENCES
AND
ACADEMY OF SCIENCES OF MOLDOVA**

The Latvian Academy of Sciences (LAS) and Academy of Sciences of Moldova (ASM) hereinafter referred to as the Parties,

Recognizing the importance of science and innovation in the development of a modern society and taking into account the special conditions of activity of academies worldwide,

Wishing to strengthen and develop scientific and research cooperation based on equality and mutual benefit, have agreed on following:

Article 1

Preamble

In order to expand opportunities for further development the Parties shall encourage and support cooperation in the field of science and innovation in accordance with the requirements of the European research and innovation programs.

Article 2

Forms of Cooperation

The cooperation shall entail the following activities:

- (1) participation of scientists in joint scientific meetings, public lectures, conferences, symposia, courses, workshops, exhibitions, etc.;
- (2) promotion of exchange of young researchers and students;
- (3) mutual exchange of scientific and innovation research results (Open Science), information and documentations arising from the bilateral scientific cooperation, in strict compliance with the provisions of the laws regarding protection of intellectual property of each country;
- (4) joint elaboration and publication of articles in international scientific journals;
- (5) exchange of experience in academic management and external relations;
- (6) exchange of experience on working with hierarchically superior organizations;
- (7) joint participation in international projects and European Union Programme for

Research and Innovation "Horizon Europe";
(8) other forms of scientific and innovation cooperation which may be mutually agreed upon.

Article 3

If necessary to specify any priorities, terms, conditions of execution and financing for the implementation of any activity mentioned in Art. 2 of the present Memorandum, the Parties will negotiate and sign an additional Protocol.

Article 4 **Areas of Mutual Interest**

Considering possible priority objectives, the Parties will develop cooperation in the following fields of common interest:

- Exact and engineering sciences, innovative materials and industrial competitiveness;
- Human sciences (healthcare, biomedicine, biotechnology);
- Sustainable agriculture and food safety;
- Environment and ecology;
- Social, economic, humanities and art history.

Article 5 **Implementation and Legal Aspects**

This Memorandum is concluded with a view to enhancing and developing cooperation between the Parties.

Any dispute related to the interpretation or implementation of this Memorandum should be settled through consultations within the Parties.

This Memorandum shall not affect the validity or execution of any obligation arising from other international treaties or agreements concluded by the Parties with other partners.

This Memorandum may be amended at any time through mutual consent of the Parties, in writing at least six months before the date of its expiry.

Disputes arising in connection with the conclusion, execution, modification and termination or other claims arising from this Memorandum shall be subject to a prior amicable settlement.

Article 6
Initiation and Termination

This Memorandum shall enter into force on the date when both Parties sign it.

This Memorandum shall remain in force for a period of five years.

The termination will come into effect in six months from the receiving date of the written notification. The termination of this Memorandum shall not affect the projects or programmes undertaken under this Memorandum.

This Memorandum was signed on _____ 2022 in _____, in English, into two copies, each party receiving one copy, both texts being equally authentic.

Date: 17/10/2022

Date: 17.10.2022

For the Latvian Academy of Sciences

Prof. Ivars KALVINS
President

For the Academy of Sciences of Moldova

Acad. Ion TIGHINEANU
President

AMENDMENT

**TO THE AGREEMENT ON SCIENTIFIC COOPERATION BETWEEN
THE BERLIN-BRANDENBURG ACADEMY OF SCIENCES AND
HUMANITIES (BERLIN-BRANDENBURGISCHE AKADEMIE DER
WISSENSCHAFTEN), FORMERLY PRUSSIAN ACADEMY OF SCIENCES
AND HUMANITIES, BERLIN, FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY,
AND THE LATVIAN ACADEMY OF SCIENCES**

In accordance with Article VII of the Agreement on scientific cooperation signed on November 1, 2002 in Riga, Berlin-Brandenburg Academy of Sciences and Humanities and the Latvian Academy of Sciences (hereinafter referred to as the Sides), have agreed as follows:

V. Exchange of Scientists, Engineers and Scientific Staff Members

The Academies believe that mutual benefits could be derived from reciprocal exchanges of high-caliber scientists, and cooperative arrangements between scientific institutions in Germany and Latvia. The Academies shall encourage cooperation that will result in personal contacts between scientists from the two countries. Whenever possible, preference shall be given to the support of young scientists.

1. Both Sides will do all in their power to promote and facilitate visits in either direction, thus encouraging selected candidates of at least postdoctoral or equivalent status in the natural, technological, social sciences and the humanities to develop cooperative activities with scientists from the other country.
2. The Academies shall by November of each year agree on action scheme of cooperation for the next calendar year, which is prepared by mutual correspondence or, if necessary, by a meeting of representatives of both Academies. The latter can be modified, if necessary, by mutual agreement.
3. The Academies will seek support for funding of the collaboration activities also from other sources. The financing of such activities will be agreed upon in each case.
4. The Academy of the nominating country will care for the international travel of its participating scientists and the Academy of the host country provides hospitality and the usual amenities, including per diem and / or board and lodging and domestic internal travel that is not included in the international travel. The per diem allowance to meet the expenditure on meals and incidental expenses is as follows: in the Republic of Latvia: actually 24 Euro per day, in the Federal Republic of Germany: actually maximally 24 Euro per day (according to the „Bundesreisekostengesetz“ = Federal Law for the Reimbursement of Travel Expenses).
5. The annual scientist exchange quota will not exceed three persons and three weeks in each direction.

6. Nominations should include the following information about the visitor:

- a) The category of the visit for which the scientist is nominated.
- b) Family name, given name and title(s).
- c) Date and place of birth, passport details.
- d) Short scientific biography and details of degrees.
- e) Current professional position and field of specialization.
- f) Date of commencement and length of the visit.
- g) Scientific programs and names of contact persons and laboratories to be visited.
- h) Any other relevant information concerning the visit.

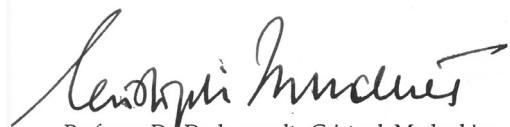
Validity of the Amendment

The present Annex shall enter in force on the date of signing by both Sides. The validity of the Annex shall be extended by common consent until the day of signing of the new one.

Signed in Riga on August 8, 2022, in two equally authorized copies.

On behalf of the Berlin-Brandenburg
Academy of Sciences and Humanities

On behalf of the
Latvian Academy of Sciences

Professor Dr. Dr. h.c. mult. Cristoph Marksches
President

Professor Dr. Dr. h. c. Ivars Kalvins
President

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

Rīgā, 2022. gada 11. martā

Sadarbības līgums

Latvijas Zinātņu akadēmija (turpmāk tekstā LZA), saskaņā ar tās Hartu un Statūtiem, tās prezidenta Ivara Kalviņa personā, no vienas puses, un Latvijas Universitāte (turpmāk tekstā LU), saskaņā ar tās Satversmi, tās rektora Indriķa Muižnieka personā (turpmāk tekstā kopā Puses), nemot vērā:

- Pušu ilgstošo sadarbību Latvijas pētniecības un inovāciju stratēģiskajā padomē, LZA ekspertu darba grupā, sadarbību politikas plānošanas dokumentu izstrādē un nemot vērā ģeopolitisko un epidemioloģisko situāciju Eiropā un pasaulē;
- nepieciešamību krizes apstākļos valsts pārvaldes institūcijas un pašvaldībās pieņemt lēmumus, izmantojot zinātniski pamatotas rekomendācijas jaunākās tehnoloģiskās izstrādnes
- ieinteresētību sekmēt sistemātisku kvalitatīvas izglītošanas un izpētes darbu, kā arī informācijas apkopošanu civilās aizsardzības jomā,

Puses vienojas:

1. Sadarboties, lai sagatavotu nepieciešamo informāciju Civilās aizsardzības koordinācijas centra (turpmāk – Centra)izveidei atbilstoši Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldišanas likuma noteikumiem. Civilās aizsardzības sistēma ir nacionālās drošības sistēmas sastāvdaļa, kas ir pamats efektīvai un visaptverošai valsts aizsardzības sistēmas funkcionēšanai, nodrošinot ciloņu un militāro institūciju savstarpēju koordināciju, resursu koordinēšanu un spēju harmonizāciju. Pušu kompetences ietvaros Centra attīstības programma būs ieguldījums civilās aizsardzības sistēmas pilnveidei.
2. Centra attīstības programma ietvers šādu virzienu apzināšanu un operatīvās darbības modeja izstrādi:
  - 2.1. Zinātnisko pētījumu un tehnoloģiju ieviešana (inovāciju un jaunatklājumu apzināšana un izmantošanas iespējas);

- 2.2. Monitoringa process – operatīvās informācijas (potenciālie apdraudējumi) analīze un rīcības plāna koordinācija;
  - 2.3. Sadarbības modeļa (iesaistītās institūcijas, atbildības jomas, pakļautība, izmaksas, nepieciešamie eksperti un iekārtas) izstrāde.
3. Sagatavoto Centra programmu Puses iesniedz Latvijas pētniecības un inovāciju stratēģiskajā padomē, Ministru prezidentam un attiecīgajam nozaru ministrijām.
  4. Puses organizē diskusijas par sagatavoto Centra attīstības programmu un ilgtermiņa sadarbības modeļa veidošanu ietverto jautājumu risināšanai kopā ar sociālajiem partneriem un pētniecības organizācijām:
    - 4.1. Sociālie partneri:
      - 4.1.1. Latvijas Pašvaldību savienība;
      - 4.1.2. Latvijas Darba devēju konfederācija;
      - 4.1.3. Latvijas tirdzniecības un rūpniecības kamera;
      - 4.1.4. Lauksaimnieku koordinācijas padome, u.c.
    - 4.2. Pētniecības organizācijas:
Latvijas, Baltijas valstu un Baltijas jūras reģiona Universitātes, augstskolas, zinātniskie institūti un inovatīvi uzņēmumi.
  5. Līgumā noteikto darbu izpildes termiņi un norēķinu kārtība
    - 5.1. Par Līguma 2.punktā noteiktajiem darbiem Puses vienojas par šādu atbildības un izmaksu sadalījumu:
      - 5.1.1. LU apnemmas samaksāt LZA 5000 EUR (pieci tūkstoši eiro un 00 centi) un PVN 21% apmērā 1050.00 EUR (tūkstotis piecdesmit eiro un 00 centi) par Civilās aizsardzības koordinācijas centra attīstības programmas sagatavošanu;
      - 5.1.2. LZA nodrošina Civilās aizsardzības koordinācijas centra attīstības programmas sagatavošanu un nepieciešamo ekspertu piesaisti;
      - 5.1.3. LU priekšapmaksu 50% apmērā pārskaita uz LZA norēķinu kontu līdz 2022.gada 15. martam;
      - 5.1.4. Apmaksu atlikušo 50% apmērā LU veic LZA pēc Civilās aizsardzības koordinācijas centra attīstības programmas sagatavošanas un abpusējas pieņemšanas/nodošanas akta parakstīšanas.
      - 5.1.5. Puses vienojas, ka Civilās aizsardzības koordinācijas centra attīstības programma tiks sagatavota līdz 2022.gada 30.aprīlim.
  6. Citi noteikumi:
    - 6.1. Ja rodas nesaskaņas par šī Līguma izpildi, Puses dara visu iespējamo, lai panāktu savstarpēju vienošanos sarunu ceļā.

1. pielikums. DOKUMENTI

- 6.2. Visi līguma pielikumi, papildinājumi un grozījumi sagatavojami rakstveidā. Tos paraksta abas Puses.
- 6.3. Līguma pielikumi, papildinājumi un grozījumi pēc to parakstīšanas kļūst par tā neatņemamu sastāvdaļu.
- 6.4. Līgums ir spēkā līdz Pušu saistību pilnīgai izpildei vai tā atcelšanai pēc abpusējas parakstītās papildus vienošanās stāšanās spēkā.
- 6.5. Līgums parakstīts Rīgā, 2022. gada 11. martā divos eksemplāros uz 3 lapām, katrai Pusei izsniegti viens līguma eksemplārs.

7. Pušu rekvizīti un paraksti:

Latvijas Zinātņu akadēmijas vārdā:
Akadēmijas laukums 1, Rīga, LV 1050
Reģistrēta 2006. gada 3. februārī
LR Izglītības ministrijas Zinātnisko
Institūciju reģistrā Nr. 184050,
PVN reģistrācijas Nr. 90000022543
Akadēmijas laukumā 1, Rīgā, LV-1050
Konts A/S "SEB bankā"
Bankas kods: UNLALV2X
Konts Nr. LV 41 UNLA 0001 0016 0974 8
e—pasts: Iza@lza.lv

Latvijas Universitātēs vārdā:
Raiņa bulvāris 19, Rīga, LV 1586
Reģistrēta 2006.gada 10.februārī
LR Izglītības un zinātnes ministrijas
Zinātnisko institūciju reģistrā ar
Nr.172057
PVN reģistrācijas Nr. 90000076669
Konts Luminor Bank AS Latv. filiāle
Bankas Kods: RIKOLV2X
Konta numurs:
LV10RIKO0000082414423
e-pasts: gunta.raca@lu.lv

Ivars Kalviņš
Latvijas Zinātņu akadēmija prezidents

Indriķis Muižnieks
Latvijas Universitātes rektors

Tiesiskā atbalsta nodajās
vadītāja
 G. Egile

LZA VĀRDBALVA

Apstiprināts LZA Senāta

sēdē 2019. g. 17.septembrī

**Latvijas Zinātņu akadēmijas
akadēmiķa *Vitauta Tamuža* vārdā nosauktā balva jaunajiem zinātniekiem
par izciliem zinātniskiem sasniegumiem mehānikā**

NOLIKUMS

1. Mērķis un finansējuma avots

- 1.1. Lai veicinātu un atbalstītu Latvijas jauno zinātnieku pētījumus **mehānikā**, Latvijas Zinātņu akadēmija (LZA) iedibina **Vitauta Tamuža** vārdā nosauktu balvu.
- 1.2. Balvu finansē LZA Fonds no akadēmiķa Vitauta Tamuža dāvinājuma līdzekļiem.

2. Konkurss BALVAS saņemšanai

- 2.1. Balvu piešķir reizi gadā, pamatojoties uz konkursa rezultātiem.
- 2.2. Balvas summa ir 500 EUR (pēc nodokļu nomaksas).
- 2.3. Balvu piešķir ik gadu vienam kandidātam.
- 2.4. Konkursā var piedalīties Latvijas augstskolu un zinātnisko institūtu jaunie zinātnieki vecumā līdz 35 gadiem (ieskaitot).
- 2.5. Balva tiek piešķirta par izciliu zinātnisko darbu mehānikā (publikācija, publikāciju kopa, aizstāvētu zinātņu doktora disertācija, maģistra darbs, bakalaura darbs).
- 2.6. Balvas pretendents iesniedz LZA:
  - iesniegumu;
  - konkursa darbu;
  - savu CV;
  - zinātniskā vadītāja rekomendācijas vēstuli.
- 2.7. Konkursu izsludina katru gadu jūnijā, publicējot sludinājumu laikrakstā "Zinātnes Vēstnesis" un izsūtot informāciju par to Latvijas augstskolām.
- 2.8. Darbu iesniegšanas termiņš – 30. septembris.

3. BALVAS piešķiršanas komisija

- 3.1. Lēmumu par balvas piešķiršanu pieņem **komisija** piecu cilvēku sastāvā, ko uz trim gadiem apstiprina ar LZA Fonda Valdes lēmumu. Komisijas sastāvā ir Latvijas Nacionālās mehānikas komitejas priekšsēdētājs, viens LZA Fonda pārstāvis un trīs LZA akadēmiķi vai korespondētājloceklji – eksperti mehānikas jomā. Komisijas darbā var iesaistīties arī pats līdzekļu dāvinātājs.
- 3.2. Komisija izvērtē pretendenta iesniegumus un pieņem lēmumu par balvas piešķiršanu.
- 3.3. Komisijai ir tiesības piaicināt ekspertus iesniegto darbu vērtēšanai.
- 3.4. Komisijas loceklji veic savu darbu bez atlīdzības.

4. BALVAS saņemšanas kārtība, atskaites un kontrole

- 4.1. Personu, kurai konkursa kārtībā ir piešķirta balva, svinīgi apbalvo ar LZA goda rakstu LZA pilnsapulces laikā.

4.2. Balvas naudas daļu laureāts saņem ar pārskaitījumu uz viņa kontu bankā.

**5. BALVAS piešķiršanas komisijas lēmumu
spēks un pārsūdzības kārtība**

5.1. Balvas piešķiršanas komisijas lēmumus par balvas piešķiršanu vai atteikumu (konkursa rezultāti) nav pārsūdzams. Komisijai nav jāpamato pieteikuma noraidīšanas iemesli.

LZA GADAGRĀMATĀS PUBLICĒTO DOKUMENTU RĀDĪTĀJS

LR likumi, normatīvie akti, koncepcijas

	Gads, lpp.
Latvijas Republikas likumdošana par LZA statusu	1995: 7
Latvijas Republikas Augstskolu likums (izraksts)	1996: 119
Likums “Par valsts nozīmes izglītības, kultūras un zinātnes objektiem un nacionālajām sporta bāzēm”	1996: 124
Latvijas Republikas Ministru kabineta Nolikums par valsts emeritētā zinātnieka nosaukuma piešķiršanu	1996: 115
LR MK Nolikums par Valsts emeritētā zinātnieka nosaukuma piešķiršanu	1998: 158
Zinātnieka ētikas kodekss	1998: 145
Latvijas Republikas likums “Par zinātnisko darbību”	1999: 219
Latvijas Republikas Zinātnes attīstības nacionālā koncepcija	1999: 205
Meti augstākās izglītības, zinātnes un tehnoloģiju attīstības stratēģijai 2003.–2010.gadam.....	2004: 208
Zinātniskās darbības likums.....	2006: 221
Zinātnieka ētikas kodekss	2018: 179
* * *	
Latvijas Republikas Ministru prezidenta Valda Dombrovska apsveikums	
Latvijas zinātnes 2013. gada sasniegumu autoriem	2014: 139

LZA normatīvie dokumenti

LZA Harta (un turpmāk katru gadu)	1992/93: 7
LZA Statūti (un turpmāk katru gadu)	1992/93: 12
LZA Statūti, ar 2002. g. labojumiem	2003: 16
LZA simbolika (krāsas, ģerbonis, karogs)	1992/93: 25
LZA ģerbonis. Heraldisks apraksts	2003: 15
Nolikums par LZA Valdi (1994)	1995: 116
LZA Valdes nolikums (1998)	1999: 238
Nolikums par LZA goda doktora (<i>Dr.h.c.</i>) grāda piešķiršanas kārtību	1995: 118

Pagaidu nolikums par LZA vēlēšanām	1995: 121
LZA Uzraudzības padomes nolikums	1999: 236
Nolikums par LZA locekļu pārvēlēšanām sakarā ar pastāvīgās dzīves vietas maiņu	1999: 240
Nolikums par jaunu LZA locekļu vēlēšanām	2000: 194
Grozījumi LZA Statūtos	2013: 126
LZA Uzraudzības padomes nolikums	2013: 127
Nolikums par LZA amatpersonu vēlēšanām	2013: 130
Nolikums par jaunu Latvijas Zinātņu akadēmijas locekļu vēlēšanām	2018: 185
Nolikums par Latvijas Zinātņu akadēmijas goda doktora (<i>Dr.h.c.</i>) grāda piešķiršanas kārtību	2018: 190
Latvijas Zinātņu akadēmijas, Latvijas Zinātnes padomes un Latvijas Zinātnieku savienības laikraksta “Zinātnes Vēstnesis” Nolikums	2018: 191
Latvijas Zinātņu akadēmijas zinātniskā žurnāla “Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis” Nolikums	2018: 194
Latvijas Zinātņu akadēmijas Senāta lēmums	2019: 192
Nolikums par LZA amatpersonu vēlēšanām	2020: 224
LZA Valdes nolikums	2021: 203

LZA paziņojumi

LZA aicinājums valsts varas institūcijām par latviešu valodu	1999: 198
LZA vēstījums sakarā ar Salaspils pētnieciskā kodolreaktora darbības apstādināšanu	1999: 199
LZA paziņojums par kādu bēdīgu un pamācošu pagātnes lappusi	
Latvijas bioloģijas un lauksaimniecības zinātņu vēsturē	1999: 201
Augstākās izglītības padomes, Latvijas Zinātnes padomes un LZA atklātā vēstule sakarā ar budžeta samazināšanu augstākajai izglītībai un zinātnei	1999: 203
LZA paziņojums par ozona slāņa sarukšanas bīstamajām sekām	2001: 186
LZA aicinājums pievērst īpašu uzmanību valsts intelektuālā potenciāla saglabāšanai un attīstībai	2001: 189
Latvijas Zinātņu akadēmijas aicinājums “Par Latviju Eiropas Savienībā” (2003. gada 9. septembrī).....	2004: 211
Par Kārļa Mīlenbaha gadu (Latvijas Zinātņu akadēmijas paziņojums).....	2004: 212
LZA paziņojums par demogrāfisko situāciju valstī	2012: 106

LZA Senāta 2013. gada 12. februāra sēdes lēmums par Latvijas zinātnes politiku un finansējumu.....	2014: 134
Latvijas zinātnieku atklāta vēstule	2014: 135
Ministru prezidentam V. Dombrovskim par finansējuma piešķiršanu zinātniskās un akadēmiskās darbības nodrošināšanai.....	2014: 136

Sadarbības līgumi

LZA un Rīgas Latviešu biedrības sadarbības līgums	1997: 138
Deklarācija par sadarbību starp LZA un Latvijas Universitāti	2000: 186
LZA un Latvijas Kultūras fonda sadarbības līgums	2000: 188
LZA un Latvijas Reģionālās arhitektūras akadēmijas sadarbības līgums	2001: 191
Deklarācija par sadarbību starp LZA un Rīgas Tehnisko universitāti	2001: 192
Deklarācija par Latvijas Zinātņu akadēmijas un Daugavpils Universitātes sadarbību	2002: 190
Vienošanās par Latvijas Zinātņu akadēmijas un LR aizsardzības ministrijas sadarbību	2002: 192
Latvijas Zinātņu akadēmijas un Latvijas Medicīnas akadēmijas / Rīgas Stradiņa universitātes sadarbības līgums	2003: 186
Latvijas Zinātņu akadēmijas, Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijas un Latviešu akadēmisko mācībspēku un zinātnieku apvienības vienošanās par sadarbību	2003: 188
Vienošanās par Latvijas Zinātņu akadēmijas un Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrijas sadarbību	2004: 214
Latvijas Zinātņu akadēmijas un Akadēmiskās vienības “Austrums” sadarbības līgums.....	2004: 216
Latvijas Zinātņu akadēmijas, Akadēmiķa Viktora Kalnbērza muzeja un Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeja vienošanās par sadarbību.....	2004: 217
Viesītes pilsētas Domes un novadpētniecības muzeja “Sēlija”, Latvijas Zinātņu akadēmijas un Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeja vienošanās par sadarbību.....	2004: 219
Deklarācija par sadarbību Ventspils zinātniskā centra veidošanā.....	2005: 202
LZA un LR Patentu valdes sadarbības līgums.....	2005: 204
LZA un Rīgas Latviešu biedrības sadarbības līgums.....	2005: 205
LZA un Liepājas Pedagoģiskās akadēmijas sadarbības līgums.....	2006: 238

LZA) un a/s “Latvijas dzelzceļš” sadarbības līgums	2007: 230
LZA un Valsts aģentūras “Latvijas Akadēmiskā bibliotēka” sadarbības līgums.....	2008: 246
LR Izglītības un zinātnes ministrijas un LZA nodomu protokols.....	2008: 247
LR Zemkopības ministrijas, Latvijas Zinātņu akadēmijas un Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijas nodomu protokols	2008: 249
Vienošanās par Latvijas Zinātņu akadēmijas un Latvijas Jauno zinātnieku apvienības sadarbību	2014: 140
LZA un Rīgas Latviešu biedrības sadarbības līgums	2014: 142
Sadarbības līgums ar VSIA P. Stradiņa kliniskās universitātes slimnīcu ...	2016: 231
Sadarbības līgums ar Vidzemes Augstskolu	2016: 233
Sadarbības līgums ar Biznesa, mākslas un tehnoloģiju augstskolu “RISEBA”	2017: 281
Sadarbības līgums ar Rīgas pilstetas pašvaldību.....	2017: 278
LR Zemkopības ministrijas, Latvijas Zinātņu akadēmijas un Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijas sadarbības līgums.....	2017: 273
LZA un Biedrības “Baltic Institute of Research, Technology and Innovation” (BIRTI) sadarbības līgums	2017: 288
LR Zemkopības ministrijas, Latvijas Zinātņu akadēmijas un Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijas sadarbības līgums.....	2018: 202
LU Akadēmiskās bibliotēkas un Latvijas Zinātņu akadēmijas Eiropas politikas pētījumu institūta Eiropas dokumentācijas centra Sadarbības memorands	2019: 193
LR Zemkopības ministrijas, Latvijas Zinātņu akadēmijas un Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmijas sadarbības līgums	2019: 195
LZA un Rīgas Latviešu biedrības sadarbības līgums	2022: 203
LZA un Latvijas Universitātes sadarbības līgums	2023: 207

Līgumi, balvu un fondu nolikumi

Nolikums par LZA Sociālās palīdzības fondu	1995: 120
LZA Magdas un Hermaņa Štaudingeru fonda noteikumi	1996: 114
LZA un publiskās a/s “Grindeks” vienošanās par sadarbību un a/s “Grindeks” gada balvām un prēmijām zinātnē	1999: 233
LZA un a/s “Aldaris” vienošanās par sadarbību un a/s “Aldaris” gada balvām zinātnē	1999: 234

Nolikums par LZA un pva/s “Latvenergo” Gada balvu inženierzinātnēs un enerģētikā piešķiršanas kārtību	2000: 190
LZA, a/s “Dati” un Latvijas Izglītības fonda mērķprogrammas “Izglītībai, zinātnei un kultūrai” vienošanās par sadarbību un gada balvām	2000: 192
Nolikums par LZA un a/s “RD ALFA” balvām fizikā un tās inženierplietojumos un to piešķiršanas kārtību	2001: 194
LZA, firmas “ITERA Latvija” un Latvijas Izglītības fonda mērķprogrammas “Izglītībai, zinātnei un kultūrai” vienošanās par sadarbību un gada balvām	2001: 196
Eiropas Zinātņu un mākslu akadēmijas Latvijas balvas (kopā ar Latvijas Zinātņu akadēmiju) nolikums	2002: 193
Latvijas Zinātņu akadēmijas, va/s “Latvijas Gaisa satiksme” un Latvijas Izglītības fonda mērķprogrammas “Izglītībai, zinātnei un kultūrai” vienošanās par sadarbību un gada balvām	2002: 195
Latvijas Zinātņu akadēmijas, SIA <i>Lattelekom</i> un Latvijas Izglītības fonda mērķprogrammas “Izglītībai, zinātnei un kultūrai” vienošanās par sadarbību un gada balvām	2002: 197
Latvijas Zinātņu akadēmijas un Rīgas domes Rīgas balvas iedibināšanas līgums	2002: 199
Latvijas Zinātņu akadēmijas un SIA “Biznesa augstskola Turība” Rīgas balvas iedibināšanas līgums	2002: 200
Latvijas Zinātņu akadēmijas, a/s “Latvijas gāze” un Latvijas Izglītības fonda vienošanās par sadarbību un gada balvām	2003: 190
Latvijas Zinātņu akadēmijas un Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeja vienošanās par sadarbību un gada balvām	2003: 192
Latvijas Zinātņu akadēmijas, va/s “Latvijas Gaisa satiksme” un Latvijas Izglītības fonda vienošanās par sadarbību un stipendijām	2003: 194
LZA Jāņa Labsvīra iedibinātās Kārļa Ulmaņa balvas nolikums	2004: 221
Nolikums par LZA un LR Patentu valdes Valtera Capa balvu labākajam izgudrotājam	2005: 207
Nolikums par LZA, PAS “Grindeks”, Latvijas Organiskās sintēzes institūta un LU Biomedicīnas pētījumu un studiju centra Solomona Hillera balvas piešķiršanu	2005: 208
LZA Emīlijas Gudrinieces balvas jaunajiem zinātniekiem nolikums	2007: 232
Nolikums par LZA Artura Balklava balvas piešķiršanu	2007: 234

Nolikums par Latvijas Zinātņu akadēmijas Dītriha Andreja Lēbera balvas piešķiršanu	2008: 251
Sadarbības protokols starp SIA <i>L’Oreal Baltic</i> , UNESCO Latvijas Nacionālo komisiju un Latvijas Zinātņu akadēmiju	2008: 252
Latvijas Pētniecības un inovācijas stratēģiskās padomes nolikums	2015: 228
Līgums par sadarbību Latvijas Zinātņu akadēmijas apbalvojuma “Lielā medaļa” piešķiršanā 2014.–2018. gadā”	2017: 284
Sadarbības memorands starp SIA <i>L’Oreal Baltic</i> , UNESCO Latvijas Nacionālo komisiju un Latvijas Zinātņu akadēmiju	2017: 275
Sadarbības memorands starp SIA <i>L’Oreal Baltic</i> , UNESCO Latvijas Nacionālo komisiju un Latvijas Zinātņu akadēmiju	2018: 199
LZA Vitauta Tamuža balvas jaunajiem zinātniekiem nolikums	2023: 210

Starptautiskā sadarbība. Baltijas un Ziemeļvalstu zinātņu akadēmiju sadarbība

Igaunijas, Lietuvas, Latvijas Zinātņu akadēmiju prezidiju kopējās sēdes protokols	1990: 39
Latvijas Zinātņu akadēmijas, Igaunijas Zinātņu akadēmijas un Lietuvas Zinātņu akadēmijas līgums par zinātnisko sadarbību	1992: 52
Latvijas Zinātņu akadēmijas, Lietuvas Zinātņu akadēmijas un Igaunijas Zinātņu akadēmijas prezidiju kopīgais Komunikē (Vilņa, 12.11.1991)	1992: 54
Igaunijas, Latvijas un Lietuvas zinātņu akadēmiju vadītāju apspriedes komunikē	1996: 111
Igaunijas Republikas, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas parlamentiem	1996: 113
Baltijas un Ziemeļvalstu zinātņu akadēmiju konferences komunikē	1997: 124
Baltijas zinātņu akadēmiju prezidentu kopīgais paziņojums	1997: 128
Baltijas valstu zinātņu akadēmiju komunikē “Par kopīgām pētījumu programmām”	1997: 129
Programma “Enerģētika”	1997: 130
Programma “Baltijas jūra”	1997: 131
Programma “Baltonika”	1997: 133
Baltijas un Ziemeļvalstu zinātņu akadēmiju 1997. gada konferences dokumenti	1998: 152
Baltijas un Ziemeļvalstu zinātņu akadēmiju konferences komunikē	1998: 152
Baltijas valstu zinātņu akadēmiju prezidentu sanāksmes protokols	1998: 154

Trešās Baltijas un Ziemeļvalstu zinātņu akadēmiju konferences komunikē	1999: 191
Baltijas valstu zinātņu akadēmiju prezidentu sanāksmes protokols	1999: 194
Baltijas studiju veicināšanas asociācijas un Baltijas valstu zinātņu akadēmiju vienošanās memorands	1999: 197
Baltijas valstu zinātņu akadēmiju konferences komunikē	2000: 173
<i>J. Stradiņš.</i> Atklāšanas runa 7. Baltijas intelektuālās sadarbības konferencē	2000: 176
<i>V. Viķe-Freiberga.</i> Uzruna 7. Baltijas intelektuālās sadarbības konferencē	2000: 180
7. Baltijas intelektuālās sadarbības konferences rezolūcija	2000: 184
<i>V. Viķe-Freiberga.</i> Zinātniskajai domai ir cieša kopība ar demokrātijas garu.....	2004: 199
Igaunijas, Latvijas un Lietuvas zinātņu akadēmiju sanāksmes protokols (Viļņa, 2003. gada 6. jūnijis).....	2004: 204
9. Baltijas intelektuālās sadarbības konferences rezolūcija	2004: 206
Rīgas deklarācija.....	2020: 222
Latvijas, Igaunijas un Lietuvas zinātņu akadēmiju deklarācija par sadarbību sociālo zinātņu jomā	2022: 204
Protokols pie Latvijas, Igaunijas un Lietuvas zinātņu akadēmiju vienošanās par sadarbību sociālo zinātņu jomā	2022: 206

Starptautiskā sadarbība. Divpusējās sadarbības līgumi

Vienošanās memorands par zinātnisko sadarbību starp Londonas Karalisko biedrību un LZA	1992: 46
LZA un Norvēģijas Zinātnes un literatūras akadēmijas zinātniskās sadarbības līgums	1992: 46
Eiropas Zinātņu un mākslu akadēmijas un LZA sadarbības līgums	1992: 48
Eiropas–Latvijas institūts kultūras un zinātniskai apmaiņai (Konstitūcija)	1992: 49
LZA un Somijas akadēmijas sarunu memorands	1992: 51
UNESCO un LZA zinātniskās sadarbības līgums	1998: 156
LZA noteikumi par piedalīšanos starptautiskajās zinātniskās apmaiņas programmās	1997: 136
LZA un Saksijas Zinātņu akadēmijas zinātniskās sadarbības līgums	2005: 201

2. pielikums. LZA GADAGRĀMATĀS PUBLICĒTO DOKUMENTU RĀDĪTĀJS

LZA un Gruzijas Nacionālās Zinātņu akadēmijas sadarbības līgums	2014: 144
LZA un Ķīnas Sociālo zinātņu akadēmijas sadarbības līgums	2017: 286
Protokols līgumam par zinātnisko sadarbību starp Latvijas Zinātņu akadēmiju un Čehijas Zinātņu akadēmiju periodam no 2022. līdz 2024.gadam	2022: 209
Latvijas Zinātņu akadēmijas un Bulgārijas Zinātņu akadēmijas sadarbības līgums	2022: 212
Pielikums Latvijas Zinātņu akadēmijas un Bulgārijas Zinātņu akadēmijas sadarbības līgumam periodam no 2022. līdz 2023. gadam	2022: 214
Protokols LZA Sadarbības līgumam ar Berlīnes Brandenburgas ZA	2023: 202
LZA un Moldovas ZA Sadarbības Memorands	2023: 205

Starptautiskā sadarbība. Zinātnes attīstības vispārīgās problēmas

<i>J. Stradiņš.</i> “Zinātne XXI gadsimtam — jaunas saistības”. Runa Pasaules zinātnes konferencē Budapeštā (1999. gada jūnijā—jūlijā)	2000: 161
Pasaules zinātnes konferences Budapeštā Deklarācija par zinātni un zinātnes sasniegumu izmantošanu (1999. gada 1. jūlijā)	2000: 164
Pāreja uz ilgtspēju 21. gadsimtā. Pasaules zinātņu akadēmiju paziņojums (Tokija, 2000. gada maijs)	2001: 179
Apvienotā Pasaules latviešu zinātnieku 3. kongresa un Letonikas 4. kongresa “Zinātne, sabiedrība un nacionālā identitāte” rezolūcija	2012: 104
LZA FTZN un PEP LNK kopīgās sēdes secinājumi.....	2021: 205

GALVENĀS ZINĀTNISKĀS INSTITŪCIJAS UN IESTĀDES LATVIJĀ

Gadagrāmatas šīs nodalas mērķis — dot vispārēju ieskatu Latvijas zinātnes struktūrā; no zinātniskajiem institūtiem tajā ietverti tikai tie, kuriem ir juridiskas personas tiesības, nav minētas arī citas universitāšu struktūrvienības.

Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrija (<https://www.izm.gov.lv>).
Vaļņu iela 2, Rīga, LV 1050. Tel.: 67226209. E pasts: pasts@izm.gov.lv. Ministre Anda ČAKŠA

Augstākās izglītības, zinātnes un inovāciju departaments. Departamenta direktors
Dmitrijs STEPANOVS. Tel.: 67047971. E pasts: dmitrijs.stepanovs@izm.gov.lv.

Latvijas Republikas Aizsardzības ministrija (<https://www.mod.gov.lv>).
K. Valdemāra iela 10/12, Rīga, LV 1473. Tel.: 67335113, 67335114. E pasts:
pasts@mod.gov.lv. Ministre Ināra MŪRNIECE

Latvijas Republikas Ārlietu ministrija (<https://www.mfa.gov.lv>). K. Valdemāra
iela 3, Rīga, LV 1395. Tel.: 67016201. Fakss: 67828121. E pasts: pasts@mfa.gov.lv.
Ministrs Edgars RINKĒVIČS

Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija (<https://www.em.gov.lv>). Brīvības
iela 55, Rīga, LV 1519. Tel.: 67013100. E pasts: pasts@em.gov.lv. Ministre Ilze
INDRIKSONE

Latvijas Republikas Zemkopības ministrija (<https://www.zm.gov.lv>).
Republikas laukums 2, Rīga, LV 1981. Tel.: 67027010. Fakss: 67027512. E pasts:
pasts@zm.gov.lv. Ministrs Didzis ŠMITS

Latvijas Zinātnes padome (<https://www.lzp.gov.lv>). Biroja adrese: Smilšu iela 8.
5. stāvs. Tel.: 62801521. Fakss: 67228421. E pasts: pasts@lzp.gov.lv. Direktore
Lauma MUIŽNIECE. E pasts: lauma.muizniece@izm.gov.lv. Konsultatīvās padomes
priekšsēdētājs LZA īst. loc. Tālis JUHNA

Augstākās izglītības padome (<http://www.aip.lv>). Zigfrīda Annas Meierovica
bulvāris 12, Rīga, LV 1050. Tel.: 67223392. Fakss: 67220423. E pasts: aip@latnet.lv.
Priekšsēdētājs Dr.art. Andris TEIKMANIS

Latvijas Zinātnieku savienība (<http://www.lvzs.lv>). Akadēmijas laukums 1 – 611a, Rīga, LV 1050. Tel.: 67225361. E pasts: lza@lza.lv. Padomes priekšsēdētājs LZA īst. loc., *Dr.habil.chem.* Ivars KALVINŠ. Valdes priekšsēdētājs *Dr.paed.* Uldis GRĀVĪTIS

Latvijas Jauno zinātnieku apvienība (www.ljza.lv). Akadēmijas laukums 1, Rīga, LV 1050. Tel.: 22073506. E pasts: info@ljza.lv. Valdes priekšsēdētāja *Dr.phil.* Antra BOČA.

LATVIJAS UNIVERSITĀTES

Latvijas Universitāte (<https://www.lu.lv/>). Raiņa bulvāris 19, Rīga, LV 1586. Tel.: 67034444. Fakss: 67225039. E pasts: lu@lu.lv. Rektors LZA īst.loc., *Dr.habil.biol.* Indriķis MUIŽNIEKS. Prorektore humanitāro un sociālo zinātņu jomā LZA īst.loc., *Dr.habil.phiol.* Ina DRUVIETE. Prorektors dabas, tehnoloģiju un medicīnas zinātņu jomā *Dr.geol.* Valdis SEGLIŅŠ.

Rīgas Tehniskā universitāte (<http://www.rtu.lv/>). Kaļķu iela 1, Rīga, LV 1658. Tel.: 67089333. Fakss: 67820094. E pasts: rtu@rtu.lv. Rektors LZA īst.loc., *Dr.sc.ing.* Tālis JUHNA. Zinātņu prorektora p.i. *Dr.sc.ing.* Gatis BAŽBAUERS. Attīstības prorektors *Dr.oec.* Artūrs ZEPSTS.

Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte (<https://www.llu.lv/>). Lielā iela 2, Jelgava, LV 3001. Tel.: 630 22584. E pasts: edokumenti@lbtu.lv. Rektore LZA īst. loc., *Dr.oec.* Irina PILVERE. Zinātņu prorektore *Dr.sc.ing.* Irina ARHIPOVA

Rīgas Stradiņa universitāte (<https://www.rsu.lv/>). Dzirciema iela 16, Rīga, LV 1007. Tel.: 67409105. E pasts: rsu@rsu.lv, infocentrs@rsu.lv. Rektors LZA īst. loc., *Dr.habil.med.* Aigars PĒTERSONS. Zinātņu prorektore *Ph.D.* Agrita KIOPA

Daugavpils Universitāte (<http://www.du.lv/>). Vienības iela 13, Daugavpils, LV 5401. Tel.: 65422180, 65422922. E pasts: du@du.lv. Rektore *Dr.psych.* Irena KOKINA. Zinātņu prorektors LZA īst.loc., *Dr.biol.* Arvīds BARŠEVSKIS.

Liepājas Universitāte (<https://www.liepu.lv/>). Lielā iela 14, Liepāja, LV 3401. Tel.: 634 23568. Fakss: 634 24223. E pasts: liepu@liepu.lv. Rektore LZA īst.loc., *Dr.habil.phiol.* Dace MARKUS. Zinātņu prorektore *Dr.phil.* Ieva OZOLA

ZINĀTNISKIE INSTITŪTI

FIZIKAS, MATEMĀTIKAS UN TEHNISKO ZINĀTŅU INSTITŪTI

Elektronikas un datorzinātņu institūts (<https://www.edi.lv>). Dzērbenes iela 14, Rīga, LV 1006. Tel.: 67554500. Fakss: 67555337. E pasts: info@edi.lv. Direktors LZA īst.loc., *Dr.sc.comp.* Modris GREITĀNS. Zinātniskās padomes priekšsēdētājs LZA kor. loc., *Dr.sc.comp.* Atis ELSTS

Fizikālās enerģētikas institūts (www.fei-web.lv), Dzērbenes 14, Rīga, LV 1006. Tel.: 67552011. E pasts: energy@edi.lv. Direktors *Dr.sc.ing.* Gaidis KLĀVS. Zinātniskās padomes priekšsēdētāja *Dr.sc.ing.* Anna MUTULE

LU Cietvielu fizikas institūts (<http://www.cfi.lu.lv>). Ķengaraga iela 8, Rīga, LV 1063. Tel.: 67187816. Fakss: 67132778. E pasts: issp@cfi.lu.lv. Direktors *Dr.phys.* Andris ANSPOKS. Zinātniskās padomes priekšsēdētājs *Dr.phys.* Dmitrijs BOČAROVS

LU Fizikas institūts (<https://www.lu.lv/par-mums/struktura/instituti/lu-fizikas-instituts/>). Miera iela 32, Salaspils, LV 2169; Jelgavas iela 3, Zinātņu māja, Rīga, LV 1004. Tel.: 67944700. E pasts: fizinst@sal.lv. Direktors *Dr.phys.* Leonīds BULIGINS. Zinātniskās padomes priekšsēdētājs LZA īst.loc., *Dr.phys.* Agris GAILĪTIS

LU Matemātikas un informātikas institūts (<http://www.lumii.lv>). Raiņa bulvāris 29, Rīga, LV 1459. Tel.: 67224730, 26444321. Fakss: 67820153. E pasts: imcs@lumii.lv. Direktore Ināra OPMANE. Zinātniskās padomes priekšsēdētājs *Dr.sc.comp.* Rihards BALODIS-BOLUŽS. Zinātnes direktors LZA kor.loc. *Dr.sc.comp.* Kārlis ČERĀNS

Ventspils Starptautiskais radioastronomijas centrs (<http://virac.eu>). Irbene, Ances pagasts, Ventspils novads, LV 3601. Tel. Irbenē: 63656081; Inženieru iela 101, Ventspils, LV 3600. Tel.: 63629656. Ekskursiju pieteikšana, tel.: 29230818. E pasts: virac@venta.lv, infovirac@venta.lv. Direktors *Dr.sc.ing.* Aleksejs KLOKOVS. Zinātniskās padomes priekšsēdētājs *Dr.phys.* Juris FREIMANIS

SIA LZA Sertifikācijas centrs (<http://www.sertifikacijascentrs.lv>). Akadēmijas laukums 1, Rīga, LV 1050. Tel./fakss: 67212807. Tel.: 67225996. E pasts: certen@latnet.lv. Valdes priekšsēdētājs LZA īst.loc. Imants MATĪSS

ĶĪMIJAS UN BIOLOGIJAS ZINĀTNU INSTITŪTI

Latvijas Organiskās sintēzes institūts (<http://www.osi.lv>). Aizkraukles iela 21, Rīga, LV 1006. Tel.: 67014801. Fakss: 67550338. E pasts: sinta@osi.lv. Direktors LZA kor.loc., *Dr.chem.* Osvalds PUGOVIČS. Zinātniskās padomes priekšsēdētājs LZA īst. loc., *Dr.chem.* Edgars SŪNA

Latvijas Valsts koksnes ķīmijas institūts (<http://www.kki.lv>). Dzērbenes iela 27, Rīga, LV 1006. Tel.: 67553063. E pasts: KKI@KKI.LV. Direktore Karīna ORLOVA. Zinātniskās padomes priekšsēdētājs LZA kor.loc. *Dr.sc.ing.* Jānis RIŽIKOVS

Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs (<http://bmc.biomed.lu.lv>). Rātsupītes iela 1, Rīga, LV 1067. Tel.: 67808200. E pasts: bmc@biomed.lu.lv. Direktors LZA kor.loc., *Dr.biol.* Nils ROSTOKS. Zinātniskā direktore LZA īst.loc., *Dr.biol.* Aija LINĒ. Zinātniskās padomes priekšsēdētājs LZA īst.loc., *Dr.biol.* Jānis KLOVINŠ

Latvijas Hidroekoloģijas institūts (<http://www.lhei.lv>). Volleru iela 4, Rīga, LV 1007. Tel./fakss: 67601995. E pasts: hydro@latnet.lv. Direktors *Dr.geogr.* Juris AIGARS. Zinātniskās padomes priekšsēdētāja *Dr.biol.* Solvita STRĀKE

LU Bioloģijas institūts (www.lubi.lu.lv). O. Vācieša iela 4, Rīga, LV 1004. Tel./fakss: 67944988. E pasts: liga.jankevica@lu.lv. Direktore *Dr.biol.* Līga JANKEVICA. Zinātniskās padomes priekšsēdētāja *Dr.biol.* Gunta ČEKSTERE

Nacionālais botāniskais dārzs (<http://www.nbd.gov.lv>). Miera iela 1, Salaspils, LV 2169. Tel.: 67945460. E pasts: nbd@nbd.gov.lv. Direktora p. i. Artis VĪTIŅŠ. Zinātniskās padomes priekšsēdētāja *Dr.biol.* Dace KĻAVINA

LAUKSAIMNIECĪBAS UN MEŽA ZINĀTŅU INSTITŪTI

Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts “BIOR” (www.bior.lv). Lejupes iela 3, Rīga, LV 1076, Latvija. Tālrunis: 67620513. E pasts: bior@bior.lv. Direktors LZA īst. loc., *Dr.med.vet.* Aivars BĒRZIŅŠ. Zinātniskās padomes priekšsēdētāja *Dr.biol.* Dina CĪRULE

Latvijas Valsts mežzinātnes institūts “Silava” (<http://www.silava.lv>). Rīgas iela 111, Salaspils, Salaspils novads, LV 2169. Tel.: 67942555. E pasts: inst@silava.lv. Direktors *Dr.silv.* Jurģis JANSONS. Zinātniskās padomes priekšsēdētājs LZA īst.loc., *Dr.silv.* GAITNIEKS

LBTU APP Dārzkopības institūts (www.darzkopibasinstитuts.lv). Graudu iela 1, Ceriņi, Krimūnu pagasts, Dobele, LV 3701. Tel.: 28650011. E pasts: darzkopibas.instituts@lbtu.lv. Direktore *Mg.oec.*, *Mg.sc.soc.* Inese EBELE. Zinātniskās padomes priekšsēdētāja *Dr.agr.* Līga LEPSE

LBTU APP Agroresursu un ekonomikas institūts (www.arei.lv). Struktoru iela 14, Rīga, LV 1039. Tel.: 67552909. E pasts: arei@arei.lv, juridiskā adrese: Zinātnes iela 2, Priekuļi, Priekuļu pagasts, Priekuļu novads, Latvija, LV 4126. Direktore Ineta STABULNIECE. Zinātniskās padomes priekšsēdētājs *Dr.geogr.* Pēteris LAKOVSKIS

LBTU Zemkopības zinātniskais institūts (<http://www.zzi.llu.lv>). J. Purapuķes iela 28, Skrīveri, LV 5125. Tel.: 65197512, 26017777. E pasts: skriveri@lbtu.lv, agrita.svarta@lbtu.lv. Direktore p.i. *Mg.agr.* Agrita ŠVARTA

HUMANITĀRO un SOCIĀLO ZINĀTŅU INSTITŪTI

LU Filozofijas un socioloģijas institūts (<http://www.fsi.lu.lv>). Kalpaka bulvāris 4, Rīga, LV 1050. Tel.: 67034861. E pasts: fsi@lza.lv. Direktore LZA īst.loc., *Dr.habil.phil.* Maija KŪLE. Zinātniskās padomes priekšsēdētāja LZA kor.loc., *Dr.phil.* Solveiga KRŪMIŅA-KOŅKOVA

LU Latviešu valodas institūts (<http://www.lavi.lu.lv>). Kalpaka bulvāris 4 (111., 308. kab.), Rīga, LV 1050. Tel.: 67034016. E pasts: lavi@lu.lv. Direktore: *Dr.philol.* Sanda RAPA. Zinātniskās padomes priekšsēdētāja *Dr. philol.* Solvita BERRA

LU Latvijas vēstures institūts (<http://www.lvi.lv>). Kalpaka bulvāris 4, Rīga, LV 1050. Tel.: 67034868. E pasts: lvi@lza.lv. Direktors *Dr.hist.*, prof. Gvido STRAUBE. Zinātniskās padomes priekšsēdētāja Ilze BOLDĀNE-ZEĻENKOVA

LU Literatūras, folkloras un mākslas institūts (<http://www.lulfmi.lv>). Mūkusalas iela 3, Rīga, LV 1423. Tel.: 67229017. E pasts: info@lulfmi.lv. Direktore *Dr.philol.* Eva EGLĀJA-KRISTSONE. Zinātniskās padomes priekšsēdētājs *Dr.phil.* Toms ĶENCIS

LZA Eiropas politikas pētijumu institūts (EPPI). Tel.: 29417214. E pasts: eppi@lza.lv. Akadēmijas laukums 1, Rīga, LV 1050. Direktore *Dr.oec.* Zane ZEIBOTE. Padomes priekšsēdētāja LZA īst. loc., *Dr.habil.oec.* Inna ŠTEINBUKA

LZA EPPI Eiropas dokumentācijas centrs (EDC). Tel.: 29368802. E pasts: edc@lza.lv. Rūpniecības iela 10, Rīga, LV 1010. Direktore Linda ELTERMANE

LZA Ekonomikas institūts, SIA (<http://www.eilza.lv>). Akadēmijas laukums 1, 15. stāvs, Rīga, LV 1050. Tel.: 20207092. E pasts: ei@lza.lv. Valdes priekšsēdētāja, direktore *Dr.paed.* Nīna LINDE. Padomes priekšsēdētāja LZA īst.loc., *Dr.habil.oec.* Baiba RIVŽĀ

LMA Mākslas vēstures institūts (<http://www.lma-mvi.lv/lv>). Akadēmijas laukums 1–301/302, Rīga, LV 1050. Tel.: 67227852. E pasts: mvi@lma.lv. Direktore LZA īst. locekle, *Dr.art.* Krīstiāna ĀBELE

Liepājas Universitātes Kurzemes Humanitārais institūts (<https://khi.liepu.lv>). Kūrmājas prospekts 13–303, Liepāja, LV 3401. Tel.: 63454183, 22046612. E pasts: khi@liepu.lv. Direktore *Dr.philol.* Anita HELVIGA

Vidzemes Augstskolas Sociālo, ekonomisko un humanitāro pētijumu institūts (HESPI) (<http://www.hespi.lv>). Cēsu iela 4, Valmiera, LV 4201. Tel.: 29456089. E pasts: hespi@va.lv. Direktore *Dr.oec.* Agita LĪVINĀ. Zinātniskās padomes priekšsēdētājs *Dr.sc.comm.* Jānis BUHOLCS

CITAS ZINĀTNISKĀS IESTĀDES

LU Akadēmiskā bibliotēka (<http://www.acadlib.lu.lv>). Rūpniecības iela 10, Rīga, LV 1235. Tel.: 67033951, 67033956. E pasts: acadlib@lu.lv. Direktore *Dr.h.c.philol.* Venta KOCERE

Latvijas Tehnoloģiskais centrs (www.innovation.lv/lte). Brīvības gatve 223a, Rīga, LV 1039. Tel.: 67557919. E pasts: techcenter@techcenter.lv. Direktors Ints VĪKSNA

EURAXESS Latvija (<http://www.euraxess.lv/>). Valsts izglītības attīstības aģentūra, Vaļņu iela 1, Rīga, LV-1050. Tel.: 67358451, 67814322. Fakss: 67814344. E pasts: janis.ancans@viaa.gov.lv. Vadītājs Jānis ANCĀNS

Latvijas Lauksaimniecības un meža zinātņu akadēmija (<http://www.llmza.lv>). Republikas laukums 2-2314, Rīga, LV 1981. Tel.: 67223448. E pasts: lmzn@lza.lv. Prezidente LZA īst.loc., *Dr.habil.oec.* Baiba RIVŽA. Viceprezidenti: LZA īst.loc., *Dr.habil.biol.* Īzaks RAŠALS, LZA īst. loc., *Dr.oec.* Irina PILVERE. Zinātniskā sekretāre *Ph.D.* Zaiga OBORENKO

ZINĀTNISKĀ IZDEVĒJDARBĪBA

Apgāds “Zinātne”, SIA (<http://www.zinatnesgramatas.lv>). Akadēmijas laukums 1, Rīga, LV 1050. Tel.: birojs 67212797, “Zinātnes” grāmatnīca 67225767. E pasts: zinatne@zinatne.com.lv. Valdes priekšsēdētāja Ingrīda SEGLINA

Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis (<http://www.lasproceedings.lv>; <https://www.lza.lv/publikacijas/lza-vestis>; <https://sciendo.com/journal/PROLAS>). Akadēmijas laukums 1, Rīga, LV 1050. Tel.: 67229830. E pasts: humana@lza.lv; proceed@lza.lv. Redakcijas vadītājs Arno JUNDZE. Žurnāls publicē rakstus latviešu un angļu valodā

Latvijas Fizikas un Tehnisko Zinātņu Žurnāls (<http://fei-web.lv/zurnalai>). Dzērbenes iela 14, Rīga, LV 1006. Tel.: 67551732. E pasts: leo@lza.lv. Galvenais redaktors LZA goda. loc., *Dr.habil.sc.ing.* Namejs ZELTIŅŠ. Žurnāls publicē rakstus angļu valodā

Žurnāls “Mechanics of Composite Materials” (<http://www.pmi.lv/html/LvJournalAbout.html>). Aizkraukles iela 23, Rīga, LV 1006. E pasts: mcm@pmi.lv. Galvenais redaktors LZA kor.loc. Andris ČATE. Žurnāls iznāk angļu valodā

Žurnāls “Magnetohydrodynamics” (<http://www.mhd.sal.lv/>). Miera iela 32, Salaspils - 1, LV 2169. E pasts: mhd@lu.lv. Galvenais redaktors LZA īst.loc. Andrejs CĒBERS. Žurnāls iznāk angļu valodā

Žurnāls “Automatic Control and Computer Sciences” (<http://www.edi.lv/en/scientific-journal>). Dzērbenes iela 14, Rīga, LV 1006. Tel.: 67558164. Fakss: 67555337. E pasts: avt@edi.lv. Galvenais redaktors LZA īst.loc. Modris GREITĀNS. Žurnāls iznāk angļu un krievu valodā

Žurnāls “Chemistry of Heterocyclic Compounds” (<http://hgs.osi.lv/index.php/hgs/index>). Aizkraukles iela 21, Rīga, LV 1006. Tel.: 67014921. E pasts: hgs@osi.lv. Galvenais redaktors Dmitrijs VOLOCHNYUK. Žurnāls iznāk angļu un krievu valodā

Latvijas Vēstures Institūta Žurnāls (<http://www.lvi.lv/lv/LVIZ.htm>). Kalpaka bulvāris 4, Rīga, LV 1050. E pasts: eva.eihmane@lu.lv. Galvenā redaktore Eva EIHMANE. Žurnāls publicē rakstus latviešu un angļu valodā. (Žurnāls dibināts 1936. gadā, atjaunots 1991. gadā)

Latvijas Universitātes populārzinātnisks žurnāls par astronomiju “Zvaigžnotā Debess” Vietne un digitālais arhīvs: <http://www.lu.lv/zvd>. Raiņa bulvāris 19, Rīga, LV 1050. E pasts: zvd@lu.lv. Galvenais redaktors *Dr.paed.* Ilgonis VILKS. Žurnāls iznāk latviešu valodā kopš 1958. gada

LZA, LZP un Latvijas Zinātnieku savienības laikraksts “Zinātnes Vēstnesis” (<https://www.lza.lv/publikacijas/zinatnes-vestnesis>). Akadēmijas laukums 1, Rīga, LV 1050. Tel.: 67225361. E pasts: zinatnes.vestnesis@lza.lv. Redaktore Ilona GEHTMANE-HOFMANE. Laikraksts tiek izdots digitāli (ISSN 1407-6748) katra mēneša pēdējā pirmsdienā. Augusta mēnesī laikraksts izdots netiek.

Žurnāls “Ilustrētā Zinātne” (<http://www.ilustretazinatne.lv/>). Andrejostas iela 23, Rīga, LV 1045. Tel.: 67063100; 26514838. E pasts: ilustretazinatne@dienaszurnali.lv. Galvenā redaktore Anita KANTĀNE. Žurnāls iznāk latviešu valodā

Žurnāls “Ilustrētā Pasaules Vēsture” (<http://www.ilustretavesture.lv>). Andrejostas iela 23, Rīga, LV 1045. Tel.: 67063100. E pasts: ilustreta.vesture@dienaszurnali.lv. Galvenā redaktore Aiva LAPIŅA. Žurnāls iznāk latviešu valodā

Žurnāls “Akadēmiskā Dzīve” (“Akadēmiskās Dzīves Tēvzemes apgāda” un LU Akadēmiskā apgāda izdevums, <http://www.lu.lv/adz/>). Ģertrūdes iela 123, Rīga, LV 1009. Tel.: 67217124. E pasts: akademiskadzive@aistrums.lv. Galvenais redaktors Ainārs DIMANTS. Žurnāls iznāk latviešu valodā

Žurnāls “Mākslas Vēsture un Teorija” (Latvijas Mākslas akadēmijas Mākslas vēstures institūta izdevums, www.lma-mvi.lv/lv/izdevumi/makslas-vesture-un-teorija). Kronvalda bulvāris 4-325, LV-1010, Rīga. E pasts: elita,grosmane@lma.lv. Galvenā redaktore *Dr.art.* Elīta GROSMANE. Žurnāls iznāk kopš 2003. gada.

**LATVIJAS ZINĀTNES ORGANIZĒŠANĀ IE SAISTĪTO PERSONU
ALFABĒTISKAIS RĀDĪTĀJS**

	<i>Telefons</i>	<i>Elektroniskā pasta adrese</i>
AIGARS Juris	67601995	hydro@latnet.lv
ANCĀNS Jānis	26494422	janis.ancans@lzp.gov.lv
ANDERSONS Bruno	67552554	bruno.andersons@edi.lv
ANSPOKΣ Andris	67187816	andris.anspoks@cfi.lu.lv
ARHIPOVA Irina	63005685	zinpror@lbtu.lv
AUGULE Ināra	67225764	lza@lza.lv
AUZINŠ Mārcis		marcis.auzins@lu.lv
ĀBELE Kristiāna	26162678	kristiana_abele@hotmail.com
ĀZENA Ligita	29215144	emeritus@lza.lv
BALODIS Ringolds	67034447	ringolds.balodis@lu.lv
BALTINŠ Māris	26319362	maris.baltins@vvc.gov.lv
BARŠEVSKIS Arvīds	65425452	arvids.barsevskis@du.lv
BERRA Solvita	67034868	lavi@lu.lv
BĒRZINŠ Aivars	67620526	aivars.berzins@bior.lv
BOČA Antra		antra.boca@lbtu.lv
BOČAROVS Dmitrijs	29622457	dmitrijs.bocarovs@cfi.lu.lv
BOLDANE-ZEĻENKOVA Ilze	67034868	lvi@lza.lv
BROKS Kristaps	67227391	int@lza.lv
BUHOLCS Jānis		hespi@va.lv
BULIGINS Leonīds	67033777	leonids.buligins@lu.lv
BUNDULE Maija	26514481	maiжа.bundule@lzp.gov.lv
BURIMA Maija	65425452	maiжа.burima@du.lv
CĒBERS Andrejs	29195961	andrejs.cebers@lu.lv; aceb@latnet.lv
CĪRULE Dina		dina.cirule@bior.lv
ČAKŠA Anda	67226209	pasts@izm.gov.lv
ČATE Andris	26416672	and_cate@latnet.lv; andris.cate@rtu.lv
ČEKSTERE Gunta	67944988	office@email.lubi.edi.lv
ČERĀNS Kārlis		karlis.cerans@lumii.lv

DAIJA Daina	67220725	chem@lza.lv
DAMBROVA Maija	66155159	maijs.dambrova@farm.osi.lv
DEHTJARS Juris	29469104	dekhtyar@latnet.lv
Dežurants Augstceltnes vestibilā	67229350	
DIMANTS Ainārs	67217124	akademiskadzive@austrums.lv
DRUVIETE Ina	26352167	ina.druviete@lu.lv
EBELE Inese	63722294	inese.ebele@lbtu.lv
EDŽIŅA Alma	67223931	alma@lza.lv
EGLĀJA-KRISTSONE Eva	67229017	info@lulfmi.lv
EGLĪTIS Ilgmārs	67932863	ilgmars.eglitis@lu.lv
EIHMANE Brigita	25601928	edc@lza.lv
EIHMANE Eva	29278758	eva.eihmane@lu.lv
ELSTS Atis		atis.elsts@edi.lv
ELTERMANE Linda	29368802	edc@lza.lv
ERTS Donāts	67033936	donats.erts@lu.lv
ĒRGLIS Andrejs	29293376	a.a.erglis@stradini.lv
FREIMANIS Juris	29144160	juris.freimanis@venta.lv
GAILĪTIS Agris	28878453	gailitis@sal.lv
GAITNIEKS Tālis	26463738	talisa.gaitnieks@silava.lv
GEHTMANE-HOFMANE Ilona	26592081	zinatnesvestnesis@lza.lv
GERHARDS Guntis	29241336	lvi@lza.lv
GOVINČUKA Dace	67225361	lza@lza.lv
GRĀVĪTIS Uldis	67543413	uldis.gravitis@lspa.lv
GREITĀNS Modris	67554500	modris_greitans@edi.lv
GROSMANE Elīta		elita.grosmane@lma.lv
GRUNDSPENĶIS Jānis	29453128	janis.grundspenkis@rtu.lv
HELVIGA Anita	22046612	khi@liepa.lv
HOHLOVA Vera	67225889	humana@lza.lv
JANKEVICA Līga	67944988	liga.jankevica@lu.lv
JANSONE Ieva	67212797	zinatne@zinatne.com.lv
JANSONE Ilga	67227696,	ilgajan@lza.lv
	29550647	
JANSONS Jurģis	26190266	jurgis.jansons@silava.lv
JANSONS Leo	26245896	leo@lza.lv
JAUDZEMS Kristaps	67014817	kristaps.jaudzems@osi.lv

JAUNŽEIKARE Lilita	67228508	lilita.jaunzeikare@lza.lv
JUHNA Tālis	29226441	talis.juhna@rtu.lv
JUNDZE Arno	29996622	lzavestis@inbox.lv
JUNDZIS Tālavs	29489249	tjundzis@gmail.com
JUŠĶEVIČS Ēriks	29460826	eriksjskevics@gmail.com
KALVĀNŠ Ivars	67225361	ivars.kalvins@lza.lv
KANTĀNE Anita	26514838	ilustretazinatne@dienaszurnali.lv
KIOPA Agrita		agrita.kiopa@rsu.lv
KLĀVS Gaitis	67552011	energy@edi.lv
KLOKOVS Aleksejs	63629656	aleksejs.klokovs@venta.lv
KLOVINĀŠ Jānis	67808003, 26438469	klovins@biomed.lu.lv
KĻAVINA Dace	28304310	dace.klavina@nbd.gov.lv
KOCERE Venta	29549145	venta.kocere@lu.lv
KOKINA Irena	65422180	irena.kokina@du.lv
KOKE Tatjana	29242916	Tatjana.Koke@rsu.lv
KOZLOVSKIS Vitālijs	67222817	daina@lza.lv
KRŪMIŅA-KONĀKOVA Solvega		fsi@lza.lv
KRŪMIŅŠ Juris	67034794	Juris.Krumins@lu.lv
KŪLE Maija	28385810	fsi@lza.lv; maija.kule@gmail.com
KENCIS Toms	67229017	info@lulfmi.lv
LAKOVSKIS Pēteris	29139987	peteris.lakovskis@arei.lv
LANGE Elmārs	67225241	elmars.lange@lza.lv; skc@lza.lv
LAPIŅA Aiva	67063100	aiva.lapina@dienaszurnali.lv
LEGZDĪNA Antra	28814129	proceed@lza.lv
LEPSE Līga		liga.lepse@puresdis.lv
LINDE Nīna	29188707	nina.linde@lza.lv
LINĒ Aija	67808208, 29357839	aija@biomed.lu.lv
LĪVIŅA Agita	29456089	hespi@va.lv
MARKUS Dace	26442598	markus@latnet.lv; dace.markus@liepu.lv
MATĪSS Imants	67212807	certcn@latnet.lv
MUIŽNIECE Lauma		lauma.muižniece@izm.gov.lv
MUIŽNIEKS Indriķis	67034300	Indrikis.Muižnieks@lu.lv

MUTULE Anna	67552011	Anna.Mutule@rtu.lv
NEGREJEVA Sofja	26024436	fizteh@lza.lv
OBORENKO Zaiga	29259511	lmzn@lza.lv
OPMANE Ināra	67224730	inara.opmane@lumii.lv
ORLOVA Karina	67553063	kki@kki.lv
OZOLA Ieva	63407783	ieva.ozola@liepu.lv
OZOLS Andris	67089456, 67089201	aozols@latnet.lv
PĒTERSONS Aigars	29203598	rector@lsu.lv; aigars.petersons@rsu.lv
PETROVS Vilis	26070765	
PILVERE Irina	63022584	rektors@lbtu.lv; irina.pilvere@lbtu.lv
PUGOVIČS Osvalds	67551207	osvalds@osi.lv
RAPA Sanda		lavi@lu.lv
RAŠALS Īzaks	29516935	izaks.rasals@lu.lv
RIBICKIS Leonīds	67089300	leonids.ribickis@rtu.lv
RIVŽA Baiba	29254469	baiba.rivza@lbtu.lv
RIŽIKOVS Jānis	67553063	kki@kki.lv
ROSTOKS Nils		nils.rostoks@lu.lv
SEGLINA Ingrīda	67212797	zinatne@zinatne.com.lv
SEGLINŠ Valdis	67034326	valdis.seglins@lu.lv
SILIŅŠ Andrejs	67223633	fizteh@lza.lv
SIŅAKOVA Gajina	29420960	galinaZA@inbox.lv
SJAKSTE Nikolajs	29198804	Nikolajs.Sjakste@lu.lv
SKUDRA Rūta	67225793	arhivs@lza.lv
SPĀRĪTIS Ojārs	67225361	sparitis@lza.lv
SPĪGULIS Jānis		Janis.Spigulis@lu.lv; janispi@latnet.lv
STABULNIECE Ineta	67552909	arei@arei.lv
STENGREVICA Ilze	26385060	ilze.stengrevica@lza.lv; prese@lza.lv
STEPANOVS Dmitrijs	67047971	dmitrijs.stepanovs@izm.gov.lv
STRAUBE Gvido	67034868	lvi@lza.lv
STRAUJUMA Anita	29224628	anita.straujuma@rtu.lv
STRĀKE Solvita	67610850	solvita.strake@lhei.lv
SŪNA Edgars	67014895	edgars@osi.lv
SVIKLE Ināra	67222817	daina@lza.lv

4. pielikums. PERSONU ALFABĒTISKAIS RĀDĪTĀJS

ŠTEINBUKA Inna	29417214	inna.steinbuka@lu.lv
ŠTERNBERGS Andris	67187810	stern@latnet.lv andris.sternbergs@cfi.lu.lv skriveri@lbtu.lv
ŠVARTA Agita		
TEIKMANIS Andris		andris.teikmanis@lma.lv
TRAPENCIERE Ilze	27897704	ilze.trapenciere@lza.lv
TRAPENCIERIS Pēteris	67014936, 29158550	peteris@osi.lv
TURKS Māris	67089251	maris.turks@rtu.lv
VILKS Ilgonis		vilks@latnet.lv; ilgonis.vilks@lu.lv
VĪKSNA Ints	67557919	techcenter@techcenter.lv
VĪTIŅŠ Artis	67945460	nbd@nbd.gov.lv
VOLOCHNYUK Dmitrijs	67014921	hgs@osi.lv
ZEIBOTE Zane	29417214	zane.zeibote@lu.lv
ZELTIŅŠ Namejs	29363105	zeltinh@gmail.com
ZEMĪTIS Guntis	67225889 26416884	humana@lza.lv; guntis.zemitis@gmail.com
ŽŪRINŠ Aivars	67550635	aivars@edi.lv

SIA Apgāds “Zinātne”. Akadēmijas laukumā 1.
Rīgā, LV 1050. Reģistrācijas apliecība Nr. 40003576967.
Iespīsta SIA “Dobums”